KAIS. KÖN. HOF- BIBLIOTHEK

1.142-A

Neu-

Sa. 2. J. 74.

Digitized by Google

1142-A

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z223999307
Digitized by Google

Digitized by Google

O NASLIDOVANJU ISUKERSTA

KNJIGE ČETIRI

TOME IZ KEMPISA

PREVOD

OTCA BARTULA KAŠIĆA

DRUŽBE ISUSOVE,

S DODATKOM MOLITAVA
ZA JUTRO I VEČER, ZA SLUŠATI S. MISU, I ZA
PRIMITI SVETOTAJSTVA POKORE I OLTARA.

Pristalo izdanje lipim priličicam ureženo.

U ZADRU 1854

BRATJA RATTARA TISKARI-IZDAVATELJI.

Digitized by Google

Qui dicit se in Christo manere, debet sicut ille ambulavit, et ipse ambulare.

1. Joan, 2, 6.

Digitized by Google

BLAGOSTIVOMU ŠTIOCU.

Nema za Svetim Pismom knjige, koja bi koristnie blago kerstjanske mudrosti saderžala, koja bi u toliko jezikah prinešena bila, toliko putah tiskana, češtje i više hvaljena, i proštijena od svake ruke ljudih, koliko knjiga *O Naslidovanju Isukersta*, koju ne triba zato ni pohvaliti, ni priporučiti.

Tri su se muževi u različita doba bavili prevodom zlatne ove knjige u naše jugoslavjansko naričje, izmedju kojih Otac Bartul Kašić Dalmatinac Družbe Isusove (rodjen u Pagu godine 1575, umr. g. 1650). Njegov prevod tiskan u Ri-

Digitized by Google

mu god. 1641, koj malo je gdi najti, naumili smo pritiskati, služeći se novim pravopisom, popravljajući i ispravljajuci gdišto, da bi se obćenitie razumio, i razdiljujući svako poglavje po primiru najboljih izdanjah u drugim jezicima. Nadu gojimo, da će se ovo procinjeno dilo rasprostraniti, te da ćemo se bodriti i druga bogoljubna dila pritiskati.

Izdavatelji.

Digitized by Google

O NASLIDOVANJU ISUKERSTA

KNJIGA PERVA

OPOMENE KORISNE ZA ŽIVOT DUHOVNI.

POGLAVJE I.

Da imamo naslidovati Isukersta, i pomerziti na svitovne taštine.

1. *Tko mene sliduje, ne hodi u tminah,* veli Gospodin. Ove su riči Isukersto-ve, kojimi smo vižbani, kakono život nje-

Digitized by Google

gov, i nauke imamo naslidovati, ako hoćemo istinom biti prosvitljeni, i od svake serca slipoće oslobodjeni. Najveće dakle nastojanje naše ima biti, da razmišljamo život, i življenje Gospodina našega Isukersta.

2. Nauk Isukerstov pridobiva sve nauke svih Svetacah, i tko njegov duh imati bude, skrovituće ondi mànu najći. Nego se dogadja, da mnogi iza česta slušanja S.Evandjelja, u sebi malu žclju ćute; jere duha Isukerstova neimaju. A tko hoće podpuno, i sladostno riči Isukerstove razumiti, potribuje, da nastoj vas svoj život njemu spodobiti.

3. Što tebi prudi visoka o Trojstvu besidovati, ako neimaš podniženstva, odkud si neugodan Trojstvu? I zaisto, visoke riči, nečine čovika sveta, ni pravedna, nego kripostan život čini ga draga Bogu. Žudim većma ćutiti pokajanje, nego njegovo uzaznati istomačenje. Da bi ti znao sve Sveto Pismo na pamet, i besidenja svih modroznanacah, što bi sve to koristovalo bez ljubavi, i milosti Božje? *Taština taštinah, i sva kolika*

Digitized by Google

su taština, izvan ljubiti Boga, i njemu samomu služiti. Ova jest najveća mudrost, približiti se k'nebeskim kraljestvom po nehajstvu svita.

4. Taština dakle jest, blaga gineća iskati, i u njih uhvati. Taština još jest tražiti časti, i uzdizati se na visoko. Taština jest sliditi željenja puti, i ono želiti, odkle posli potribuje, da si teško pedipsan. Taština jest duga života žuditi, i za dobar život malo hajati. Taština jest sadašnji život paziti, a nepriduzriti koja imaju dojći. Taština jest, ljubiti što sa svom hitrosti mimohodi, a onamo se nepotežiti, gdi se vikovito veselje nahodi.

5. Spominjaj se čestokrat one beside: *oko se ne nasiti vidjenjem, nit se napunjuje uho čujenjem.* Nastoj dakle odmaknuti serce tvoje od ljubavi stvarih vidivih, i priniti ga na nevidive. Jere slidnici svoga ćutjenstva, oskvernjuju svist, i gube Božju milost.

Digitized by Google

POGLAVJE II.

O taštini umstva bez straha božjega, i kojeno jest istinito, i koristno umstvo.

1. Svaki čovik žudi po naravi umiti, i znati; ali umstvo samo bez straha Božjega što je vridno? Bolji je zaisto podniženi poljar, i težak, koj Boga služi, nego oholi mudroznanac, koj nehajavši za sebe, tečenje, i obratjenje nebes razmišlja. Tko sebe dobro pozna, uvidi da je malo vridan, i ne nasladjuje se ljudskimi pohvalami. Da bih zna sva, koja su na svitu, a da ne bih imao ljubavi, što bi me pomoglo prid Bogom, koj će mene po dilih suditi?

2. Pristani od savišnog željenja za sveznanjem, jere se ondi nahodi veliko rasterkanje, i privara. Umitnici miluju biti gledani, i zvani mudri. Mnoga su dakle, koja umiti, ili malo, ili ništa duši usprude. Tere je velik neumitnik oni, koj nastoji na druga veće, nego na ona, ko-

Digitized by Google

ja su mu koristna za spasenje. Mnoge riči neće nasititi dušu, ali dobar život ohladjuje pamet, i čista svist podaje veliko uzdanje u Boga.

3. Koliko veće, i bolje budeš umiti, to ćeš s toga opet biti teže, sudjen, ako nebudeš svetie živiti. Nemoj se dakle uzviševati cića nijedne tvoje vištine, ili umstva,nego se većma uzboj cić podanoga tebi znanstva.Ako mniš, da ti znaš mnoga, i da dosta dobro razumiš; znaj da su vele množja, koja neznaš. *Nemoj visoko mudrovati*, nego tvoje neumstvo većma ispovidaj. Čemu se hoćeš ti višji činiti od drugoga, kad se nahodu mnozi umitnii od tebe, i u zakonu vištii? Ako hoćeš koristno štogod znati, i naučiti se, obljubi biti neznan, i za ništa cinjen.

4. Privisoko, i prikoristno odabranje jest ovo: poznati istinito, i pogerditi sebe samoga.Sebe ništa neciniti, i o druzih vazda dobro, i visoko ćutiti, jest velika mudrost, i izversnost. Ako uzpoznati budeš, da tkogod očitno griši, ili da kojgod teška zla diluje, neimaš zaisto ci-

Digitized by Google

niti sebe boljega, jer neznaš do koliko ćeš ti moći u dobru postati. Svi smo slabi, ali ti ne derži, niti sudi nikoga slabiega od tebe.

POGLAVJE III.

O nauku istine.

1. Čestni jest oni, koga uči istina po sebi, ne po slikah, ni po prohodećih glasovih, nego kakono ona jest. Naše mnenje, i naše ćutjenje čestokrat nas varaju, i slabo vide. Što je koristno mnogo cipidlačiti sverhu skrovitih, i tminastih stvarih, o kojih nećemo biti upitani na sudu, zato, jer ih nismo znali?

2. Veliko je neumstvo, da nehajavši za koristna, i nuždna, hotiući paka nastojmo na tašta, i štetna: *Imajući oči ne vidimo.* Ter čemu se brinemo za različne rodove, i verste stvarih? Komu govori vičnja Rič, od mnogih mnenjah izbavlja se. Iz jedne su Riči svaka, i sva nam govore onu jednu: *i ova je početak, što i besidi nami.* Nitko bez nje nerazumi, ni pravo sudi.

Digitized by Google

On komu su sva jedno, koj sva k jednomu poteže, i sva u jednomu vidi, može stanovit biti sercem, i mirno pribivati u Bogu. O istino Bože! učini mene jedno s tobom u ljubavi vikovitoj. Merzeće mi je čestokrat mnoga štiti, i slišati: u tebi je sve što ja hoću i želim. Zamuknuli svi Učitelji; zamuknula svakolika stvorenja prid licem tvojim: ti sam besidi meni.

3. Što je više tko sam u sebi sabran, i čim su mu sva unuternja na jedinost skupljena, toliko će veće, i višnje stvari bez truda razumiti; jere prima od ozgara svitlost razumitnosti. Čist, prost, i stanovit duh u mnozih dilovanjih ne razasiplje se, jer diluje svaka na čast Božju, i usiluje se biti slobodan od svakoga iztraživanja svojih koristih. Tko tebi većma zapričuje, i dodija, nego tvoje još neumertveno pohotinje serca? Dobar, i bogomio čovik pervo unutra razbira dila svoja, i razredjuje koja ima izvan dilovati. Niti ga ona potežu na poželjenja grišnoga prignutja, nego ih on prigiba na hotinje pravoga razloga. Tko ima jačje

Digitized by Google

uzervanje, nego oni, koj se usiluje pridobiti sebe sa moga? I ovo bi imao biti naš posao: pridobiti sebe samoga, i svaki dan to jačjim postati, ter štogod na bolje u čemugod napridovati.

4 Sva izverstnost u ovomu životu ima sobom koju neizverstnost slučenu; i svako naše razmišljanje sve nije bez kojegod tmine. Sniženo poznanstvo sebe samoga jest pravii put k Bogu, nego duboko izisko-vanje umstva. Nejma se okriviti umstvo, ili kojagod prava znanost stvari, koja je dobra razmišljena u sebi, i od Boga naredjena; ali se ima vazda veće proci-niti dobra svist, i kripostan život. Ali jere ih je veće, koji mnoga nastoje uzaznati nego dobro živiti, zato čestokrat sebe varaju, i donose ploda ili nijednoga, ili posve malahna.

5. Oh da bi stavili toliku pomlju za isko-renuti zlobe i usadivati kriposti, koliko stav-ljaju da zametnu naticanja: nebi se činila tolika zla, ni smutnje u puku, ni toliko razpuštenje u samostanih. I zai-sto, kada bude doći dan sudnji, neće se od nas iskati, što smo štili, nego

Digitized by Google

što smo činili; ni koliko smo dobro besidili, nego koliko smo pobožno živili. Reci mi: gdi su sada svi oni gospodari, i učitelji, kojih si dobro poznao dočim još življahu, i u umstvih cvitahu? Jur njihove dohodke druzi uživaju, i neznam spominjaju li se već njih. Dokle su živili činilo se je, da su štogod, a sada se o njih negovori.

6. Oh koliko berzo prohodi slava ovoga svita! Oh da bude bio njih život umstvu njih spodoban, tada bili bi dobro učili, i štili! Koliko mnozi ginu po taštemu umstvu na svitu, koji se malo brinu da služe Bogu! Ter jere većma obiraju biti veliki, nego podniženi; zato izvitre u svojih mislih. Istinom jest velik, koj ima veliku ljubav božju. Istinom jest velik, koj je u sebi malahan, i ništa cini svaku visinu časti svitovnje. Istinom pametan jest koj sva zemaljska *procinjuje kakono gnjoj*, da Isukersta zadobije. Jer istinom dobro umitan jest, koj božje hotinje čini, a svoje hotinje ostavlja.

Digitized by Google

POGLAVJE IV.

O spametnosti u dilovanjih.

1. Neima se virovati svakoj riči, ni pohotinju; nego svistno i duševno ima se po Bogu stvar izmiriti. Jaoh! često se lašnje viruje, i reče zlo, nego dobro o drugomu; tako smo mlohavi! Ali ljudi izverstni, ne viruju lasno svakomu, koj povida; jere znadu mlohavstvo ljudsko prignuto na zlo, i u ričih dosta padljivo.

2. Velika je mudrost, ne biti nagao u dilovanjih, ni ostati tverdoglav pri svojih ćutjenjih. Pristoj se još njoj ne virovati svačjim besidama: ni čuvena, ili virovana odmah usipati u tudja uha. Svituj se s mudrim, i svistnim čovikom: i išti većma, da te bolji uči, nego da slidiš tvoja namišljenja. Dobar život čini čovika mudra po Bogu, i višta u mnozih. Što tkogod bude u sebi sniženii, i Bogu podložnii, to će biti u svih dilih mudrii, i mirnii.

Digitized by Google

POGLAVJE V.

O Štenju Svetih Pisamah.

1. U svetih Pismih ima se iskati istina, a ne besidjenje. Sve Pismo Sveto onizim se duhom ima štiti, kojim je upisano. U svetih Pismih ima se većma iskati korist, nego tančina besidjenja. Pisma bogomila, i prosta imamo štiti dragostno, kako visoka, i duboka. Ne dirnulo te ime pisaoca, malahna li, ili velika umitnost njegova bila; nego ljubav čiste istine potegnula tebe na štenje. Ne

Digitized by Google

išti, tko je ovo rekao, nego što se govori, pazi.

2 Ljudi mimohode, *a istina Božja stoj u vike.* Ne pazeći na ljude, različimi načini besidi nama Bog. Znatiželjnost naša često nama zapričuje u štenju Pisamah, kada hoćemo razumiti, i razbirati, gdi bi se prosto mimojći imalo. Ako ćeš zacerpiti napridka, štij podniženo, čisto, i virno: ter nikada nehtij imati ime umstva. Upitaj dragostivo, i slušaj mučeći riči svetacah, i nebile tebi neugodne pričice stariih; bez uzroka se bo ne pripovidaju.

POGLAVJE VI

O pohotinstvih bezrednih.

1. Kadgodir čovik žudi štogod bezredno, tad odmah učini se nemiran u sebi. Ohol, i lakomac nikadar ne počivaju; a ubog i duhom snižen u mnoštvu mira obće. Čovik, koj još izverstno nije umro u sebi, berzo je napastovan, i pridobiven u stvarih malih, i nekoristnih. Duhom nemoćan, i poništo jošter pute-

Digitized by Google

van, i na ćutjenja prignut, mučno se može od zemaljskih želenjah sasvim odmaknuti. I zato se često žalosti, kada se od njih odmakne: lasno se jošter serdi, ako mu se tkogod protivi.

2. Ako paka dostigne što požudi, tada oteškaje od krivine svisti: jere je slidio hotinstvo svoje, koje ništa ne pomaga za dostignuti mirovanje, koje iskao je. Erveći se dakle protj pohotinostvima, nahodi se pravi mir serca, a ne njima služeći. Nije dakle mira u sercu čovika putevnoga, ni u čoviku pridanu stvarima izvanjima, nego u vrućemu, i duševnomu.

POGLAVJE VII.

Kako imamo se ukloniti izpraznom uhvanju, i oholosti.

1. Tašt je oni, koj postavlja svoje uhvanje u ljude, ili u stvorene stvari. Ne bilo te sram druzima služiti za ljubav Isukerstovu, i da te derže za uboga na ovomu svitu. Neosloni se sam na sebe, nego postavi u Boga tvoje uhvanje. Čini što

Digitized by Google

možeš, i Bog će biti s tvojim dobrim hotinjem. Ne uzdaj se u tvoje umstvo, ili u lukavštinu kogamudrago živećega, nego većma u milost Boga, koj pomaga podnižene, i podnizuje uzdajuće se u sebe.

2. Nemoj se slaviti u blagu, ako ga imaš, ni u prijateljih, jere su mogući, nego u Bogu, koj podaje svaka, i žudi sverhu svih stvarih sebe samoga pridati tebi. Nemoj se uzvišivati cića veličine, ili lipote tila, koja se šteti, i ockverni malahnom nemoći. Ne budi ugodan sebi samomu cića vridnosti ili razuma tvoga, da nebudeš neugodan Bogu, čigovo je sve, i sva dobra, koja naravski budeš imati.

3. Ne cini, da si bolji od druzih, da berž ne uzbudeš gori prid Bogom, koj zna što jest u čoviku. Ne oholi se radi dobrih dilah, jere drugačja su sudjenja Božja, nego čovičja, Bogu je bo često neugodno što ljudim ugodno jest. Ako štogod dobra uzbudeš imati, cini da bolja druzi imaju, da sahraniš podniženstvo. Ne udi, ako sebe svima po-

Digitized by Google

dložiš: ali udi privele, ako se i jednomu verhstaviš. Dugi je mir podnižena, ali u sercu ohologa zavidjenje, i serčenje čestokrat biva.

POGLAVJE VIII

Kako se imamo čuvati odvišnoga prijateljstva.

1. *Ne odkrivaj svakomu čoviku serce tvoje*, nego s mudrim, i bojećim se Boga čini posao tvoj. S mladcimi, i s tudjincimi u ridko obći, i bivaj. Nemoj blazniti bogate, niti dragosno prikažuj se prid gospodom. S podniženimi, i prostimi, s bogomilimi, i s dobroćudnimi uzdružuj se, i koja su kripostna diluj. Ne budi kojojgod ženskoj glavi u prijatelstvu: nego u obćeno sve dobre žene Bogu priporučuj. Žudi, da ti budu u prijateljstvu sam Bog, i njegovi Andjeli, a ljudskim uzaznanjim uklanjaj se.

2. Ljubav ima se imati prema svima; ali prijateljstvo, ne tribuje. Kadgod se dogadja, da nepoznan čovik s dobroga

Digitized by Google

glasa sviti: koga lice ništanemanje potamnije oči gledajućih ga. Mnimo kadgodir ugoditi druzima s njima sastajući se, i počinjemo većma neugodni im biti od zlobe ćudih u nami ugledane.

POGLAVJE IX

O posluhu, i podložnosti.

1. Vele velika stvar jest u posluhu stajati, i živiti pod starešinom, i ne biti u svojoj vlasti. Vele je slobodnie stati u podložnosti, nego u starešinstvu. Mnogi stoje pod posluhom većma od potribnosti, nego od ljubavi, i oni muku imaju i lasno mermljaju. Ni će steći slobodu pameti, ako svim sercem ne podlože sebe cića Boga. Teci ovamo, ili onamo, nećeš najći pokoja, nego u sniženomu podloženju pod starešinskim vladanjem. Promišljajući o boljim mistima, i prominjajući ih, privarili su se mnozi.

2. Istinito je, da svak dragosno čini po ćutjenju svojemu, i prigiba se većma onizima, koji se s njim pogadjaju. Ali

Digitized by Google

ako je Bog medju nami, potribno je, da propustimo još kadgodir naše ćutjenje ćić dobra mira. Tko je tako mudar, koj sva podpuno znati može? Dakle nemoj se vele uzdati u ćutjenje tvoje, nego dobrostivo slušaj još i ćutjenje druzih. Ako je tvoje čutjenje dobro, i ostavljaš ga radi Boga, i slidiš drugoga, većma ćeš s toga napridovati.

3. Čuo sam bo često, da je bolje slišati, i uzeti svita, nego ga dati. Jere se more dogoditi, da je ćutjenje svakoga dobro; ali nehtiti pogoditi se s druzimi, kada to razlog, ili uzrok prosi, zlamen jest oholosti, i tverdoglavnosti.

POGLAVJE X

O bižanju od savišnih ričih.

1. Biži od ljudskoga bučenja koliko uzmožeš; vele bo udi razgovaranje svitovnih činjenjah, i ako se izreku s dobrom sverhom. Berzo nas oskvernjuje, i uhvati izpraznost. Veće krat bio bih hotio, da

Digitized by Google

sam mučao, i da nisam medju ljudimi bio. Ali čemu tako dragostno besidimo, i medju nami se razgovaramo; pokle zaisto u ridko se na mučanje vratjamo bez uvridjenja duše? Zato dragostno besidimo, jere ištemo po mnogih govorenjih biti utišeni jedan od drugoga, i oblakšati žudimo serce umoreno različimi misli. I vele nam je milo misliti, i govoriti o onizih, koja mnogo ljubimo, ili žudimo, ili o onizih, koja ćutimo nami suprotivna.

2. Ali oh žalosti! čestokrat izprazno, i za ludu. Jer ovo izvanjsko utišenje, nije malahno, naudenje unuternjemu i božjemu utišenju. Zato imamo bditi, i moliti, da praznujući ne projde vrime. Ako je prosto govoriti, i ako tribuje, koja su korisna besidi. Zao običaj, i nepomstvo za izverstnost našu, velik je uzrok, što stražu ne stavimo ustim našim. Ali ne malo pomaga za duševno napridovanje bogomili dogovor o duhovnih stvarih, navlastito gdi se slični pametju, i duhom u Bogu zajedno sastaju.

Digitized by Google

POGLAVJE XI

O stečenju mira, i ljubovstva za napridovati.

1. Mogli bismo velik mir imati, da ne bismo se zabavljali oko ričih, i dilah tudjih, za kojih se mi neimamo brinuti. Kakono more oni dugo živiti u miru, koj se za tudje poslove brine, i zameta? koj ište izvanjske zgode? koj se malo ili ridko u unuternjih serca skupi. Blaženi ubozi duhom, jere će imati mnogo mira.

2. Čemu niki Svetci bili su toliko izverstni, i bogomišljaoci? Jere su nastojali umertviti sami sebe u svih zemaljskih željah, i zato mogli su se približiti Bogu svimi unuternjimi serca, i slobodno mogoše raditi, i misliti o sebi. Mi zaisto mnogo se zabavljamo našim pohotinjim, i vele smo poticani od stvarih mimohodećih. U ridko jošter jednu kojugod zlobu izverstno pridobivamo, niti se na svagdanje napridovanje uži-

Digitized by Google

žemo: zato ostajemo studeni, i mlaki.

3. Da bismo sami sebi bili izverstno mertvi, i nikako nezapleteni u svojoj unutrenosti; tada bismo uzmogli i božja ćutiti, i kušati štogod o nebeskih razmišljanjih. Svekoliko i najveće pripričenstvo jest, što se još nismo oslobodili od naših pohotinstvah; niti se uzsilujemo izići na izverstni put Svetacah. Kada još i malahna suprotivnost nas susriti, vele se berzo obalimo, i obratjamo se na ljudska utišenja.

4. Da bismo se usilovali stajati u ervanju kakono ljudi jaci, zaisto bismo uzrili verh sebe iz neba pomoženje Gospodinovo. Gospodin bo spravan je pomoći onima, koji se ervaju, i u milost njegovu uhvaju; i on, da dobudemo pripravlja nama prigode ervanja. Ako napridovanje bogoštovja budemo postaviti jedino u izvanjskim obsluženjim, berzo će imati sverhu naša bogomilost. Ali stavimo sikiru na korin, da očisteni od naših pohotinstvah, mirnu pamet posidujemo.

5. Da bismo svako godište iskorenuli jednu zlobu, berzo bismo se iz-

Digitized by Google

verstni ljudi učinili. Ali sada čestokrat inako se nami dogadja, jer nahodimo da smo bili bolji, i čistii u početak našega priobratjenja, nego posli vele litah našega zavezanja. Gorenje, i napridak naš svaki dan bi imao rasti, ali sada nam se čini velika stvar, ako tkogod može uzderžati i mali dio pervoga gorenja. Da bismo na početak činili sebi malahnu silu, tada bismo posli mogli činiti svaka lagahnostju, i veseljem.

6. Teško je propustiti običajna, ali težje je hoditi protj svomu hotinju. Ter ako ne pridobudeš mala, i lagahna, kojim ćeš načinom pridobiti mučnia ? Protivi se u početak tvomu pohotinju, i oduči se zle običajnosti; da te beržek polagahno ne navede na veću mučnost. Oh da bi ti poznao koliki mir učinio bi sebi, a veselje druzim, sebe dobro dobivši! mnim da bi bio pomnjivii za duševnim napridkom!

Digitized by Google

POGLAVJE XII

O koristi suprotivah.

1. Dobro je nama da kadgodire imamo kojegod tegote, i suprotive, jere često one vratjaju čovika u se, da spoznaje on, da se nahodi u prognanstvu, i nek nepostavi svoje uhvanje u nijednu stvar svitovnu. Dobro jest, da terpimo kadgod suprotivnosti, i da se o nas zlo, i neizverstno sumnji, premda činimo dobro i naumimo. Pomagaju ova čestokrat da poniženi budemo, i brane nas od tašte slave. Tada bo bolje ištemo unuternjega svidoka Boga, kada sdvora za ništar cine nas ljudi, i ne viruju nas.

2. Zato bi se imao čovik ustanoviti u Bogu, i sebe ukripiti, da mu ne bi bilo potribno mnoga utišenja iskati. Kada je čovik dobra hotinja žalostivljen,

Digitized by Google

i napastovan, ili od zlih mislih pečalen, tada razumi da mu je većma potribanBog, bez koga dohiti, kako nemore nijedno dobro steći. Tada se bo žalostivi, jauče, i moli cića nevoljah, koje terpi. Tada mu dodija davnie živiti, i žudi, da smert dojde, za moći se razčiniti, i biti s Isukerstom. Tada dobro opazi, da izverstna sloboda, i podpuni mir nemore se na svitu steći, ni najći.

POGLAVJE XIII

Kako imamo odoliti napastima.

1. Dokle na svitu živemo, bez tugovanja i napastovanja ne moremo biti. Zato upisano je u Joba: *Napastovanje jest život čoviči verh zemlje.* Zato svak imao bi biti pomnjiv ako svojih napastih, i bditi molitvami: da bi djavao misto ne našao za privariti ga, koj ne drimlje nikadar, nego *obtiče ištući, koga bi proždro.* Nije nitko toliko izverstan, i svet, da neima kadgod napasti; bez njih sasma biti ne možemo.

Digitized by Google

2. Ali su zaisto napasti čoviku čestokrat vele koristne, prem da su dosadjive, i teške; u njih se bo čovik podnizi, čisti, i uvižba. Svi su Svetci prošli kroz mnoga tugovanja, i mnoge napasti i napridovali su. A oni koji napasti nisu mogli podnositi postali su opaki, i pogibli su. Nije nijedan red toliko svet, ni misto toliko skrovito, gdi se ne nahode napasti, ili suprotive.

3. Nije čovik sasma slobodan od napasti, dočim živc; jere je u nami uzrok napastovanja, odkad smo u pohotinstvu rodjeni. Dokle nas jedna napast ostavi, druga nadstupi; i vazda ćemo štogod imati za terpiti: jere smo izgubili grihom dobro naše česti. Mnogi ištu od napastih bižati, i težje u nje upadaju. Po samom bižanju ne moremo dobiti, nego po usterpljenju, i istinitoj podniženosti od svih neprijateljah postati ćemo jačji.

4. Tko se samo uklanja izvani, i koren ne izguli, malo će napridkovati, pače će se berže k njemu napasti povratiti, i gore će očutíti. Polagahno, i po usterpljestvu s dugovoljnostju ćeš bolje prido-

Digitized by Google

biti (pomagajući Gospodin Bog), nego s tverdostju, i dosadljivostju tvojom. Čestokrat primaj svita u napasti, i napastovanomu nemoj se oštra ukazati, nego mu podavaj utišenja, kakono bi hotio ti, da se tebi učini.

5. Početak svih zlih napastih jest nestavnost serca, i malo uzdanje u Boga; Jere kakono brod bez vladanja ovamo onamo jest od valovah porivan, i valjan; tako i čovik razslabljen, i svoju odluku ostavljajući, različno je napastovan. Oganj kuša zlato i gvozdje, a napast čovika pravedna. Ne znamo često što možemo, ali nama napast odkriva što smo. Imamo ništamanje bditi, najvlastito u početak napasti; jere tada se lašnje neprijatelj pridobiva, ako mu se na vrata pameti nikakore ulisti nedopusti; nego mu se protivimo netom bude izvan praga pokucati. S toga reče niki: *početcima se suprotivi; kasno se lik spravlja, kada su zla odjačala porad duga postojanja.* Jere najpervo prosta misao prikaže se pameti; pak jaka umisao, zatim nasladjenje, i pokretnutje zlo, i privoljenje. I tako po-

Digitized by Google

lagahno ulazi hudi neprijatelj sasma, kad mu se ne suprotivimo u početak. Ter koliko se dužje tkogod bude obliniti da se suprotivi; toliko se veće svedjer slabii čini u sebi, a neprijatelj protiva njemu svedjer moćnii.

6. Niki u početak svoga obratjenja terpe težje napasti; a niki na sverhi. A niki malo ne kroz vas život svoj zlo se imaju. Niki su napastovani vele lahko po mudrosti, i upravnosti božje naredbe; koja miri bitje, i dostojanstva ljudska, i sprid-naredjuje svaka na spasenje svojih izabranih.

7. Zato neimamo gubiti uhvanje, kada smo napastovani, nego toliko vruće Boga moliti, neka se u svakoj napasti dostoi pomoći nam: koi zaisto po riči Svetoga Pavla *dati će nam pomoć ujedno s napastju, da ju možemo podnositi.* Podnizimo dakle duše naše pod mogućom rukom božjom u svakoj napasti, i tuzi; jere će spasiti i uzvišiti snižene duhom. U napastih, i u nevoljah kuša se čovik, koliko je napridkovao: i ondi se stiče veće dostojanstvo, i kripost

Digitized by Google

bolje se očituje. Nije ni velika stvar, ako čovik jest bogomio, i goruć, kada ne ćuti nikakve tegote; ali ako u vrime suprotive usterpivo podnosi, biti će uhvanje velikoga napridka. Niki su u velicih napastih sačuvani, i u malih svagdanjih često su pridobiveni: da sniženi nikadar se na sebe neoslone u velicih stvarih, kada se u toliko malahnih raznemagaju, i padaju.

POGLAVJE XVI.

Kako se imamo ukloniti nerazložitomu sudjenju.

1. Obrati oči sam na sebe, i čuvaj se suditi dila druzih. U sudjenju druzih čovih zaman trudi; često se vara, i lasno griši: a sudeći, i iskušajući sebe samoga, vazda plodovito trudi. Kako je nama koja stvar u sercu, tako čestokrat o njoj sudimo: jere istini sud radi posobite ljubavi lasno gubimo. Da bi Bog vazda bio čista sverha naše želje, ne bismo se tako lahko smutjivali cića suprotivnosti našega ćutjenja.

Digitized by Google

2. Nego čestokrat unutra se taj, ili jošter s dvora štogod pristupi, što nas takodjer inokupno poteže. Mnozi sami sebe skrovito ištu u stvarih, koje čine, a ne site se. Mne jošter, da stoje u dobru miru, kada se čine stvari po njih hotinju, i ćutjenju; akoli se drugako učini, nego žude, berzo se smutjuju, i ožaloste. Radi različnosti ćutjenjah, i mnenjah, dosta se često dogadjaju neskladnosti medju prijatelji, i gradjani, medju redovnici, i bogomili.

3. Stara običajnost mučno se ostavlja, i nitko se dragosno ne dade odvesti priko svoga mnenja. Ako se naslanjaš na tvoj razlog, ili na tvoju hitrost veće, nego na kripost pridobivajuću Isukersta, u ridko, i kasno ćeš biti čovik prosvitljen: jere hoće Bog, da mu se podložimo izverstno, i da svaki razlog po užeženoj ljubavi priskočimo.

POGLAVJE XV.

O dilih učinjenih po ljubavi.

1. Za nijednu svitovnu stvar, i za lju-

Digitized by Google

bav nijednoga čovika neima se nijedno zlo učiniti: ali radi koristi potribnoga dobro dilo kadgod ima se propustiti, ili jošte s boljim ga prominiti. S ovim se bo ne zapušta dobro dilo, nego se s boljim prominjuje.

2. *Bez ljubavi ne prudi ništa* dilo izvanje: a štogod se od ljubavi čini, koliko-mudrago malahno uzbude, i pogerdjeno, sve plodno postane. Jere Bog većma gleda iz kolika serca tko čini, nego koliko tko čini. Vele čini, tko vele ljubi. Vele čini, tko stvar dobro čini. Dobro čini tko većma obćini služi, nego svomu hotinju. Često se čini da je ljubav, a jest većma putevnost: jere naravsko prignutje, svoje hotinje, uhvanje na obdarenja, požuda raskoše ridko nas ostavljaju.

3. Koj ima istinu, i izverstnu ljubav, *u nijednoj stvari sebe ište;* nego samo želi, da se učini u svih stvarih božja slava. *Nitkomu ne zavidi*, jere ne ljubi nijedno posobito veselje: nit se hoće u sebi veseliti, nego žudi sverh svih dobarah biti blažen u Bogu. Nikomu ne

Digitized by Google

pridaje štogod dobra, nego sasma obratja sva k Bogu, od koga, kakono iz vrila svaka ističu, u komu svi Svetci kao u svojoj sverhi uživajući počivaju. Oh tko bi imao iskru istine ljubavi, istinom bi ćutio, kako sva zemaljska puna su taštine!

POGLAVJE XVI.

Kako imamo terpiti tudja pomanjkanja.

1. Stvari, koje čovik u sebi, ili u druzim ne može ponapraviti, ima ih usterpljeno podnositi, dočim drugako Bog naredi. Misli, da je bolje beržek tako za tvoje iskušanje, i usterpljenstvo, bez koga neimaju se vele miriti dostojanstva naša. Ništanemanje imaš za take pripričice prositi, da se Bog dostoj pomoći tebi da uzmožeš blagostivo podnositi.

2. Ako kojgod jednom, ili dvakrat opomenut, nepristaje, nemoj se s njim naticati; nego sve spusti u Boga, neka se učini hotinje njegovo, i čast u svih slugah njegovih, koj umije zla u

Digitized by Google

dobra obratiti. Nastoj usterpljiv biti u podnašanju tudjih pomanjkanjah, i kojih godir nemoćih: jere i ti mnoga imaš, koja se od druzih imaju terpiti. Ako se ne moreš taki učiniti, kakov bi hotio biti; kakono ćeš moći drugoga imati po tvomu ugodjenju? Hoćemo druge izverstne; ter ništanemanje nepopravljamo naša pomanjkanja,

3. Hoćemo, da se druzi pokaraju, i poboljšaju, a sami nećemo, da nas pokaraju. Nemila nam je inih slobodština; a nama nećemo, da se zanika što upitamo. Druzih hoćemo stisnuti po naredbah, a mi nikako većma stegnuti biti ne terpimo. Tako dakle očitno jest, koliko u ridko iskernjega kakono sami sebe procinjujemo. Da bi svi bili izverstni, što bismo tad imali od druzih radi Boga terpiti?

4. Sada jur Bog tako naredio jest, da se naučimo *jedan drugoga brime nositi*: jerbo nitko bez pomanjkanja, nitko bez brimena, nitko sam sebi zadosta jest, nitko sebi nije dosta mudar; nego potribuje, da se medju sobom podnosimo

Digitized by Google

jedan drugog utišimo, inokupno pomagamo, vižbamo, i opominjemo. A kolika je čija kripost, bolje očituje se u prigodi suprotivštinah. Prigode bo čovika slaba ne čine, nego ga ukažu kakov jest.

POGLAVJE XVII.

O životu u samostanih.

1. Tribuje, da naučiš u mnozih pridobivati sam sebe, ako hoćeš s druzimi mir, i skladnost uzderžati. Nije mala stvar

Digitized by Google

pribivati u mostirih, ili skupštini, i ondi bez koje svadnje obćiti, i do smerti napridkovati viran. Blažen zaisto koj je ondi dobro živio, i dobročestno doveršio. Ako ćeš pristojno stati, i napridkovati, cini sebe kakono prognanika, i putnika verh zemlje. Tribuje, da se učiniš ludim radi Isukersta, ako ćeš provoditi život redovnički.

2. Odića, i ostriženje malo pomagaju; nego promina ćudih, i cilovito umertvenstvo pohotinostih čine pravoga redovnika. Tko drugo ište, nego čisto Boga, i spasenje svoje duše, neće najći, nego tugovanja, i bolesti. Ne more dugo živiti miran, koj se ne usiluje biti najmanji, i svima podložan.

3. Za služiti došao jesi, ne za vladati: za terpiti, i za truditi, znaj da si ti zvan, ne za prazdnovati, ili se razgovarati. Ovdi se dakle kušaju ljudi, kakono zlato u peći. Ovdi ne more nitko ostati, nego tko iza svega serca bude se hotiti radi Boga podniziti.

Digitized by Google

POGLAVJE XVIII.

O izgledih svetih Otacah.

1. Pogledaj svetih Otacah goruća dila, u kojih je svitila istina, izverstnost, i bogoštovje; ter ćeš uzriti, koliko je malahno, i malo da ne ništa što mi činimo. Jaoh, što je naš život, ako ga s njihovim spodobiti budemo! Svetci i prijatelji Isukerstovi služili su Gospodinu *u gladu, i žedji; u studeni, i golotinji, u trudu i izmorenju; u bdenjih i postih; u molitvah i svetih razmišljanjih, u progonstvih, i mnozih pogerdjenstvih.*

2. Oh koliko mnoga, i teška tugovanja terpiše. Apoštoli, Mučenici, Spovidnici, Divice, i svi ostali Svetci, i Svetice, koji su stupaje Isukerstove hotili sliditi! Merzili su bo u ovomu svitu na duše svoje, da bi ih posidovali u životu vičnomu. Oh kolikih su se stvarih odricali, i kolikom su tisnoćom živili u pustinji sveti Otci! Koliko su duge napasti podnosili! Koliko često vrag

Digitized by Google

ih pečaliaše! Koliko čestih, i gorućih molitavah Bogu prikazivaše! Koliko se oštro od jitja uzderžaše! Koliko veliku revnost, i uzavrenstvo za izverstnost dušev-nu imaše! Koliko jaki boj za ukrotjen-stvo zlobah vojevaše! Koliko čistu, i pravu misao uzderžaše k Bogu! Priko dnevi trudjahu, a u noćih nastojahu na molitvi božjoj: prem da trudeći nebi nikako pristajali od pametne molitve.

3. Sve vrime koristno potratiahu; mnjaše se im kratka svaka ura za služiti Bogu. I cić velike slasti bogomi-šljenja, zaboravljahu jošte potribu tiles-noga pokripljenja. Svega se bogatstva, gospodstva, vladanstva, častnosti, pri-jateljah, i rodjakah odricahu, ne žudjahu ništa imati od svita; uzimahu jedva stva-ri potribne životu, žao im biaše služiti tilu i u potribi. U zemaljskih stvarih biahu dakle ubozi, ali biahu vele bo-gati u milosti, i u kripostih. Izvani bili su potribni, ali biahu pokripljeni unutra milostju, i utišenjem božjim.

4. Svitu biahu tudjinci; a Bogu bliž-nici, i domaći prijatelji. Cinjahu same

Digitized by Google

sebe kao ništa, i od svita pogerdjene: ali u očiuh Božjih privridni, i dragi. U istinomu sniženstvu stajahu: življahu u prostom posluhu: u ljubavi, i usterpljenstvu grediahu; ter zato svaki dan u duhu napridkovahu, i veliku u Boga milost primahu. Podani su na izgled svima redovnikom; i većma nas oni imaju ponukati na dobro napridovanje, nego broj mlakih na razslabljenje.

5. Oh koliki gorući plam bi medju svimi Redovnicim u početak svetoga njih uredjenja! Oh koliko bogoljubstvo u molitvi! Koliko naticanje u kriposti! Koliko veliki red življenja cvitaše! Koliko poštovanje, i poslušanje pod naukom učiteljevim u svih nahodjaše se. Svidoče još stope ostavljene, da su istinom sveti ljudi bili, i izverstni: koji su toliko hrabreno vojujući svit nogami poplesali, i potlačili. Jur je scinjen velik koj nije pristupio: koj što je primio, s usterpljenjem podnosi.

6. Oh mlakosti, i nepomstvo stanja našega, da se toli berzo uklanjamo pervom užeženju: ter je mersko živiti cić

Digitized by Google

izmorenja, i mlakosti. Oh da bi u tebi tako ne drimalo napridovanje kriposti, koj mnoge si često izglede uzrio bogomilih ljudih.

POGLAVJE XIX.

O dilovanjih dobroga redovnika.

1. Život dobra redovnika ima biti pripun svacih kripostih: da bude taki unutra, kakvi se ogleda od ljudih izvani. I zaisto vele veće ima biti unutra, nego što se vidi izvani: jere ogledatelj naš jest Bog, koga najveće imamo poštovati, gdigodir se najdemo, i kakono Andjeli prid licem njegovim čisti hoditi. Svaki dan ponoviti imamo odluku našu, i na ražeženje buditi se; kakono da danaska pervo obratili smo se, i reći: *Pomozi meni, Gospodine Bože, u dobroj odluki, i svetoj službi tvojoj, i daj meni danas izverstno početi, jere je ništa sve, što sam do sada učinio.*

2. Kakva je odluka naša, tako i tečenje jest našega napridka; ali potribno jest veliko pomatvo hotećemu dobro na-

Digitized by Google

pridkovati. Ter ako snažno odlučujući čovik često pomanjkaje, što će oni, koj ridko, ili malo stavno štogod odlučuje? Razlicima se bo načini dogadja, da ostavljamo našu odluku, i lahko propuštenje bogoljubnih dilah bez kogagod izgubljenja jedva prohodi. Odluka se pravednih zaderži većma u milosti Boga, u koga se svedjer oni uzdaju, kad štogod pohitaju, nego u svojoj mudrosti. *Jere čovik odlučuje, a Bog uredjuje, ni pri čoviku jest put njegov.*

3. Ako radi bogomilosti, ili radi bratimske koristi, kadgodir propušta se običajno dilovanje, moći će se posli lasno nadoknaditi. Ako li se cića skérbi duha, ili nepomstva lasno propusti, dosta je grišno propuštenje, koje i štetno će se očutiti. Usilujmo se koliko uzmožemo, lahko ćemo jošter pomanjkati u mnozih. Vazda ništanemanje, štogod stavnog imamo odlučiti protj onizim stvarim navlastito, koje većma nas pripričuju. Izvanja naša, i unuternja inokupno imamo mi razbirati, i urediti: oboja su bo potribna za napridovanje.

Digitized by Google

4. Ako se pametju ne moreš svedjer pokupiti, skupi se barem kadgodir, i najmanje jednom na dan, to jest u jutro, ili u večer. U jutro odluči, a u večer iskusi tvoje ćudi; kakovi si danas bio u ričih, u dilih, i u mišljenju; jere si u ovizih većkrat beržek Boga uvridio, i iskernjega. Pripaši se kakono čovik protiva vražjima zlobam, zauzdaj prožderlost, i tada svako putevno prignutje lasno ćeš obuzdati. Nikadar nemoj posve praznovati, nego ili štij, ili piši, ili moli, ili razmišljaj, ili štogod koristno za obćinu potrudi. Tilesna težanja imaju se činiti razborito, ni svaci ih jednako imaju pohitati.

5. Koja nisu obćena neimaju se očitovati, jere se u skrovitu posobita sigurnie diluju. Ali se imaš paziti, da ne budeš lin na obćena, a spravnii na posobita; nego ispunivši cilovito, i virno koja si deržan činiti, i koja su ti narodjena, tad ako ti je još dokad budi sam svoj, koliko želi tvoja bogomilost. Nemogu svi imati jedno vižbanje, nego jedno ovomu služi, a drugo većma o-

Digitized by Google

nomu. Jošter po spodobnosti vrimenah različna su vižbanja ugodnia, jedna bo ugodnia su u dneve svetačne, a druga u dneve težatne. Nika su nam potribita u vrime napasti, a druga u vrime mira, i pokoja. Druga, kada smo žalostni, drago nam je misliti: ter druga, kada smo veseli u Gospodinu.

6. O poglavitih svetkovinah imaju se dobra vižbanja ponavljati, i užeženie prositi pomoljenja Svetih. Od svetkovine do svetkovine imamo odlučivati, kakono da ćemo iz ovoga svita tada priminuti, i pojći na vičnju Svetkovinu. I zato brinutivo imamo se spraviti u vrimena bogomila, i bogomilie obćiti, i tišnje uzčuvati svako obsluženstvo, kakono da ćemo do malo primiti od Boga platju za naše trude.

7. Ter ako se bude odmaknuti takova platja, deržimo, da se nismo dobro spravili, i da nismo jošter dostojni tolike slave, koja će se nam odkriti na vrime odlučeno; ter nastojmo bolje se na smert spraviti: *Blažen sluga* (veli Evandjelišta Luka) *koga, kada dojde Go-*

Digitized by Google

spodin, najći bude bdeći. istinom govoru vama, da će ga verh svih dobarah svojih postaviti.

POGLAVJE XX.

O ljubavi samoće, i mučanja.

1. Išti prigodno vrime za raditi o sebi, i često o dobročinstvih Božjih misli. Propusti tašta. Taka štij pisma, koja ti većma uzrokuju skrušenje, nego zabavu. Ako se odmakneš od nekoristnih razgovaranjah, i od izpraznih obhodjenjah, i od slišanja novinah, i razglašenjah; najći ćeš dosta vrimena, i prigodna za nastojati u dobrih razmišljanjih. Najveći Svetci od ljudskih obćenjah gdino mogahu bižahu, i Bogu u potajno živiti obirahu.

2. Reče niki: Kolikokrat sam medju ljudmi bio, manji sam se čovik vratio, ovo bo čestokrat ućutimo, kada se u dugo razgovaramo. Lašnje jest sasvim mučati, nego ričju ne pristupiti. Lašnje jest tajati se u kući, nego se na dvoru

Digitized by Google

moći zadosta sačuvati. Tko dakle nastoj na unuternji, i duševni život pristupiti, tribuje, da se s Isusom od mnoštva ukloni. Nitko se sigurno ne prikažuje, nego oni, koj se dobrovoljno taj. Nitko slobodno ne govori, nego tko dobrovoljno muči. Nitko slobodno vlada, nego tko je dobrovoljno podložan. Nitko slobodno ne zapovida, nego tko se je dobrovoljno poslušati naučio.

3. Nitko se slobodno ne veseli, nego tko dobre svisti ima svidočanstvo. Vazda ništanemanje sigurnost Svetih puna se nahodi straha Božjega. I nisu se oni manje brinuli, i podnizivali u sebi, što velikimi kripostimi sjali jesu, i milostju. Zlobnih pak sigurnost iz oholasti, i smionosti ističe, i najposli obrati se na vlastito privarenje. Nikadar ne derži, da ćeš sigurnost u ovemu životu imati, prem da bi deržali, da si dobar Redovnik, ili bogomili Pustinjak.

4. Često koje ljudi bolje cinjahu, teže ginuli su cić njih velikog uzdanja. Zato mnozima je koristnie, da se sasma ne nahode bez napastih, nego da

Digitized by Google

budu čestokrat napastovani, za da ne budu vele sigurni, ter se berž u oholost ne uzdvignu; niti jošter na izvanja utišenja slobodnie da se ne prignu. Oh tko nebi nikadare iskao mimohodeće veselje, tko se sa svitom nikad nebi zabavljao, koliko bi dobru svist sahranio! Oh tko bi odsikao svako tašte brinutje, i samo bi o spasiteljnim stvarim, i božjim mislio, i sve svoje uhvanje u Boga položio, koliko velik mir, i pokoj bi posidovao!

5. Nije nitko dostojan nebeskoga utišenja, nego tko bude težati pomnjivo u svetomu pokajanju. Ako ćeš se u sercu pokajati, ulizi u ložnicu tvoju, i istiraj uzbunjenja svitovna, kako upisano jest: *U ložnicah vaših kajte se.* U ložnici ćeš najći, što ćeš često na dvoru izgubiti. Ložnica običajna osladne, a zlo čuvana, dodija nam. Ako u početak tvoga obratjenja budeš dobro u njoj pribivati, i nju čuvati, biti će tebi posli draga prijateljica, i pridragosno zabavljenje.

6. U mučanju, i pokoju napriduje duša bogomila, i nauči se sakrivena sve-

Digitized by Google

tog Pisma. Ondi nahodi potoke suzah, kojimi se u svake noći umiva, i čisti, da se učini svomu Stvorcu to veća prijateljica, koliko podalje žive od svake tabaluke svitovne. Tko se dakle odmakne od znanacah, i prijateljah, k onemu će se približati Bog s Andjeli svetimi. Bolje jest sakriti se, i o sebi brinuti se, nego nehajavši za sebe, čudesa činiti. Pohvaljivo je človiku redovnomu izlaziti na dvor u ridko; i bižati, da ga ne uzre, i nehtiti uzriti ljude.

7. Što hoćeš gledati, što nije dopušteno imati? *Mimohodi svit, i pohotinstvo njegovo.* Potežu putena ćutjenja na šetnju; ali kad bude projći ura, što drugo odnosiš, nego, duše tegotu, i rasperšanje serca? Veselo izlazenje, često žalostno rodi povratjenje; i veselo bdenje večerno žalostno često stvori jutro. Tako svako putevno veselje blagostno ulazi; ali na sverhi ujida, i ubija. Što ćeš moći drugdi uzriti, što ovdi ne vidiš? Evo ti nebo, i zemlja, i sve stihie; iz njih bo svaka su učinjena?

8. Što možeš gdigodir uzriti, što mo-

Digitized by Google

re dugo bivati pod suncem? Mniš li ti, da ćeš se beržek nasititi, ali nećeš to moći dotegnuti. Da bi sva prid tobom uzrio, što bi bila, nego tašto pogledanje? Uzdigni oči tvoje k Bogu na višnjih, i pomoli se za tvoje grihe, i nepomstva. Propusti tašta taštima: a ti nastoj na ona, koja ti je zapovidio Bog. Zatvori verh tebe vrata tvoja, i prizovi k tebi Isusa obljubljenoga tvoga. Postoj s njim u ložnici, jere nećeš najći drugdi tolika mira. Da nebudeš bio izišao na dvor, i ništa nebudeš bio čuo od novinah, bolje bio bi u dobru miru počivao. Budući stvari nove drago ti je čuti, s toga tribuje, da priterpiš smutjenje serca.

POGLAVJE XXI.

O pokajanju serca.

1. Ako hoćeš štogod napridka učiniti, sahrani sebe u strahu Božjemu; i nemoj biti vele slobodan, nego pod naredbom ustegni sva ćutjenja; i nemoj

Digitized by Google

se pridati nepristojnomu veselju. Pridaj se pokajanju serca, i najći ćeš bogomilost. Pokajanje bo mnoga dobra odkriva, koja raspuštenje običaje berzo izgubiti. Zamirno jest, da se more čovik izverstno veseliti na ovemu životu, ako svoje prognanstvo, i toliko mnoge pogibili duše svoje razmišlja, i miri.

2. Radi lagahnosti serca, i nepomstva sverh naših pomanjkanjah, nećutimo duše naše bolesti, nego se često izprazno smijemo, kada bismo zaisto imali plakati. Nema istinite slobode, ni dobra veselja, nego u strahu Božjemu s dobrom svisti. Dobročestni koj odbaciti more svaku zapriku, koja mu pamet rasterkuje, i sa svetim pokajanjem more se skupiti. Dobročestni oni, koj od sebe odbije štogod more njegovu svist omerčiti, ili oteškati. Ervaj se junački: običajnost običajnostju pridobiva se. Ako ti umiš ostaviti na miru ljude, oni će lasno tebe na miru ostaviti, da tvoja dila činiš.

3. Nemoj k sebi pritezati stvari tudje, ni se ti zaplitaj u stvari velikašah. Prie

Digitized by Google

svega imaj uvik oko verh sebe, i opominjaj samoga sebe posobito verh svih tebi drazih. Ako neimaš milosti ljudih, nemoj se s toga žalostiviti; nego ovo bilo tebi teško, jere se ti ne podnosiš dosta dobro, i svistno kakono se pristoj sluzi Božjemu, i bogomilomu obslužitelju svoga virozakona u življenju i obćenju. Koristnie jest često, i pouzdanie, da nima čovik mnoga utišenja u ovemu životu, po puti navlastito: ništanemanje, što neimamo Božje utihe, ili ih u ridko ćutimo, mi smo krivi, jere ne ištemo pokajanje serca, i neodmetjemo sasvim tašta, i izvanja utišenja.

4. Poznaj sebe nedostojna božjih utišenjah ali većma dostojna velikih tugah. Kada je čovik izversno skrušen, tada mu težak jest, i gorak vas svit. Dobar čovik dosta stvari nahodi u sebi, cić kojih imalo bi ga boliti, i imao bi plakati. Ili bo o sebi razmišlja, i ogleda, ili o iskernjih misli, pozna, da ne žive nitko ovdi bez tugovanja. I koliko oštrie o sebi razmišlja, toliko ga većma boli. Uzroci pravedne bolesti, i unu-

Digitized by Google

ternjega kajanja grisi su, i zlobe naše, kojimi smo mi tako zamotani, da u ridko nebeska moremo razmišljati.

5. Da bi ti čestje o tvojoj smerti mislio, nego o dužini života tvoga, bez sumnje vrućje bi nastojao, boljim da postaneš. Da bi još buduće pakla, ili očistitelja muke serčeno procinjivao, mnim da bi dragostno podnosio trude, i bolesti, i nebi se nikakve oštrine bojao. Ali jer ova k sercu ne pristupaju, i jošter ljubimo raskoše, zato studeni i vele lini ostajemo.

6. Često od siromašnog duha dolazi što se tuži zločestno tilo. Moli dakle sniženo Gospodina, da poda tebi duševno skrušenje; i s Prorokom reci: *Pitaj mene kruhom suzah, i pitja daj meni u suzah pa miri.*

POGLAVJE XXII.

O razmišljanju čoviče nevolje.

1. Nevoljnik si gdigodir uzbudeš biti, kamogod se budeš obratiti, ako se k

Digitized by Google

Bogu ne obratiš. Što se smutjuješ; jere ti se ne dogadja, kakono hoćeš, i želiš? Tko je, tko svaka ima po svomu hotinju? Ni ja, ni ti, ni nijedan od ljudih verh zemlje. Nitko nije na svitu bez kakva tugovanja, ili bez kojegod teškote, zasve da je Kralj ili Papa. Tko zaisto najbolje ima? Istinom oni, koj radi Boga štogod terpiti more.

2. Govore mnozi nejaci, i mlohavi: Eno koliko dobar život oni čovik ima; koliko je bogat, koliko je moguć, koliko je velik, koliko je uzvišen! Ali stavi pamet na dobra nebeska, i uzriti ćeš, da sva ta vrimenita ništa jesu: paček nestanovita, i većma teška, jere se nikadar bez brinutja, i straha ne posiduju. Nije čestnost čovika, da ima vrimenita s obilnostju: nego mu je dosta sridnje bitje. Istinom tugovanje, i nevolja jest, živiti na zemlji. Koliko bude čovik htiti, da duševnii bude, toliko mu će se učiniti sadanji život gorčii, jere ćuti bolje, i vidi bistrie sagnitja čovičjega pomanjkanja. Jere blagovati, piti, bditi, spati, počivati, truditi, i biti podložan

Digitized by Google

ostalim potribama smertne naše naravi, istinom je velika nevolja, i žalostivljenje čoviku bogomilu, koj dobrovoljno hotio bi biti izbavljen, i oslobodjen od svakoga pomanjkanja.

3. Vele bo je oteškan čovik unuternji potribami tilesnimi na ovemu svitu. Zato Prorok bogomilo moli; da bi se mogao od tizih osloboditi, veleći: *Od potribnostih mojih izbavi mene, Gospodine.* Ali jaoh onizima, koji ne poznaju svoju nevolju; i većma, jaoh onizima, koji ljube ovu njih nevolju, i sagnitivi život. Jere na taj način niki ga gerle; (premda jošter jedva zadobiju trudom, i prosjačenjem potribne stvari), da kad bi mogli ovdi vazda živit ništa nebi hajali za kraljestvo Božje

4. Ah mahnitci, i sercem nevirnici, koji toliko duboko na zemlji leže; da ne ćute ništa ino, nego putevne stvari! Ali nevoljni na sverhi teže ćute, koliko biše nevridno, i ništetno, što su ljubili. A božji Svetci, i svi bogomili prijatelji Gospodina našega Isukersta ne pogledahu na ona, koja ugodna puti bihu, ni koja u ove-

Digitized by Google

mu vrimenu cvatiahu; nego sve njih uhvanje i misao hlepiaše na vična dobra. Zanošaše ih sva želja k stavnima, i k nevidivima raskošama, da nebi bili od ljubavi k vidivim stvarim pritegnuti na najnižja.

5. Nemoj brate mili, izgubiti uzdanje da ćeš napridkovati u duševnih: još imaš vrimena i doba. Čemu hočeš dan po dan odmicati odluku tvoju? Ustani, i u ovi čas, i hip počni, i reci: sada jest vrime za raditi; sada jest vrime za ervati se; sada jest vrime prigodno za poboljšati se. Kada ti je kojegod zlo, i tugovanje, tada je i vrime za dobivati dostojanstva. Tribuje, da *projdeš kroz oganj, i vodu*, prie, nego dojdeš *u ohladjenstvo*. Ako sebi ne učiniš silu, zlobu nećeš pridobiti. Dočim uznosimo ovo tilo, ne moremo biti bez griha, ni bez žalosti, i bolesti živiti. Dobrovoljno bismo imali pokoj od svake nevolje; ali jere smo po grihu izgubili pravednost, izgubili smo još i istinito blaženstvo. Zato tribuje, da uzderžimo usterpljenstvo, i da čekamo božje miloserdje, *doklem nepravnost mi-*

Digitized by Google

mojde, i umerlost ova naša prožderta bude od života.

6. Oh kolika je slabost čovičja, koja je svedjer prignuta na zlobe! Danaska spovidaš tvoje gribe; a zautra opet činiš koje si ispovidao. Sada odlučuješ uklanjati im se, a do ure činiš, kakono da nisi ništa bio odlučio. Pravo dakle moremo sami sebe sniziti: i ništa nikadar o nas ne ćutiti veliko, jere smo toliko slabi, i nestanoviti. Berzo se još more izgubiti po nepomstvu, što se je mnogim trudom jedva najposli steklo po milosti.

7. Što će se od nas učiniti još, na sverhi, koji tako rano mlaki postajemo? Jaoh nama, ako tako hoćemo se svratiti u pokojenje; kakono da je jur mir, i sigornost, gdi se jošter ne prikažuje ni stopa prave svetinje u obćenju našemu. Bila bi prava potriba, da bismo se još vižbali, kakono dobri novaci, u pridobrom dilovanju, kad bi beržek uhvanja bilo kogagod budućega poboljšanja, i većega duševna napridka.

Digitized by Google

POGLAVJE XXIII.

O Razmišljanju o smerti.

1. Vele će te berzo dopasti ovo dilo: uzri dakle kakono se drugačje podnosiš. *Danas čovik jest, a zautra se ne prikaže više.* A netom bude dvignut s očiu, berzo odhodi i od pameti. Oh tuposti, i tverdosti serca čovičjega; što samo sadanja promišlja, a vikovita većma ne prigleda! Tako bi se ti imao u svakomu činjenju, i mišljenju uzderžati, kakono, da ćeš danas umriti. Da bi imao dobru svist, ne bi se vele bojao smerti. Bolje bi bilo čuvati se od griha,

Digitized by Google

nego od smerti bižati. Ako danas nisi spravan, kakono ćeš zautra biti? Dan zautrašnji jest dan neznani, ter znaš li, hoćeš li ga dočekati?

2. Što prudi dugo živiti; pokle se toli malo poboljšamo? Ah! dugi život vazda nepoboljša, nego često sagrišenja većma uzmnoža. Oh da bismo bili jedan dan dobro obćili na ovemu svitu! Mnozi broje godišta svoga obratjenja: ali je često malahan plod poboljšanja. Ako je strahovito umriti, beržek pogibelnie bude dužje živiti. Blažen, koj čas svoje smerti svedjer pred očima ima, i za umriti svaki dan se spravlja. Ako si ikad uzrio čovika umriti, promisli, da ćeš i ti po onemu putu projći.

3. Kada jutro svane mnij da ti nećeš večera uzriti. I došadši večer ne smij sebi obećati jutro. Svedjer dakle budi spravan: ter tako živi da tebe smert nikadar ne najde nespravna. Mnozi časom, i s nenadke umru. Jere *će dojći Sin čovičanski u doba, u koje se ne mni.* Kada ono najpokonje doba uzbude dojći, početi ćeš vele inako ćutiti o svemu

Digitized by Google

tvom minutom životu, i vele će te boliti, da si toliko nepoman, i razpušten bio.

4. Koliko je čestit, i spametan, koj se usiluje taki da bude sada u životu, kakvi se žudi najći na smerti! Dati će bo veliko uzdanje za čestno umriti, izversno pogerdjenje svita, goruća želja za napridovanjem u kripostih, ljubav k rednom življenju, trud pokorenja, pospišnost posluha, odricanje sebe samoga, i podnosenje svake suprotive ćić ljubavi k Isukerstu. Mnoga dobra možeš dilovati, dočim si zdrav; ali nemoćan, neznam, što ćeš moći. Malo koji se po nemoći bolji učine: tako i koji vele putuju u ridko se posvetjuju.

5. Nemoj se uzdavati u prijatelje, i bližnje; ni u buduće odmiči tvoje spasenje: jere će te ljudi berže zaboraviti, nego činiš. Bolje je sada na vrime pripraviti, i štogod spridposlati dobra, nego u pomoć druzih uhvati. Ako se ti za se ne brineš sada, tko će biti, koj će se za tebe brinuti u poslidnja vrimena? Sada je vrime vele vridno *Sada su dnevi spasenja. Sada je vrime prijat-*

Digitized by Google

no. Ali, ah žalosti! da ga korisnie ne tratiš, kad možeš dostojanstva dobiti za vikovito živiti. Dojći će doba, kada ćeš jedan dan želiti, ili jednu uru, za poboljšati se, i neznam hoćeš li ih isprositi.

6. Nu pridragi od kolike pogibili moći ćeš sebe izbaviti; od kolika straha izmaknuti, ako sada budeš sve biti bojazljiv, i budeš o smerti sumnjati! Nastoj sada tako živiti, da na čas smerti uzmožeš većma se veseliti, nego se bojati. Nauči se sada umriti svitu, da tada počneš živiti s Isukerstom. Nauči se sada svaka pogerditi, da tad uzmožeš slobodno putovati k Isukerstu. Pedipsaj sada tilo tvoje pokorom, neka tada sigurno moreš imati uzdanje.

7. Oh mahnitče! što misliš, da ćeš dugo živiti; neimajući ovdi nijedan dan siguran? Kolici su se privarili, i s nenadke su bili s tilom rastavljeni? Kolikrat si čuo gdi se govori: da oni mačem pao jest: oni se je utopio: oni s visoka padši vrat je slomio; oni jidući okrepenio se je; oni igrajući život sver-

Digitized by Google

ši? Ini na ognju, ini mačem, ini kugom, ini lupeštinom poginuo jest: ter tako svih sverha smert jest: i život čovičanski kakono sina hipom prohodi.

8. Tko će se spomenuti tebe po smerti? i tko će za tebe moliti? Čini, čini sada, pridragi, štogod činiti uzmožeš: jere neznaš kada ćeš umriti, neznaš takodjer, što će ti po smerti sliditi. Dokle imaš vrimena, nakupi sebi blaga neumerla. Osven tvoga spasenja ništa drugo ne misli, samo se za ona brini, koja su Božja. *Čini sebi* sada *prijatelje* poštujući Božje Svetce, i njih dila slideći, da *kada primineš* s ovega svita, oni *tebe prime u vična pribivališta.*

9. Sahrani sebe kakono putnika, i gosta verh zemlje, koj nehaje ništa za svitovne poslove. Sahrani serce slobodno, i k Bogu uzgor uzdignuto: jere *neimaš ovdi grada stanovita.* Onamo molbe, i jaukanja svagdanja sa suzami uputi; da duh tvoj po smerti k Gospodinu dobročestno bude dostojan otiti. Tako budi.

Digitized by Google

POGLAVJE XXIV.

O sudu, i mukah radi grihah.

1. U svih stvarih pogledaj na sverhu; i kako ćeš stati prid oštrim sudcem, komu nije ništa skrovito; koj se darovimi ne utaži; niti ogovaranja prima; *nego će, što je pravedno, suditi.* Oh prizločestni, i ludi grišniče, što ćeš odgovoriti Bogu, koj sva zla tvoja znade; ti koj se kadgod strašiš od lica čovika raserdjena? Čemu sebi ne pridgledaš za sudnji dan, kada se neće moći nitko po drugomu opravdati, ili braniti, nego svak će biti sebi samomu brime dosta teško? Sada je trud tvoj plodovit, plakanje primljeno, jaukanje uslišivo, bolest zadovoljiva, i izčistiva.

2. Ima veliko spasiteljno očistitilo čovik usterpljivi, koj primajući pogerdjenja, većma boli ga rad tudje zlobnosti, nego rad svoga pogerdjenstva; koj za suprotivce svoje dobrovoljno moli: i od serca grihote prašta: koj proštenje od druzih se-

Digitized by Google

bi ne zakasni prositi: koj se lašnje smiluje, nego raserdi; koj samomu sebi, čestokrat silu čini, i uzsiluje se put svoju sa svim duhu podjarmiti. Bolje je sada se izčistiti od grihah, i iskoreniti krivine, nego zaostaviti, da ih u buduće očistimo. Zaisto sami sebe varamo bezrednom ljubavju, kojom put našu gojimo.

3. Što bi imao žderati oni oganj, nego grihe tvoje? Koliko većma sebi sada praštaš, i put slidiš, to ćeš tverdje posli muke terpiti, i veće lisa sahranjuješ za sažganje. *U kojih je čovik sagrišio, u onizih će biti* teže *pedipsan.* Ondi će biti linci obadani gorućimi ostnimi; a žderavci velikim gladom, i žedjom biti će mučeni. Ondi bludnici, i ljubovnici raskošah biti će polivani gorućim paklom, i smerdećim sumporom; i kakono bisni psi od bolesti zavidni zavijati će.

4. Nijedna zloba neće biti, koja neće osobito svoje mučenje imati. Ondi će se oholi napuniti svakoga zasramljenja, a lakomci biti će stiskani prizločestnim naimanjem. Ondi će biti jedna ura te-

Digitized by Google

žja u muci, nego je ovdi sto godištah u priljutomu pokorenju. Ondi nije nijednoga pokoja, i nijednoga utišenja osudjenima; ovdi se kadgod pristaje od truda, i uživa se utišenje prijateljah. Pobrinise, i nek ti je žao za tvoje grihe sada: da na dan sudnji budeš siguran s blaženimi. Tada će bo *pravedni stati u velikoj stanovitosti protiva onizima, koji su ih stiskali, i plesali.* Tada će suditi oni, koj se je podlagao sniženo sudjenju ljudih. Tada će imati veliko uzdanje ubogi, i sniženi; a oholi oda svuda će se strašiti.

5. Tada će se uzriti, da je mudar bio na ovemu svitu, koj se je radi Isukersta naučio biti mahnit, i pogerdjen. Tada će ugodno biti svako tugovanje usterpljivo podnoseno; *a svaka će nepravnost zatisnuti usta svoja.* Tada će se veseliti svaki bogomili, a žalostan će biti svaki nepobožnik. Tada će se većma uzradovati put pečalena, nego da bude bila u raskošah hranjena. Tada će sjati odiča priprosta, i potamniti će tanahna haljina. Tada će većma biti po-

Digitized by Google

hvaljena siromaška hižica, nego pozlatjena polača. Tada će pomoći većma usterpljenstvo stanovito, nego svega svita mogućstvo. Tada će većma biti uzvišen prosti posluh, nego sva svitovna vuhvost!

6. Tada će se većma obeseliti čista, i dobra svist, nego umiteono mudroznanje. Tada će većma, valjati pogerdjenje blaga, nego sve blagohranice obitateljah zemlje. Tada ćeš se većma utišiti cić bogomile molitve, nego cić sladostna blagovanja. Tada ćeš se većma veseliti, da si se deržao mučanja, nego cića duga razgovaranja. Tada će biti sveta dila vridnia, nego mnoge lipe beside. Tada će ugodnii biti oštar život, i teško pokorenje, nego sve nasladjenje zemaljsko. Nauči se sada u malom terpiti, neka tada od težjih uzmožeš se izbaviti. Ovdi pervo kušaj, što ćeš moći posli terpiti. Ako sada ne moreš podnesti tako malo, kakono ćeš moći tada vična mučenja podnositi? Ako tebe sada malahna muka toliko neusterpljena čini; što će tada oganj pakleni učiniti?

Digitized by Google

Eto dakle istinom ne moreš dva veselja imati: nasladivati se ovdi na svitu, i posli kraljevati s Isukerstom.

7. Da budeš bio do dneva današnjega vazda u častnostih, i raskošah živio, što bi ti bilo sve to uzprudilo, da ti se je časom dogodilo umriti? Sva su dakle taština, osven Boga ljubiti, i njemu samomu služiti: Jere tko Boga ljubi iza svega serca, ni smerti, ni mučenstva, ni suda, ni pakla ne boj se; jere izversna ljubav dade sigurno k Bogu pristupiti. A tko se grišiti još nasladjuje, nije zamirno, da se smerti, i suda boji. Dobro zaisto jest, da ako tebe još ni ljubav od zla ne odvratja, strah barem da te uzderži od ognja pakljenoga. A tko za strah božji nehaje, dugo neće moći stati u dobru, nego će beržje u vražje zamčice upasti.

POGLAVJE XXV.

O gorućem poboljšanju svega života našega.

1. Nastoj bditi, i poman biti na službi Božjoj; i misli čestokrat: Na što si do-

Digitized by Google

šao, i čemu si svit ostavio? Zar nisi, da bi Bogu živio, i učinio se duševnim čovikom? Razžeži se dakle na napridovanje: jere ćeš berzo platju trudah tvojih primiti, ter tada neće već biti straha, ni bolesti u rusagu tvojem. Malahno ćeš sada truditi, a veliki ćeš pokoj, paček vikovito ćeš veselje najći. Ako ti budeš ostati viran, i goruć u dilovanju, Bog će te bez sumnje virno, i bogato naplatiti. Uzderžati imaš dobro uhvanje, da ćeš pridobiti; ali nemoj deržati, da si siguran, da nebi se oblinio, ili uzobolio.

2. Boreći se bo čestokrat niki brižljivo medju uhvanjem, i strahom, i jedan put žalostju izmučen bivši se u cerkvi prid nikim oltarom na molitvi prostro, ova su mu se u glavi vertila govoreći: Oh da bih znao, hoću li do sverhe obstati? i odmah sliša u pameti božji odgovor: Da to znaš, što bi hotio učiniti? Čini sada što bi tada htio učiniti, i posve ćeš siguran biti. I namah utišen, i pokripljen spusti se u božje hotinje; i mimojde brižljivo borenje, ni hoti više

Digitized by Google

tašte iziskovati; da bi izaznao što mu imaše dojći; nego većma nastoja iziskovati, kojano bíše *želja Gospodina dobro ugodna, i izversna* za svako dobro dilo početi, i izveršiti.

3. *Uhvaj u Gospodina, i čini dobrotu* (reče Prorok), *i pribivaj na zemlji, i nasititi ćeš se u blagih nje.* Jedno je što mnozih od napridkovanja, i goruća poboljšanja odmiče: strahotja mučnosti, iliti trud ervanja. Istinom bo najveće verh drugih u kripostih napriduju, koji ona, što su njima težka, i suprotivna, koliko više uzmogu, nastoje pridobiti. Jere ondi čovik većma napriduje, i milost dobiva veću, gdino većma sam sebe pridobiva, i u duhu umertviva.

4. Ali neimaju svi jednako mnogo za pridobiti, i za umertviti. Ništa nemanje pomnjiv naticatelj biti će valjanii za napridovati; prem da ima većih pohotinostih, nego druzi dobre ćudi, a manje goruć za kripostim. Dvi su stvari, koje na veliko poboljšanje navlastito pomagaju, to jest: uklanjati se usilno tome, na što narav zlobno prigibas se; i po-

Digitized by Google

spišno nastojati na dobro, kolik više bude komu potribno. Ona jošter nastoj više bižati, i pridobiti koja se tebi čestje u druzih nedopadaju.

5. Gdigod budeš, gledaj za tvoje napridovanje; kakono ako dobre nauke vidiš, ili čuješ, užeži se, da ih naslidiješ. Ako li štogod pokarivo ugledati budeš, čuvaj se, da ti to isto ne učiniš: ili ako si kadgod učinio, nastoj berže izčistiti se. Kakono oko tvoje inih razgleda, tako i tebe ogledaju druzi. Koliko je drago, i slatko gledati goruću, i bogomilu bratju, dobroćudnu, i uvižbanu! Koliko žalostno jest, i teško viditi koji bezredno postupaju: koji ona, na koja su zvani, ne diluju! Koliko je štetno, nehajati za odluku zazvanja svoga; i na nezapovidana prignuti ćutjenje!

6. Spomeni se pohitjene odluke, i prid oči sebi postavi priliku na križu pribijenoga Isukersta. Dobro se moreš zasramiti, i stiditi pogledavši život Isukerstov; jere nisi još nastojao većma se njemu spodobiti, premda si dugo vrime u putu Božjemu bio. Redovnik

Digitized by Google

koj se pomno, i bogomilo životom prisvetim, i mukom Gospodina našega zabavlja, svaka će ondi sebi koristna, i potribna obilno najći; niti je potribno, da izvan Isusa bolje štogod uzište. Oh da bi Isus križu pribijeni u serce naše došao, koliko bismo berzo, i zadosta učeni bili!

7. Redovnik gorući sva dobro podnosi, i prima, koja mu se zapovidaju. Redovnik nepoman, i mlak ima tugovanje verh tugovanja, i od svake strane terpi tiskotu; jere neima unuternje utišenje; a izvanje iskati nije mu dopušteno. Redovnik, koj izvan naredbenstva žive, teškomu raspu podložan jest. Koj slobodnia ište, i razslabljenia, svedjer će biti u tiskotah; jere ćemu ili jedno, ili drugo neugodno biti.

8. Kakono živu tolici druzi Redovnici, koji su dosta stisnuti pod mostirskim življenjem? U ridko izhode, u samoći živu, prisiromaški blaguju, u oštro se oblače, mnogo trude, malo govore, dugo bdiju, rano ustaju, molitve produžaju, čestokrat štiju, i u svakom se naredbenstvom

Digitized by Google

uzčuvaju. Pogledaj Čertužine, Čisterčiance, i razlicih Redovah Kaludjere, i Koludrice, kakono svaku noć ustaju za spivati Psalme Gospodinu. I tako bi vele grubo bilo, da bi se ti imao obliniti u toli svetom dilu; gdi tolika množ Redovnikah počinje Bogu se veseliti.

9. Oh da ne bi nas zapalo ništa drugo činiti, nego Gospodina našega svim sercem, i ustima hvaliti! Oh da nebi nikadar imao potribe blagovati, ni piti, ni spati; nego da bi svedjer mogao Boga hvaliti, i samo na duhovne posle nastojati! bio bi tada vele dobročestnii, nego si sada, gdi od svakojake potribe puti služiš. Oh da nebi bilo ovizih potribah, nego samo duhovna pokripljenja duše, koja (ah!) u ridko dosta okušamo.

10. Kada je čovik na to došao, da ne ište od nijedne stvorene stvari svoje utišenje, tada mu stopro počinje Bog izverstno osladnuti; i tada kakomudrago stvari dogodile se, bit će zadovoljan. Tada se ni za veliku stvar neće veseliti, ni za malahnu ožalostiviti, nego će se cilovito podložiti, i virno spustiti u Boga,

Digitized by Google

koj je njemu sve u svih stvarih: komu zaisto ništa ne gine, ni umire; nego sva živu, i na pomagnutje tutako odmah služe.

11. Uspominjaj se svedjer sverhe, i da se izgubljeno vrime nevratja. Bez brinutja, i pomlje nikad nećeš steći kriposti. Ako počinješ biti mlak, počet ćeš se zlo imati. Ako li se pridaš vrućoj bogoljubnosti, najći ćeš veličak mir, i očutit ćeš lašnji trud radi milosti božje, i cić ljubavi ka kriposti. Čovik vruć, i pomnjiv na sva spravan jest. Veći jest trud crvati se protj zlobama, i pohotjenjima, nego se znojti u tilesnih trudih. Tko od malahna ne biži pomanjkanja, polagahno popuzne u veća. Veseliti ćeš se vazda u večer, ako dan potratiš plodno. Bdi verh tebe samo; i dogodilo se drugim štomudrago, ne zapuštaj sam sebe. Toliko ćeš napridkovati, koliko sam sebi silu budeš učiniti. Tako budi.

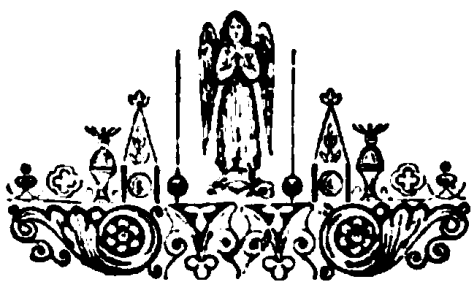

Digitized by Google

KNJIGA DRUGA

OPOMENE POTEŽUĆE K UNUTERNJEM OBĆENJU.

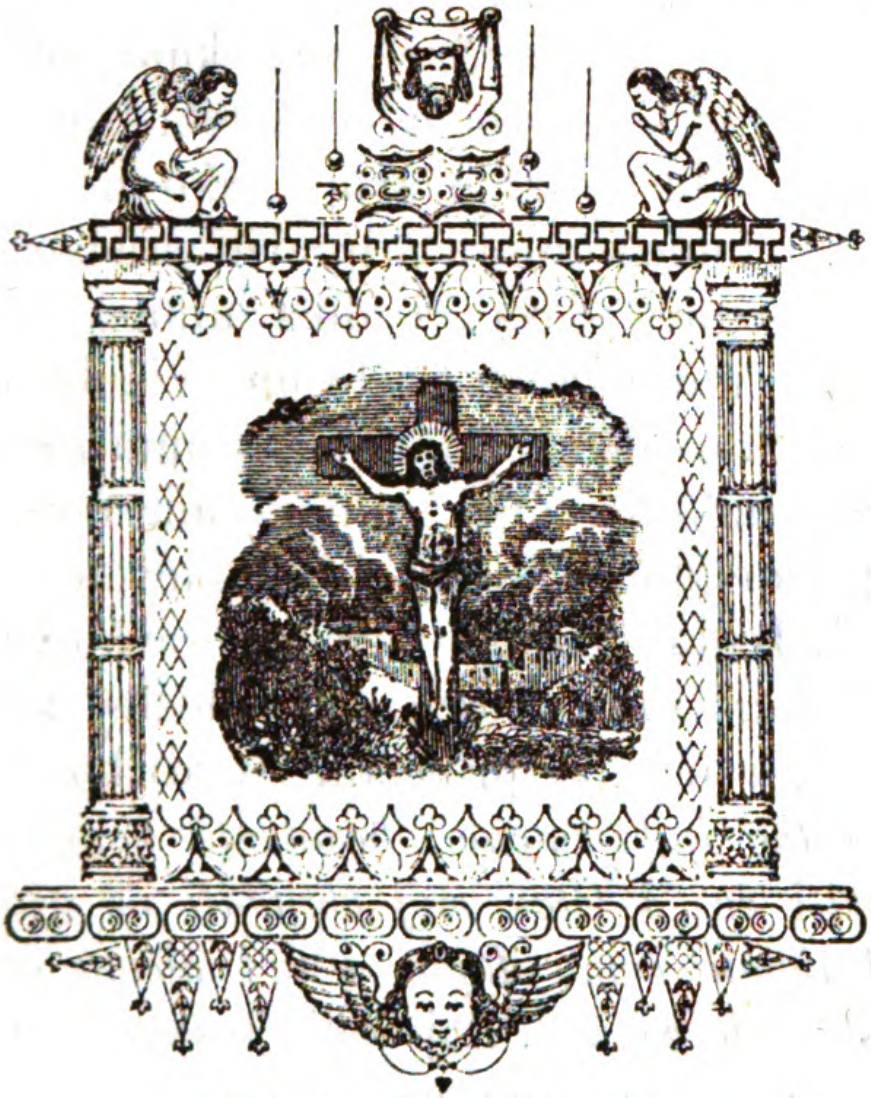

POGLAVJE I.

O unuternjem Obćenju.

1. *Kraljestvo Božje medju vami jest*, veli Gospodin. *Obrati se svim sercem k Gospodinu*, i ostavi ovi zločestni svit, *i najći će pokoj duša tvoja.* Nauči se iz-

Digitized by Google

vanje stvari pogerditi, i daj se na unuternje: i uzriti ćeš Kraljestvo Božje u tebe dojći, *jer Kraljestvo Božje jest mir, i veselje u Duhu Svetomu*, koje se ne daje grišnikom. Dojći će k tebi Isukerst, kažući tebi utišenje svoje, ako mu dostojno budeš unutra pripraviti pristanište. Sva njegova slava, i dika unutra jest, i ondi mu ugadja. Često on pohadja čovika duševnoga, sladko se s njim razgovara, milo ga utiši, mnogi mir donosi, i prijateljuje s njim vele čudnovato.

2. Raduj se dušo virna; spravi ovemu vireniku serce tvoje; da se dostoj k tebi dojći, i u tebe pribivati. Ovako bo veli: *Ako tko ljubi mene, besidenje moje obslužiti će, i Otac moj obljubiti će njega, i knjemu ćemo dojći, i pri njemu ćemo postajanje učiniti.* Daj dakle Isukerstu misto, i svima drugima zabrani ulazenje. Kada budeš imati Isukersta, bogat si, i dosta je on tebi. On će biti naredbenik tvoj, i virni pobrinutnik u svih stvarih, da ne bude tebi potribno u ljude uhvati. Ljudi se berzo prominjuju, i hitro ginu: a Isukerst žive u vike, i ostaie do sverhe kripko.

Digitized by Google

3. Neima se postavljati velika uzdanja u čovika slaboga, i umerloga; i ako bude koristan, i drag; niti se imamo vele žalostiviti s toga, što nam se on kadgod suprotivi, i opire. Koji su danas s tobom mogu ti se zautra suprotiviti; i protivno, čestokrat kakono poviterce povratjaju se. Položi sve tvoje uhvanje u Boga, i on budi tebi za strah, i za ljubav. On će za tebe odgovarati, i dobro će učiniti kakono uzbude bolje. *Neimaš ovdi stavna grada,* i gdigod uzbudeš biti, inostranac ćeš biti, i putnik: ni ćeš ikadar pokoja imati, ako se unuternjim slučenjem ne sjediniš s Isukerstom.

4. Što ovdi ogledaš nebudući ovo misto tvoga pokojenja? U nebeskih ima biti pribivalište tvoje; i sva zemaljska kakono mimogreduća imaju se pogledati. Prohode svaka, i ti s njimi inokupno. Uzri, da se ne prilipiš k nijednoj stvari, da ne budeš uhitjen, ter da ne pogineš. Budi misao tvoja pri Najvišemu, i nek se uputi moljenje tvoje bez pristanka k Isukerstu. Ako ne umiš razmišljati visoka, i nebeska, počivaj u muci Isuker-

Digitized by Google

stovoj, i u prisvetih ranah njegovih dragosno pribivaj. Ako bo utečeš bogomilo k ranama privridnim, i obiližjima Isusa, veliku ćeš u tugovanju oćutiti pokripljenost, ni ćeš vele hajati za pogerde ljudih, i lasno ćeš podnositi riči zloričacah.

5. Isukerst bi na svitu od ljudih pogerdjen, i u najvećoj potribi bi od znanacah, i prijateljah medju pogerdjenstvimi ostavljen. Isukerst hotio je terpiti, i biti pogerdjen, a ti smiš od kojegod stvari tužiti se? Isukerst imao je suprotivce, i ozloglasnike; a ti hoćeš sve imati za prijatelje, i dobročince? Iza šta će biti okrunjeno tvoje usterpljenstvo, ako nijedna suprotiva nebude susritati tebe? Ako nećeš ništa suprotivno terpiti, kakono ćeš biti prijatelj Isukerstov? Poterpi s Isukerstom, i za Isukersta, ako s Isukerstom hoćeš kraljevati.

6. Da budeš jednom bio izversno ulizio u unuternja Isusova, i da budeš bio okusio ništo malo od goruće njegove ljubavi; tada za tvoju last, ili nelast ništa ne bi hajao; nego bi se većma od primljena pogerdjenstva veselio; jere lju-

Digitized by Google

bav Isusova čini, da čovik sam sebe pogerdi. Ljubitelj Isusov, i istine, i istini duševnik, koj je slobodan od pohotinstvah bezrednih, može se slobodno obratiti k Bogu, i uzdvignuti se verh sebe samoga u duhu, i uživajući počivati.

7. Komu su draga sva, kakono su, a ne kako se od njih govori, ili misli, oni je zaisto mudar, i naučen više od Boga, nego od ljudih. Tko unutra umi hoditi, i malo izvanje stvari procinjevati, ne ište mista, ni čeka vrimena za imati bogomila uvižbanja. Čovik unuternji berzo se skupi: jere se nikad vas ne izliva u izvanja. Ne udi njemu trud izvanji, ni posao potribni na vrime, nego kakono se stvari dogadjaju, tako se s njimi ugadja. Tko je unutra dobro sredjen, i upravljen, ne brine se o čudnovatih, i opakih činjenjih. Toliko je čovik zapričen, i rasperšan, koliko stvarih k sebi priteže.

8. Da bi tebi dobro bilo, i da bi dobro bio očisten, sva bi ti se u dobro, i u napridak obratjala. Zato tebi mnoga nisu ugodna, i često tebe smutjuju; jere

Digitized by Google

jošter nisi tebi sasvim umro, ni od svih stvarih zemaljskih razlučen. Ništa neoskvernjuje, ni zaplita serce čovika, kakono nečista ljubav prama stvarim stvorenim. Ako nehaješ biti utišen izvani, moći ćeš razmišljati nebeska, i često se u sebi radovati.

POGLAVJE II.

Koliko je korisno podniziti se cić svojih pomanjkanjah, i grihotah.

1. Nehaj vele, tko za tebe, ili protj tebi bude; nego ovo nastoj, i brini se, da Bog u svakoj stvari, koju ti činiš s tobom bude. Imaj dobru svist, i Bog će tebe dobro braniti. Komu bo bude htiti Bog pomoći, nijedna zloćudnost neće moći nauditi. Ako ti umiš mučati, i terpiti, uzriti ćeš bez sumnje pomoć Gospodinovu. On znaje vrime, i način za oslobodit te; i zato se imaš njemu pridati. Božje dilo jest pomoći, i od svakoga zastidenja izbaviti. Često vele prudi za sahraniti veće sniženstvo, da drugi uzaznadu, i pokaraju naša pomanjkanja.

Digitized by Google

2. Kada se čovik cić svojih grihotah podnižuje, tada lašnje utaži inih, i lahko uzadovolji kojim su protj njemu raserdjeni. Sniženoga Bog brani, sniženoga ljubi, i utiši. K sniženomu prigiba se čoviku; sniženomu podaje milost veliku; i za njegovim potištenjem uzdviževa ga na slavu. Sniženomu svoja potajna odkriva, i k sebi sladko priteže ga, i zove. Sniženi primivši zasramljenje, u dobrom je miru; jere stoj u Bogu, a ne u svitu. Ne cini da si ti napridak kojgod učinio, ako ne uzćutiš, da si najmanji oda svih.

POGLAVJE III.

O dobrom, i mirnom čoviku.

1. Postavi se ti pervo u mir, i tada ćeš moći i druzih pomiriti. Čovik miran većma prudi, nego dobro naučen. Čovik zloćudan i dobro na zlo poteže, i lasno zlo viruje. Dobar, i miran čovik sva na dobro obratja. Komu je dobro na miru, o nikomu zlo ne sumnji. A koj je nezadovoljan, i smutjen, razlicimi je sumnjami

Digitized by Google

privratjan; ni on ne počiva, ni daje, da počinu druzi. Govori često što ne bi imao govoriti: i propušta što bi njemu većma pristojalo učiniti. Ogleda, što su druzi deržani činiti: a nehaje za ono, što je on učiniti deržan. Imaj dakle prie pomnju verh sebe samoga; i tada ćeš se moći pravedno brinuti s iskernjim tvojim.

2. Ti dila tvoja dobro umiš opravdati, i omastiti; à druzih nećeš primati opravdanja. Bilo bi pravednie, da sebe obadiš, a brata tvoga opravdaš. Ako ćeš biti podnosen, podnosi i ti drugoga. Uzri, koliko si još daleko od istine ljubavi, i podniženosti, koja se na nikoga neumije raserditi, ni razjiditi, nego samo na sebe. Nije velika stvar s dobrimi, i krotkimi obćiti; (ovo bo po naravi ugodno jest svakomu; i svak je dobrovoljno miran, i one, koji s njim isto ćute, većma ljubi). Ali s tverdoglavnimi, i opakimi, ili bezrednimi, ili nami suprotivnimi mirno moći živiti velika je milost: i vele pohvaljeno, i muško dilo.

3. Ima onih, koji sebe u miru uzderže, i s druzimi mira imaju. A ima

Digitized by Google

ih, koji nit u sebi mira imaju, nit druzim u miru živiti dadu; druzim su teški, a sebi vazda težji. Ter ima, koji sebe u miru uzderže, i na mir druzih privoditi nastoje. Ali zaisto vas mir naš na tužnomu ovemu životu većma se ima postaviti u sniženo usterpljenstvo, nego u nećutjenje suprotivnostih. Tko bolje umi terpiti, većega će mira uzderžati. Ovi pridobije sebe, i gospodar jest svita, prijatelj Isukerstov, i dilnik Raja nebeskoga.

POGLAVJE IV

O čistoj pameti, i prostom naumu.

1. Dvimi se krilimi čovik uzdviže od zemaljskih stvarih: priprostitostju, i čistoćom. Priprostitost ima biti u naumu, a čistoća u pohotinju. Priprostitost teži k Bogu: čistoća ga uhita, i uživa. Nijedno dobro činjenje neće ti zabraniti, ako slobodan unutra budeš od svakoga bezrednoga pohotinja. Ako ništa drugo, nego božje ugodjenstvo, i iskernjevu korist hoćeš, i išteš; uživati ćeš unuternju slo-

Digitized by Google

bodu. Da bi bilo serce tvoje pravo, svaka stvora bila bi tebi ogledalo života, i pismo sveta nauka. Nije stvora toli mala, i pogerdjena, koja ti dobrotu Božju ne prikažuje.

2. Da bi ti unutra dobar bio, i čist, sva bi uzrio bez zapričice, i dobro razumio. Čisto serce probija nebo, i pakao. Kakov je svak unutra, tako sudi o izvanjih stvarih. Ako je na svitu veselja, ovo zaisto posiduje čovik čista serca. Ter ako je gdigodir tugovanje, i tiskota, ovo bolje zna zla svist. Kakono gvozdje verženo u oganj gubi erdju, i sve se ognjeno učini; tako čovik obratjajući se k Bogu cilovito, od linosti izbavlja se, i priobratja se u novoga čovika.

3. Kada čovik počne biti mlak, tada se mala truda boj, i dragosno izvanje utišenje prima. A kada se počne izversno pridobivati, i muški u putu Božjemu hoditi; tada manje za ona haje, koja pervo ćutjaše, da su mu teška.

Digitized by Google

POGLAVJE V.

Da čovik ima sebe ogledati.

1. Nemoremo sami sebi vele virovati, jere često u nami milosti nije, ni ćutjenja prava. Malahna je u nas svitlost, i ovu berzo po nepomstvu gubimo. Često se još nestavljamo, da smo unutra slipi. Čestokrat zlo činimo, i gore se branimo. Kadgod nas potiče pohotinje, a mnimo, da je ljubovstvo dobro. Mala u druzih pokaramo, a naša veća mimohodimo. Dosta berzo uzćutimo, i omirimo što od druzih podnosimo; ali toga što druzi od nas podnose, nestavljamo se. Tko bi dobro, i pravo svoja mirio, ne bi se dogodilo, da o drugomu teško sudi.

2. Duševni čovik brinutje sebe samoga verh svih brinutjah nadstavlja, i tko sam sebe pomnjivo ogleda, lasno o druzih muči. Nećeš biti nikadar duševan, ni bogomio, ako ne budeš o tudjim stvarim mučati, i na sebe samoga posobito obzirati se. Ako na sebe, i na Boga

Digitized by Google

samo pogledaš, malo će te kretati, što izvan ćutiš. Gdino si, kada prid sobom nisi? Ter kada si sva obtekao, što si (nehajavši za sebe) napridka stekao? Ako ćeš imati mira, i sjedinjenja istinita; tribuje, da na strane odveržeš sve, i sebe samoga prid očima deržiš.

3. Mnogo ćeš doisto napridkovati, ako sebe sahraniš slobodna od svakoga vrimenita brinutja. Vele ćeš izgubiti, ako štogod vrimenito budeš ciniti. Ništa visoko, ništa veliko, ništa milo, ništa ugodno ne bilo tebi; nego sami Bog, ili što Božje jest. Kojegod utišenje tebi došlo od koga stvora' procini ga za tašte. Duša, koja Boga ljubi, pogerdjuje svakolika, što su pod Bogom. Sam Bog vični, i neizmirni, napunjujući svaka, duše jest utiha, i istina radost serca.

POGLAVJE VI

O veselju dobre svisti.

1. Slava dobra čovika, svidočanstvo jest dobre svisti. Imaj dobru svist, i imati ćeš vazda veselje. Dobra svist vele

Digitized by Google

mnoga more nositi, i vele vesela jest medju suprotivami. Zla svist vazda bojazljiva jest, i nemirna. Sladko ćeš počivati, ako te ne bude serce tvoje pokarati. Ne veseli se, nego kada što dobra budeš učinio. Zli nikadar neimaju istino veselje, ni ćute unuternji mir; jere *nije mira nemilima*, veli Gospodin. Ter ako budu reći: U miru jesmo, neće verh nas dojći zla: tko će nam smit nauditi? nemoj njima virovati: jere će se s nenadke podignuti seržba Božja, i u ništa će se obratiti njih činjenja, i misli će njih poginuti.

2. Slaviti se u tugovanju, nije težko ljubećemu; tako se bo slaviti jest: u križu Gospodinovu slaviti se. Kratka je slava, koja se daje, i prima od ljudih. Sa svitovnom slavom druguje vazda žalost, i tuga. Slava dobrih jest u njih svistih, a ne u ustih ljudskih. Pravedni se radi Boga, i u Bogu vesele, i radi istine raduju se. Tko istinu, i vičnu slavu žudi, za vrimenitu nehaje. A tko vrimenitu ište slavu, ili od serca ju ne pogerdi, očituje, da manje ljubi nebesku. Veliku

Digitized by Google

ima tišinu serca, koj ne haje ni za hvale, ni za pogerde.

3. Lasno će biti zadovoljan, i pokojan oni, koga svist čista jest. Ni jesi svetii, ako budeš pohvaljen: ni nevridnii ako uzbudeš pogerdjen. Ti jesi što jesi: niti mogu te zvati većim, nego (Bogom svidokom) jesi. Ako pogledaš, što si u tebi unutra; nećeš hajati, što ljudi o tebi govore na dvoru. *Čovik vidi obraz, a Bog što je u sercu.* Čovik ogleda dilovanja, Bog miri hotinje. Dobro svedjer činiti, i malo sebe ciniti, duše snižene bilig jest. Nehtit primati utišenja od koga stvora, velike čistoće, i duševnoga uhvanja zlamen jest.

4. Tko nijedno izvanje svidočanstvo za sebe ne uzište, bistro je, da se je Bogu sasma pridao. *Jere ne tko sebe hvali pohvaljen jest*, (veli blaženi Pavao) *nego koga Bog pohvali.* Hoditi s Bogom unutra, i ne biti uzderžan od kogagod pohotinja s dvora, jest stanje čovika duševna.

Digitized by Google

POGLAVJE VII

O ljubavi k Isusu verh svih stvarih.

1. Blažen čovik, koj razumi, što jest ljubiti Isusa, i sam sebe cić Isusa pogerditi. Tribuje obljubljenoga radi obljubljenoga ostaviti, hoće bo Isus biti lju-

Digitized by Google

bljen sam verhu svih stvarih. Ljubljenje stvorene stvari himbeno jest, i nestanovito: ljubljenje Isusovo virno, i napridujuće. Tko se prigne k stvorenju, pasti će s padivim: tko zagerli Isusa, ustanovititi će se u vike. Njega ljubi, i uzderži ga sebi prijatelja; koj neće tebe, otišavši svi ostali, ikadar ostaviti, niti će dopustiti, da ti na sverhu pogineš. Od svih tribuje kadgod se razlučiti, ili hoćeš, ili nećeš.

2. Uzderži sebe pri Isusu živeći, i mreći: i njegovoj virnosti sebe pridaj, koj, pomanjkavši svi, sam može tebi pomoći. Obljubljeni tvoj taki jest po naravi, da neće tudjinca u družbi; nego hoće sam, da tvoje serce ima, i kakono kralj na svomu pristolju siditi. Da umiš sebe od svakoga stvorenja izbaviti, Isus bi dragosno s tobom pribivao. Malo da ne sve izgubljeno najći ćeš, štogod izvan Isusa u ljude budeš položio. Neuzdaj se, i nenaslanjaj se na terst viternu; jere *put svaka sino jest, i sva slava nje, kakono cvit sina*, opasti će.

3. Berzo ćeš se privariti, ako budeš

Digitized by Google

pogledati samo na izvanje obličje ljudih. Ako bo tvoje uzradovanje, i dobit ištež u druzih, čestje ćeš oćutiti štetu. Ako u svih ištež Isusa, najti ćeš istinom Isusa. Ako li sama sebe ištež, i najći ćeš sama sebe, ali na tvoju pogibu. Većma naudi čovik sebi, ako Isusa ne ište, nego što mu naude vas svit, i svi njegovi protivnici.

POGLAVJE VIII

O posobitom prijateljstvu s Isusom.

1. Kada je s tobom Isus, sve dobro jest, i ništa nam se ne čini mučno: a kada nije Isusa, sve je tverdo. Kada Isus unutra ne besidi, svako utišenje nevridno jest: Ako li pak Isus jednu samo besidu izrekne, veliko se utišenje oćuti. Nije li se Maria Mandalina odmah podvigla s mista, na komu plakaše, kada njoj Marta reče: *Učitelj je ovdi, i zove tebe?* Pričastna uro, kada Isus zove od suzah na duševno veselje! Koliko si osušen, i tverd bez Isusa? Koliko neumitan, i taštan, ako žudiš štogod izvan

Digitized by Google

Isusa! Nije li ovo veća šteta, nego da bi izgubio vas svit?

2. Što more ti svit podati bez Isusa? Biti bez Isusa, teški jest pakao, a biti s Isusom, sladki je raj. Ako s tobom uzbude Isus, neće moći nauditi nijedan neprijatelj tebi. Tko najde Isusa, najde blago dobro, paček dobro sverh svakoga dobra. A tko izgubi Isusa, izgubi blago vele mnogo, i veće, nego vas svit. Priubog jest, tko žive bez Isusa: i pribogati je, koj dobro jest s Isusom sdružen.

3. Veliko znanje jest umiti s Isusom obćiti; i umiti uzderžati Isusa, velika mudrost. Budi snižen, i miran, i biti će s tobom Isus. Ako budeš bogomio, i pokojan, ostati će s tobom Isus. Moreš berzo izagnati Isusa, i milost njegovu izgubiti, ako budeš htit svratjati se na izvanja. Ter ako njega budeš izagnati, i izgubiti, komu ćeš se tada uteći, i koga ćeš tada iskati prijatelja? Bez prijatelja nemoreš dobro živiti; ter ako ti Isus ne bude biti prijatelj verh svih, biti ćeš vele žalostan, i tužan. Ludo dakle činiš, ako se uzdaš, i ve-

Digitized by Google

seliš u komu drugomu. Imaš većma obrati, da ti bude suprotivac vas svit, nego Isus uvridjen. Izmedju svih drazih dakle bio posobito obljubljen sam Isus.

4. Obljubljeni bili svi cić Isusa, a Isus cić sebe samoga. Sami Isukerst osobito ima biti ljubljen; koj se sam nahodi dobar, i viran verh svih prijateljah. Njega radi, i u njemu toliko prijatelji, koliko neprijatelji bili tebi drazi: i za svih njih ima biti moljen, neka ga svi poznadu, i obljube. Nikadare ne žudi posobito biti hvaljen, ili ljubljen: jere ovo se pristoj samomu Bogu, koj prilična sebi neima. Ni hoti, da se tkogod u sercu svomu s tobom zabavlja; ni se ti kogagod ljubavju zabavljaj; nego bio Isus u tebi, i u svakomu dobru čoviku;

5. Budi čist, i slobodan unutra, bez zapletanja kogagod stvorenja. Tribuje, da si nag, i k Isusu čisto serce da nosiš; ako ćeš razmišljati, i uzriti, *koliko je sladak Gospodin.* I u istinu nećeš priti na ovo, ako tebe milost njegova ne nadstupi, i potegne, da izključivši svaka, i oprostivši se ih, sam se s njim samim

Digitized by Google

sjediniš. Kada bo pride milost Božja k čoviku, tada se učini moguć za svaka; a kada otide milost, tada će biti ubog, i nemoćan, i kakono samo za biče ostavljen. A kad do toga dojde neima se gubiti, ni zdvojiti, nego se u volju Božju jednako spustiti, i sva, koja mu pridohode, na hvalu Isukerstovu ima terpiti; jere za zimom slidi lito, za noćiu vratja se dan, i za gromovinom razvedrenje veliko pride.

POGLAVJE IX

O manjkanju svake utihe.

1. Nije teško nehajati za čovičju utihu, kada imamo božju. Velika je, i vele velika stvar, toliko čovičju, koliko božju radost moći neimati, i za čast božju htiti dragosno podnositi prognanstvo serca: i u ničemu sebe samoga ne iskati; ni na svoje dostojanstvo obzirati se. Što je tu velikoga, ako radostan jesi, i bogomio, kad prihodi milost? Svima je žudjena ova ura. Dosta sladosno jaše,

Digitized by Google

koga uznosi milost Božja. Ter koja je zamirnost, ako brime ne ćuti oni, koga nosi svemogući, i koj je vodjen od najvećega vodjaka?

2. Dragosno je nama imati štogod, da se uzradujemo, a čovik mučno svlači sebe samoga. Pridobio je sveti mučenik Lovrinac svit sa svojim Svešteni-kom, jere prezri sve, što se na svitu deržaše ka sladosno; i velikoga Božjega Sveštenika Siksta, koga je on primnogo ljubio, cić ljubavi Isukerstove od sebe dvignuti bogomilo podnošaše. Pridobi dakle on ljubavju stvoritelja ljubav čovika; i najvolio je božje ugodjenstvo, nego čovičju utihu. Tako i ti kogagod potribitog, i dragog prijatelja radi ljubavi božje nauči se ostaviti. I nek ti ne bude teško, kad te prijatelj ostavlja: znajući, da se najposli imamo jedan od drugoga odiliti.

3. Vele, i dugo ima čovik u sebi se ervati, pervo neg se nauči sebe samoga podpuno pridobiti, i sve svoje pohotinje k Bogu potegnuti. Kada se čovik na se osloni, lasno popuzne na čovičja utišenja. Ali pravi Isukerstov ljubovnik, i pospišni

Digitized by Google

sliditelj kripostih, ne pada na ona utišenja; ni ište take ćutljive sladosti; nego većma jaka iskušanja, i radi Isukersta tverda trudjenja podnositi.

4. Kada ti dakle duševnu utihu Bog podaje, primaj nju s hvalah uzdanstvom; ali scini, da je nadarje Božje, a ne tvoje dostojanstvo. Nemoj se uzdvizati, nemoj se toliko veseliti, ni tašte sciniti se; nego većma budi sniženii radi nadarja; pomljivii, i bojaznii u svih činih tvojih: mimojći će bo ono doba, i sliditi će napastovanje. Nemoj odmah gubiti uhvanje, kada ti bude dvignuta utiha, nego podniženstvom, i usterpljenstom počekaj nebesku pohodnju: moguć je bo Bog, i obilniu će tebi opeta darovati utihu. To nije stvar nova, i neobičajna onizima, koji putuju po putu Božjemu: jere u velicih Svetacah, i u starih Prorokah bi čestokrat takov način izminjenja.

5. Odkud niki (imajući već sobom milost) govoraše: *Ja rekoh u obilnosti mojoj: neću se krenuti u vike.* Ali otišadši milost, što u sebi ćutio jest, prilaga veleći: *Odvratio si lice tvoje od mene,*

Digitized by Google

i učinih se smutjen. Ali medju tizimi nikakore ne gubi uhvanje, nego nastojnie Gospodina moli, i veli: *K tebi ću, Gospodine, vapiti, i k Bogu ću momu pomoliti se.* Najposli molitve svoje plod skupi, i svidoči, da je bio uslišan, govoreći: *Začuo je Gospodin, i smilovao se je meni: Gospodin se je učinio pomoćnik moj.* Ali u čemu? *Obratio si,* reče, *plakanje moje u veselje meni, i ogernuo si me radostju.* Ako se je tako učinilo s velikimi Svetcimi, neimamo neuhvati mi nejaci, i ubozi, ako smo kadgod uzavreni, a kadgod studeni, duh bo dohodi, i odhodi po ugodjenstvu njegove volje. Zato reče blaženi Job: *Pohodiš njega rano, i odmah ga kušaš.*

6. U što dakle mogu uhvati, ili u koga se uzdavati imam, nego u samo veliko miloserdje Božje, i u samo uhvanje nebeske milosti? Bili bo sa mnom dobri ljudi, ili bogomila bratja, ili virni prijatelji, ili pisma sveta, ili lipa besidjenja, ili sladko spivanje, i pisme; sva ova malahno pomagaju, malo nasladjuju, kada ostanem bez milosti, i ostavljen

Digitized by Google

u svomu uboštvu. Tada nije boljega lika, nego usterpljenstvo, i odreći se samoga sebe, pridajući se volji Božjoj.

7. Nisam nikadar našao nijednoga toli bogoljubna, i pobožna, kojemu nije bila kadgod zakratjena milost, ili da nije oćutio, da mu se uzavrenje smanjilo. Nijedan Svetac nije bio toliko visoko uznesen, i prosvitljen, koj nije prie, ili posli bio napastovan. Jere nije dostojan visoko Boga ogledati, koj nije bio potresan cić Boga kojimgod tugovanjem. Običaje bo prihodeće napastovanje zlamen biti slidećega utišenja. Koji su bo kušani napastimi nebeska obetjana jest utiha: *Tko bude pridobiti*, reče, *dati ću mu jisti od duba života.*

8. Daje se zato utiha božja, da bude čovik jačji za podnositi suprotivna. Slidi pa napast, da se ne uzoholi radi dobra. Ne spi hudoba, niti je još put umerla; zato ne pristani spraviti se na ervanje: jere s desne, i s live ima neprijateljah, koji nikadar ne počivaju.

Digitized by Google

POGLAVJE X.

O harnosti za milost Božju.

1. Što isteš pokoja, bivši se rodio na trudjenje? Spremaj se većma na usterpljenstvo, nego na utišenstvo; i za križ nositi većma, nego na veselje. Tko bo od svitovnjakah nebi dragosno primio utihu, i radost duševnu, da bi ih svedjer mogao imati? Nadhode bo duševne utihe sve svitovne raskoše, i puti razblude. Jere sve svitovne raskoše, ili su tašte, ili su grube. A duhovne raskoše, jedine radosne, i poštene, iz kripostih porodjene, i od Boga ulivane u čiste pameti. Ali ova božja utišenja nitko svedjer po svomu hotinju uživati nemore; jere vrime napasti za dugo ne pristaje.

2. Vele se suprotivi višnjoj pohodnji kriva sloboda serca, i veliko uzdanje u sebe samoga. Bog dobro čini, dajući milost utihe; ali čovik zlo čini ne vratjajući sve Bogu s uzdanjem hvalah. Zato nemogu se u nas izliti darovi milosti,

Digitized by Google

jere smo neharni datelju; ni sve ne uzvratjamo u vrilo, odkle sva iztiču. Vazda se ima ónomu davati milost, koj hvale dostojno uzdaje, i dvizati će se oholomu, što se dati običaje podniženomu.

3. Neću utihu, koja mi dviže pokajanje; ni požudjujem razmišljanje, koje vodi na uzoholjenje. Jere sve što je visoko nije sveto: ni svako sladko dobro, ni svako željenje čisto: ni sve što je drago, Bogu je milo. Dragosno primljem milost s koje svedjer sniženii, i bojazljivii se najdem, i sve se više spravljam, da sebe ostavim. Naučen darom milosti, i uvičban udarcem nje dvignutja neće smit pripisati sebi nijedno dobro dilo, nego većma će sebe uboga, i slaba ispovidati. Daj Bogu štogod božje jest, a sebi zapiši što jest tvoje, to jest: hvale Bogu za milost pridaj; a poznaj, da si ti sam uzrok krivini, i da se pristoji, da cić krivine dostojnu muku ućutiš.

4. Posadi se ti vazda na najnižje, i dati će se tebi najvišje; jere ne stoj najvišje bez najnižjega. Najveći Svetci pri Bogu najmanji su pri sebi; i koliko su slavnii

Digitized by Google

toliko su u sebi sniženii. Puni istine, i slave nebeske, nisu požudnici tašte slave. U Bogu utemeljeni, i utverdjeni, nijednim načinom nemogu biti oholi. I koji Bogu sve zapišu, štogod su dobra primili, slavu jedan od drugoga ne ištu; nego slavu, koja je od samoga Boga, hoće: i Boga u sebi, i u svih Svetcih žude hvaliti verh svih stvarih, i svedjer na to isto nastoje.

5. Budi dakle haran za najmanja, i biti ćeš dostojan veća primiti. Bilo tebi najmanje još za najveće; i što se ima najviše pogerditi za posobito dobro. Ako se dostojanstvo datelja ogleda, nije ništa malo što je dato, ni će nam se činiti vele nevridno. Nije bo malo, što se od privišnjega Boga dariva. I da bi ti Jao pedipse, i udarce, drago bi tebi imalo biti, jer svedjer čini na naše spašenje, štogodir dopušta, da nam se dogodi. Tko žudi milost Božju uzderžati, nek bude haran za milost podanu, usterpljiv za dvignutu. Nek se pomoli, da se vratja: pomnjiv nek bude, i snižen, da nju neizgubi.

Digitized by Google

POGLAVJE XI.

O malom broju ljubovnikah Križa Isukerstova.

1. Ima Isus sada mnoge ljubovnike svoga kraljestva nebeskoga; a malo nositeljah njegovoga križa. Ima mnoge želitelje utihe, a malo koji bi želiti tugovanje. Više najde drugah terpeze, a malo koji bi se od jitja uzderžali. Svi žele se s njim veseliti, a malo koji hoće radi njega, ali s njim štogod terpiti. Mnozi slide Isusa do razlomjenja kruha, a malo da bi i čašu muke pili. Mnozi čudesa njegova poštuju, a malo ih slidi pogerdjenstvo križa. Mnozi Isusa ljube dokle njim se ne dogode suprotivna. Mnozi ga hvale, i blagosivljaju, dočim primaju od njega kojegod utihe. Akoli se sakrije Isus, i za malo vrime ih ostavi; ili upadaju u tuženje, ili u zališno potištenje duha.

2. A koji Isusa za Isusa, a ne za kojugod svoju utihu ljube, blagosivljaju njega u svakom tugovanju, i tiskoti serca,

Digitized by Google

kakono u najvećoj utihi. I da ne bi nikadar ne hotio njima dati nijednoga utišenja, zaisto bi njega svedjer hvalili, i hotili bi mu svedjer hvale uzdavati.

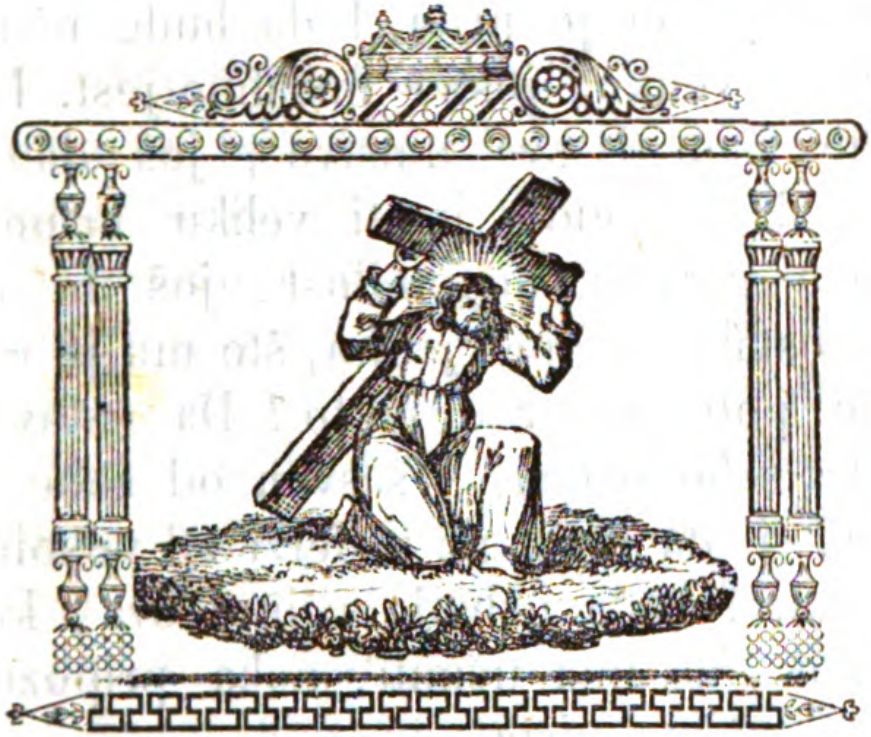

3. Oh koliko more čista ljubav Isusova, ne izmišana s nijednom svojom koristi, ili ljubavju. Neimaju li se svi najmenicim zvati, koji svedjer ištu utišenja? Ne kažu li se, da većma ljube sebe, nego Isukersta, koji svoje koristi, i dobitke vazda namišljaju? Gdi će se najći taki, koj hoće Boga služiti stunje?

4. U ridko najde se kojgod toliko dušević, koj se oda svih ogoli. Jere isti-

Digitized by Google

noga duhom uboga, i prosta od svake ljubavi k stvoru, tko će najći? *Od daleka, i od najkrajnih stranah cina njegova.* Da bude podati čovik svu stoku svoju, jošter je ništa. I da bude učiniti pokoru veliku, jošter malahno jest. I da bude naučiti sve umstvo, još daleko jest. I da bude imati veliku kripost, i vele goruću bogomilost, još bi mu vele ostalo, to jest jedno, što mu je najveće potribno. Što je to? Da ostavivši svaka, sebe ostavi, i sasvim od sebe izajde, i da ništa ne uzderži od posobne ljubavi. I kada uzbude učiniti sva, koja uzazna, da ima učiniti, neka pripozna, da je učinio ništa.

5. Nek ne procini, da je veliko, što more biti cinjeno veliko; nego nek istinom sebe ispovida slugom nekorisnim, kakono istina reče: *Kada budete učiniti sva, koja su vama zopovidjena, recite: sluge smo nekorisne.* Tada će moći biti, pravo ubog, i nag duhom, i s prorokom reći: *Jere sam ja jedinac, i ubog.* Ništanemanje od ovega nije nitko bogatii, nitko slobodnii, nitko moćnii,

Digitized by Google

nego koj umi sebe, i sva ostaviti, i na najnižja sebe postaviti.

POGLAVJE XII

O kraljevskom putu Križa svetoga.

1. Tverd se ovi govor mnozima čini: *Odreci se sebe samoga, uzmi Križ svoj, i slidi Isusa.* Ali će biti tverdje začuti onu pokonju besidu: *Otidite od mene prokleti u oganj vični.* Koj bo sada dragosno slišaju, i slide zapovid, da ima se križ nositi; tada se neće uzbojati od čuvenja vičnoga osudjenja. *Ovo zlamenje Križa biti će na nebu, kad bude dojći Gospodin za suditi.* Tada će svi službenici križa, koji su se k propetomu na križu prislikovali u životu, pristupiti k Isukerstu sudcu s velikim uzdanjem.

2. Čemu se dakle strašiš uzeti križ, po komu se ide u kraljestvo? U križu spasenje, u križu život, u križu zaštitenje od neprijateljah, u križu ulitje gornjega nasladjenstva, u križu hrabrost pameti, u križu veselje duševno, u križu skupljenje kripostih, u križu izversnost posvetjenja. Nije spasenje duše, ni uh-

Digitized by Google

vanje vičnoga života, nego u križu. Uzmi dakle križ tvoj, i slidi Isusa, i pojći ćeš u život vični. Mimošao je on *noseći sebi Križ*, i umro je za tebe na križu, da i ti uznosiš križ tvoj, i umriti pohlepiš na križu. Jere ako s njim budeš umriti, s njim i zajedno ćes takodjer živiti. Ter ako budeš drug biti muke, drug ćeš biti i slave.

3. Evo sve u križu, i u umrenju na njemu sve stoji; i nije puta drugoga k životu vičnomu, i k istinomu unuternjemu miru, nego put svetoga križa, i svakdanjega umertvenja. Hodi kamogod hoćeš, išti štogodir budeš hotiti, i nećeš najći višji put gori, ni sigurnii doli, nego put svetoga križa. Spravi, i naredi sva po tvomu hotinju, i uzrenju; i nećeš najći nego svedjer, da se štogod ima terpiti ili hote, ili nehtino: ter ćeš tako svedjer križ nahoditi. Ili bo u tilu bolest ućutiti ćeš, ili u duši duševno tugovanje podnositi ćeš.

4. Kadgod ćeš biti ostavljen od Boga; kadgod od iskernjega biti ćeš kušan; i što je saviše, čestokrat ćeš sebi samomu biti težak. Ter ništanemanje

Digitized by Google

nećeš moći kojimgod likom, ili utihom se izbaviti, ili sebi oblakšati; nego, dočim Bog uzbude htiti, tribuje, da podnosiš. Hoće Bog, da se naučiš terpiti tugovanje bez utihe, i da se njemu sasvim podložiš, i da podniženiim po tugovanju postaneš. Nitko tako serčeno ćuti muku Isukerstovu, kakono oni, komu se bude dogoditi prilična terpiti. Križ dakle vazda spravan jest, i svuder te čeka. Nemoreš uteći, kamogodir budeš poteći: jere kamogod pojći budeš, sama sobom nosiš, i vazda ćeš sebe najći. Obazri se uzgor, obazri se nizdolu, obazri se izvan, obazri se unutra, i u svim ovim najći ćeš križ: i potribno ti je, svuda uzderžati usterpljenstvo, ako hoćeš imati unuternji mir, i dostojan vikovite krune biti.

5. Ako dragosno križ uznosiš, uznositi će on tebe, i privesti će te na žudjenu sverhu, gdi će biti kraj terpenju, zasvim da ovdi neće biti. Ako ga protj hotinju nosiš, za brime ti je, i sebi većma oteškaješ, i ništanemanje tribuje, da podnosiš. Ako jedan križ odveržeš, najći ćeš bez sumnje drugi, i beržek teži.

Digitized by Google

6. Mniš li ti, da ćeš se izmaknuti, kad nije mogao nijedan umerli? Tko je bio od Svetacah na svitu bez križa, i tugovanja? Nije zaisto ni Gospodin naš Isukerst za jednu uru bez bolesti muke bio, dokle je na ovemu svitu živio: *Potribovaše*, (reče) *da Isukerst terpi; i da uskersne od mertvih, i tako da ulize u slavu svoju.* Ter kakono ti drugog puta išteš, izvan ovog kraljevskog puta, koj jest put križa svetoga?

7. Vas život Isukerstov bio je križ, i mučenstvo; a ti sebi išteš pokoja, i veselja? Varaš se, varaš se, ako drugo išteš nego terpiti tugovanja; jere vas ovi život umerli pun jest nevoljah, i obpečatjen križimi, i smertimi. Ter koliko tkogod više bude napridkovati u duhu, toliko će teže križe čestokrat najći, jere muka svoga prognanstva većma s ljubavi raste.

8. Ali sasvim tizim ovaki tako mnogostručno opečaljen nije bez oblakšanja utihe; jere ćuti, da mu plod velik uzrasta iz podnošenja svoga križa. Jere dočim povoljno njemu se podlaga, sva tegota tugovanja u uzdanje božje utihe

Digitized by Google

priobratja se. I koliko veće se put satire tugovanjem, toliko većma se uhrabri duša unuternjom milosti. I kadgodir u toliko se pokripi s pohotinja k tugovanstvu, i prctivnosti radi ljubavi kako bi se prikladan učinio križu Isukerstovu, da nebi hotio biti bez bolesti, i tugovanstva; jere cini, da toliko je dražji Bogu, koliko množja, i težja radi njega bude moći terpiti. Nije bo ono čovičja kripost; nego milost Isukerstova, koja tolika uzmože, i čini u nejakoj puti; da sve na što po naravi merzi vazda, i biži, vrućinom duševnom pohita, i ljubi.

9. Nije ljudska kripost križ nositi, križ ljubiti, tilo pedipsati, i službenosti podložiti, od častih bižati, pogerde dragósno podnositi, sebe pogerditi, i žuditi pogerdjen biti; svake suprotive, i štete terpiti, i nijedne sriće na ovemu svitu želiti. Ako se neuzbazriš na sebe samoga, nećeš moći po sebi ništa od ovizih učiniti. Ako se pak uzdaješ u Gospodina, dati će se tebi jakost s neba, i podložiti će se gospostvu tvomu svit, i put. Ter ni neprijatelja vraga nećeš

Digitized by Google

se bojati, ako uzbudeš biti oružan virom, i križem Isukerstovim zapečatjen.

10. Postavi dakle sebe kakono virnoga, i dobroga slugu Isukerstova, za uznositi junački križ Gospodina tvoga pribijena na križu s ljubavi k tebi. Spravi se za terpiti mnoge suprotivnosti, i različne neugodnosti u ovemu zločestomu životu; jere će se tako tebi dogoditi gdigodir uzbudeš biti; ter tako zaisto najći ćeš, gdigod se sakriješ. Tribuje, da bude tako; i nije drugoga načina izmaknuti se od tugovanja radi zalah, i od bolesti, nego da sebe podnosiš. Kalež Gospodinov dobrovoljno pij, ako želiš njegov biti prijatelj, i s njim dila imati. Utihe pridaj Bogu; neka on s tacim čini kakono njemu većma bude biti ugodno. A ti spravi se za podnositi tugovanja, ter ih procini, da su privelike utihe; *jere muke ovega vrimena nisu dostojne za zaslužiti vikovitu slavu,* još da bi ti sam svekolike mogao podnositi.

11. Kada na ovo budeš dojći, da tugovanje uzbude tebi sladko, i drago radi Isukersta; tada da je dobro s tobom,

Digitized by Google

procini, jere si našao raj na zemlji. Dokle bude tebi teško terpiti, ter išteš bižati; dotle zlo za tebe; i sliditi će tebe svuda tugovanje, od koga bižiš.

12. Ako se staviš na što si dužan, to jest, terpiti, i umriti, berzo ćeš postati boljim, i najći ćeš mira. Prem da bi bio odnesen do na tretje nebo s Pavlom, neznaš zato istinito hoćeš li, nećeš li podnositi koju suprotivštinu. *Ja* (reče Isus) *ukazati ću njemu kolika tribuje, da on terpi radi moga imena.* Terpiti dakle uzostaje tebi, ako ti je ugodno, ljubiti Isusa, i vikovito njemu služiti.

13. Oh da bi ti bio dostojan radi imena Isusova štogod priterpiti; koliko velika bi ti slava ostala: koliko uzradovanje svima Svetcem Božjim, i koliki izgled bio bi iskernjemu! Usterpljenstvo bo svi hvale, za sve da malo koji hoće da terpe. Istinom imao bi štogod malahno terpiti dragosno radi Isukersta, budući, da mnozi terpe težja cić svita.

14. Znaj zaisto; da ti imaš provoditi život umirujući. I koliko veće sebi umire čovik, toliko već počinje Bogu ži-

Digitized by Google

viti. Nije nitko podoban za dohititi nebeska; ako se ne bude podstaviti da suprotivna terpi radi Isukersta. Nije ništa primljenie Bogu, ništa tebi spasiteljnie na ovemu svitu, koliko dobrovoljno terpiti radi Isukersta. Ter da bi ti imao obrati, većma bi imao žuditi radi Isukersta protivna terpiti, nego mnozimi utihami biti obeseljen; jere bi bio prisličnii Isukerstu, i svima Svetcem većma podobnii. Ne stoji bo naše dostojanstvo, ni napridovanje našega bitja u mnozih sladostih, i utihah, nego većma u priterpljenju velikih tegotah, i tugovanjah.

15. Da bi bilo štogod bolje, i koristnie ljudskomu spasenju, nego je terpljenje, Isukerst zaisto bio bi to ričju ukazao, i izgledom očitovao. Jere i slideće sebe učenike, i sve žudeće slidіti njega očitno nagovara, da imaju, nositi Križ, i veli; *Ako hoće tko dojći za mnom, neka se odrekne sebe samoga, i nek uzme svoj Križ, i nek slidi mene.* Proštivši dakle sva ova, i obsluživši ih, budi ovo poslidnje zaključenje. *Jere po mnozih tugovanjih tribuje, da mi ulizemo u kraljestvo Božje.*

Digitized by Google

O UNUTERNJEM UTIŠENJU.

POGLAVJE I.

O Isukerstovom unuternjem besidjenju k virnoj duši.

1. *Sluga. Slišati ću, što besidi u meni Gospodin Bog.* Blažena duša ona, koja

Digitized by Google

Gospodina u njoj govorećega sliša, i iz ustah njegovih rič utihe primlje. Blažena uha, koja zrake božjega rumona primaju, i ništa se ne stavljaju rumonenja ovega svita. Blažena zaisto uha, koja ne slišaju glašenje izvan rumoneće, nego istinu unutra učeću. Blažene oči, koje zatvorene izvanjima, nastojnice su samo na unuternja. Blaženi, koji duševna uzaznaju, i za uhititi potajna nebeska, većma, i većma nastoje svakdanjimi vižbanji spraviti se. Blaženi, koji žele o Bogu raditi, i od svake svitovne zapričice sebe otresu.

2. *Gosp.* Razgledaj ova, o dušo moja: ter zatvori tvoje putevnosti vratnice, neka uzmožeš u sebi slišati što govori Gospodin Bog tvoj. Ova veli obljubljeni tvoj: Spasenje tvoje ja jesam, mir tvoj, i život tvoj. Sahrani sebe pri meni, i najći ćeš mira. Ostavi sva mimohodeća, uzišti vična. Što su sva vrimenita, nego zavodiva? Ter što pomagaju sve stvore, ako uzbudeš od stvorca ostavljena. Odvergši svaka, vrati sebe pritihu, i virnu stvoritelju tvomu; da uzmožeš uhititi istino blaženstvo.

Digitized by Google

POGLAVJE II.

O unuternjemu božjemu besidenju.

1. *Sl. Govori, Gospodine, jere sliša sluga tvoj. Sluga tvoj ja jesam, daj meni razum, da uzaznam svidočanstva tvoja.* Prigni serce moje na beside ustah tvojih; tekao kakono rosa govor tvoj. Rekoše Mojzešu sinovi Izraelovi: *Govori ti nama, i slušati ćemo; i ne govorio nama Gospodin, da beržek ne umremo.* Ne tako, Gospodine, ne tako, molim; nego većma sa Samuelom prorokom sniženo, i željno prosim: *Govori, Gospodine, jere sliša sluga tvoj. Ne govorio meni Mojzeš, ili kojgod od prorokah*; nego većma ti govori, Gospodine Bože, nadahnitelju, i prosvitlitelju svih prorokah; jere ti sam bez njih moreš mene izversno naučiti; a oni bez tebe neće ništa napridkovati.

2. Mogu zaisto ričimi glasiti, ali duha ne podaju. Prilipo beside, ali mučeći ti, serce ne užižu. Slova daju, ali ti razum otvaraš. Otajstva pripovidaju, ali ti

Digitized by Google

očituješ razumitje zlamenovanih stvarih Zapovidi navištuju, ali ti pomagaš za izveršiti ih. Put kažu, ali ti kripiš za hoditi. Oni izvan samo diluju, ali ti serca uvižbaš, i prosvitliš. Oni iz dvora polivaju, a ti plodnost darivaš. Oni vapiju ričima, ali ti čuvenju razumljenje podaješ.

3. Ne govorio dakle meni Mojzeš, nego ti, Gospodine Bože moj, vična istino: da beržek neumrem, i bez ploda ne ostanem, ako uzbudem samo izvan opominjen, a unutra ne užežen. Da meni ne bude na osudu besida čuvena, a ne učinjena: poznana, a ne obljubljena; virovana, a ne obslužena. *Govori* dakle, *Gospodine, jere sliša sluga tvoj; riči bo imaš života vičnoga.* Besidi meni na duše moje utihu kojamudrago bila, i na svega života moga poboljšanje; a tebi na slavu, i vikovitnu čast.

POGLAVJE III.

Da se riči Božje imaju podniženo slišati, i da ih mnozi ne procinjuju.

1. *Gosp.* Slišaj, sinko, riči moje, riči prislastne, koje nadhode svako umstvo

Digitized by Google

mudroljubiteljah, i mudracah ovega svita. *Riči su moje duh, i život*, niti se imaju čovičjim ćutjenstvom miriti. Nima se tašto ugodjenstvo u njima tražiti, nego se u mučanju imaju slišati, i primati sa svom podniženosti, i s velikom požudnosti.

2. *Sl.* I reko sam: *Blaženi jest, koga ti, Gospodine, budeš u nauku nastaviti, i o zakonu tvomu budeš ga učiti: da utišiš njega u dnevih zlih,* i da se ne razruši na zemlji.

3. *Gosp.* Ja (veli Gospodin) učio sam proroke od početka, i do sada ne pristajem svima besiditi: nego mnozi na moj glas glusi su, i tverdi. Množji su, koji dragosnie svit slušaju, nego Boga: lašnje slide požudu puti svoje, nego Bogu ugoditi. Obeta svit vrimenita, i mala: i služi se njemu pohlipnostju velikom; ja obetam privišnja, i vična, i lotre se serca umerlih. Tko tolikim brinutjem u svima mene služi, i posluša, kakono se svit, i gospoda njegova služe? *Zastidi se Sidone, reče more.* Ter ako uzrok išteš, čuj čemu. Za malahan dohodak, dugim se putem teče; za vični život, mnogi

Digitized by Google

jedva nogu jednom podvignu od zemlje. Nevridna dobit ište se: za jedan pinez kadgod se grubo pravdaju ljudi; za taštu stvar, i za malo obetjanje, ne boje se dan, i noć truditi.

4. Ali, ah žalosti! za dobro neprominjivo, za nadarje neprocinjivo, za najveću čast, i slavu neizmirnu, izlotre se ljudi, da ne bi ni za malo potrudili. Zastidi se dakle, lini slugo, i tužbeniče, da oni se spravnii nahode na poginutje, nego ti na stečenje života. Vesele se oni većma taštini, nego ti istini. I zaisto kadgod ih uhvanje privari; al obetjanje moje ne vara nikoga, ni uzdajućega se u mene ne ostavlja prazna. Što sam obetjao dati ću: što sam rekao; ispuniti ću: ali ako do sverhe viran u ljubavi mojoj tko bude uzpristati. Nadarnik sam ja svih dobrih, i jaki iskušnik svih bogomilih.

5. Upiši riči moje u sercu tvomu, i razbiraj ih pomnjivo; biti će bo u vrime napasti vele potribne. Što ne razumiš, kad štiješ, poznati ćeš u dan pohodnje. Dvostruko običajem obrane moje

Digitized by Google

pohoditi, to jest: napastju, i utihom. I dvoja čtenja njima svaki dan štiim; jedno pokarajući njih opačine, drugo nagovarajući ih na uzmnoženstvo kripostih. Tko sliša riči moje, i prizire ih; ima koj će ga suditi u najposlidnji dan.

MOLITVA
za isprositi milost bogoljubnosti.

6. *Sl.* Gospodine Bože moj, sva dobra moja ti jesi. Ter tko sam ja, da smim s tobom govoriti? Ja sam najubožji sluga tvoj, odverženi červić; vele ubožji, i pogerdjvii, nego znam, i reći smim. Uspomeni se ništanemanje, Gospodine, da sam ništa, da ništa imam, i da ništa ne vridim. Ti sam dobar, pravedan, i svet; ti svaka moreš, sva podaješ, sva napunjuješ, samoga grišnika ostavljući prazna. Opomeni se pomilovanjah tvojih, i napuni serce moje milosti tvojom, jer nećeš, da su prazna dila tvoja.

7. Kakono mogu sebe terpiti u ovemu zločestomu životu, ako mene nebude pokripiti miloserdje, i milost tvoja? Ne-

Digitized by Google

moj odvratiti obraz tvoj od mene, nemoj odmicati, ni produžiti pohodnju tvoju; nemoj utihu tvoju odvratjati, da se ne učini *duša moja tebi kakono zemlja bez vode.* Gospodine, *nauči mene činiti hotinje tvoje;* nauči me prid tobom dostojno, i snižcno obćiti, jere si ti mudrost moja, koj me u istini poznaš, i poznao si prie, nego bi svit, i prie, nego bih se porodio na svitu.

POGLAVJE IV

Da se ima u istini, i u podnižcnstvu prid Bogom obćiti, i živiti.

1. *Gosp.* Sinko, hodi prida mnom u istini, i u prostoti serca tvoga, išti mene vazda. Tko hodi prida mnom u istini, biti će branjen od nasertanjah zlih, i istina će ga osloboditi od zavoditeljah, i od ozloglasivanjah nepravednikah. Ako tebe istina bude osloboditi, zaisto ćeš slobodan biti, i nećeš hajati za tašte ljudske riči.

2. *Sl.* Gospodine, istina je. Kakono govoriš, tako, molim te, učinilo se meni.

Digitized by Google

Učila mene istina tvoja; ona mene čuvala, i do spasiteljne sverhe mene sahranila. Ona mene oslobodila od svake zle pohotinosti, i bezredne ljubavi; i šetati ću s tobom u velikoj slobodi serca.

3, *Gosp.* Ja ću tebe učiti (veli istina) koja prava jesu, i prida mnom ugodna. Misli grihe tvoje s pomerzenjem velikim, i žalostju, i nikad ne cini, da si ti štogod cić dobrih dilah. U istinu si grišnik, i podložan mnogima pohotinjima; i u njih zapleten. Iz tebe svedjer na ništa težiš: berzo padaš, berzo si pridobiven, berzo se smutjuješ, berzo se raspuštaš. Neimaš ničesa, čim se moreš slaviti, nego mnoga odkud sebe imaš pogerditi, jere vele nejačji jesi, nego moreš dohititi pametju.

4. Ništa dakle veliko ne činilo se tebi u svih, koja činiš. Ništa veliko, ništa vridno, ni zamirno; ništa neka ti se ne vidi cinjenja dostojno; ništa visoko, ništa istinom pohvaljivo, ni poželjivo, nego što vićno jest. Ugodna tebi bila verh svih vićna istina; i bilo ti svedjer žao za tvoju priveliku malovridnost. Neboj se od ništa tako, ništa nepoger-

Digitized by Google

djuj tako, ni biži, kakono opačine, i grihe tvoje, za koje ima ti većma žao biti, nego za nikakove štete stvarih. Niki prida mnom pravo ne gredu, nego nikom znatiželjnostju, i sminostju vodjeni, hoće moja potajna uzaznati, i visoka božja razumiti, za sebe, i svoje spasenje nehajući. Oni često upadaju u velike napasti, i grihe, radi njih oholasti, i znatiželjnosti, suprotiveći se ja njima.

5. Boj se sudah Božjih; straši se od seržbe svemogućega. Ali nemoj protresati dila Privisokoga; nego iziskuj tvoje nepravnosti, u kolikih sagrišio si, i za kolika si dobra dila nehajao. Niki samo nose svoju bogomilost u knjigah, a niki u prílikah; niki u izvanjih zlamenjih, i slikah. Niki imaju mene u ustih, a malo u sercu. Ima inih, koji razumkom prosvitljeni, i od zlih očisteni pohotjenjah na vična svedjer hlepe: teško o zemaljskih slišaju, potribama naravskima nerado služe: i ovi ćute, što duh istine govori u njih. Jere uči njih za zemljena nehajati, i ljubiti nebeska; svit pogerditi, i nebo vas dan, i svu noć želiti.

Digitized by Google

POGLAVJE V.

O zamirnom dilovanju ljubavi božje.

1. *Sl.* Blagosivljam tebe, Otče nebeski, Otče Gospodina moga Isukersta, jere si se dostojao mene uboga spomenuti se. *O Otče miloserdjah, i Bože svega utišenja*, hvale uzdajem tebi, koj se dostojiš tvojom utihom kadgod obeseliti mene nedostojna nikakve utihe. Blagosivljam tebe vazda, i slavim, s jedinorodjenim Sinom tvojim, i Duhom Svetim utišiteljem u vike vikah. Nu, Gospodine Bože, ljubovniče sveti moj, kada ti budeš dojći u moje serce, uzigrati će sva unuternja moja. *Ti si slava moja, i uzradovanje serca moga: Ti si uhvanje moje, i utočište moje u dan tugovanja moga.*

2. Ali jere sam još slab u ljubavi, i neizverstan u kriposti; zato imam potribu, da me ti pokripiš, i utišiš: zato pohodi me čestokrat, i uvižbaj me naucimi svetimi. Oslobodi mene od zlih požudah, i ozdravi serce moje od svih bezrednih pohotinjah; neka unutra ozdra-

Digitized by Google

vljen, i dobro izčisten, podobnim budem ljubiti tebe, jak za terpiti, stanoviti za nepridkovati.

3. *Gosp.* Velika satvar jest ljubav, veliko doisto dobro, koje jedino lahku čini svaku tešku stvar, i nosi jednako sve nejednake stvari. Brime bez tegote nosi, i sve gorko čini sladko, i slastno. Plemenita ljubav Isusova potiče, da velika dilujemo, i probudjuje, da želimo svedjer izversnia. Ljubav hoće gori biti, niti hoće da je niže stvari zaderžaju. Ljubav hoće biti slobodna, i od svake svitovne pohotnosti odvratjena, da se unuternji nje pogled ne zastupi; da se komgod vrimenitom koristju ne zaplete, ili s koje priprike da ne podleže. Nije ništa sladje od ljubavi, ništa jačje, ništa višje, ništa širje, ništa dragosnie, ništa punie, ništa bolje na nebu, ni na zemlji; jere je ljubav izišla od Boga, ni more nego u Bogu verh svih stvorenih stvarih počivati.

4. Koj ljubi, leti, teče, i veseli se; slobodan jest; i nije uzderžan. Daje sva za sva, i ima sva u svih; jer u jednomu najvišemu verh svih počiva, iz koga svako

Digitized by Google

dobro iztiče, i izhodi. Ne pogleda na dare, nego na darovnika obratja se verh svih dobarah. Ljubav često brimena nećuti: ne pazi na trude; većma hlepi, nego more; od neuzmožnosti ne tuži se, cini bo, da svaka može, i da sva su joj dopuštena. Moćna je dakle na svaka, i mnoga ispunjuje, i u dilovanje stavlja, gdino koj ne ljubi oslabljuje, i leži.

5. Ljubav bdi, i speći ne drimlje. Umorena ne umori se; stisknuta ne stiska se; strašena ne smutjuje se; nego kakono živi plam, i goruća zublja uzgor razplane, i slobodno projde. Ako tko ljubi, zna što ovi glas vapije. Velika vika u ušju Gospodina Boga jest goruće pohotinje duše; koja govori: Bog moj, ljubav moja: ti vas si moj, i ja vas tvoj.

6. *Sl.* Razširi me u ljubavi, neka se naučim inuternjimi ustmi serca okušati, koliko je slasno ljubiti Boga; i u ljubavi rastupati se, i plivati. Neka me ne ljubav derži, dvižući se verh sebe cić priveikog uzavrenja, i začudjenja Da pivam začinku ljubavi, i slidim tebe obljubljena moga na visoko; prinemogla

Digitized by Google

se duša moja u pohvali tvojoj, radujući se od ljubavi. Da te ljubim većma nego sebe, ni sebe da ne ljubim nego radi tebe, i da ljubim u tebi sve, koji istinom ljube tebe, kakono zapovida zakon ljubavi, koj iz tebe sviti.

7. *Gosp.* Berza jest ljubav, iskrena, mila, radosna, i uzorita, jaka, terpeća, virna, spametna, dugodušna, vitežka, i sebe nikad neištuća. Gdino bo tkogod sebe ište, ondi od ljubavi odpada. Obzirana jest ljubav, snižena, i prava; nije mehka, nije lahka, ni nastoji na tašte stvari, trizna, čista, stavna, mirna, i u svih ćutjenjih začuvana. Jest ljubav podložna, i Starešinam poslušna: sebi nevridna, i pogerdna, Bogu mila i dragosna: uzdaje se, i vazda uhvaja se u njega, još kad njoj ne osladi Bog: jere se bez bolesti ne žive u ljubavi

8. Tko nije spravan terpiti svaka, i stati po hotinju obljubljenoga, nije dostojan, da se zove ljubovnik. Tribuje, da ljubitelj sva tverda, i gorka cića obljubljenoga dragosno zagerli; ni se od njega radi protivnih prigodah ukloni.

Digitized by Google

POGLAVJE VI

O iskušenju istinoga ljubovnika.

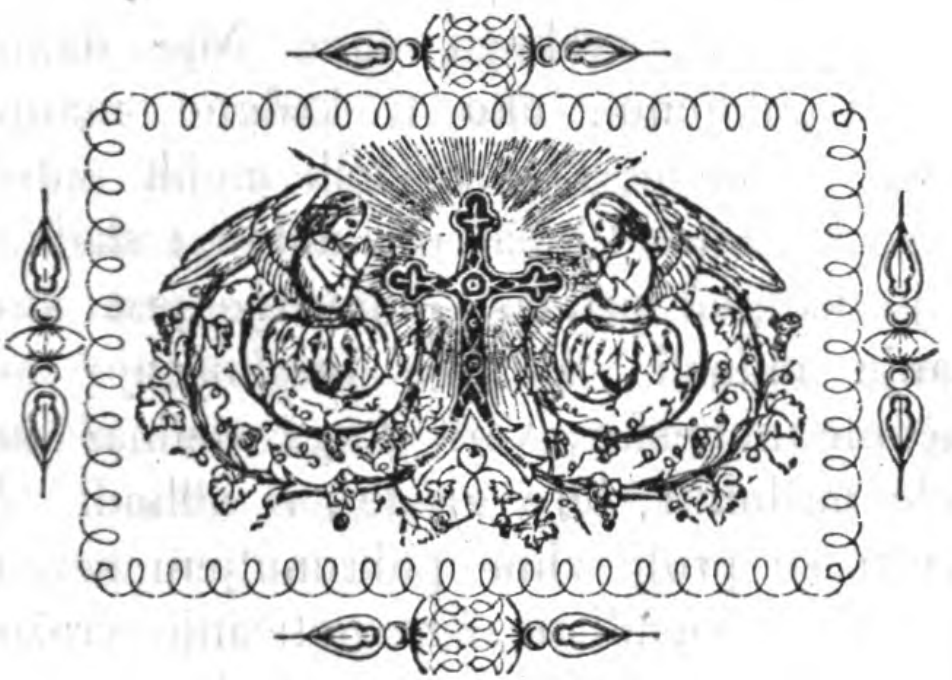

1. *Gosp.* Sinko, nisi još jak, ni spametan ljubovnik.

2. *Sl.* Zašto Gospodine?

3. *Gosp.* Jere radi malahne protivnosti odustaješ od početih stvarih; i odveć pohlepno išteš utihu. Jaki ljubitelj stoj u napastih, i neviruje podhibnim nagovaranjim neprijatelja. Kakono sam mu u srićnih stvarih ugodan, tako nisam mu neugodan ni u suprotivnih.

Digitized by Google

4. Spametni ljubitelj ne ogleda toliko dar ljubećega, koliko ljubav dajnika. Hotinje većma gleda, nego nadarje; i niže obljubljenoga sva podana postavlja. Plemeniti ljubitelj ne počiva u daru, nego u meni verh svakoga dara. Nije dakle sve izgubljeno, ako ti kadgod manje dobro o meni, ili o Svetcih mojih ćutiš, nego bi hotio. Ljubav ona dobra, i sladka, koju kadgod primaš, dilovanje jest sadanje milosti, i niko priokušenje otačbine nebeske; verh koga neimaš se vele nasloniti, jere grede, i odhodi. A ervati se protj zlim pokrenutjem serca, što ti se dogadjaju, i za poticanje vražje nehajati, bilig jest kriposti, i velike dobiti.

5. Ne smutila te dakle tudja izmišljanja, što ti se nanose o kojojmudrago stvari bila naveržena. Odluku tvoju jako sahrani, i odluku pravu k Bogu. I nije ti ono privarenje, što si kadgod časom odnesen izvan sebe, i odmah se na običajne ispraznosti serca povratiš. One bo većma nehote terpiš, nego ih činiš; ter dokle su tebi neugodne, i njim se suprotiviš, to je tebi dobitak, a ne gubljenje.

Digitized by Google

6. Znaj, da stari neprijatelj sasma usiluje se zapričevati želji tvojoj put na dobra dila, i od svakoga bogomila činjenja tebe da odvrati: da Svetce ne častiš, da se bogomilo ne spomeneš Muke moje, da neimaš korisne uspomene grihah, da tvoje serce ne čuvaš, i da ne nastojiš kriepkom odlukom napridkovati u kriposti. On ti prinosi mnoga zla mišljenja, da tebe ožalostivi, i straši, da te od molitve odmakne, i od sveta štenja. Merzka mu je snižena Ispovist, ter (da bi mogao) činio bi te od Pričeštenja odstupiti. Ne viruj njemu, niti haj za njeg, prem da čestokrat bude tebi zamčicu privarenja stavljati. Njega bezoči, kada tebi zle, i nečiste misli usipa. Reci njemu: Otidi nečisti duše; zasrami se zločesti; vele si nečist, koj taka prinosiš u uha moja. Biži od mene, prihudi varače, nećeš imati nikakova dila u meni; nego će Isus biti sa mnom, kakono jaki bojnik; a ti ostati ćeš zasramljen. Hoću većma umriti, i svaku muku podniti, nego tebi pogoditi. Muči, i zamukni: neću te već slišati, i da bi

Digitized by Google

mi vele veće dosadio: *Gospodin je prosvitjenje moje, i spasenje moje, koga ću se bojati? Da se sastanu protj meni vojske, neće se bojati serce moje. Gospodin pomoćnik moj, i odkupnik moj.*

7. Ervi se kakono bojnik dobar, ter ako po slabosti kadgod popuzneš, priuzmi moći jačje od pridnjih, uzdajući se u širju milost moju, i vele se čuvaj od tašta nasladjenstva, i oholasti. Toga radi mnozi su zavedeni u privaru, i u slipoću malo da ne izličivu kadgod upadaju. Budi tebi za nauk, i za svakočasno podniženstvo ovi rasap oholih, koji se u sebe same uzdaju.

POGLAVJE VII

O sakrivenju milosti pod stražom podniženstva.

1. *Gosp.* Sinko, korisnie ti je, i slobodnie sakrivati milost bogoljubstva; ni s nje na visoko se uzdvizati, ni vele o njoj govoriti, ni vele je ciniti, nego većma sebe pogerditi, i kakono da nedo-

Digitized by Google

stojnomu je podana bojati se. Neima se ovomu pohotjenju odveć prilipivati, jer ti se more beržje prominiti u suprotivnost. Misli dok si u milosti, koliko nevoljan, i potriban običaješ biti bez milosti. Nije ni u tomu toliko duševnoga života napridak, kada budeš imati milost utišenja; nego kad podniženo, i smirno, i usterpljeno budeš podniti nje izmaknutje; tako, da se tada neuzlotriš od nastojanja k molitvi, ni ostala dobra dila, koja po običaju imaš činiti, sasma poginuti pustiš. Nego koliko bolje budeš moći, i razumiti, dobrovoljno da učiniš što u tebi jest, ni radi suhoće, ili smetenja pameti, koje ćutiš, tebe sasma zapustiš.

2. Mnogi su bo koji, nebivši se njima zgodilo što hotiahu, odmah neusterpljeni postanu, ili uzlotre. Nije bo svedjer u vlasti čovika put njegov, nego Božje jest dati, i utišiti, kad on hoće, i koliko hoće, i komu hoće, kakono njemu bude biti ugodno, i ne veće. Niki nepomni cić milosti bogoljubstva sebe su saterli; jere su htili veće činiti,

Digitized by Google

nego su mogli, ne mireći miru svoje malahnosti, ali većma pohotinje serca slideći, nego razložnosti sudjenje. Ter jere su se na veća usudili, nego Bogu bi ugodno; milost berzo izgubiše. Učinili su se potribni, i nevridni su ostali, koji na nebu postavili bihu sebi gnjizdo svoje: da podniženi, i obuboženi, nauče se ne krilimi svojimi letiti, nego pod perjem mojim uhvati. Koji su još novi, i nevišti u putu Gospodinovu, ako se nebudu vladati svitom razboritih, lahko mogu se privariti, i biti pribijeni.

3. Ter ako budu htiti svoje ćutjenje veće sliditi, nego druzima kušanima virovati, biti će njih pogibelna sverha, akoli se od svoga ćutjenja odmaknuti nebudu htiti. U ridko koji su sami sebi mudri sniženo podnose, da drugi s njima vladaju. Bolje je malahno znati s podniženostju, i malom razumiteonostju, nego imati velike blagohranice umstvah, s ispraznim nasladjivanjem. Bolje ti je manje imati: nego mnogo, odkle se moreš uzoholiti. Ne čini dosta razborito, koj se vas veselju pridaje, zaboravivši

Digitized by Google

pridnju svoju potribnost, i čisti strah Gospodinov, i koj se boj prikazanu mu milost izgubiti. Nit se jošter dosta kripostno podnosi oni, koj vele neuhvano vlada se u vrime protivnosti, i kojegodir tegote, i manjim uzdanjem nego tribuje, o meni. pomišlja, i ćuti.

4. Koj u vrime mira od veće htio bi slobodan biti, često u vrime ratno najti će se vele obaljen, i strašiv. Da bi umio svedjer snižen, i malahan u sebi ostati; i dobro se svojim duhom vladati, i srediti, nebi toliko često upadao u pogibu, i uvridjenje. Dobar je svit, da začevši u sebi duh gorućnosti, razmisliš što će ti biti, otišadši svitlost. A da se ovo dogodi, promisli, da se i opet more vratiti svitlost, koju sam ti za malo vrimena dvignuo tebi za nauk, a meni za slavu.

5. Korisnie bo jest tako kušanje, nego da bi radostna svedjer po tvomu hotinju imao. Jere dostojanstva neimaju se s toga prociniti, što tko više objavljenjah, ili utišenjah ima; ili ako je umitan u Sveih Pismih, ili na višjemu je mistu po-

Digitized by Google

stavljen. Nego ako bude biti u istinomu sniženstvu ustanovitjen, i napunjen božje liubavi: ako bude svedjer iskati čisto, i cilovito čast Božju: ako sebe samoga za ništa bude ciniti, i istinom pogerditi, i bude se više obeseliti, da ga drugi pogerdjuju, i ponižuju, nego da ga poštuju.

POGLAVJE VIII

Da malo imamo sami sebe procinjivati u očiu Božjih.

1. *Sl. Govoriti ću li ja Gospodinu momu, budući prah, i pepeo?* Ako ja većma budem prociniti sebe; eto ti stojiš protj meni: ter podaju istinito svidočanstvo krivine moje, i nemogu što na protiv govoriti. Ako li se budem nevridnim ciniti, i u ništa snižiti, i od svake svoje cine budem se ukloniti, ter (kakono jesam) prahom postanem, biti će milostiva meni milost tvoja, i blizu serca moga svitlost tvoja, i sva cina kolimudrago mala bila potopiti će se u dolini ništete moje, i poginuti će u vike. Ondi

Digitized by Google

ćeš mene ukazati meni, što sam, što sam bio, i na što sam došao; jere *ništa sam, i neznah.* Ako sebi samomu budem ostavljen, evo mene jedno ništa, i vas nemoćnost jedna: ako li me časom budeš pogledati, odmah jakim postanem, i napunim se novoga veselja. Ter zamirno mi je vele, da sam tako časom uzdvignut, i toliko sam milo od tebe zagerljen; gdi me moja težina sve na najnižja nosi.

2. Ovo čini ljubav tvoja, koja mi milostivo spridhodi, i u tolikih potribah pomaga, ter od teških me pogibjah začuva; i od neizbrojnih (da istinu rečem) izmiče me zalah. Pogubio sam sebe, zlo ljubeći sebe; a tebe samoga ištući, i čisto ljubeći, sebe, i tebe najdoh zajedno, i tako od ljubavi dubočje na ništa sebe smervih. Jere ti, o prisladki, činiš meni više, nego sam dostojan, i verh onega, što smim uhvati, ili prositi.

3. Blagosovljen budi, Bože moj, jere zasve da sam dobarah svih nedostojan, sasvim tim tvoja plemenština, i neizmirna dobrota nikad ne pristaje dobro či-

Digitized by Google

niti još i neharnima, i daleko od tebe odvratjenima. Obrati nas k tebi, neka ti budemo harni, podniženi, i bogomili, jere si ti naše spasenje, kripost, i jakost naša.

POGLAVJE IX

Da se imaju sva Bogu pripisati, kakono sverhi najposlidnjoj.

1. *Gosp.* Sinko, ja imam biti sverha voja najviša, i najposlidnja, ako istinom želiš biti blažen. Ovim naumom očistiti će se pohotinje tvoje čestokrat k sebi istomu, i k stvorenjima zlo prignuto. Jere ako sebe samoga u čemugod ištež, odmah gineš u sebi, i sagneš. Sva dakle na mene najpervo oberni, jere sam ja, koj sam sva dao. Tako svaka ogledaj kakono od najvećega dobra iztičeća: ter zato k meni, kakono k svomu istočniku, imaju se svaka privoditi.

2. Iz mene malahan i velik, ubog i bogat, kakono iza kladenca, i vrila živoga vodu cerpaju, i koji meni hote, i

Digitized by Google

dragosno služe, milost će za milost primati. A koj se bude hititi izvan mene slaviti, ili u komugod dobru osobitu nasladjivati, neće se ustanovititi u istinomu veselju; i neće se u sercu svomu razširiti; nego će vele mnogo biti zapričen, i ustiskan. Ništar dakle dobra neimaš sebi zapisati, ni komugod čoviku kripost pripodati; nego sve daj Bogu, bez koga neima čovik ništa. Ja sam sve dao, ja hoću, da sve mi se opet povrati; i iziskujem, da mi se velikom pomnjom hvale uzdavaju.

3. Ova jest istina, kojom se progoni tašte slave izpraznost. Ter gdi bude ulisti nebeska milost, i istina ljubav, neće biti nijedna zavidost, ni stisknutje serca, ni će se posobita ljubav namistiti. Pridobiva bo sve Božja ljubav, i sve snage duševne razširi. Ako pravo razumiš, u meni samomu veseliti ćeš se; u meni samomu uhvati ćeš se: *jere nitko dobar, nego sam Bog*, koj ima biti verh svih hvaljen, i u svih blagosovljen.

Digitized by Google

POGLAVJE X.

Kako, pogerdivši svit, sladko jest služiti Bogu.

1. *Sl.* Sada ću opet govoriti, Gospodine, i neću mučati: reći ću na uha Boga moga, Gospodina moga, i kralja moga, koj je na višnjih. *O koliko mnoga je obilnost sladkosti tvoje, Gospodine, koja si sakrio za one, koji te se boje!* Ter što si onim koji te ljube? što onim, koji iza svega serca tebi služe? Istinom ne-

Digitized by Google

izgovoriva jest sladkost razmišljanja o tebi, koju podaješ ljubovnikom tvojim. U ovemu bo najveće ukazao si mi sladkost ljubavi tvoje, jere kada ja nebih, učinio si me: i kada zahodih daleko od tebe, priveo si me, da bi ti služio, i zapovidio si, da te obljubim.

2. O vrilo ljubavi vikovite, što ću reći o tebi? Kakono ću tebe moći zaboraviti, koj si se dostojao mene se spomenuti, i pokle sam izagnio, i poginuo? Učinio si, izvan svakoga uhvanja miloserdje slugi tvojemu; i izvan svakoga dostojanstva, milost, i prijateljstvo si mi ukazao. Što ću tebi vratiti za tu milost? Nije bo svima dano, da ostavivši sva, svit ostave, i manastirski život oberu. Zar veliko je dilo, da tebi služim, gdi ti je deržano služiti svako stvorenje? Neima mi se činiti stvar velika tebi služiti: nego mi se ovo većma veliko, i zamirno prikažuje, što toliko uboga, i nedostojna dostojiš se za slugu primiti, i s tvojimi slugami obljubljenimi sadružiti.

3. Evo tvoja su sva, koja imam, i

Digitized by Google

odkud služim tebi. Istinom paček prominivši govor, ti većma meni služiš, nego ja tebi. Evo nebo, i zemlja, kojih stvorio si na službeništvo čovika, pripravna su, i čine svaki dan svakolika, što si zapovidio. I ovo malo jest, paček si i andjele na prisluženstvo čovika stvorio, i naredio. Ali nadhodi sva ova, što si se ti sam dostojao čoviku služiti; ter si se obećao, da ćeš sebe samoga dati njemu.

4. Što tebi mogu dati za tolike tisuće dobarah? Oh da bih mogao služiti tebi sve dni života moga! Oh da bih dostojno mogao jedan dan izversno službeništvo izveršiti! Istinom ti si dostojan svakoga služenja, svake časti, i vične hvale. Istinom si ti Gospodar moj, a ja sam ubog sluga tvoj, koj sam ti deržan svim silama služiti, i nikadar mi neima dosadjivati tebe hvaliti. Tako hoću, tako žudim; i štogod ja neimam, ti dostoi se nadopuniti.

5. Velika jest čast, velika slava, tebi služiti, i sva pogerditi radi tebe. Imati će bo milost veliku, koji se uzbudu pod-

Digitized by Google

ložiti tvojoj prisvetoj službi. Najći će zaisto priradosnu Duha Svetoga utihu, koji su radi tvoje ljubavi svako putevno odvergli nasladjenje. Steći će veliku slobodu serca, koji stanu na tisni put radi imena tvoga, tere budu za sva svitovna brinutja nehajati.

6. O draga, i radosna Božja službo, kojom se čovik istinom učini slobodan, i svet! O posvetjeno bitje redovničkoga službeništva, koje čini istinom čovika andjelom jednaka, Bogu ugodna, hudobama strahovita, i svima virnim pohvaljiva! O zagerljivo, i svedjer požudivo službeništvo, koje dobiva nam najveće dobro, s kojim veselje se stiče, koje će bez sverhe ostati.

POGLAVJE XI.

Da se želje serca imaju iskušiti, i urediti.

1. *Gosp.* Sinko, tribuje ti se još mnoga naučiti, koja se nisi još dobro naučio.

2. *Sl.* Koja su ta, Gospodine?

Digitized by Google

3. *Gosp.* Da željenja tvoja sasma podložiš dobrougodjenstvu mojemu, i da nebudeš sebe istoga ljubitelj, nego moje volje žudivi ljubovnik, i zavidnik. Čestokrat željenja tebe užižu, i verlo porivaju; ali ogledaj da li se više radi moje časti, nego rad tvoje koristi prigiblješ. Ako sam uzrok ja, biti ćeš pokojan i miran, kakonogodir budem narediti: akoli se štogod tvoga vlastitoga uziskanja taji, eto to jest, što tebe uzderži, i oteškaje.

4. Uzčuvaj se dakle, da se ne naslonіš zališno na željenje u tebi začeto, ne svitovavši se sa mnom; da se poslie ne kaješ, i da ti ne bude neugodno, što ti pervo bi ugodno, i za čim si kakono za boljim nastojao. Jere neima se svako pohotinje, koje mniš da je dobro, odmah slіditi; paček ni protivno hotinje s pervine neima se odbignuti. Pristojno bo jest kadgod obuzdati se i u dobrih nastojanjih, i željah; da se od nesmotrenosti ne potakneš u rasperšanje pameti; da druzim po bezrednosti za smetenje ne budeš, ili da kad bi ti se drugi suprotivili, ne bi se smutio, i pao.

Digitized by Google

5. Kadgodir još tribuje usilnostju se služiti, i verlo se pohotinstvu ćutljivomu suprotiviti; ni pogledati što put hoće, i što ne hoće: nego na ovo većma nastojati, da ona, i kad neće, bude podložna duhu. I do toliko ima se podipsati, i usilovati, da se služenju podloži, dokle spravna bude na sva, i nauči se s malim se zadovoljivati, i u prostih naslađjivati se; i ne mermorati protiva čemugod nepristojnu.

POGLAVJE XII.

O uvižbanju u usterpljenosti, i o ervanju protj pohotinostima.

1. *Sl.* Gospodine Bože! uzčujem, da mi je usterpljenost vele potribna; mnoga se bo u ovemu životu suprotivna nama dogadjaju. Jere kakogodir budem narediti, da bi imao moj mir, nemore biti bez ratenja, i bolesti život moj.

2. *Gosp.* Tako jest, sinko. Ali hoću ja, da ti ne išteš taki mir, koj neima napastovanja, ili protivna neuzćuti. Nego još i tada prociniti imaš, da si na-

Digitized by Google

šao mir, kada te bude kušalo razlicimi tugovanjimi, i mnozimi suprotivnostimi: Ako budeš rieti, da ti nemoreš mnoga terpiti, kojim ćeš načinom podnositi oganj Očistitelja? Od dviu zalah vazda se ima manje obrati. Da uzmožeš dakle izbaviti se od vičnih mučenjah, zla sadanja nastoj priterpiti dobrovoljno radi Boga. Mniš li, da ljudi ovega svita malo, ili ništa ne terpe? Nećeš ni ovo najći, još da najraskošnie budeš iskati. Ali imaju, veliš, grišnici mnoga nasladjenja, i svoja hotinja slide; zato malo mire svoja tugovanja. Bilo to tako, da imaju sve, štogod uzbudu hotiti: ter dokle mniš, da će se to produžiti?

3. Eto će kakono dim izvitriti obilnici na svitu, i neće nijedna biti upomena prošastih veseljah. Ali, i dok još tako živu, ne počivaju zaisto u tizih bez gorkosti, i žalosti, i straha. Iz iste bo stvari, s koje nasladjenje sebi začinjaju, stiču čestokrat bolesti muku. Pravedno im biva; da, što nenaredno nasladjenstva ištu, i slide, bez zasramstva, i gorkosti ne dospiu ih.

Digitized by Google

4. O koliko kratka, koliko lažljiva, koliko bezredna, i nečista svakolika jesu! Ništanemanje cić opianstva, i slipoće ne razumiju; nego kako nesvistne, i nime živine radi malahna nasladjenstva sagnitiva života upadaju u smert duše. Ti dakle, *sinko, nemoj hoditi za tvojimi pohotinstvima, i od volje tvoje odvratjaj se. Nasladjuj se u Gospodinu, i dati će tebi molenja serca tvoga.*

5. Jere ako ćeš se istinom nasladjivati, i obilnie od mene biti utišen, evo u nehajstvu za sve stvari svitovne, i odmaknutju najnižih svih nasladjenstvah biti će blagosov tvoj, i obilna će se tebi vratiti utiha. Ter koliko se većma izmaknuti budeš od svakoga radovanja stvorenih stvarih, toliko ćeš u meni sladosnia, i moćnia nasladjenja najći. Ali s početka nećeš ih steći bez kojegod žalosti, i truda, što se hoće za borit se. Protiviti će se tebi davna običajnost; ali će se pridobiti boljim običajom. Mermljati će put, ali će se vrućinom duševnom obuzdati. Poticati će te, i žalostiviti će te stara zmijna; ali će se

Digitized by Google

molitvom progoniti i saviše trudom korisnim ulazište će se njoj veliko zatisnuti.

POGLAVJE XIII.

O posluhu sniženoga podložnika po izgledu Isukerstovu.

1. *Gosp.* Tko se hoće, sinko, izmicati od posluha, on će se izmaknuti od milosti; i tko ište imati posobita, gubi obćena. Tko se neće podložiti svomu starešini dobrovoljno, i hote, zlamen jest, da put njegova nije njemu sasma poslušna, nego se često protivi, i mermlje. Nauči se dakle pospišno starešini svomu sebe podložiti, ako put svoju žudiš podjarmiti. Berže bo izvanji neprijatelj pridobiva se, ako nebude unuternji čovik razrušen. Nije dosadjivii, ni gori neprijatelj duši, nego što ti sam sebi, ne pogadjujući se dobro s duhom. Tribuje bo, da ti pohitiš istino sebe samoga pogerditi, ako hoćeš primoći protiva puti, i kervi. Jere sebe bezredno još ljubiš,

Digitized by Google

zato trepetješ, tebe podpuno pridati tudjemu hotinju.

2. Ali što je veliko, da se ti podložiš čoviku radi Boga, koj si prah, i ništar; kada ja svemogući, i privisoki, koj sam satvorio iz ništa svaka, podložio sam se čoviku radi tebe? Postao sam od svih najsniženiim, i najnižjim, nebi li tvoju oholast pridobio podniženstvom mojim. Nauči se poslušat, praše: Nauči se podnižiti se zemljo, i kalju, i pod nogami svih podkučiti se. Nauči se hotinja tvoja razbijati, i tebe na podloženstvo svih pridati.

3. Ražeži se protiva sebi, i ne terpi, nadmenstvo da u tebi žive; nego se tako podložan, i malahan prikaži, da svi verh tebe mogu hoditi, i kakono kao ulicah tlačiti. Što imaš, tašti čoviče, tužiti se? Što gnusni grišniče, možeš govoriti protj onim, koji te pokaraju, koj si tolikrat Boga uvridio, i tolikrat bio dostojan pakla vičnoga? Ali je oko moje prostilo tebi, jere je bila dragocina duša tvoja prid licem mojim: da bi poznao obljubljenje moje, i učinio se vazda ha-

Digitized by Google

ran dobročinstvom mojim. I da na istinu podložnost, i sniženost bi sebe svedjer pridao, i podnosio usterpljeno svoje pogerdjenstvo.

POGLAVJE XIV.

Da imamo promišljavati o potajnih sudovih Božjih, za ne uzvišiti se radi primljenih dobarah.

1. *Sl.* Zapovidaš, Gospodine, da germe verh mene sudi tvoji, i strahom, i trepetom protresaš sve kosti moje, i straši se verlo duša moja. Stojim zabušen, i razmišljam: kako *nebesa nisu čista prid licem tvojim. Ako si u Andjelih našao krivinu, i nisi njima prostio*, što bude od mene? Pale su zvizde s neba, a ja prah u što uzdam? Kojih se dila bihu scinjena pohvaljiva, padoše u najnižja: i koji blagovahu kruh andjelski, uzrih, da se nasladjuju želudom svinjskim.

2. Nikakve dakle neima svetinje, ako ruku tvoju, Gospodine, odmakneš. Nijedna mudrost ne prudi, ako ti pri-

Digitized by Google

staneš vladati. Nijedna jakost ne pomaže, ako ju uzderžati pristaneš. Nijedna čistoća slobodna, ako ju ti ne zaštitiš. Nijedna osobita straža prudi, ako se tvoje sveto bdenje ne nahodi. Jere ostavljeni topimo se, i ginemo: a od tebe pohodjeni živemo, i uzdvignuti smo. Nestanoviti smo bo, ali nas pokripljuješ ti; mlaki smo, ali smo od tebe užeženi.

3. O koliko sniženo, i potišteno imam sam o sebi ćutiti! Koliko se za ništa imam sciniti ,ako mnim da kojegod dobro imam! O koliko duboko imam sebe podložiti pod sudmi pripotajnimi tvojimi, Gospodine; gdino ništa drugo ne nahodim da jesam, nego ništa, pak ništar! O tegoto neizmirna, o pučino, koja se priplivati nemoreš! gdi ne nadjem ništar od mene, nego u svemu ništar. Gdi jest dakle skrovište slave? gdi je uzdanje začete kriposti? Prožderta jest sva tašta slava u dubini sudah tvojih verh mene?

4. Što jest sva put prid licem tvojim? *Toli će se slaviti gnjila protj nje obrazitelju?* Kojim se načinom more uzdvi-

Digitized by Google

gnuti taštim besidenjem oni, koga je serce istinom Bogu podložno? Nebi vas svit podigao, koga je sebi podložila istina: ni će biti krenut od ustah svih hvalećih ga, koj je sve uhvanje svoje u Bogu utverdio. Jere i oni, koji govore: eno svi su ništar, izvitriti će bo s glasom ričih; *a istina Božja stoji u vike vikom.*

POGLAVJE XV.

Kakono se imamo vladati, i govoriti u svakoj stvari požudivoj.

1. *Gosp.* Ovako reci, sinko, u svakoj stvari: Ako tebi Gospodine bude ugodno biti, učiniło se ovo tako. Gospodine, ako će biti na čast tvoju, da se učini ovo u ime tvoje. Gospodine, ako budeš uzriti, da mi je pristojno, i poznati budeš da je korisno; tada daj meni ovim se služiti na čast tvoju. Ako li poznaš, da će meni štetno biti, i nekorisno spasenju duše moje, dvigni od mene taku želju. Nije bo svaka želja od Duha Svetoga, još da čovik misli, da je prava,

Digitized by Google

i dobra. Mučno jest istino suditi, potiče li tebe duh dobri, ili hudi, da želiš ovo, ili ono: i jesi li ganut od svoga duha. Mnozi su se na sverhi privarili, koji scinjahu iz pervice da su potaknuti od dobroga duha.

2. Dakle svedjer ima se žuditi, i prositi, sa strahom Božjim, i s podniženosti serca štogod požudjivog u pamet dojde; i najvlastito sebe se odričući, meni ima se sve pridavati, i reći: Gospodine ti znaš, kako je bolje, učinilo se ovo, ili ono kakono hoćeš. Daj što hoćeš, i koliko hoćeš, i kada hoćeš. Čini od mene kakono znaš, i kakono hoće tebi biti ugodnie na veću čast tvoju. Postavi mene, gdi ti hoćeš, i slobodno čini od mene u svih. U ruci sam tvojoj: obertaj, i obratjaj me u okolo. Evo ja sluga tvoj spravan na svaka; jere ne žudim sebi živiti, nego tebi: oh da bih dostojno i izversno!

Molitva za ispuniti ono, što je Bogu ugodno.

Sl. Podaj meni, priblagi Isuse, milost

Digitized by Google

tvoju, da bude sa mnom, i sa mnom da trudi, i sa mnom da do sverhe ostane. Daj meni svedjer želiti, i hotiti, što je tebi većma primljeno, i dražje ugodno. Tvoja volja bila moja, i moja volja vazda slidila tvoju, i pridobro se s njom pogadjala. Bilo meni s tobom jedno hotinje i nehotinje: ni ništa moći htiti, ili nehtiti, nego što ti hoćeš, i nećeš.

2. Daj meni, da svima umrem, koja su na svitu; i radi tebe obljubiti, da sam pogerdjen, i nepoznan na ovemu svitu. Daj meni verh svih željenjah u tebi počivati, i serce moje u tebi smiriti. Ti si istini mir serca; ti sam pokoj; izvan tebe sva su tverda, i nepokojna. *U* ovemu *miru, u tomu istomu*, to jest u tebi samomu, najvećemu vičnomu dobru, *spati ću, i počivati ću.* Tako budi.

Digitized by Google

POGLAVJE XVI.

Da istino radovanje u samomu Bogu ima se iskati.

1. *Sl.* Štogod žuditi, ili misliti mogu za moje radovanje ne čekam ovdi, nego u najposlie vrime. Ter da bih sam ja imao sva radovanja svita, i da bih mogao sve raskoše uživati, istino jest, da u dugo produžiti se nebi mogle. Zato nećeš moći, dušo moja, podpuno utišiti se, ni izversno uzradovati se, nego u Bogu utišitelju ubozih, i primitelju sniženih. Počekaj malahno, dušo moja, počekaj božje obetjanje, i imati ćeš obilnost svih dobarah na nebu. Ako vele bezredno žudiš ova sadanja, izgubiti ćeš

Digitized by Google

vična, i nebeska. Bila tebi vrimenita na službu, a vična u željenju. Nemoreš se sa nijednim dobrom vrimenitim nasititi, jere nisi stvorena za ova uživati.

2. Još da bi imala sva stvorena dobra, nebi mogla biti dobročestna, i blažena: ali u Bogu, koj je sve stvorio, sve se blaženstvo tvoje, i dobra čest nahodi. Nije ovo blaženstvo kako ga cine, i hvale ludi svitovni ljubovnici; nego kakvo ga čekaju dobri virni Isukerstovi, i kadgod priokušaju ga koji u duhu žive, i čisti su sercem, kojih obćenje jest na nebesih. Tašte, i kratko jest svako ljudsko radovanje. Blaženo je, i istino radovanje, koje se prima unutra od istine. Bogomili čovik svuda nosi sobom utišitelja svoga Isusa; i govori njemu: Budi sa mnom, Gospodine Isuse, na svakomu mistu, i vrimenu. Ova meni budi utiha, dragosno hotiti da brez nikakva ljudskoga utišenja budem. Ter ako mi nebude biti tvoje utihe, budi meni tvoje hotinje, i što me upravo kušaš, za najveću utihu. Jere *nećeš se vikovito serditi, ni vikom prititi.*

Digitized by Google

POGLAVJE XVII

Da sve pobrinutje ima se staviti u Boga.

1. *Gosp.* Pusti meni, sinko, s tobom dilovati, što hoću: ja znam, što je pristojno tebi. Ti misliš kakono čovik: u mnozih ćutiš kakono čovičje ćutjenstvo potiče.

2. *Sl.* Gospodine, istino jest što govoriš. Veće jest brinutje tvoje za mene, nego sva misao, koju ja morem imati za sebe. Vele bo nestavno stoji koj ne poverže sve brinutje svoje u tebe. Gospodine, dok moja prava, i kripka volja uz tebe pristaje, čini od mene štogod tebi bude ugodno. Nemore biti bo, nego dobro, štogod od mene budeš učiniti. Ako me hoćeš u tminah, blagoslovljen bio; i ako me hoćeš u svitlosti, opet bio blagosovljen. Ako ćeš se dostojati mene utišiti, bio blagosovljen; i ako hoćeš da sam žalostivljen, jednako bio blagosovljen vazda.

3. *Gosp.* Sinko tako imaš ti stati, a-

Digitized by Google

ko žudiš sa mnom hoditi. Tako spravan imaš biti za terpiti, kakono za veseliti se. Tako dragosno imaš biti potriban, i ubog, kako pun i bogat.

4. *Sl.* Gospodine dobrovoljno ću terpiti radi tebe, štogod budeš htiti da dojde verh mene. Ja hoću s ruke tvoje bez razlike dobro i zlo, sladko i gorko, veselo i tužno primati: i za sva što mi se prigode hvale uzdavati. Začuvaj mene od svakoga griha, i neću se bojati smerti, ni pakla. Samo da me u vike ne odveržeš, i da me ne smersiš s pisma života: neće meni nauditi, kojemudrago tugovanje na mene dojde.

POGLAVJE XVIII

Da imamo vrimenite nevolje, po izgledu Isukerstovu, dobrovaljno podnositi.

1. *Gosp.* Sinko, ja sam sašao s neba za tvoje spasenje, uzeo sam tvoje nevolje, potežući me ljubav, a ne usilnost, ni potriba; da bi se ti naučio usterpljenstvo; i da bi dobrovoljno podnosio

Digitized by Google

vrimenite nevolje. Jere od časa moga porodjenja do časa smertnoga na križu, nije meni pomanjkalo usterpljenje bolesti. Veliku sam imao potribu vrimenitih stvarih: slišao sam čestokrat mnoge tužbe protiva meni, zasramnosti i pogerdjenstva blagostivo sam podnosio: za dobročinstva primio sam neharnosti: za čndesa opsovanja: za nauk pokaranja.

2. *Sl.* Gospodine, jere si bio terpljiv u tvomu životu, u tomu poglavito ispunjujući zapovid Otca tvoga; dostojno jest da ja nevoljni grišnik po volji tvojoj usterpljeno sebe podnosim: ter doklem ti uzbudeš htiti, brime sagnitiva života radi spasenja moga uznosim. Jere zasve, da se težak uzćuti, sadanji život učinio se je po milosti tvojoj vele zaslužan: i tvojim naukom i dilom, i stopami tvojih svetacah, nemoćnima usterpljivii i častnii. Paček i večma utišivii je, nego biše bio u staromu Zakonu, kada vrata nebeska sve zatvorena ostajahu, i tminastii se mnjaše da je put k nebu, kada toli malo njih hajaše iskati kraljestvo nebesko. Paček ni koji tada biahu pravedni,

Digitized by Google

imahu se sahraniti, nemogahu prie muke tvoje, i duga svete tvoje smerti, ulisti u kraljestvo nebesko.

3. O kolike hvale imam tebi uzdavati, što si se dostojao, meni, i svima virnima, k vičnomu kraljestvu tvomu ukazati pravi, i dobri put! Jere život tvoj, naš je put; i po svetomu usterpljenstvu k tebi putujemo, koj si kruna naša. Da ne budeš ti prid nami hodio, i naučio nas, tko bi bio hajao tebe sliditi? Jaoh, kolici bi daleko, i nazada uzostajali, da nebi tvoje prisvitle izglede ogledali! Evo jošter smo mlakosni, i lini, čuvši tolika zlamenja tvoja, i naučenja. Što bi se dogodilo, da ne bismo toliko svitilo imali za tebe sliditi?

POGLAVJE XIX.

O terpljenstvu uvridjenjah, i koj se istinom usterpljiv ukaže.

1. *Gosp.* Što je to što govoriš, sinko? Pristani tužiti se, pogledavši moju i ostalih Svetacah Muku. *Nisi se iošte do*

Digitized by Google

kervi ervao. Malo je, što ti terpiš prama onizim, koji su toliko mnoga terpili, toli jako bili napastovani, toliko teško bili žalostivljeni, toli vele različno bili kušani, i iskušeni. Imaš dakle ti na pamet donositi težja terpljenja druzih, da lašnje podneseš tvoja najmanja. Ter ako ih ti najmanja ne činiš, pogledaj, da i to ne čini tvoje neusterpljenstvo. Ili su dakle mala, ili velika, nastoj svaka usterpljeno podnositi.

2. Koliko se bolje spravljaš za terpiti, toliko mudrie činiš, i više zaslugah dobivaš; i podnositi ćeš lašnje, kad budeš se kripkom voljom, i vižbanjem hitro na to spravio. Ne reci: nemogu ovo od taka čovika terpiti, ni ovaka imam ja terpiti, on je bo meni veliku štetu učinio, i ono mi nabacuje, što nisam nikad promislio; ali od drugoga dragosno ću terpiti, i kakono budem uzriti, da mogu terpiti. Luda je taka misao, koja kripost usterpljenosti ne ogleda, ni od koga ima biti okrunjena; nego većma ljudi i uvridjenja sebi učinjena razbira.

3. Nije istiniti usterpljenik, koj neće

Digitized by Google

terpiti, nego koliko on bude prociniti, i od koga njemu bude ugodno. Istiniti usterpljenik ne pogleda, od koga čovika, starešine li svoga, ali od kogagod drugoga njemu jednaka, ili od njega nižjega; od dobra li, i od svetoga čovika, ili od opaka, ili nedostojna pečalen jest i kušan. Nego bez različnosti svake stvore, kolikogod, i kolikrat štogod mu se bude dogoditi, svekoliko to milo, i drago od ruke Božje prima, i procinjuje kao veliko dobitje. Jere pri Bogu ništa, kolikoti drago malahno, istom da se za Boga terpi, neće moć mimojći bez plate.

4. Budi dakle ti pripravan na ervanje ako hoćeš steći pridobitje. Bez ervanja nećeš moći prići do krune usterpljenosti. Ako ti terpiti nećeš, nehaješ biti okrunjen. Akoli pak žudiš biti okrunjen, ervi se muški, podnosi usterpljeno. Bez trudenja ne grede se k pokoju; ni bez ervanja dojde se k pridobitju.

6. *Sl.* Učini meni, Gospodine, uzmožno po milosti, što mnim, da je neuzmožno po naravi. Ti znaš, da malo mogu terpiti, i da sam berzo obaljen, kako mi

Digitized by Google

se podviže lahka suprotiva. Učinilo se meni svako izkušanje pečalenja radi imena tvoga ljubežljivo, i požudivo: jere cića tebe terpiti, i žalostivljen biti, vele spasitelno jest duši mojoj.

POGLAVJE XX

O spovidanju svoje slabosti, i nevoljah sadanjega života.

1. *Sl.* Spovidat ću protiva meni nepravdu moju, spovidat ću tebi, Gospodine, nemoć moju. Čestokrat je mala stvar, koja mene obaljuje, i žalostivi. Odlučim, da ću se hrabreno vladati, ali došadši malahna napast, učini se meni velika stiskota. Kadgod od posve nevridne stvari teška napast dojde. I dočim mnim al ne ćutim da sam po ništo slobodan, najdem se kadgod malo ne pridobiven od lahka puhnutja.

2. Pogledaj dakle, Gospodine, sniženstvo moje, i slabost oda svuda tebi očitnu. Pomiluj mene, i izvuci mene iz kalja, da se ne zabijem, i ne osta-

Digitized by Google

nem lahko u svemu pridobiven. Ovo jest, što mene čestokrat šibika, i bije, i prid tobom zasramljiva: što sam toliko popuziv, i upadiv, i nemoćan za suprotiviti se pohotinostima. Ter zasve, da sasma na pristajanje ne potegnu me; ništarnemanje dosadjivo, i teško mi je njih nasernutje: i vele dodija ovako svaki dan živiti u pravdanju. I odovle mi se očituje moja nemoć; jere nepodobna pomišljenja vele lašnje napadaju, i nalipnjuju, nego odhode.

3. Oh da bi ti, prijaki Bože Izraelov, virnih dušah ljubovniče, obazrio se na trudenje, i na poboljenje sluge tvoga, i sastao se s njim u svih, na kojagodir se bude uputiti! Uhrabri mene nebeskom jakosti, neka čovik stari, i put nevoljna, jošter podpuno duhu nepodložena, neuzmože gospodovati: protiva kojoj tribuje ervati se, dočim bude se dihati u pritužnomu ovemu životu. Jaoh kakovi je ovi život, gdi ne pristaju tugovanja, i nevolje: gdi su puna sva zamčicah, i neprijateljah! Odhodeći bo jedna napast, ili tuga, druga nadstupi; ali i dok pervo

Digitized by Google

ervanje traje, eto druga mnoga iznenada navaljuju.

4. Ter kakono se more ljubiti život imajući tolike gorkosti, tolikim nečestima, i nevoljama podložan? A kakono se život zove, gdi tolike rodi smerti, i kuge? I ništanemanje ljubljen jest, i njemu se nasladivati mnozi ište. Tužimo se čestokrat na svit, da je laživac, i tašt; a ništanemanje lasno se ne ostavlja; jere pohotinsva puti vele gospoduju. Ali jedna potežu, da ga ljubimo; druga da ga pogerdjujemo. Potežu na ljubav svita *želja puti*, *želja očiu*, *oholast života*; ali muke, i nevolje, što za njima slide, pomerzenje na svit radjaju, i dodijanje.

5. Ali (o žalosti)! zlo nasladjenje pridobiva pamet svitu pridanu, koja mni, da su pod ternjem raskoše; jere božje slasti, i unuternju lipotu, i radost kriposti nije uzrila, ni okusila. Koji pak na svit merze, i izversno nehaju za njega, nastoje Boga služiti pod svetimi naucimi; ovi poznaju božje nasladjenje, što je onim obetjano koji se doista svita odreku, i teške razblude i različne privare, kojim se svit vara, bistrie vide.

Digitized by Google

POGLAVJE XXI

Da se ima u Bogu počivati verh svih dobarah, i darovah.

1. *Sl.* Verh svih, i u svih počivaj, dušo moja, u Gospodinu vazda; jere je on Svetacah vični pokoj. Podaj meni, o prisladki, i priljubveni Isuse, u tebi počivati verh svake stvore, verh svakoga spasenja, i lipote, verh svake slave, i časti, verh svakoga mogućstva, i dostojanstva; verh svakoga umstva, i tančinosti; verh svakoga blaga, i hitrosti; verh svakoga veselja, i uzradovanja; verh svakoga proglašenja, i pohvale; verh svake sladosti, i utihe; verh svakog uhvanja, i obetjanja; verh svake zasluge i želje: Verh svih darovah, i nadarjah, koja moreš podati, i uliti; verh svakoga veselja, i radosti, koju more duša primiti, i očutiti: Najposlie verh Andjelah, i Arhandjelah, i verh sve nebeske vojske; verh svih vidivih, i nevidivih: i verh svega, što ti, o Bože moj, nisi.

Digitized by Google

2. Jere ti, Gospodine Bože moj, verh svih najbolji jesi: ti sam privisoki, ti sam primogući, ti sam prizadostivi, i pripun, ti sam prisladnosni, i prirado-snivii; Ti sam prilipi, i priljubezljivi, ti sam priplemeniti, i prislavni verh svih, u komu su sva dobra inokupno, i iz-versna su, vazda su bila, i biti će. I zato manje je, i nije zadosta štogodir osven tebe samoga meni daruješ, ili o tebi istomu objaviš, ili obetaš, ne u-zrivši tebe, ni podpuno stekši. Jere za-isto nemore moje serce istinom počivati, ni sasvim utišiti se, nego u tebi ako počine, i sve darove, i sva stvorena verhmimojde.

3. O moj priobljubljeni vireniče lsu-kerste, ljubovniče pričisti, gospoditelju svih stvorenjah: tko će meni dati perja istinite slobode, da letim, i počinem u tebi? Oh kada će se podpuno dati, da radim o sebi samomu; i da uzrim, ko-liko si slastan, Gospodine Bože moj? Oh kada ću sebe u tebi podpuno sku-piti: da cića tvoje ljubavi ne uzćutim sebe; nego tebe samoga verh svakoga

Digitized by Google

ćutjenja, i načina načinom svima neznanim? A sada čestokrat jaučem, i nesriću moju s bolestju nosim. Jere se mnoga zla u ovoj dolini nevoljah dogadjaju, koja često mene smutjaju, žalostive, i pooblače; često mi pripričaju put, rasperšaju pamet, blazne, i zaplitaju, da slobodna pristupljenja neimam k tebi, i da ne uživam tvoja primila zagerljenja, koja su svedjer pripravna za blažene duhove. Ganulo tebe uzdišanje moje, i mnogoverstno razrušenje duše moje na zemlji.

4. O Isuse, jasnosti vičnje slave, utišenje duše putnice; pri tebi su usta moja bez glasa, i muk moj govori tebi. Doklem kasnuje dojći Gospodin moj? Neka dojde k meni siromahu njegovom, i vesela nek učini mene. Nek prostrije ruku svoju, i mene nevoljna nek izmakne od svake tiskote. Pridi, pridi; bez tebe bo neće biti pokojan nijedan dan, ili doba; jere si ti veselje moje, i bez tebe prazan je stol moj. Nevoljan sam, i kakogod zatvoren, i kladimi oteškan; dokle me svitlostju bitja tvoga

Digitized by Google

ne pokripiš, i ne vratiš slobodi, i obraz mi prijateljski ne ukažeš.

5. Neka ištu druzi na misto tebe kojugodir drugu stvar bude im po volji; meni medju tim ništa ne ugodi, nit će ugoditi, nego ti, Bože moj, uhvanje moje, spasenje vičnо. Neću zatajati, ni ću pristati od prosenja, doklem se milost tvoja ne vrati, i ti meni unutra ne progovoriš.

6. *Gosp.* Evo sam. Evo me k tebi, jere si me zazvao. Suze tvoje, i željenje duše tvoje, sniženstvo tvoje, i skrušenje serca prignula su me, i privela su me k tebi.

7. *Sl.* Ter rekoh: Gospodine zazvah tebe, i želih uživati tebe, spravan za sva nehajati radi tebe. Ti bo pervi uzbudio si mene, da bih iskao tebe. Bio ti dakle, Gospodine, blagosovljen, koj si učinio ovu dobrotu sluzi tvojemu po množtvu miloserdja tvoga. Što ima dakle reći više sluga tvoj prid tobom, nego da se prid tobom verlo sniži, spomenujući se svedjer svoje nepravnosti, i nevridnosti? Jere nije nitko tebi priličan

Digitized by Google

u svih zamirnostih neba, i zemlje. Dobra su vele dila tvoja, sudi istiniti, i s priduzrenstvom tvojim vladana su svakolika. Hvala dakle tebi, i slava, o Otčina Mudrosti; tebe hvalila, i blagosivljala usta moja, duše svih Svetacah tvojih, i svakolika stvorena inokupno.

POGLAVJE XXII

O uspomeni bezbrojnih dobročinstvah Božjih.

1. *Sl.* Rastvori Gospodine serce moje u zakonu tvomu, i u zapovidih tvojih nauči mene hoditi. Daj meni razumiti volju tvoju, i velikim poštovanjem, i pomnivom razmišljenostju spominati do-

Digitized by Google

bročinstva tvoja, toliko u obćeno, koliko u posobno; neka odovle tebi dostojno uzmožem hvale spivati. Istinom znam, i spovidam, da ja nemogu ni za najmanju stvar dostojne hvale izgovoriti. Manji sam ja oda svih dobarah meni podanih; ter kada tvojú darežljivost pogledam, prinemaga se radi nje veličine duh moj.

2. Sva, koja u duši, i u tilu imamo, i kojagodire izvana i unutra, naravski ili verhunaravski posidujemo, tvoja su dobročinstva, i tebe hvale kao dobročinca mila, i dobra, od koga smo svaka dobra primili. Ter ako ih je tkogod veća a drugi manje primio; ništa ne manje sva su tvoja: i bez tebe nemože se ni najmanje imati. Ko ih je više primio, nemore se kao svojom zaslugom slavit:, ni verh druzih uzdvizat se, ni manjega uvriditi; jere on veći, i bolji jest, koj sebi manje pohita, i u hvalah uzdanju podnižji jest, i bogomilii. Ter tko sebe procinjiva nevridniega, i nedostojniega sudi, podobnii jest, da veća prima.

3. I tko ih je manje primio, neima se žalostiviti, ni raserdjeno podnositi,

Digitized by Google

ni bogatiemu zaviditi, nego tebe, Bože, najviše pogledati, i tvoju dobrotu najveće hvaliti, što toliko obilato, toliko milostivo, toliko dragosno, bez pogledati na obraze, tvoja podarja darovaš. Sva su od tebe, zato u svih imaš biti pohvaljen. Ti znaš što se ima darovati svakomu; ter čemu ovi manje, a oni veće ima, to nimamo mi nego ti imaš razbirati, pri komu su svacih dostojanstva odlučena.

4. S toga, Gospodine Bože, za veliko još procinjujem dobročinstvo, što ih neimam mnogo, odkud bi mi se izvana, i po sudu ljudih hvala, i slava ukazala; tako, tkogod ogleda uboštvo, i nevridnost bitja svoga, nek odonle ne začne samo tegotu, i žalost, ili smirnost, nego većma utihu, i uzradovanje veliko; jere ti, Bože moj, uboge, i podnižene, i od ovega svita pohudjene obrao si sebi za prijatelje, i domaće. Svidoci su svi Apostoli tvoji, koje si *načelnike verh sve zemlje postavio*. Ali su zaisto na svitu obćili bez tužbe, toliko sniženi, i krotki bez svake zlobe, i pod-

Digitized by Google

hibnosti, da se još *veseljahu pogerde terpiti cić imena tvoga,* i na koja svit merzi, oni gerljahu pohotinjem velikim.

5. Ništa dakle ljubitelja tvoga, i poznanca dobročinstvah tvojih ima tako obeseljivati, kakono ispunjenje volje tvoje u sebi, i dobro ugodjenje vične naredbenosti tvoje. Kojoj se ima toliko nasladitĭ, i od koje se ima toliko utišiti, da dragovoljno želi najmanji biti, kakono bi tkogod žudio biti najveći. I tako miran, i zadovoljan u najposlidnjemu, kakono u mistu najpervomu; ter tako dragosno pogerdjen, i odveržen, i nijednoga jošter imena, i proglasenja biti, kakono bi bio od ostalih častnii, i veći na svitu. Jere volja tvoja, i ljubav časti tvoje ima se uzvišiti verh svih; i veće ga utišiti, i veće mu ugoditi, nego sva dobročinstva njemu podana, ili koja bi mu se podala.

POGLAVJE XXIII

O četirih stvarih velik mir donosećih.

1. *Gosp.* Sada ću, sinko, tebe naučiti put mira, i istine slobode.

Digitized by Google

2. *Sl.* Čini, Gospodine, što govoriš : jere drago jest meni to slišati.

3. *Gosp.* Nastoj, sinko, drugoga većma činiti hotinje, nego tvoje. Oberi vazda manje, nego veće imati. Išti svedjer niže misto, i svima biti podložan. Žudi vazda, i moli, da se hotinje Božje u tebi ispuni cilovito. Evo taki čovik ulazi u rusag mira, i pokoja.

4. *Sl.* Gospodine, ovi kratki tvoj govor vele u sebi izversnosti uzderži. Malo ga ima, ali je pun u ćutjenju, i obilat u plodu: Jere da bih ga ja mogao virno začuvati; nebi se u meni imalo tako lasno smutjenje radjati. Jere kolikrat sebe nemirna, i oteškana uzćutim, nahodim, da sam se odvratio od ovoga naučenja. Ali ti, koj svaka moreš, i ljubiš napridovanje duše, svedjer milost uzmnoži : da morem tvoj govor ispuniti, i moje spasenje steći, i izveršiti.

MÓLITVA
protiva zlima mislima.

5. *Sl. Gospodine Bože moj, nemoj odalečiti se od mene, Bože moj na pomoć moju obazri se;* jere su se podvigle proti

Digitized by Google

meni različite misli, i strasi velici žalostiveći dušu moju. Kojim ću načinom mimojći ne ozledjen? kakono ću ih razbiti?

6. *Gosp. Ja ću*, reče, *prid tobom hoditi, i slavne od zemlje podnižiti ću. Otvoriti ću vrata tamnice, i skrovita potajnih odkriti ću tebi.*

7. *Sl.* Učini, Gospodine, kakono besidiš, i pobigla od lica tvoga sva neprava mišljenja. Ovo budi uhvanje, i jedina utiha moja, k tebi u svakoj tuzi pribignuti; u tebe se uzdati, tebe iza serca zazivati, i usterpljeno tvoje utišenje počekati.

MOLITVA

za prosvitljenje pameti.

8. *Sl.* Prosvitli mene, dobri Isuse, prosvitljenjem unuterne svitlosti; i izvedi iz pribivališta serca moga svekolike tmine. Ustegni rasperšanja mnoga, i satri napasti, što čine silu. Ervi se jako za mene, i obvali zle živine, velju, pohotnosti razbludive, da *se ućini mir po kriposti tvojoj;* i obilnost hvale tvoje da se spiva u tvomu svetom dvoru, to jest u čistoj svisti *Zapovij ti, Bože, vitrom, i gromovinam; reci*

Digitized by Google

moru: Utaži se; i siveru: Nemoj puhati, i učiniti će se tišina velika.

9. *Pošlji svitlost tvoju, i istinu tvoju,* da svite verh zemlje; jere ja sam *zemlja prazna, i pustošna,* dok me ne prosvitliš. Izlij milost tvoju od izgara; polivaj serce moje milostju nebeskom; darivaj vode bogoljubnosti, da napoje lice zemlje da plode dobro, i pridobro voće. Uzdigni pamet pritisnutu brimenom griha, i k nebeskima svu moju volju uzviši: neka, okusivši sladosti višnje čestitosti, ohaje se misliti o zemaljskih.

10. Ugrabi mene, i izmakni mene od svake stvorenih stvarih nestalne utihe: jere nijedna stvar stvorena nemore podpuno utažiti, ni utišiti moje hotinje. Služi mene s tobom uzom obljubljenosti nerazlučivom, jere ti si sam zadosta ljubovniku, a bez tebe tašta su svakolika.

POGLAVJE XXIV.

Da neimamo istraživati način tudjeg življenja.

1. *Gosp.* Sinko, nemoj biti iziskalac tudjih stvarih, ni imati tašta brinulja. *Što*

Digitized by Google

je *tebi* stalo za ovo, ili za ono? *ti slidi mene.* Što je bo tebi stalo, jeli oni taki, ili ovaki: ili ovi ovako, ili onako čini, ili govori? Ti neimaš potribe odgovarati za druge, nego ćeš za sebe dati razlog. Što se dakle zaplitaš? Evo ja svih, poznam, i vidim sva, kojagodir pod suncem dogadjaju se: i znam, kakono od svakoga jest, što misli, što hoće, i ná koju sverhu uputjena jest misa njegova. Imaju se dakle meni spustiti svaka, a ti sabrani sebe u dobru miru, i propusti poslovača, neka posluje koliko mu bude volja. Pasti će verh njega štogod bude učiniti, i reći, jere mene nemore privariti.

2. Nemoj se ti brinuti za sinu velika imena, ni za prijateljstva mnozih, ni za posobno ljudsko obljubljenje. Ova bo rode rasperšanja, i velike tmine u sercu. Dobrovoljno bih tebi rekao rič moju, i objavio sakrivena, gdi bi ti na došastje moje dragosno pazio, i otvarao meni vrata od serca Budi oprezan i póman, i na molitvah bdi, i *podniži se u svacih.*

Digitized by Google

POGLAVJE XXV.

U čemu stoji stavni mir serca, i i stini napridak.

1. *Gosp.* Sinko, ja sam govorio: *Mir ostavljam vama; mir moj dajem vama, ne kakono svit daje, ja dajem vama.* Mir žele svi; ali za ona, koja na istini mir spadaju, mnozi ne haju. Mir moj s podniženimi, i tihimi sercem. Mir tvoj biti će *u velikom usterpljenju* Akc budeš mene slušati, i budeš glas moj sliditi, moći ćeš uživati velik mir.

2. *Sl.* Sto ću dakle učiniti?

Digitized by Google

3. *Gosp.* U svakoj stvari pazi na se; što činiš, što govoriš: i sve hotinje tvoje na ovo uputi, da meni samomu ugodiš, i izvan mene da ne požudiš ništa, ili uzišteš. Paček, i o tudjih ričih, ili dilih ništa krivo ne posudi, ni stvarimi tebi ne priporučenimi ne zaplitaj se; ter more biti, da ćeš se malo, ili ridko smutiti.

4. A nikad kojegod smutjenje ne ćutiti, ni kojugod dosadu serca, ili puti ne terpiti, nije stanje sadanjega vrimena, nego vičnoga pokoja. Ne cini dakle, da si našao istini mir, ako nijednu ne uzćutiš tegotu; ni da ti je tada sve dobro, ako ne terpiš nikoga suprotivnika: ni da je izversno, ako se sva učine po tvomu hotinju. Ni tada cini, da si velik, ili osobito obljubljen, ako veliku budeš imati bogomilost, i sladost, jere se u tizih ne poznaje pravi ljubovnik kriposti, ni u tizih stoji napridak, i čovičja izverstnost.

5. *Sl.* U čemu dakle Gospodine?

6. *Gosp.* U prikazanju sebe iza svega serca tvoga božjemu hotinju, ne ištući koja su tvoja, ni u malahnu, ni u veliku

Digitized by Google

ni u vrimenu, ni u vikuvičnosti. Tako da jednim jednakim obrazom ostaneš u uzdanju hvalah, medju čestnimi, i protivnimi sva jednom mirom mireći. Ako budeš biti toliko jak, i dugoterpiv u uhvanju, da, dvignuvši se tebi duševna utiha, za podnositi jošter vele veća budeš serce tvoje pripraviti, i ne budeš se opravdati, kakono da nebi tolika imao terpiti; Nego mene u svih naredjenjih budeš opravdati, i sveta pohvaliti; tada ćeš istinim, i pravim putem mira hoditi, i biti će ti uhvanje bezsumnjivo, da ćeš opet u radosti lice moje uzriti. Ako li do podpuna priziranja sebe samoga budeš dojći, znaj da ćeš tada obilnost mira uživati, kolikogod bude uzmožno u tvom pribivalištu.

POGLAVJE XXVI.

O uzvišenju slobodne pameti, koje se većma dobiva priklonitom molitvom, nego čtenjem.

1. *Sl.* Gospodine ovo je dilo izversna čovika, nikad pamet ne odvratiti od na-

Digitized by Google

stojanja oko nebeskih stvarih; i medju mnoga brinutja, kakono bez brinutja mimohoditi, ne načinom neoćutljivoga čovika, nego nikom vridnostju pameti slobodne, ne prionuvši za nijedno stvorenje bezdrenim prignutjem.

2. Molim te, primili Gospodine Bože moj, sahrani mene od brinutjah života ovega, da se ne zapletem zališno; od mnozih potribnostih tila da me razbluda, ne uniti; oda svih duše zapričicah; da me dosade ne skerše, i obale. Ne govoru od onih stvarih, koje svom požudom uzište taština ljudska, nego od ovizih nevoljah, koje su duši sluge tvoga radi obćenog prokljestva umerlosti, teška pokora, i uzderžanice, da u slobodu duševnu, kadgodir joj bude biti drago, ne uzmože ulisti.

3. O Bože moj, sladkosti ne izgovoriva, obrati meni u gorkost svu utihu putevnu, koja mene odmiče od ljubavi vikovičnih stvarih, i uzrenjem nikoga sadanjega, i nasladjivoga dobra k sebi zlo primamljuje. Ne pridobila mene, Bože moj, ne pridobila mene put, ni kerv; ne pri-

Digitized by Google

vario mene svit, ni kratka slava njegova: ne podvratio mene djavao, ni podlubnost njegova. Daj meni jakosti, da se mogu suprotiviti; usterpljenstvo, da mogu podnositi; stalnost, da se mogu uzderžati. Daj za sva utišenja svitovna prisladosno duha tvoga pomazanje, i za putevnu ljubav, ulij u serce moje tvoga imena ljubav.

4. Evo pitja, pitje, haljine, i ostale prateži, koje se hoće za uzderžanje tila, duhu su gorećemu pritežke. Podaj mi, da se služim takimi zabavami pritrizno, a da se zališnom željom ne zaplitam. Nije dopušteno sva odverći, jere se ima uzderžati narav naša: al iziskovati zališna, i koja većma uznasladjuju, zakon sveti zabranjuje: jere bi se inako put protiva duhu uzdvizala. Meju ovemi, molim se, tvoja me ruka vladala, i naučila, da se štogod zališno ne učini.

POGLAVJE XXVII

Da posobita nas ljubav od najvećega dobra primnogo suzderžaje.

1. *Gosp.* Imaš, sinko, dati sve za sve, i ništa da ne bude tvoje. Znaj, da ljubav

Digitized by Google

k tebi istomu, većma ti udi, nego nijedna druga stvar na svitu. Po ljubavi, ili po prignutju, koje imaš, svaka stvar veće, manje li za te prianja. Ako ljubav tvoja bude čista, prosta, i dobro uredjena ne ćeš biti sužanj nikakve stvari. Nemoj požuditi što nije dopušteno imati: nemoj imati što ti more zapričiti, i dvignut ti unuternju slobodu. Zamirna stvar, da iza svega serca dubine ne pridaš meni sebe samoga, sa svimi, koja moreš želiti, ili imati.

2. Čemu se satireš taštom žalostju? Čemu se moriš zališnimi brinutjimi? Pristani k momu dobrohotinju, i nećeš terpiti nijednu štetu. Ako išteš ovo, ili ono, i hotio bi biti ovdi, ili ondi za tvoje pokojenje, i tvoje ugodjenstvo većma imati: nikad nećeš biti u pokojnosti, ni slobodan od brinutja; jere će se u svakoj stvari najći kojegod pomanjkanje, i u svakomu će mistu biti tko ti će se suprotiviti.

3. Pomaga dakle ne svaka stvar steče-na, ili uzmnožena izvani, nego većma pogerdjena, i korenito odsičena od serca. Sto

Digitized by Google

nemoj razumiti jedino o dobiti na pinezih i blagu, nego i o uziskanju časti, i o željenju tašte pohvale, koja sva prohode sa svitom. Malo brani misto, ako se neima gorući duh: i neće dugo ostati oni mir uziskan izvani, ako je serce bez istinoga utemeljenja; to jest: ako ne pristaneš u meni: moreš sebe primistiti, ali ne poboljšati. Jere da ti se prigoda namiri, i da se s njom služiš, najći ćeš od šta si bižao, i više.

MOLITVA

Za očistjenje serca, i za dobiti nebesku mudrost.

4. *Sl.* Pokripi mene, Bože, milostju Duha Svetoga. Daj kriposti, da se uhrabri u meni unuternji čovik; i serce moje od svakoga nekoristnoga brinutja, i skerbi isprazni; i da ne budem odvlačen od razlicih željah za svakom nevridnom, ili vridnom stvari; nego da svaka pogledam kakono mimohodeća, i da ću i ja zajedno s njimi projći. Jere nije ništa pod suncem stanovito, gdi su sva taština, i ža-

Digitized by Google

lostivljenje serca. O koliko je mudar, koj tako promišlja!

5. Daj meni Gospodine nebesku mudrost, da se naučim, tebe verh svih stvarih iskati, i najći; verh svih osladnuti, i obljubiti: a ostala sva razumiti, kakono su po naredbi mudrosti tvoje. Daj spametno uklanjati se od blaznika, i usterpljeno podnositi, koj mi se suprotivi. Jere ova jest velika mudrost, ne biti kretan svakim vitrom ričih, ni uho prikloniti zloblaznećoj Sireni. Tako se bo slobodno putuje po početomu putu.

POGLAVJE XXVIII.

Protj jezikom zloričnikah.

1. *Gosp.* Sinko, neka ti nebude mučno, ako kojigod zlo o tebi cine, i govore što tebi nije drago čuti. Ti gora o sebi imaš ćutiti, i ne mniti, da je tko gori od tebe. Ako duševno hodiš, nećeš vele miriti riči, koje lete. Jest ne mala mudrost mučati u zlo vrime, i unutra se k meni obratiti, i ne smutjevati se čovičjim su djenjem.

Digitized by Google

2. Ne bio mir tvoj u ustih ljudskih: jere ili dobro, ili zlo budu oni protumačiti, nisi zato drugi čovik. Gdino jest pravi mir, i istina slava? Ni li u meni? Ter tko ne žudi ugodan biti ljudem, ni se boji biti im neugodan, velik će mir uživat. Iz nenaredne ljubavi, i tašta straha ističe svaka nepokojnost serca, i rasperšanje ćutjenjah

POGLAVJE XXIX.

Kakono se ima Bog u vrime tugovanja zazivati, i blagosivljati.

1. *Sl.* Blagosovljeno bilo ime tvoje, Gospodine, u vike, jere si hotio, da dojde ovo tugovanstvo verh mene, i ova napast. Nemogu ih odbignuti, nego imam potribu k tebi pribignuti; da me pomožeš, i sve mi u dobro obratiš. Gospodine, sada sam u tugovanju, i nije sercu momu dobro, nego sam vele pritiskan od sadanje mučenosti. Ter sada, Otče obljubljeni, što ću reći? Uhitjen sam medju tiskotami. Sahrani mene iz ovega doba,

Digitized by Google

Ali sam zato došao na ovo doba, da ti budeš proslavljen, kada ja budem vele podnižen biti, i po tebi izbavljen. Bilo ugodno tebi, Gospodine, izbaviti mene: jere ja ubog što učiniti mogu; ter kamo ću pojći bez tebe? Daj usterpljenstvo, Gospodine, još ovi put. Pomozi mene, Bože moj, i neću se bojati, kolikogodir otegotjen budem biti.

2. I sada medju ovezimi što ću riti? Gospodine, budi volja tvoja. Ja sam zaisto bio dostojan, da budem žalostivljen, i oteškan. Tribuje zaisto, da podnosim; ter oh da usterpljeno, dočim projde gromovina, i bolje bude! Može bo svemoguća ruka tvoja jošter i ovu napast od mene dvignuti, i nje usilnost utažiti, da sasma ne podležem; kakono si i od prie čestokrat meni učinio, *Bože moj*, *miloserdje moje*. I koliko meni mučnie, toliko tebi lašnje jest ovo prominjenje desnice Privišnjega.

Digitized by Google

POGLAVJE XXX.

O prosenju pomoći Božje, i o uzdanju, da ćemo opeta milost primiti.

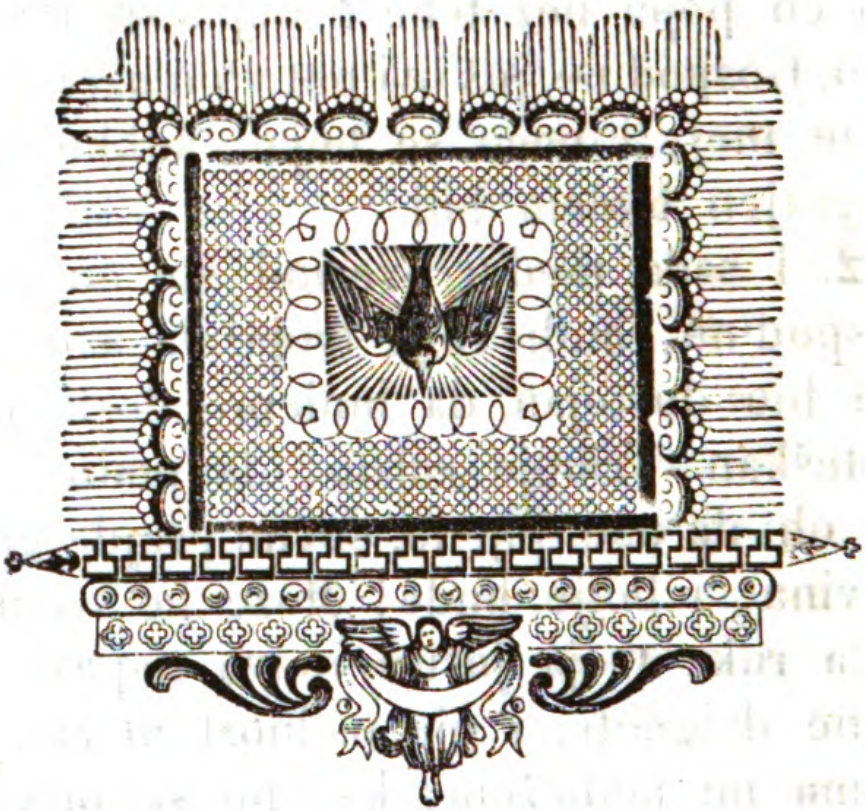

1. *Gosp.* Sinko, *ja Gospodin pokripljenik u dan tugovanja.* Hodi k meni, kada ti ne bude dobro biti. Ovo jest, što najveće zapričuje utihu nebesku; jere se docnie obratiš na molitvu. Pervo bo, nego me nastojno pomoliš, ištеš mnoga u to utišenja, i arajdaješ u izvanjih stvorah. Zato se dogadja, da tebi svaka malo uz-

Digitized by Google

prude, dok se ne staviš: da sam ja, koj izbavim uhvajuće u mene, i nije izvan mene valjane pomoći, ni korisna svita, paček, ni dugovita lika. Ali jur, sabravši duha, za germljavinom pokripi se u svitlosti mojih pomilovanjah; jere sam blizu (veli Gospodin), da ponačinim svakolika, ne samo cilovito, nego i obilno, i s verhom verhovito.

2. *Jeda li meni jest štogodir mučno;* ili ću biti sličan onomu, koj govori, a ne čini? Gdino jest vira tvoja? Pristani kripko, i napridnovito. Budi dugoterpnik, i čovik jaki; dojće tebi utiha na vrime svoje. *Počekaj me, počekuj: dojći ću, i izličiti ću tebe.* Napast jest, koja te žalostivi; i isprazan strah, koj te plaši. Što prinosi brinutje za ona, koja se mogu prigoditi, nego da imaš žalost verh žalosti? *Dosta je danu zloba njegova.* Tašte je, i nekorisno o onizih, koja mogu dojći, smutjevati se, ili obeseliti se, koja beržek nikada se neće dogoditi.

3. Ali čovičje jest, da ovake umisli čovika varaju; i mala je serca zlamen, što se damo toli lasno potezati k na-

Digitized by Google

pastovanju neprijatelja. On bo nehaje, ako nas istinimi, ili laživimi stvari vara, i poruga: ako nas obori ljubavju k sadanjim stvarim, ili strahotjom od onih, koja imaju dojći. Neka se dakle serce tvoje ne smutjuje, ni straši. Viruj u mene, i u momu miloserdju imaj uzdanje. Kada ti mniš, da si daleko od mene, čestokrat sam najbližje Kada ti ciniš, da je malo ne izgubljeno sve, tada većkrat veća korist zaslugah pristupa. Nije sve izgubljeno, kada se koja suprotivna stvar dogodi. Neimaš suditi po sadanjemu ćutjenstvu; ni tako se tegoti kojojgod podložiti odkudgod prihodila, i primit je, kako da ti se je dvignulo svako uhvanje izbavljenja.

4. Nemoj mniti, da si sasma ostavljen, ako sam ti poslao za kojegod vrime kakvo tugovanje, ili ako sam ti uzmakao žudjenu utihu; tako se bo grede u kraljestvo nebesko. I ovo bez sumnje većma pristoji se tebi, i ostalima slugama mojim: da budete kušani suprotivami, nego da biste imali svaka po hotinju. Ja znam mišljenja sakrivena; jere

Digitized by Google

vele pristojno jest spasenju tvomu, da kadgod bez slasti budeš ostavljen; da se beržek ne uzoholiš s dobrog uspiha; i sebi samomu da ne ugodiš u onemu, što nisi. Što sam ti dao, mogu ti i dvignuti, i vratiti, kad mi uzbude drago.

5. Kada ti budem dati, moje jest: kada ti budem izmaknuti, tvoje nisam uzeo: jere je moje *sve dobro podano*, *i svako darje izversno*. Ako na te pustim tegotu, ili kojugod suprotivu, ne serdi se, ni palo serce tvoje; ja berzo mogu uzdvignuti, i prominiti sve brime u radovanje. Ali sam istinom pravedan, i pohvaljiv vele, kada tako tebi činim.

6. Ako pravo mudruješ, i u istinu pogledaš; nikad se neimaš radi suprotivah toliko duboko žalostiviti, nego se većma veseliti, i hvale uzdavati. Paček imao bi ovo prociniti kao jedinasto veselje, da žalostiveći te bolestimi, ne praštam ti. *Kakono je ljubio mene Otac*, *i ja vas ljubim*, rekoh mojim drazima učenikom, koje nisam zaisto poslao na veselja vrimenita, nego na velika ervanja; ne na časti, nego na pogerdjenstva, ne na prazdnovanje, nego

Digitized by Google

na trude, ne na pokojenje, nego za doniti mi ploda mnoga u usterpljenstvu: Ovezih se ričih, sinko moj, čestokrat uspomenjuj.

POGLAVJE XXXI.

O nehajstvu za svaku stvorenu stvar, da se može stvoritelj najći.

1. *Sl.* Gospodine, dosti sam još potriban veće milosti, ako onamo ću projći, gdino me neće moći nitko, ni nijedno stvorenje zaprikom odbijati. Jere doklegod stvar me kojagod uzderži, nemogu slobodno k tebi letiti. Žudjaše slobodno letiti oni, koj govoraše: *Tko će podati meni perja, kakono golubici, i letiti ću, i počivati ću?* Što je od bistra oka pokojnie? Ter što je slobodnie od čovika, koj na zemlji ništa ne želi? Tribuje dakle svako stvorenje verhmimojći, i sebe istoga izversno zapustiti, i u zašastju pameti stati; i ogledati tebe svih stvoritelja, kako neimaš prilično ništa sa stvorami. I ako tko ne bude biti oda svih stvorah

Digitized by Google

oslobodjen, neće moći slobodno nastojati na božanstvena. Nahodi se malo zato razmišljavaocah, jere ih je malo, koji umiju od ginutivih stvorenjah podpuno se ukloniti.

2. Za ovo se hoće velika milost, koja dušu uzdvigne, i nju verh sebe same uznese. I ako se čovik u duhu nebude uzdvignuti, i osloboditi oda svih stvorenjah, i s Bogom se sjediniti vaskolik; štogodir umi, štogodir jošter ima, nije velike vridnosti. Dugo će malahan biti, i niže će ležati, koj štogod veliko cini, nego samo neizmirno jedno vično dobro. Ter štogod nije Bog, ništa jest, i za ništa ima se prociniti. Velika jest različnost medju mudrosti čovika prosvitljena, i bogomila, i umstvom književnoga, i umiteonoga Duhovnika. Vele plemenitia jest umiteonost ona, koja s gora iz božjega ulivanja steče; nego ona, koja se trudeći čovičjom pameti stiče.

3. Mnozi su koji žele razmišljavanje; ali koja se za ono hoće, ne nastoje dilovati. Veliko jest zapričenstvo, što zastojimo uz zlamenja, i stvari oćutjive; i

Digitized by Google

malo imamo izversnoga umertvenja. Neznam što to jest, ni kojim smo duhom vodjeni, i što uzhoćemo mi, koji mnimo, da smo duševni zvani, gdi toličak trud, i veće brinutje za stvari svitovne, i nevridne uzimljemo, a o unuternjih naših jedva u ridko, podpuno skupivši oćutjenja, mislimo.

4. Ah boljezni! odmah za malahnim sabranjem pameti, na izvanja iztičemo: i dila naša tisnim iskušenjem ne razbiramo. Gdino leže naša pohotinja ne pogledamo, i koliko su sva ne čista ne plačemo. *Svaka bo put oskvernula biše put svoj*: i zato slidjaše potop veliki. Budući dakle unuternje naše pohotinje vele oskvernjeno, potribno jest, da se slideće dilo, zlamen pomanjkanja unuternje vridnosti, išteti. Iz čista serca iztiče plod dobra života.

5. Koliko je tkogod učinio ište se; ali s kolikom je kriposti učinio, ne nastoji se toliko prociniti. Ako bude biti jak, bogat, lip, verstan ili dobar pisaoc, dobar spivalac, dobar težak, to uzište se: koliko je duhom ubog, koliko terpeć, i

Digitized by Google

tih, koliko bogomio, i duševan, mnozi ne pitaju. Narav pogleda izvanja ljudska, milost se obratja na unuternja. Ona se čestokrat vara, ova u Boga uhva, da ne bude privarena.

POGLAVJE XXXII.

Da se čovik ima sebe samoga sasvim odreći, i kako će steći mudrost nebesku.

1. *Gosp.* Sinko, nemoreš izversnu posvojiti slobodu, ako se sasma sebe samoga ne odrečeš. U kladah su stisnuti svi posvojnici, i ljubovnici sebe samoga, požudnici, brinutivci, skitačnici, koji svedjer iskaju raskošna, a ne ona koja su Isukerstova; nego čestokrat ono motreći, i slagajući, što neće obstati. Poginuti će bo sve, što nije iz Boga izišlo. Derži se kratke i priizversne riči: Ostavi sva, i najći ćeš sva: Ostavi požudu, i najći ćeš pokoja. Ovo pametju razbiraj: a kada budeš ga izveršiti, sva ćeš razumiti.

2. *Sl.* Gospodine, nije ovo teg jednoga dneva, ni igranje malahnih: paček

Digitized by Google

u ovemu zatvorena je u kratko sva izversnost redovnička.

3. *Gosp.* Sinko, neimaš se odvratiti, ni namah obaliti se, slišavši kakvi je put izversnih ljudih; nego se imaš većma na uzvišenia potaknuti, il barem za ovizima željom uzdisati. Oh da bi tako ti bio; i do toga kad bi dotekao, da nebi bio sebe samoga ljubovnik: nego da bi jedino stao na namagnutje moje, i onega, koga sam tebi za Otca postavio! tada bi bio meni vele ugodan; i vas bi život tvoj s veseljem, i s mirom provodio. Imaš jošter mnoga za ostaviti; koja ako meni cilovito ne budeš pridati, nećeš primiti što prosiš. Svitujem ti, da u mene kupiš ognjeno zlato, nebi li bogat postao, to jest nebesku mudrost, koja sva najnižja proplesa. Za njom stavi zemaljsku mudrost, i svako čovičje, i tvoje osobito ugodjenje.

4. Rekao sam ti priprostia da imaš kupiti na misto onih, koja su ljudim dragocina, i visoka. Jere vele malo vridna, i malahna, i malo nezaboravljena čini se istina nebeska mudrost; koja ne mudruje visoka o sebi, ni ište uzveličana biti na ze-

Digitized by Google

mlji; koju mnozi ustimi pripovidaju, ali se životom od nje daleko odmiču: ništa nemanje jest ona pridragi kami mnozima sakriven.

POGLAVJE XXXIII.

O nestanovitosti serca, i o naumu, što se ima upraviti k Bogu.

1. *Gosp.* Sinko, nemoj virovati pohotinju tvomu; koje sada imaš, a berzo će se prominiti u ino. Dokle bo uzbudeš živiti, podložan ćeš biti prominjenosti, još i nehoteći: tako da se sad najdeš veseo, sad žalostan, sad miran, sad smutjen, sad bogomio, sad nebogomio; sad nastojnik, sad uzlotriv, sad težak, sad lahgan. Ali mudar stoji vorh ovih prominitivih stvarih, i dobro uvižban u duhu, ne pazeći na što u sebi ćuti, ili s koje strane puše vitar nestanovitosti; nego da vas naum pameti njegove k pristojnoj, i željenoj sverhi napridkuje. Jere će tako moći nesmeten ostati u sve istom stanju, bistrim okom njegova nauma u tolicih

Digitized by Google

razlicih sgodah k meni bez propuštenja, obratjenim. A koliko čistje uzbude biti oko nauma, toliko sestavnie hodi medju razlicimi gromovinami. Ali u mnozih zablišti se oko čista nauma; ako ga bo susrita štogod nasladljivo, lahko se na to obzire. Jer u ridko se vas slobodan tkogod najde od madeža posobite ljubavi. Tako Židovi jednom bihu došli u Betaniu k Marti, i k Marii: *ne radi Isusa samo, nego da bi i Lazara vidili.* Ima se dakle izčistiti oko nauma, da bude bistro, i pravo, i priko svih razlicih posridjah ima se k meni upraviti.

POGLAVJE XXXIV.

Da ljubećemu slastan jest Bog verh svih, i u svih.

1. *Sl. Evo Bog moj, i svaka.* Što hoću više, i što mogu poželiti čestnie? O sladosna, i sladka riči! ali onomu, koj ljubi Rič, a ne svit, ni koja su na svitu. *Bog moj, i svaka.* Razumiteoniku dosta jest tim rečeno; i čestokrat to ponavljati, radosno jest onomu, koj ljubi. Jere kada

Digitized by Google

si ti sa mnom, radosna su mi svaka; a kada tebe nije, dosadjuju mi svaka. Ti umiruješ serce, i podaješ mir velik, i veselje radosno. Ti činiš, da se misli dobro o svima, i tebe u svih da hvalimo; ni more dugo biti štogod bez tebe ugodno, jer ako ima drago biti, i dobro sladosno, tribuje da se tu milost tvoja najde, da se začinjenjem tvoje mudrosti začini.

2. Komu si slastan, što mu neće biti slastno? I komu ti nisi slastan, što će moći biti za nasladjenje njemu? Ali ginu prid tvojom mudrostju svitovni mudarci, i koji se u puti nasladjuju; jere je ondi primnoga izpraznost, a ovdi se smert nahodi. A koji tebe slide pogerdjenjem svitovnih stvorah, i pomorenjem puti pripoznaju se istinom mudri; jere se od taštine k istini, od puti k duhu prinose. Tizima slastan jest Bog: i štogodir se dobra nahodi u stvorenjih, sve obratjaju u pohvalu svoga stvoritelja. Ne naliči, i posve ne naliči jedna na drugu, slastnost stvoritelja, i slastnost stvorenja, slastnost vikuvičnosti, i vrimena: svitlosti nestvorene, i svitlosti prosvitljene.

Digitized by Google

3. O svitlosti vikovita, koja sve stvorene nadstupaš svitlosti, prosjaj prosvitljenstvom od visoka, koje ulize u sva unuternja serca moga! Uzčisti, obeseli, razbistri, i oživi duh moj sa njegovimi moći, da se k tebi prilipi radosnimi zašastjimi. O kad će dojći ovo blaženo, i požudivo doba, da me ti nasitiš bitjem tvojim, i da mi budeš sva u svih! Dokle mi ovo nebude podano, neće biti ni podpuno veselje. Jošte (oh bolesti!) žive u meni stari čovik, nije vas križu pribijen, ni je izversno umro. Još požudjuje jako protiva duhu: rati dviži unuternje, i ne dopušta da bude mirno kraljestvo duše.

4. Ali ti, *koj gospodješ verh vlasti mora i gibanje njegovih valovah uztažiš, podvigni se, pomozi mi. Rasperšaj narode, koji ratenja hoće; satri ih u kriposti tvojoj. Ukaži*, molju te, *veličanstvo tvoje, i proslavila se desnica tvoja: jere nije mi uhvanja drugoga, ni pribižista, nego u tebi, Gospodine Bože moj.*

Digitized by Google

POGLAVJE XXXV.

Da nismo prosti od napasti u ovemu životu.

1. *Gosp.* Sinko, nikad nisi slobodan u ovemu životu, nego dočim živiti budeš, svedjer su ti potribna duhovna oružja. Medju neprijatelji obćiš, koji s de-

Digitized by Google

sne, i s live napadaju. Ako se dakle nebudeš služiti oda svuda štitem usterpljenstva, nećeš biti dugo bez rane. Saviše, ako ne položiš serce tvoje stalno u mene, s pravom voljom da ćeš sva terpiti radi mene, nećeš moći sažeženje to podnositi, ni poteći k dobitku blaženih. Tribuje dakle, da svaka muški mimojdeš, i da se služiš mogućom rukom protiva, što sritaš, protivštinam. Jere *pridobitniku daje se mâna*; a onemu, koj se lotri, ostavlja se velika nevolja.

2. Ako ištež u ovemu životu pokoj, kakono ćeš tad dostignuti pokoj vični? Ne stavljaj se na mnogi pokoj, nego na veliko usterpljenstvo. Išti istini mir, ne na zemlji, nego na nebesih, ne u ljudih, ni u ostalih stvorenih, nego u jedinomu Bogu. Cić ljubavi Božje imaš sva dragosno podnositi, to jest: trude, i bolesti, napasti, pečalenja, tuge, potribe, nemoći, bezakonja, opogovorenja, pokaranja, podniženja, zasramljenja, pedipsanja, i pogerdjenja. Ova pomagaju za steći kripost, ova kušaju slugu Isukerstova: ova pletu nebeski vinac. Ja ću

Digitized by Google

vratiti vičnu platu za kratki trud, i neizmirnu slavu za mimošasto zasramljenje.

3. Mniš li ti, da ćeš vazda imati po tvojoj volji duševne utihe? Svetci moji nisu svedjer imali take; nego mnoge tegote, i različne napasti, i velike tuge. Ali su se usterpljeno podnosili u svih, i većma su se uzdali u Boga, nego u sebe: znajući da *nisu dostojne muke ovega vrimena za dostignuti vičnu slavu.* Hoćeš ti namah imati, što mnozi suzami, i mnozimi trudi jedva su stekli? *Čekaj Gospodina, muški posluj,* i pokripi se; nemoj ginuti, nemoj odhoditi; nego tilo, i dušu pridaj stalno za slavu Božju. Ja ću vratiti pripuno: ja ću s tobom biti u svakoj nevolji.

POGLAVJE XXXVI

Protiva taštim ljudskim sudom.

1. *Gosp.* Sinko, poverzi serce tvoje kripko u Gospodina, i ne boj se ljudskoga suda: kad ti svist kaže, da si bogomio, i nekrivac. Dobro jest, i blaženo tako

Digitized by Google

terpiti; nit će ovo biti teško sniženom sercu, i onomu, koj se većma u Boga, nego u sebe samoga uzdaje. Mnozi mnoga govore, i zato im se malo ima virovati. Pačck i svima biti za dosta neuzmožno jest. Ter ako je Pavao nastojao svima u Gospodinu ugoditi, i svim se je sve učinio; ništanemanje nije nimalo za to hajao, što ga je sudio čovičji dan.

2. Činio je dosta za dobar nauk, i spasenje druzih, koliko je do njega bilo, i po sebi mogaše; ali nije mogao zabraniti, da ga drugi kadgod ne sude, ili da ga ne pogerdjuju. Zato je sve pridao Bogu, koj sve znaše: i branio se je usterpljenstvom, i podniženstvom protj usta zlogovorećih, i onih, koji tašta, igrišna mišljahu; i po njih hotinju svaka nametjahu. Odgovaraše ništanemanje kadgod, da se nemoćnima nebi dogadjala smetja radi njegova mučanja.

3. Koj si ti, koj se bojiš umerloga čovika? Danas je, a zautra ga nije uzriti. Boga se boj, i od ljudskih strašenjah nećeš trepetati. Što more tkogod protj tebi ričmi, ili pogerdami? Sebi većma udi,

Digitized by Google

nego tebi: niti će moći pobignuti od suda Božjega, tkogodir oni jest. Ti imaj Boga prid očima; i nemoj se tuživimi ričimi priričiti. Ter ako sada mniš, da podlagaš, i zasramljenje terpiš, koga nisi bio dostojan, ne serdi se s toga, ni po neusterpljenstvu ne umali krunu tvoju. Nego se većma k meni na nebo obrati, koj moguć sam izmaknuti od svake zasramnosti, i pogerde, i svakomu vratiti po dilih njegovih.

POGLAVJE XXXVII.

O čistom, i cilom pridanju sebe za steći serca slobodu.

1. *Gosp.* Sinko, ostavi sebe, i najći ćeš mene. Stoj bezobranja, i svake vlastitosti, i vazda ćeš dobivati. Jere će se odmah tebi priložiti veća milost, netom sebe budeš pridati, a ne budeš se opet priuzeti.

2. *Sl.* Gospodine, kolikrat ću se pridavati, i u kojih ću stvarih sebe ostaviti?

3. *Gosp.* Vazda, i u svako doba, kakono u malu, tako i u veliku. Ne va-

Digitized by Google

dim ništa, nego u svih ću tebe najći ogoljena. Inako kojim bi načinom moga moj biti, a ja tvoj; ako nebudeš biti s nutra, i izvani od svake tvoje volje svučen? Koliko hitnie ovo učiniš, toliko će tebi bolje biti; i koliko podpunie, i bistie, toliko ćeš biti meni ugodnii, i većma ćeš dobiti?

4. Niki se pridaju; ali s kojomgod iznimkom: jere se podpuno ne uzdaju u Boga; zato nastoje za se brinuti se. Niki još iz perva sve nude; ali posli kušajući ih napast, na svoja se vratjaju; zato ništa u kriposti ne napriduju. Ovi k istinoj slobodi serca, i dragosnom mojem obćenju, i milosti neće doteći; nego cilovitom pridanostju, i svakdanjim žertvovanjem sebe samih iz perva učinjenom, bez koga ne obstoji, ni će obstati uživatelno sjedinjenje.

5. Rekao sam ti pričesto, i sada ti opet govoru: Ostavi sebe, pridaj sebe, i uživati ćeš veliki unuternji mir. Daj sve za sve: ništa ne iziskuj, ništa ne pitaj; stoj čisto, i neposumnjivo u meni, i imati ćeš mene. Biti ćeš slobodan u ser-

Digitized by Google

cu, i tmine neće te proplesati. Za ovo poervi se, ovo moli, ovo želi, da se uzmožeš od svake svojine svući: ter nag naga Isusa sliditi ; sebi umriti , i meni vikovito živiti: Tada će izvitriti sva tašta izmišljenja, i neprave smutjenosti, i verhuzališna brinutja. Tada će odstupiti i bezredna strah, i neuredna ljubav umriti će.

POGLAVJE XXXVIII.

O dobrom vladanju u izvanjih stvarih, i o uticanju k Bogu u pogibah.

1. *Gosp.* Sinko , na to pomnjivo imaš potežiti se, da u svakomu mistu, i činjenju, ili izvanjemu poslovanju, budeš unutra slobodan , i moćan verh tebe samoga , i da budu sva pod tobom, a ne ti pod njimi. Da uzbudeš gospodar činjenjih tvojih, i narednik, a ne sluga, ni kupljeno robje. Nego većma izbavljen, i istini Žudia, prohodeći u sriću, i u slobodu sinovah Božjih; Koji stoje verh sadanjih, i pogledaju na vična; Koji gledaju prohodeća livim okom, a desnim

Digitized by Google

nebeska; Kojih vrimenite stvari ne pritežu, da k njima se prigonu; nego oni većma ih potežu k sebi, da dobro im služe, kakono su naradjena od Boga, i postavljena od najvećega Satvoritelja, koj nije ništa nenaredno ostavio u svojih stvorih.

2. Ako i u svakoj prigodi ti se izvanjega obličja ne deržiš, ni putevnim okom razgledaješ vidjena, ili čuvena; nego za svaku potribu ulaziš s Moizesom u pribivalište, da se svituješ s Gospodinom, slišati ćeš kadgod Božji odgovor, i vratiti ćeš se uvižban o mnozih sadanjih i vikovitih stvarih. Vazda bo Moizes uticaše se k pribivalištu za razabrati sumnje, i prije; i pribižaše k pomoženju molitve, da se oprosti pogibilih, i ljudskih zločinstvah. Tako i ti pribignuti imaš u skrovište serca tvoga, za Božje pomoženje nastojnie prositi. Zato bo i Josue, i Sinovi Izraelovi štije se da su bili od Gabaonitah privareni; jere nisu upitali usta Gospodinova, nego zališno virujući sladkima besidam, krivim bogoljubstvom ostaše privareni.

Digitized by Google

POGLAVJE XXXIX.

Da čovik neima biti nagao u poslih.

1. *Gosp.* Sinko, pridaj svedjer meni tvoj posao, ja ću ga dobro uputiti u svoje vrime Počekaj naredjenje moje, i oćutiti ćeš odonle napridak.

2. *Sl.* Gospodine, dosta dragosno spuštajem tebi sve moje stvari: jere malo more mišljenje moje napridkovati. Oh da se vele nebih prilipljao dohodećima zgodam, nego da bih se na dobro tvoje hotinje bez zakašnjenja spustio!

3. *Gosp.* Sinko moj, često čovik koju stvar želi, ali kad k njoj bude doteći, inako počne ćutiti; jere pohotinja za jednom stvari nisu produživa; nego većma od jedne na drugu nas rasporivaju. Nije dakle najmanja stvar, i u najmanjih pustiti sebe samoga.

4. Istini napridak čovičji jest, odreći se sebe samoga; i čovik, koj se odriče, vele slobodan jest, i siguran. Ali stari neprijatelj suprotiveći se svakom dobru,

Digitized by Google

ne pristaje napastovati; ali danom, i noću teške motri zamčice, nebi li kakogod mogao nevišta u uzu privare suvratiti. *Bdite, i molite,* veli Gospodin, *da ne ulizete u napastovanje.*

POGLAVJE XL.

Da čovik neima od sebe nikakva dobra, i o ničem da se nemore slaviti.

1. *Sl. Gospodine, što je čovik, da se spominaš niega? ili sin čovičji, da ga pohodiš,* što je zaslužio čovik, da mu daješ milost tvoju? Gospodine, čega se

Digitized by Google

mogu tužiti, ako me ostavljas? ili što pravedno prikazovati mogu, ako, što prosim, ne budeš mi učiniti? Zaisto ovo mogu misliti istinom, i reći: Gospodine, ništar sam, ništa mogu, ništa dobra od sebe imam; nego u svih ginem, i na ništa svedjer težim. I ako od tebe ne budem pomožen, i unutra uvižban, postanem vas mlakostan, i razslabljen.

2. A ti, Gospodine, svedjer si isti, i ostaješ u vike vazda dobar, pravedan, i svet; svaka čineći dobro, pravedno, i sveto, i naredjujući u mudrosti. Ali ja, koj sam većma prignut na pomanjkanje, nego na napridovanje, nisam vazda stalan u istomu stanju; jere *sedam se vrimenah prominjuje verh menc.* Ali zaisto učini mi se odmah bolje, kada je tebi ugodno, ruku mi pomoćnicu pružiti, jere ti sam bez čovičjega nastojanja moć ćeš me pomoći, i u toliko pokripiti, da se lice moje više u različno ne promini, nego da se k tebi jedinomu obratja, i u tebi samomu počine serce moje.

3. Tako, ako bih dobro znao svako čovičje utišenje odverći, ili za steći bo-

Digitized by Google

goljubnost, ili za potribnost, koja me uzsiluje, da tebe ištem, jere nima čovika, koj bi me utišio; tada bih pravo u tvoju milost mogao uhvati, i radovati se o daru novoga utišenja.

4. Hvale tebi, od koga sve dohodi, kolikrat se meni dobro zgadja. A ja taština, i ništa prid tobom, nestanovit čovik, i nemoćan. Od šta se dakle mogu slaviti, i čemu žudim biti cinjen? Jeda li radi ništa? a i ovo najveća bi taština bila. Zaisto tašta slava, kužno zlo, taština privelika: jere od istine slave odmiče, i svlači nebesku milost. Doklem bo čovik ugadja sebi, neugodan se čini tebi; doklem hlepi za čovičjom hvalom gubi istine kriposti

5. A jest istina slava, i uzradovanje sveto, u tebi, a ne u sebi slaviti se: veseliti se u imenu tvomu, ne u svojoj kriposti, ni u kojojgod stvari nasladjivati se, nego radi tebe. Hvaljeno bilo ime tvoje, ne moje: uzveličano bilo dilo tvoje, ne moje: blagoslovljeno ime sveto tvoje, a ništa se meni naminilo od ljudskih hvalah. Ti slava moja, ti uzradovanje serca

Digitized by Google

moga. U tebi ću se slaviti, i uzradovati vas dan: a za se ništar, nego *u nemoćih mojih.*

6. Neka ištu Židovi slavu, koja iz medju njih jest; ja ću ovu iskati, koja je od Boga samoga. Svaka bo čovičja slava, sva čast vrimenita, sva svitovna visina, prispodobljena s vičnom tvojom slavom, taština jest, i mahnitost. O istino moja, i miloserdje moje, Bože moj. Trojstvo blaženo, Tebi samomu hvala, kripost, čast, i slava u bezbrojne vike vikah!

POGLAVJE XLI.

O nehajstvu za svaku vrimenitu čast.

1. *Gosp.* Sinko, nemoj se žalostiviti, ako budeš uzriti, da su druzi poštovani, i uzvišeni, a ti pogerdjen, i ponizen. Uzdvigni serce tvoje k meni na nebo, i neće te ožalostiviti čovičje nehajstvo na zemlji.

2. *Sl.* Gospodine, u slipoći jesmo, i taština nas berzo zavodi. Ako sebe pravo ogledam, nikad mi se nije učinila kri-

Digitized by Google

vica od kojegod stvore, radi šta nemogu se pravedno na tebe tužiti.

3. A jere sam čestokrat, i teško tebi sagrišio, dostojno se protiva meni oružaje sve stvorenje. Meni dakle pravedno pristoji se zasramstvo, i pogerdjenje; a tebi hvala, čast, i slava. Ter ako se ne budem na ovo spraviti, da hoću dragosno od svake stvore pogerdjen biti, i ostavljen, i sasma za ništa cinjen: neću se moći unutra smiriti, i ustanovititi, ni duševno biti prosvitljen, ni se podpuno s tobom ujediniti.

POGLAVJE XLII.

Da se mir neima staviti u ljudih.

1. *Gosp.* Sinko, ako postaviš mir tvoj u kogagod čovika, jer je po tvomu čutjenju, i s njima živeš, biti ćeš nestanovit, i zapleten. Akoli se vazda budeš uticati k svedjer živoj, i stalnoj istini, neće te ožalostiviti prijatelj, što odlazi, ili umire. U meni ima stati ljubav prijatelja, i radi mene ima biti ljubljen koj-

Digitized by Google

god ti ciniš, da je dobar, i vele drag u ovemu životu. Bez mene nije vridno prijateljstvo, nit će dugo biti: nit je istina, ni čista ljubav, koju ja ne slučim. Tako mertav ti imaš biti takima pohotinostima drazih ljudih, da (koliko je do tebe), želiš biti bez svakoga čovičjega družstva. Toliko se čovik većma k Bogu približa, koliko od svakoga uzradovanja zemaljskoga podalje odstupi. I toliko više uzlazi k Bogu, koliko dubočje u sebe slazi, i sam sebe manje procinjuje.

2. A tko sebi kojegod dobro pripisuje, pripriča put, da milost Božja u njeg ne dojde; jere milost Duha Svetoga vazda uzište sniženo serce. Da bi umio sebe uništiti, i od svake se stvorene ljubezni oprazniti; tada bih imao u tebi s velikom milostju pribivati. Kad se ti obzireš na stvore, odmakne se tada od tebe pogled Stvoritelja. Naučì se dakle sebe pridobivati u svih radi Stvoritelja, jere ćeš tada k božjemu poznanju pristupiti. Kolikomudrago malahna bude stvar, ako bezredno obljubi se, i ogleda se, odmiče od najvećega dobra, i šteti.

Digitized by Google

POGLAVJE XLIII.

Protiva taštemu, i svitovnomu umstvu.

1. *Gosp.* Sinko, ne ganula tebe lipa, i tanka ljudska besidjenja: *Jere nije Božje kraljestvo u besidjenju; nego u kriposti.* Poslušaj riči moje, koje užižu serca, i pameti prosvitljuju: uvode pokajanje, i različnu ulivaju utihu. Nikad nemoj zato čtiti nijednu rič, da te cine umiteoniega, ili mudriega. Nego nastoj, da umertviš zlobe; ovo će bo biti tebi prudnie, nego uzaznanje mnozih mučnih pitanjah.

2. Proštivši mnoga, i poznavši ih, valja se najposlie vratiti na jedan početak. Ja sam, koj čovika naučim umstvo, i podajem malahnima bistrie razumljenje, nego što ga čovik može dati. Komu ja besidujem, berzo će biti mudar, i vele će u duhu napridkovati. Jaoh onizima, koji mnoga izprazna od ljudih izištu; a za put, kojim se meni služi, malo se brinu! Dojće vrime, kada će se ukazati Učitelj učiteljah Isukerst, Gospodar andjelah, za

Digitized by Google

slušati svih štenja, to jest za iskusiti svacih svisti. I tada *će se iziskovati Jeruzalem sa svićami*, i *očitna će biti sakrivena u tminah*, i zamuknuti će mozganje jezikah.

3. Ja sam, koj sniženu pamet uzdvižem u čas, da množje razloge vične istine dohiti, nego da je tkogod deset godištah u učionicah na nauke nastoja. Ja učim bez bučenja ričih, bez pohliposti za časti, bez ervanja u umnih naticanjih. Ja sam, koj učim, da zemljena pogerdite, da vam sadanja dosadjuju, da vična išćete, da vična kušate, da od častih bižite, da sablazni podnosite, da sve uhvanje u mene postavljate, da izvan mene ništa ne žudite, i verh svih užeženom ljubavi mene obljubite.

4. Jere niki mene serčeno ljubeći, naučio se je božja, i govorio je zamirna. Većma je napridkovao ostavljajući sve, nego naučeći tanka. Ali nikim besidim obćena, inim osobita, nikim u zlamenih, i u prilikah sladko se prikažujem, a kojimagod u mnogoj svitlosti objavljam otajstva. Jedan je glas knjigah, ali ne uči

Digitized by Google

jednako svakoga; jere ja sam učitelj istine, koj unutra uči, iskusitelj serca, razumitnik mislih, poticatelj k činjenju, dileći svacima, kakono budem posuditi, da se pristoji.

POGLAVJE XLIV.

Da nimamo k sebi primicati stvari izvanje.

1. *Gosp.* Sinko, u mnozih je potribno, da si neumiteonik, i da sebe prociniš, kakono mertca na zemlji, i kao, da ti je vas svit na križu pribijen. Mnoga još tribuje, da gluhim uhom mimojdeš, i koja su za tvoj mir da većma promišljaš. Korisnie jest, oči od stvarih neugodnih odvratiti, i ostaviti, da svak misli po njegovom načinu, nego se sve u besidenjih priričiti. Ako dobro budeš stati s Bogom, i pogledati njegovo sudenje, lašnje ćeš sebe podniti, kad pridobiven budeš.

2. *Sl.* O Gospodine, na što smo došli? Evo plače se za štetu vrimenitu; za malahno dobitje trudi se i teče se; a

Digitized by Google

duševno štetenje u zaboravljenje prohodi, i jedva se kasno vrati. Na što malo, ili ništa prudi, gleda se; a što je najveće potribno nepomnjivo se mimojde; jere vas čovik na izvanja teče, i ako se berzo ne razabere, hoteći u izvanjih leži.

POGLAVJE XLV.

Da se neima svima virovati, i o lasnom popuzutju ričih.

1. *Sl. Podaj meni pomoći, Gospodine, od tugovanja; jere je tašte spasenje čovičje.* Koli često nisam našao ondi viru, gdino mnjah, da ću je imati! Kolikrat jošte ondi nju najdoh, gdino manje sumnjah! Tašte dakle je uhvanje u ljudih: a spasenje pravednih u tebi, Bože. Blagosovljen bio, Gospodine Bože moj, u svacih, koja se nama dogadjaju. Nemoćni smo, i nestanoviti: berzo se privarimo, i prominimo.

2. Koj čovik se tako opazno, i priogledno u svih može čuvati, da ne dojde kadgod u kojugod privaru, ili sumnji-

Digitized by Google

vost? Ali tko se u tebe, Gospodine, uzdaje, i prostim sercem tebe ište, tako lahko ne posertje. I ako upade u kojegod tugovanje, kakomugodir bude se zaplesti, berzo će biti po tebi izvadjen, ili od tebe utišen; jere *ti ne zapuštaš koji do sverhe u tebe uhva.* Ridki jest viran prijatelj, koj u svih tiskotah svoga prijatelja viran mu ostaje. Ti, Gospodine, ti sam jesi najvirnii u svih, i osven tebe nije drugi taki.

3. O koliko dobro kušala jest ona duša sveta, koja reče: Pamet moja utverdila se jest, i u Isukerstu utemeljila. Da bi tako meni bilo, nebi me toliko lasno strah čovičji poticao, ni ričih strile kretale. Tko more priduzriti svaka, tko može odbignuti dojduća zla? Ako i priduzrena često uvride, što će nenadana, jedali nas neće teško raniti? Ter čemu meni zločestomu nisam bolje priduzrio? Čemu sam jošter toliko lasno druzima virovao? Ali smo ljudi; ni ino jesmo, nego ulomivi ljudi, premda smo za andjele od mnozih cinjeni, i zvani. Komu ću virovati, Gospodine? Komu ću na protiv nego

Digitized by Google

tebi? Istina jesi, koja ne varaš, ni moreš privarena biti. A *svaki čovik laživac*, nemoćan, nestanovit, i popuzivi, navlastito u ričih, tako da se jedva ima virovati, što se ukaže, da je pravo zazveknulo.

4. Koliko si spametno pridopomenuo, da *se imamo od ljudih čuvati. i jer su neprijatelji čoviku domaći njegovi*: ni se ima virovati, ako bude tkogod reći: *Evo ovdi, ili eno ondi.* Naučio sam se mojom štetom, i oh! da uzbudem s toga sve to pomnjiv, a ne sve ludji. Pomnjiv budi, (reče niki), poman budi, sahrani pri sebi, što govoru. I dočim ja mučim, i mnim, da će stvar ostati sakrivena; ni on nemore mučati o čemu je prosio, da se muči; nego odmah mene, i sebe odkrije, i od mene otide. Od ovacih tlapacah, i neopaznih ljudih zaštiti mene, Gospodine, neka u njih ruke ne upadem, i taka nikadar ne učinim. Rič istinu, i stanovitu daj ustim mojim: a jezika podhibna daleko od mene odnesi. Svakim načinom imam se čuvati od šta neću da terpim.

5. O koliko dobro jest, i mirno mu-

Digitized by Google

čati o druzih; ni nerazličnо sva virovati, ni lasno mnogo govoriti! Malo komu sebe odkrivati: tebe vazda iskati, koj serca ogledaješ. I ne dat se okretati svakim vitrom ričih, nego sva unuternja, i izvanja po tvoje hotinosti ugodjenstvu žuditi, da izveršimo! Koliko je sigurno za zahranjenje nebeske milosti lica bižati čovičjih stvarih, i ne hlipiti za onim, koja nam se izvan ukažu ka začudna: nego svom nastojnostju sliditi, koja donesu poboljšanje života, i užeženstvo! Kolicim je naudilo, što su im drugi kripost poznali, i prem berzo pohvalili. Koliko istinom korisna bi milost pod mukom sahranjena u ovemu skeršivu životu, koj se vas zove napast, i vojevanje!

Digitized by Google

POGLAVJE XLVI.

O uzdanju, koje se ima položiti u Boga, kada se podvignu strile ričih.

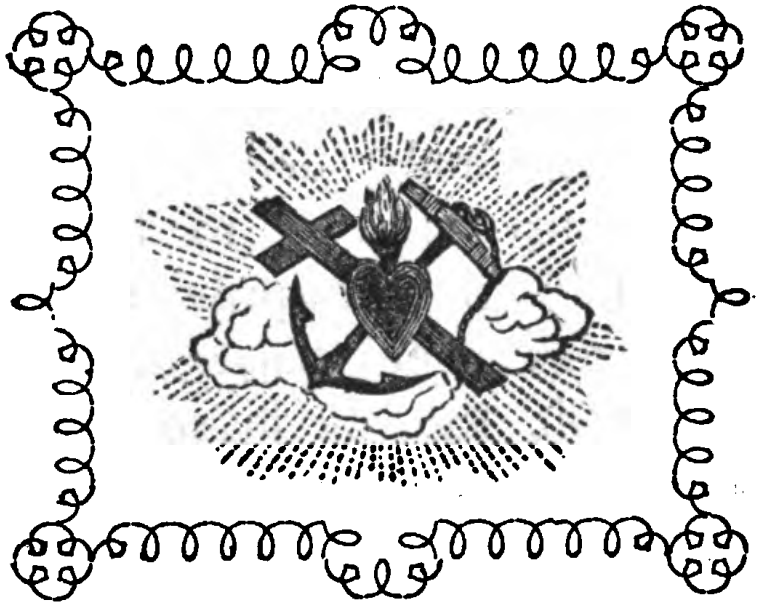

1. *Gosp.* Sinko, stoj kripko, i u mene uhvaj. Što su bo riči, nego riči? Po ajeru lete, ali kamenje ne vridjaju. Ako si krivac, pomisli, da ćeš se bolji dobrovoljno učiniti; ako se ničemu krivca ne poznaješ, procini, da ćeš dragosno radi Boga to podniti. Malo je, ali dosta, da riči kadgod podneseš, koj nemožeš jošter jaka bičovanja priterpiti. Ter' s česa tebi tolika mala ulaze u serce, nego jere si

Digitized by Google

još putevan, i na ljude paziš više, nego tribuje? Jere što se bojiš, da te prizi-raju, nećeš zato, da te za sagrišenja pokaraju, i sinice obranjenja išteš.

2. Ali ogledaj sebe bolje; i poznati ćeš, da u tebi jošte žive svit, i tašta ljubezan, da ugadjaš ljudem. Čuvajuć se bo ti, da te nebi ponizili, i rad tvojih ne-dostatakah zasramili; očitno jest zaisto da istinom nisi snižen, ni istino svitu umro, ni tebi svit križu pribijen. Ali slišaj rič moju, pak nećeš hajati za riči deset tisućah ljudih. Eto, da bi se sva kolika protiva tebi rekla, koja bi se mogla naj-zlobnie izmisliti; što bi tebi naudila, da bi ih ti sasma mimojći propustio, i ne procinio ih većma, nego slamicu? Jeda li bi ti jedan vlas mogli izguliti?

3. Ali tko serce unutra ne čuva, ni Boga prid očima nima, lasno ga kretje rič pogerdjenja. A tko se u mene uzdaje, ne žudi svoga se sudjenja deržati, i biti će bez ljudskoga straha. Ja sam bo su-dac, i znanac svih tajnah, ja znam, kojim se je načinom učinila stvar; ja poznam uvriditelja, i uvridjenika. Od mene iz-

Digitized by Google

lazila je ova rič: dopustujući ja, to se je zgodilo, *da bi se iz mnozih sercah očitovala mišljenja.* Ja ću krivca, i nekrivca suditi; nego sam hotio potajnim sudom obodvojcu pervo kušati.

4. Svidočanstvo ljudih čestokrat vara; moj sud istini jest; stati će, i neće biti privratjen. Taji se čestokrat, i malo komu očituje se u svacih zgodah; ali ne privari se nikad, nit se more prevariti, prem da očima neumiteonih čini se, da nije prav. K meni se dakle ima svak uteći u svakomu sudu, i na svoje sudjenje neima se nitko tverdokorno naslanjati. *Pravedan bo neće se smutiti*, štogod se njemu od Boga bude dogoditi. I da nepravedno protiva njemu bude se štogod reklo, neće za to vele hajati. Paček se neće ni isprazno uzradovati, ako ini budu ga razložito osvitlati. Promišlja bo, da sam ja *iziskalac serdacah, i bedarah*, koj ne sudim po licu, ni po ljudskomu obličju. Jere se u mojih očiu čestokrat grišno nahodi, što se čovičjim sudom mni, da je pohvaljivo.

5. *Sl.* Gospodine Bože, sudče pravedni, jaki, i usterpeći, koj poznaš ljud-

Digitized by Google

sku slabost, i zlobu, budi hrabrost moja, i sve moje uzdanje: jere nije meni dosta svist moja. Ti znaš što ja neznam: ter zato u svakomu pokaranju imao sam mene podnižiti, i krotko podnositi. Prosti mi dakle milostivo, kolikrat tako nisam dilovao, i daruj mi opeta milost većega usterpljenja. Bolja je bo meni tvoja obilna miloserdnost, da stečem oproštenje, nego moja scinjena pravica za branjenje tajeće se svisti. I za sve, da se nikakva *zla ne sitim; ništa ne manje u ovemu se opravdati ne mogu*; jere dvignuvši tvoju miloserdnost, *neće se opravdati prid licem tvojim niko živ.*

POGLAVJE XLVII.

Da se imaju sva teška terpiti za vični život.

1. *Gosp.* Sinko, ne saterli te trudi, kojimi si se napertio radi mene, ni tugovanja tebe sasma obaljivala; nego moje obetjanje tebe uhrabrilo, i utišilo u svakoj prigodi. Ja sam moguć, da vratim verh

Digitized by Google

svakoga načina, i mire. Nećeš ovdi dugo truditi, ni ćeš vazda oteškan biti bolestimi. Počekaj malahno: uzriti ćeš berzu sverhu zalah. Dojći će jedno doba, kada će pristati vas trud, i bučenje. Malahno je i kratko sve, što prohodi s vrimenom.

2. Diluj dakle što diluješ: virno trudi u momu vinogradu, *ja ću biti plata tvoja.* Piši, čti, začinaj, jauči, muči, moli, terpi, podnosi muški suprotivna: dostojan ovizih svih, i većih ervanjah jest vični život. Dojći će mir u dan jedan, koj je očit Gospodinu: i neće biti ni dan, ni noć ovega vrimena, nego svitlost vikovita, bistrost neizmirna, mir stanoviti, i pokoj siguran. Nećeš reći tada: *Tko će mene osloboditi od ovega tila smerti?* Ni ćeš vapiti: *Jaoh meni, jere pribivanje moje produžilo se jest!* jere *će biti suvratana smert*, i biti će spasenje negineće, briga nijedna, radovanje blaženo, družina sladka, i gizdava.

3. Oh da budeš uzrio Svetacah na nebu vince vikovite, i u kolikoj sada uzigraju slavi, gdi ih je svit jednom prizirao, i istoga života nedostojne scinio; istinom

Digitized by Google

bi se tutako podnizio tja do zemlje, i pohlipio bi većma svima se podložiti, nego verh jednoga biti. Nit bi ovega života dnevi vele požudio, neg bi se veselio što si radi Boga pečalen, i deržao bi da ti je privelika dobit, što te ljudi za ništa cine.

4. Oh da bi tebi ova slasna bila, i duboko u sercu ulizla, kojim bi se načinom i po jedan put smio potužiti? Neimaju li se za život vični sva trudna podnositi? Nije mala stvar izgubiti, ili steći kraljestvo Božje. Uzdvigni dakle obraz tvoj k nebu. Evo ja, i svi Svetci moji sa mnom, koji su na ovemu svitu imali veliko ervanje, sada se vesele, sada su utišeni, sada su sigurni, sada počivaju, i bez sverhe će u kraljestvo Otca moga sa mnom pribivati.

POGLAVJE XLVIII.

O dnevu vikuvičnosti, i tiskotah ovega života.

1. *Sl.* O višnjega grada stanje priblaženo! O dane velikuvičnosti pribistri; koga noć ne potmuši, nego privišnja istina

Digitized by Google

vazda prosvitljuje; i prozrakuje: dane svedjer veseo, vazda siguran, i koj se u suprotivno stanje nikadar neprominjuješ! Oh da bi oni dan bio prosvitlio, i sva ova vrimenita da bi bila sverhu primila! Sviti on Svetcem vikovitom jasnosti prisvitljen; ali samo s daleka, i po zercalu onim, koji po zemlji putuju.

2. Znaju nebeski gradjani, koliko je radostan ovi dan: jauču prognani Evini sinovi, koliko je gorak, i žalostan. *Dnevi sadanjega vrimena mali, i zli su, puni bolestih, i tiskotah.* Gdi se čovik mnozimi grisimi merči, mnozimi pohotinjimi zaplita se, mnozimi je strasimi stiskan; mnozimi je brinutjimi raztezan; mnozimi je znatiželjnostimi zamotan; mnozim je taštinam zapleten; mnozimi je pomanjkanji obkružen; mnozimi je trudimi satarišen, napastimi oteškan, raskošami razslabljen, i potribami mučen jest.

3. Oh kada će biti sverha ovih zalah? kada ću se izbaviti te, da ne služim zločesto služenje zlobama? kada ću se spomenovati tebe samoga, Gospodine? kada ću se podpuno veseliti u tebi? kada ću biti

Digitized by Google

bez svake zaprike, u istinoj slobodi, bez svake tegote pameti, i tila? kada će mi biti pravi mir, mir nesmutiv, i stavan; mir unutra, i s dvora oda svuda kripak? Isuse dobri, kada ću pristati, da tebe pogledam? kada ću razmišljati slavu tvoga kraljestva? kada ćeš biti meni svaka u svih? O kada ću s tobom biti u kraljestvu tvomu, koje si ti od vikovičnosti pripravio obljubjenima tvojima? Ostavljen sam ubog, prognjan na neprijateljskoj zemlji, gdi su ratenja svakdanja, i nečesnosti privelike.

4. Poutiši prognanstvo moje, utaži bolest moju; jere k tebi uzdiše sva želja moja. Brime bo meni sve koliko jest, štogodir svit ovdi podaje na radovanje. Želju tebe serčeno uživati, nego nemogu te uhititi. Žudim prilipiti se k nebeskima, ali me pritiskaju vrimenite stvari, i neumertvene pohotinosti. Pametju verh svih stvarih hoću da stanem, a puti nehote usilovan sam biti podložan. Tako ja nečesni čovik sa mnom se ervem : i *učinio sam se sebi samomu težak,* dočim duh uzgor, a put dolu biti ište.

Digitized by Google

5. O što unutra terpim, dočim pametju nebeska razbiram, i tutako množ putevnih stvarih, kad se pomolim, susrita me, i smeta! Bože moj, *ne uzdaleči se od mene, i neukloni se u serčbi od sluge tvoga. Zagermi prosvitljenjem tvojim, i rasperšaj ih: izverži strile tvoje, i smutile se sve* nakazni neprijateljske Pokupi ćutjenstva moja k sebi: čini, da zaboravim sva svitovna, daj berzo, da odveržem, i pogerdim nakazni grihotah. Priteci k meni, vična Istino, da me ne krene nijedna taština. Dojdi nebeska sladosti, i odbigla od obraza tvoga svaka nečistoća. Oprosti jošter meni, i miloserdno odpusti kolikrat sam na molitvi štogod ino izvan tebe u pameti privratjao. Spovidam bo istino, da vele rasperšan običajem nahodit se u molitvi. Jere većkrat ondi nisam duhom, gdino s tilom stojim ili sidim; nego sam većma ondi, kamo me odnose mišljenja. Ondi jesam, gdi moja misao jest. Ondi je čestokrat misao moja, gdi jest ono što ljubim. Ono mene često susrita, što naravski nasladjuje, ili je po običaju ugodno.

Digitized by Google

6. Zato ti, Istina, očitno si rekla: *Gdino jest blago tvoje, ondi jest i serce tvoje.* Ako nebo ljubim, dragosno o nebeskih mislim. Ako li svita ljubim, veselim se u česnostih svita, a u suprotivah njegovih žalostan sam. Ako put ljubim, putevna vele često izmišljam. Ako duh ljubim, o duševnih misliti nasladjujem se. Kojagod bo ljubim, o tizih dragosno besidim, i slušam; ter takih prilike u kuću sa mnom donosim. Ali blažen oni čovik, koj radi tebe, Gospodine, svima stvoram, da otidu podaje slobodu: tko naravi silu čini, i pohotinosti puti duševnom vrućinom križu pribija; da svisti razvedrenom, čistu molitvu tebi pokloni, i dostojan bude najći se s kori andjelskimi, prognavši sva zemsljska izvan, i iz nutra.

POGLAVJE XLIX.

O želji vičnoga života; i kolika su dobra obetjana onim, koji se ervaju.

1. *Gosp.* Sinko, kada ti očutiš, da se želja vičnoga blaženstva tebi uliva od

Digitized by Google

izgara, i iz tilesnog pribivališta iziti požudjuješ; da uzmožeš moju bistrost svejednako razgledati bez da je tmina zaminito pritergne; razširi serce tvoje, i svom željom ovo sveto nadahnutje primi. Zahvali velicimi hvalami višnjoj dobroti, koja se s tobom takom dostojnosti podnosi, blagostivo te pohodi, gorućno probudjuje, kripko uzdviže, da tegotom tvojom na zemaljska ne upadeš. Ni ovo bo ne primaš po tvojem pomišljenju, ili uzsilovanju, nego po samom dostojanstvu višnje milosti, i božjega lica: da u kripostih, i većemu sniženstvu napridkuješ, na ratenja, koja će moć dojći, se spraviš, i k meni se svim hotinjem pritisnuti, i užeženom voljom služit me nastojiš.

2. Sinko, čestokrat gori oganj, ali plamen bez dima ne uzlazi. Tako se i nikih želje za nebeskim užižu, i ništanemanje nisu slobodni od napasti putevne hotinosti. Zato oni ni čisto, ni sasma radi časti božje ne diluju što toli požudivo od njega pitaju. Taka jest često i tvoja želja, za koju si spovidio, da će ti to-

Digitized by Google

liko neprigodna biti. Nije bo ono čisto, i izverstno što je ozledjeno svojom lasti.

3. Prosi ne ono, što ti je sladosno, i lastno, nego što je meni ugodivo, i časno: jere ako pravo sudiš, moju naredbu tvojoj želji, i svakoj poželjivoj stvari imaš pridstaviti, i nju sliditi. Znam želju tvoju, i začuo sam česta jaukanja. Jur bi ti hotio biti u slobodi slave sinovah božjih: jur se nasladjuješ vičnoj kući, i nebeskoj otačbini, koja je puna veselja, ali nije jošter to došlo doba; nego je još ino vrime, vrime to jest boja, vrime truda, i kušanja. Žudiš biti napunjen privelikoga dobra, ali to nemoreš sada steći. Ja jesam; počekaj mene (veli Gospodin) dok dojde kraljestvo božje.

4. Imaš još biti kušan na zemlji, i u mnozih protresen. Utiha će se tebi kadgod davati, ali obilato do sitosti neće ti se podati. Pokripi se dakle, i budi hrabren toliko u dilovanju, koliko u terpljenju protiv naravi. Imaš se obući u novoga čovika, i prominiti se u drugoga. Tribuje, da činiš čestokrat, što nećeš, a što hoćeš tribuje, da ostaviš. Sto dru-

Digitized by Google

zima ugadja, ispunjeno će biti; što tebi ugadja neće dalje napridkovati. Što ini govore, biti će slišano: što ti govoriš, biti će za ništa procinjeno. Pitati će druzi i primiti će; ti ćeš pitati, i nećeš isprositi.

5. Biti će druzi velici u ljudskih ustih, a od tebe će se mučati. Druzima će se narediti ovo, ili ono, a ti za ništa biti ćeš sudjen. Radi ovega narav će se kadgod ožalostiviti, i velika će stvar biti; ako budeš to mučeći podnositi. U ovizih, i u mnogo ovacih običaje se kušati virni Gospodinov sluga, kako sebe odreći se, i pri svacih skeršiti umije. Jedva će se druga prigoda naći, gdi će ti toliko potribno biti, da umreš, nego kad imaš viditi, i terpiti koja su tvojoj volji protivna: a najveće, kada se tebi naredjuje, da učiniš kojagod nespodobna, i za koja mniš, da nisu nikakve koristi. I jer ne smiš protiviti se višnoj vlasti, kako si pod gospodarstvom postavljen; zato se tebi tverdo čini, na namagnutje drugoga hoditi, i propustiti sve svoje ćutjenje.

Digitized by Google

6. Ali promisli, sinko, o plodu ovizih trudah, o berzoj njihovoj sverhi, i o nadarju vele velikom: što će ti od tud doći, ter neće te to oteškati, nego ćeš prijakosno tvoga usterpljenstva imati oblakšanje. Jere i za malahno ovo hotinje, koje ti sada hote propuštaš, imati ćeš vikom tvoju volju na nebesih. Ondi ćeš bo najći sve, što budeš hotiti, sve što želiti moreš. Ondi će ti vlast biti nad svakim dobrom, bez straha da ćeš što izgubiti. Ondi hoća tvoja sa mnom vazda inokupno neće ništa žuditi izvanjsko, ili osobno. Ondi se nitko neće tebi protiviti, nitko se na tebe tužiti neće; nitko ti neće zapričiti: ništa protivno neće te susritati: nego će sva požudjena biti ondi inokupno, i sve pohotinje tvoje nasititi će se, i napuniti će se tja do verha. Ondi ću vratiti slavu za podnesenu pogerdu; plašt veselja za žalost; za najposlidnje misto sidište kraljevo u vike. Ondi će se ukazati plod posluha, veseliti će se trud usterpljenstva; i sniženo podloženstvo slavno će okrunjeno biti.

7. Sada dakle tebe podniženo prigni

Digitized by Google

pod rukami svih; ni se ti brini, tko ovo bude reći, ili zapoviditi. Nego na ovo vele nastoj, da ili starešina, ili manji, ili jednaki bude štogod od tebe prositi, iliti namagnuti, za dobro sve primaš, i bistrom hoćom nastoj da ispuniš. Neka drugi ište ovo, a ini ono; neka se slavi oni u onemu; a ovi u ovemu: bio pohvaljen tisuće tisućakrat; a ti ni u ovemu, ni u onemu, nego se veseli u priziranju sebe samoga, i što ćeš meni samomu ugoditi, i mene ćeš samoga častiti. Ovo ti imaš žuditi, da ili životom, ili smertju tvojom, bude Bog vazda u tebi prostavljen.

Digitized by Google

POGLAVJE L.

Kakono se raztužen čovik u ruke Božje ima pridati.

1. *Sl.* Gospodine Bože, Sveti Otče, bio ti sada, i vikom blagosovljen: jere kakono ti hoćeš, tako je učinjeno; i što činiš, dobro jest. Veselio se u tebi sluga tvoj, ne u sebi, ni u čemugod drugomu, jere ti si sami veselje istino; ti uhvanje moje, i kruna moja, ti radovanje moje, i čast moja, Gospodine. Što ima sluga tvoj, nego što je od tebe pri-

Digitized by Google

mio, još bez dostojanstva svoga? Tvoja su sva, koja si dao, i koja si učinio. *Ubog sam, i u trudih od mladosti moje;* ter se duša moja žalostivi, kadgodir do suzah; kadgod još se smuťuje od sebe radi nadstupajućih pohotinostih.

2. Želim mira veselje, prosim mir sinovah tvojih, koji su od tebe u svitlosti utihe hranjeni. Ako podaješ mir, ako veselje sveto ulivaš, biti će duša sluge tvoga puna začinanja, i bogomila u hvali tvojoj. Ako li se budeš izmaknuti, kakono pričesto običaješ, neće moć teći putem zapovidih tvojih: nego će se većma prignuti nje kolina za lupati se u persih; jere nije njoj kakono jučera, i onomadne, kada svitjaše svića tvoja verh nje glave, i pod sinom tvojih krilah biše zaštitena od nasertajućih napastih.

3. Otče pravedni, i vazda pohvaljivi, doba je, da bude kušan sluga tvoj. Otče ljubljeni, dostojno jest, da u ovo doba terpi tvoj sluga štogod za tebe. Otče vikovito poštovani, dojde doba, koje si od vičnosti uzaznao, da če dojći, da za malahno vrime na očigled podleže sluga

Digitized by Google

tvoj, al da živi vazda pri tebi unutra. Da bude malahno pogerdjen, podnižen, i da gine prid ljudmi, da bude pohotinostimi satiran, i nemoćimi: za da opet s tobom u zori nove svitlosti uskersne, i u nebeskih se prosvitli. Otče sveti, tako si ti naredio, i tako si hotio: ovo se je učinilo, kako si ti sam zapovidio.

4. Ova bo jest milost prijatelju tvomu, terpiti, i biti žalostivljen na svitu za ljubav tvoju kolikrat, i komugod budeš dopustiti, da to učini. Bez tvoga svita, i tvoga spriduzrenja, i bez uzroka ne čini se ništa na zemlji. *Dobro meni, Gospodine, što si me podnižio, da se naučim pravednosti tvoje*: i da sva uzdvignutja serca, i posmionosti odveržem. Korisno je meni, što zasramlje pokrilo je moj obraz; da tebe većma, nego ljudi za utišit se uzištem. Naučio sam iz ovega, neiziskiva sudjenja tvoga uzstrašiti se: koj opečališ pravedna s nepravednim, ali ne bez upravnosti, i pravde.

5. Hvale uzdajem tebi, jere nisi prostio mojim zlobama, nego si me satro gorcimi udarcimi, sbičajući me bolesti-

Digitized by Google

mi, i pošiljući tiskotah izvan, i unutra. Nema, koj bi me utišio oda svih, koja su pod nebom, nego ti, Gospodine Bože moj, nebeski ličniče dušah, koj *udaraš, i ozdravljaš: odvodiš k nižim mistima*, i *izvodiš od njih. Uredba tvoja verh mene, i šibika će me tvoja naučiti.*

6. Evo, Otče pridragi, u rukah sam tvojih ja; pod šibikom tvoga pokaranja prigibam se. Udaraj po plećih mojih, i po vratu momu, da se prignem na hoću tvoju, i upravim izkrivljenost moju. Učini mene bogomila, i snižena učenika, kakono dobro običaješ činiti, da hodim na svako tvoje namagnutje. Tebi sebe, i sva moja, za pokaranje priporučujem: bolje bo jest biti ovdi pedipsan, nego u vike. Ti znaš sva, i svaka, i nije tebi ništa sakriveno u čovičjoj svisti. Pervo nego se učine, znaš koja će dojći; i nije potribno, da tebe tko uči, iliti napomene od ovizih, koja se čine na zemlji. Ti znaš što se hoće za moje napridkovanje; i koliko služi tugovanje za izčistiti erdju grihotah. Ispuni u meni poželjeno dobro ugodjenstvo tvoje, i ne

Digitized by Google

odverzi grišan moj život nitkomu bolje ni bistrie, nego tebi samomu očitan.

7. Daj meni, Gospodine, uzaznati što se znati ima; to ljubiti, što se ima ljubiti; ono pohvaliti, što je tebi najveće ugodno; ono prociniti, što tebi se vridno čini; ono pogerditi, što je prid očima tvojimi oberljano. Ne dopusti, da sudim po izvanjemu uzrenju očiu, ni po čuvenju ušiu neumìteonih ljudih odsuditi, nego po sudu istinomu o nevidivih, i duševnih razabirati, i verh svih hotinje ugodjenstva tvoga vazda iziskovati.

8. Varaju se čestokrat čovičja oćutjenja u sudjenju: varaju se i svitovni ljubovnici, ljubeći samo vidive stvari. Jeli čovik odtud bolji; što drugi čovik cini, da je veći, neg što jest? Varalac varalca, ispraznik ispraznika, slipac slipca, nemoćan nemoćnika vara, dočim ga uzdviže: i doista većma ga zasramljuje dokle ga uzvisiva, isprazno hvali. Jere *količak svaki jest u očiu tvojih, toličak jest, a ne veći*, reče sniženi Sveti Frančesko.

Digitized by Google

POGLAVJE LI.

Da imamo raditi o sniženih poslih, kada nemožemo o višnjih.

1. *Gosp.* Sinko, nemoreš svedjer u vrućoj želji kripostih stati, ni na višemu stupnju razmišljanja pristati; nego ti je od potribe kadgod cić istočnoga sagrišenja na nižja slaziti, i brime sagnitiva života i protj tvojoj hoći, i s dosadom nositi. Dočim u tilu živeš umerlomu, žalosti ćeš ćutiti, i oteškanje serca. Tribuje dakle svedjer u puti s brimena puti jaukati; jere ne uzmožeš zabavljati se bez pristanka s duševnim nastojanjima, i božjim razmišljanjem.

2. Pristoji ti se tada pribignuti ka sniženim, i izvanjim dilima, i uzradovati se u dobrih činjenjih; došastje moje, i višnje pohodjenje kripkim uzdajem čekati; prognanstvo tvoje, i suhotju tvoje pameti usterpljeno podnositi, dokle budeš od mene opeta pohodjen, i oslobodjen oda svih tiskotah. Učiniti ću bo, da trude

Digitized by Google

zabudeš, i duševni pokoj da uživaš. Prostriti ću prid tobom livade Pisamah, da razširenim sercem počneš teći po putu mojih zapovidih. I riti ćeš: *Nisu dostojna mučenja ovega vrimena za steći vičnu slavu, koja će se odkriti u nama.*

POGLAVJE LII.

De ne scini čovik, da je dostojan utišenja, prie nego bičovanja.

1. *Sl.* Gospodine, nisam dostojan utihe tvoje, ni kogagod duhovnoga pohodjenja: ter zato pravedno se sa mnom ponosiš. kada me potribna, i ražalostjena ostaviš. Jere da bih mogao, kakono more suze prolivati; još ne bih dostojan bio tvoje utihe. Zato ništa nisam dostojan, nego da budem bičovan, i pedipsan; jere sam tebe teško, i velekrat uvridio, i u mnozih veoma sagrišio. Procinivši dakle pravi razlog, nisam ni najmanje dostojan utihe. Nego ti blagi, i miloserdni Bože, koj nećeš, da poginu dila tvoja, *za ukazati bogastva dobrote tvoje u*

Digitized by Google

sudovih miloserdja, i bez svakoga njegova dostojanstva dostojiš se utišiti slugu tvoga verh čovičjega načina. Tvoje bo utihe nisu kakono čovičja razgovaranja

2. Što sam ja učinio Gospodine, da bi mi ti podao koju nebesku utihu? Ja se ne spominam, da sam nijedno dobro učinio; nego da sam prignut vazda bio na zloće, i lin na pŏbolšanje. Istino jest ovo, i nemogu ga zanikati. Da bih inako rekao, ti bi se protj mene dvigao, i nebi bio tko bi mene branio. Šta sam dostojan bio za moje grihe, nego pakla, i ognja vičnjega? U istinu spovidam, da sam dostojan svakoga poruganja, i pogerde, niti mi je pristojno, da pribivam medju tvojimi bogoljubnimi. Ter zasve da to mučno slišam, ništanemanje ćić istine pogerditi ću grihe moje, da lašnje budem dostojan isprositi tvoje miloserdje.

3. Što ću reći ja krivac, i svakoga zasramljenja pripun? Neimam usta za govoriti, nego ovu samu rič: *Sagrišio sam, Gospodine, sagrišio sam: pomiluj mene: prosti meni. Pusti mene malahno, da proplačem bolest moju, pervo nego pojdem za*

Digitized by Google

ne povratit se, u zemlju tmastu, i maglom smerti pokrivenu. Ter što više od krivca, i zločesta grišnika uziješ, nego da se skruši, i sniženo pokaje za sagrišenja svoja? U istinoj skrušenosti, i serca podniženosti radja se ubvanje proštenja, pomiri se svist smetena, povratja se milost izgubljena: brani se čovik od buduće serčbe; i susrtaju se medju sobom u svetu celovu Bog, i duša pokornica.

4. Podniženo skrušenje grihah, primljivo tebi jest, Gospodine, posvetilište vele slasnie mirisećи prid licem tvojim, nego užeženje tamjana. Ono jest i draga pomast, koju si hotio na svete noge tvoje da se prolije; jere *serce skrušeno, i podniženo nikad nisi zabacio.* Ondi jest misto pribižišta od lica neprijateljske serčbe; ondi se poboljša, i umiva štogod od inuda ugnuseno jest, i oskvernjeno.

POGLAVJE LIII.

O milosti Božjoj, koja se ne duje onizima, koji zemaljska ćute.

1. *Gosp.* Sinko, privridna je milost

moja, ne podnosi biti izmišana s inimi stvarimi, ni s utihami zemaljskimi. Odverći se imaju sve zaprike milosti, ako žudiš nje ulivanje primiti. Išti sebi misto skrovito, ljubi sam sobom pribivati, ničije ne izišti besidenje; nego većma k Bogu prolivaj bogomilu molbu, da uzderžiš skrušenu pamet, i čistu svist. Vas svit za ništa procini: nastojanje o Bogu svima izvanjima spridstavi. Jere nećeš moći meni služiti; i prohodećim se stvoram zajedno nasladjivati. Od poznanacah, i drazih prijateljah tribuje se uzdalečiti, i od svakoga vrimenita radovanja pamet ukloniti. Tako moljaše blaženi Apoštol Petar; da *kakono prišlaci, i putnici* obćie na ovemu svitu virni Isukerstovi!

2. O kolika će biti umirećemu uzdanica, koga ne bude na svitu uzderžati pohotinje za nijednom stvari! Ali tako razlučeno serce imati oda svih, nemoćan jošter duh nedohita: ni živinski čovik ne pozna slobodu duševna čovika. Ništanemanje ako istinom hoće biti duševan, tribovalo bi, da on odverže toliko tudje, koliko srodnike; i da se od nikoga ne

Digitized by Google

čuva vcćma, nego od sebe samoga. Ako budeš sebe samoga izversno pridobiti, lašnje ćeš ostala podjarmiti. Izversna bo pridobit jest, verh sebe gospodovati. Jere tko uzderži sebe podložna, da putevnost razložnost, a razložnost u svih mene posluša, jest istinom pridobitnik sebe, i gospodar svita.

3. Ako na ovi verh uziti potežeš se, tribuje muško početi, i sikirom na žile udriti, da izguliš, i oboriš potajno, i bezredno prignutje k sebi samomu, i k svakomu posobnomu, i stvorenomu dobru. O ovoj zloći (što čovik sebe samoga ljubi vele bezredno) malo ne sve visi, štogod se ima iza žilah pridobiti, koje zlo kad se pridobije, i izkoreni, mir velik, i tihoća tutako će biti. Ali jere malo ih nastoj sami sebi izversno umriti, niti podpuno izvan sebe izlaziti, zato u sebi zapleteni ostaju, nit mogu verh sebe duhom se uzdvignuti. A tko slobodno želi sa mnom šetati, potribno jest, da sve krive, i bezredne pohotinosti svoje umertvi, i k nijednoj stvori posobitom ljubeznostju povoljno neprilipi se.

Digitized by Google

POGLAVJE LIV.

O razlicih ganutjih naše naravi, Božje milosti.

1. *Gosp.* Sinko, pomnjivo pazi ganutja naravi, i milosti, jere se kretaju vele suprotivno, i pritanko, i jedva se mogu razabrati od inoga, nego od čovika duševna, i vele prosvitljena. Svi bo žude dobro, a u njihovih ričih, ili dilih idju za kakvim dobrom: zato pod obličjem dobra mnozi varaju se.

2. Narav je podhibna, i mnozih poteže, obuzuje, i privari, i sebe vazda ima za sverhu. A milost *bistro hodi, uklanja se od svakoga zla obličja*, ne prostire varke, i čisto sva radi Boga čini, u komu i sveršeno počiva.

3. Narav nerado daje se umertviti, ni hoće da bude pritiskana, ni pridobivena, ni podložena, ni hote podjarmena. A milost nastoji na umertvenje, ervi se protj putevnosti, ište podložiti se, žudi biti pridobivena, ni se hoće svojom slo-

Digitized by Google

bodju služiti: pod naredbenosti ljubi, da je derže, i ne žudi verh nikoga gospodovati; nego pod Bogom svedjer živiti, stati, i biti, i radi Boga pripravna jest svakoj čovičjoj stvori ponižno podložiti se.

4. Narav za svoju korist trudi, i gleda, ako što njoj dobitka od koga prihodi: A milost ne, što je sebi korisno, i lagodno, nego što mnozima koristuje, većma razgleda.

5. Narav dragosno čast, i počtovanje prima: A milost svu čast, i slavu Bogu virno pridaje.

6. Narav se boji zasramljenja, i pogerdjenstva: A milost veseli se *za ime Isusovo pogerdu terpiti.*

7. Narav praznovanje ljubi, i pokoj tilesni: A milost praznovati nemore, nego dragosno zagerlja trudenje.

8. Narav ište isprazna imati, i gizdava; na nevridna, i neotesana merzi: A milost se nasladjuje prostim, i sniženim stvarma: oštre ne huli, ni biži, da se nebi obukla u stare odiće.

9. Narav gleda vrimenita; véseli se u dobitcih zemaljskih, žalostivi se o šteti;

Digitized by Google

na malu bezakonitu rič serdi se: A milost pazi na vična, ne prilipljuje se k vrimenitima, ni radi ginutja stvarih smeta se, ni razjada se ričih najgorčjih: jere svoje blago, i veselje postavlja na nebo, gdi ništa ne gine.

10. Narav požudnica je, i draže prima, nego dariva: ljubi svoja, i posobita: A milost bogomila jest, i obćena, uklanja se od posobitostih, dosta je njoj malo, *sudi du je blaženie davati, nego primati.*

11. Narav se prigiba k stvorama, k svojoj puti, k taštinam, i k skitanjima: A milost priteže k Bogu, i ka kripostim: odriče se stvorenjah, biži od svita, merzi na putevne želje, uztiska skitanja, sramuje se na očitnih mistih prikazati se.

12. Narav dragosno pribavlja se izvanje kojegod uzradovanje, kojim se putevno nasladi: A milost se utišiti u samomu Bogu uzište, i nasladjivati se u najvećemu dobru verh svih vidivih.

13. Narav sve čini za dobitak, i svoju korist: nemore ništa učiniti stunje; nego ili jednako, ili bolje, ili hvalu, ili dragost uhva za dobračinjenja steći, i požudjuje,

Digitized by Google

da budu vele scinjena nje dila, i darove: A milost ne ište ništa vrimenito, ni ino nadarje, nego Boga samoga za platu prosi; i veće od potribnih vrimenitih ne želi, nego koliko joj mogu ova poslužiti za vikuvična steći.

14. Narav veseli se od mnozih prijateljah, i iskernjih: slavi se od plemenita mista, i od čestite rodbine; posmihuje se mogućimi, blazni bogate; uzraduje se s priličnimi sebi: A milost neprijatelje ljubi, a od mnozih prijateljah ne uznosi se; i nehaje ni za misto, ni za iztok roda, ako nije u tomu veća kripost. Miluje većma uboge, nego bogatce: pomiluje veće pravednoga, nego moguća: s istinikom se veseli, a ne s podhibnim: Nagovara vazda dobrih, da se nadticaju za *bolje milosti* steći, i da se kroz kriposti učine Sinu Božjemu priličnii.

15. Narav često se tuži, da štogod neima, i da joj što dodija: Milost stanovito terpi siromaštvo.

16. Narav svaka k sebi prigiba, za sebe se erve, i kara: A milost svaka

Digitized by Google

k Bogu privodi, od koga istočno izlaze, nijedno dobro sebi ne pripisuje, ni se bezočno hvasta: ne zatiče se, nit svoje mnenje tudjemu verhstavlja; nego u svakomu ćutjenju, i razumitju vičnoj se mudrosti, i Božjemu iskušenju podlaga.

17. Narav žudi znati potajna, i nove stvari slišati; hoće, da se drugim lipo ukaže, i mnoga da izkuša kakva su po načinu, kako ih ćuti; želi, da je poznaju, i činiti od šta je hvala, i zamirnost izlazi: A milost ne haje nova, ni isprazna razaznati; jere sve to iztiče iz ostarile pokvarenosti; buduć da verh zemlje nema ništa novoga, ni produživa. Uči ona dakle ćutila obuzdati, od hvastavosti se uklanjati: pohvaljiva, i zamirnosti dostojna, podniženo sakrivati, i u svakoj stvari, i u svakom umstvu plod koristi, Božju hvalu, i čast iskati. Neće, da se ni ona, ni njezine stvari pripovidaju; nego žudi, da bude Bog u njegovih darih blagosivljan: koj svaka od prave ljubavi dariva.

18. Ova milost, sverhunaravska svitlost, i niki posobiti dar Božji jest, i pravo obiližje obranih, i zaklad spasenja

Digitized by Google

vičnoga; koja čovika od zemaljskih k nebeskima uzdviže, da ih obljubi; i od putevna čini ga duševna. Koliko dakle narav većma se pritiska, i obuzi, toliko nam se veća milost uliva: i svedjer se novimi pohodnjami unuternji čovik po prilici Božjoj ponapravlja.

POGLAVJE LV.

O pokvarenju naše naravi, i vridnosti Božje milosti.

1. *Sl.* Gospodine Bože moj, koj si stvorio mene po slici, i prilici tvojoj, dopusti mi ovu milost, koju si mi u-

Digitized by Google

kazao, toliko veliku, i potribnu za spašenje; da pridobudem prizlobnu narav moju, koja me poteže na grihe, i u pogibu. *Ćutim* bo *u mojoj puti zakon griha, koj govori protiv zakonu moje pameti, i vodi me zarobljena*, da poslušam putevnost u mnozih: niti mogu se opriti nje pohotinostima, ako nije sa mnom tvoja prisveta, i goruća milost, mi se u serce ne ulije.

2. Potribna jest milost tvoja, i velika milost, da se pridobude narav prignuta vazda na zlo od mladosti svoje. Pala je bo po pervomu čoviku Adamu, i ozlobljena po grihu; i tako je na sinove Adamove sišla zloća ove omerčenosti; da ista narav, koja bi dobra, i prava od tebe stvorena, jurve po njezinoj zloći, i nemoći, zove se zla narav; jere je ostavljeno njoj ganutje nje, koje nju na zlo prigiba, i na nižja poteže. Jere malahna moć, koja je u njoj ostala, jest kakono iskra nika, koja se u lugu krije. Ovo jest ista naravska razložnost, obsinjena velikom maglom, koja još umi suditi, što je dobro, i zlo, koliko je daleko istina

Digitized by Google

od krivine, za sve da je nemoguća ispuniti sve, što sudi, da je dobro, i neima podpunu jur svitlost istine, ni zdravje pohotinostih svojih.

3. Odovle jest, Bože moj, da *se ponasladjujem u zakonu tvomu po unuternjem čoviku*, znadući da je dobra zapovid tvoja, pravedna, i sveta, koja pokara još svako zlo, i da se od griha ima bižati. A puti služim zakonu griha, dočim većma putevnosti služim, nego razložnosti. Odovle jest, da *sam sve pripravan hotit dobro; ali za izveršiti ga ne nahodim načina*. Zato često mnoga dobra odlučujem: ali, jere mi manjka milost, da pomože moju mlohavost, odbije me lahka suprotiva, i ginem. Od ovle se dogadja, da put izversnosti poznavam, i kakono imam činiti, dosta bistro vidim. Ali tegotom moje štetenosti pritisnut, na izversnia ne ustajem.

4. O koli vele jest mi potribna milost tvoja, Gospodine, za početi dobro, za napridkovati, i za izveršiti ga! Jere bez nje ne mogu ništa učiniti; a mogu svaka u tebi, kad me ona kripi. O i-

Digitized by Google

stinom nebeska milosti; bez koje ništa su naša dostojanstva, i ništa su darovi naravski cinjeni. Ništa su hitrosti, ništa blaga, ništa lipota, ili jakost, ništa hitri razum, ili lipo besidenje nevridi prid tobom, Gospodine, bez milosti. Jere darovi naravi obćeni su dobrima, i zlima: a izabranih pravi dar jest milost, ili ljubezan, kome ureseni, dostojni su scinjeni života vičnoga. Toliko se uzvisiva ova milost, da ni dar proročanstva, ni čudesah dilovanje, ni kolikogodir visoko razumiteostvo za štogod jest scinjeno bez nje. Paček ni vira, ni uhvanje, ni ine kriposti nisu tebi ugodne bez ljubavi, i milosti.

5. O priblažena milosti, koja duhom uboga činiš kripostimi bogata, a bogatca u mnozimi dobrimi, snižena sercem činiš. Dojdi, sidi k meni, napuni mene u jutro utibe tvoje, da ne pogine cić umorenosti, i suhotje pameti duša moja. Molim ti se, Gospodine, da najdem milosti u očju tvojih: *dosta bo jest meni milost tvoja*, neisprosivši sva ina, koja narav želi. Ako uzbudu napastovan biti,

Digitized by Google

i opečalen mnozimi tugovanjimi, neću se od zalah uzbojati, istom da bude biti sa mnom milost tvoja. Ona jest jakost moja, ona svita podaje, i pomoći. Verh svih neprijateljah moćnia, i mudria jest verh svih mudrih.

6. Učiteljica jest istine, naučiteljica naučenja, svitlost serca, utišenstvo pritiskote, izgoniteljica žalosti, odbigniteljica strahotje, haniteljica bogomilosti, podateljica suzah. Što sam ja siromah bez nje nego osušeno dervo, i dubac nekorisni, što triba izbaciti. Tvoja mi dakle, Gospodine, milost vazda spridtekla, i slidila, i na dobra dila svedjer učinila me biti spravna, po Isukerstu Sinu tvomu. Tako budi.

POGLAVJE LVI.

Da se imamo sami sebe odreći, i naslidovati Isukersta po križu.

1. *Gosp.* Sinko, koliko od tebe moreš iziti, toliko ćeš moći u mene ulisti. Kakono kad se ništa izvan nepožudjuje, radja se unuternji mir, tako kad sebe

Digitized by Google

unutra ostavimo, s Bogom se slučujemo. Hoću, da se ti naučiš sebe izversno odreći se, puštajuć se na moje hotinje bez suprotivnosti, i tužbe. *Slidi mene, ja jesam put, istina, i život.* Bez puta nehodi se, bez istine ništa se nezna, bez života ne žive se. Ja jesam put, koga imaš sliditi; istina, kojoj imaš virovati; život, koga uhvati imaš. Ja sam put neištetivi; istina neprivarljiva, život bezkončivi. Ja sam put najpravii, istina najviša, život istini, život blaženi, život nestvoreni. Ako budeš pristati na putu momu, poznati ćeš istinu, i *istina oslobodit će te, i obuhititi ćeš život vični.*

2. *Ako hoćeš u život ulisti, obsluži zapovidi.* Ako hoćeš istinu poznati, viruj meni. *Ako ćeš izverstan biti, prodaj sva.* Ako hoćeš biti moj učenik, *odreci se sebe samoga.* Ako hoćeš blaženi život posvojti, za sadanji život ništa ne haj. Ako hoćeš biti uzvišen na nebu, podnizi se na svitu. Ako hoćeš kraljevati sa mnom, uznosi križ sa mnom. Sami bo službenici križa nahode put blaženstva, i istine svitlosti.

Digitized by Google

5. *Sl.* Gospodine Isuse, jere tisan jest put tvoj, i pogerdan svitu, podaj mi, da tebe naslidujem pogerdjujući svit. *Nije bo sluga veći od svoga Gospodara, nit je učenik verh učitelja.* Uvižbao se sluga tvoj po putu tvomu; jere ondi jest spasenje moje, i istina svetinja. Štogod izvan njega čtim, ili čujem, ne uzraduje me, niti me podpuno nasladjuje.

4. *Gosp.* Sinko, sada gdi znaš, i pročtio si sva ova, blažen ćeš biti, ako ih uzbudeš učiniti. *Tko ima zapovidi moje, i obslužuje ih, oni jest, koj ljubi mene: a ja ću obljubiti njega, i očitovati ću njemu sebe samoga*, i činiti ću, da sidi sa mnom u kraljestvu Otca moga.

5. *Sl.* Gospodine Isuse kako si rekao, i obetjao, tako za isto se učinilo, i dalo mi se, da zaslužim. Prigerlio sam, prigerlio sam s ruke tvoje križ; nositi ću, nositi ću ga tja do smerti, kako si mi naredio. Istinom život dobra kaludjera križ jest; ali vodič je Raja. Ako si ga počeo, nazad se vratiti ne dopušta se, nit valja da ga ostaviš.

6. Nu bratjo putujmo zajedno; Isus

Digitized by Google

biti će s nami. Cić Isusa uzeli smo ovi križ : radi Isusa napridujmo na križu. Biti će pomoćnik naš, koj je naš vojvoda, i spridhoditelj. Evo Kralj naš grede prid nami, koj će se ervati za nas. Slidimo junački: ne bojao se nitko od strahotjah; budimo spravni za umriti hrabreno u boju, i ne učinimo sramotu slavi našoj, da od križa pobignemo.

POGLAVJE LVII.

O usterpljenstvu, i podniženstvu u tugovanjih.

1. *Gosp.* Sinko, draže jest meni usterpljenstvo, i podniženstvo u suprotivah, nego velika utiha, i bogomilost u dobročesnih zgodah. Čemu se ti žalostiviš od mala dila rečena protiva tebi? Da bude bilo još veće, nisi se imao smutiti. Ali sada propusti, da projde: nije ti ova stvar ni perva, ni nova, ni će biti najposlidnja, ako budeš dugo živiti. Ti si muški bojnik, dočim te ne susrita nikakva suprotiva: i dobro svituješ; i

Digitized by Google

naučio si druzih uhrabriti ričmi: ali kada na tvoja vrata s nenadke dojde tugovanstvo, nestaje ti svita, i hrabrosti. Pogledaj veliku slabost tvoju, koju čestokrat uzćutih u malahnih suprotivah; ništanemanje, kada se ova, i ovaka dogadjaju, sve klone na tvoje spasenje.

2. Ali odluči ih, kakono bolje znaš, od serca; ter ako te koja dotegne, ne daj, da te obali, ni u dugo da te zaplita. Barem je usterpljeno podnosi, ako veselo neuzmožeš. I ako je nerado slišaš, i s nje raserčenje ćutiš, uztisni se, i ne dopusti, da ti štogod bezredno iz ustah izteče, oda šta bi se malahni mogli smesti. Berzo će se porodjeno smutjenstvo utišiti, i bolest unuternja, vrativši se milost, osladnut će. Jošter ja živem (veli Gospodin), spravan da te pomožem, i više neg mi je običaj da te utišim: ako se budeš u mene uzdati, i budeš mene bogomilo na pomoć zazivati.

3. Miran budi, i spremaj se na veću usterpljenost. Nije sve izginulo, ako uzćutiš, da si čestokrat opečaljen, ili teško

Digitized by Google

napastovan. Čovik si, a ne Bog; put si, a ne andjeo. Kojim ti načinom moreš vazda u sve istomu stanju kriposti živiti, pokle ovo nije imao andjeo na nebu, ni pervi čovik u raju zemaljskomu? Ja jesam, koj žalosne podvižem, da se sahrane; i koji svoju nemoć poznaju k momu privodim Božanstvu.

4. *Sl.* Gospodine, blagosovljena *tvoja rič* bila, *slatka verh meda, i sata ustima mojima.* Što bih učinio u tolicih tugovanjih, i tiskotah mojih, da ne bi me ti kripio tvojimi svetimi besidami? Samo da najposli u luku spasenja doplijem, što bi se brinuo, koja, i kolika bit ću priterpio? Daj mi dobru sverhu; daj mi dobročesno priminutje iz ovega svita. Spomeni se mene, Bože moj, i uputi me pravim drumom u kraljestvo tvoje. Amen.

POGLAVJE LVIII.

Da neimamo iziskovati višnje stvari, ni skrovite Božje sude.

1. *Gosp.* Sinko, uzčuvaj se, da se ne prigovoriš o višnjih stvarih, i o skrovitih

Digitized by Google

božjih sudih: čemu je ovi ovako ostavljen, a oni je na toliku milost uzdvignut: čemu još ovi toliko jest žalostivljen, a oni je tako čestito uzvišen? Ova su verh svega čovičja umstva uzvišena, nit uzmože nijedan razlog, ili prigovaranje primoći, da iznade božje sudjenje. Kada ti dakle ovo neprijatelj napomina, il ti koji znatiželjni ljudi pitaju, odgovori njima onu Prorokovu besidu: *Pravedan si, Gospodine, i pravo je sudjenje tvoje.* I onu: *Sudi su božji istini, opravdani u sebi samih.* Valja od mojih sudjenjah bojat se, a ne o njih pravdat se; jere nemože ih čovičji razum obuhititi.

2. I nemoj iztraživati, ili se prigovarati o zaslugah Svetacah, tko je od drugoga svetii, ili tko je bio veći u kraljestvu nebeskom. Taka čcstokrat radjaju pravdanja, i nekorisna naticanja goje pa oholast, i taštu slavu: od kud izlaze zavidosti, i neskladnosti; dočim ovi onega Svetca, a ini inoga uzsiluje se oholo spridstaviti. A taka htit znati, i izisko-vati, nijedan plod ne prinosi, nego će prie neugodno biti Svetcem: nisam bo

Digitized by Google

ja Bog neskladnosti, nego mira, a ovi mir prije u istinomu sniženstvu, nego u uzvišenju sebe nahodi se.

3. Nike revnost ljubezni poteže većim pohotinjem k ovezima, ili k onezima, ali je ovo pohotinje prije čovičje, nego božje. Ja jesam, koj sam sve Svetce stvorio; ja sam im darovao milošt; ja sam im slavu podao. Ja znam dostojanstva svacih, ja *sam* ih *pritekao blagosovimi sladosti* moje. Ja sam moje izabranike poznao prie vikah, ja sam njih obrao od svita, a nisu oni mene obrali. Ja sam ih zazvao po milosti, pritegnuo po miloserdnosti; ja sam ih sprovodio po razlicih napastih. Ja sam ulivao u njih veliċke utihe; ja sam im dao stalnost; ja sam okrunio njih usterpljenost.

4. Ja pervoga, i najposlidnjega poznajem; ja svih gerlim neprocinjivom ljubeznostju. Ja imam hvaljen biti u svih mojih Svetcih; ja verh svih stvarih blagosivljan, i počtovan u svakom od njih, kojih sam tako slavno uzveličao, i spridodlučio bez nijednih njihovih spridnjih dostojanstvah. Tko dakle cigloga jednoga od naimanjih

Digitized by Google

mojih pogerdjuje, ni velikoga ne poštuje; *jere sam ja malahnoga, i velikoga učinio*; I tko dviže komugod od Svetacah štogod, meni to dviže, i ostalima svima u nebeskom kraljestvu. Svi su oni jedna stvar po zavezanju ljubavi; isto ćute, isto hoće, i svi u jedno ljube se medju sobom.

5. Osim toga pak (što vele više jest) većma mene, nego sebe, i svoja dostojanstva ljube. Jere verh sebe uznešeni, i potegnuti izvan ljubavi k sebi spuštaju se sasvim u ljubav k meni, u kojoj uživajući počivaju. Nije ništa, što ih more odvratiti, ili niztisnuti; jere oni puni vične istine, ognjem gore neugasive ljubavi. Pristali dakle putevni, i živinski ljudi prigovarati se o Svetacah bitju, koji neznadu, nego svoja veselja ljubiti. Dvižu, i prilagaju po njih prignutju, ne kakono je ugodno vičnoj istini.

6. Neumstvo jest u mnozih, a u onih najveće, koji malo prosvitljeni, u ridko umiju kogagod obljubiti izversnom duševnom ljubavju. Vele još naravskim pohotinjem, i čovičjim prijateljstvom po-

Digitized by Google

tegnuti su k ovizima, ili k onizima, ter kako se vladaju u nižnjih, tako promišljaju i nebeska; Ali daleèina jest neizmirna od jednih do drugih, koju neizversni ne misle, i koju prosvitleni ljudi po objavljenju božjemu ogledaju.

7. Uzèuvaj se dakle, sinko, tizim brinutivo zabavljat se, koja umstvo tvoje nadhode: nego prije nastoj, i pobrini se, da bi se i ka najmanji u kraljestvu božjemu moga najći. Ter da bi tkogod uzaznao, tko jest od drugoga Svetii, ili derži se da je veći u kraljestvu nebeskom, što bi njemu ovo uzaznanstvo prudilo kad se nebi on rad ovega poznanja prida mnom podnižio, i nebi ustao da veću hvalu momu imenu podaje. Stvar vele primljeniu pri Bogu èini, koj misli o veličini svojih grihah, i o malahnosti svojih kripostih, i koliko je daleko od izversnosti Svetacah; nego koj se prigovara o njih većini, ili malahnosti. Bolje jest moliti Svetce bogomilimi molbami, i suzami, i njih slavna pomoženja sniženom pametju prositi; nego njih potajnosti ispraznim iziskovanjem razbirati.

Digitized by Google

8. Dobro, i pridobro jesu oni zadovoljni; a bili bi i s ljudma zadovoljni, kad bi ljudi umili zadovoljit se, i od tašta se besidenja uzderžati. Ne slave se o svojih dostojanstvih, jere sebi ništa dobrote ne svojuju, nego sve pridaju meni; jere sam njima svaka iz moje neizmirne ljubavi darovao. Napunjuju se toličkom ljubavi božanstva, i verhuobilnim veseljem, da im ništa ne gine slave, i ništa ne more im poginuti blaženstva. Svi Svetci, koliko su viši u slavi, toliko su sniženii u sebi, i meni bližnji, i obljubljenii bivaju. Zato upisano imaš: da *stavljahu svoje krune prid Boga, i padahu na lica svoja prid Jaganjcem, i poklanjahu se živećemu u vike vikah.*

9. Mnozi ištu, tko je veći u Kraljestvu Božjemu, koji ne znaju hoće li biti dostojni, da se s najmanjimi pobroje. Veliko jest dobro biti i najmanji na nebu gdi su svi velici; jere *su Sinovi Božji zvani svi kolici, i biti će.* Najmanji medju tisućah biti će, a grišnik od sto godištah umriti će. Ištući bo učenici, tko biše veći u kraljestvu nebeskom, ovaki

Digitized by Google

odgovor slišaše: *Ako se ne budete obratiti, i učiniti kakono malahni, nećete ulisti u kraljestvo nebesah. Tkogodir dakle bude se podniziti, kakono ovi mulahni, taj će veći biti u kraljestvu nebesah.*

10. Jaoh onizima, koji se ne dostoje s malahnima hote se snižiti; jere snižena vrata kraljestva nebeskoga njih neće propustiti da ulizu. *Jaoh* još *bogatcem, koji ovdi imaju svoja ulišenja*; jere dočim će ubozi ulaziti u Božje kraljestvo, oni će stati izvani jaukajući. Veselite se podniženici, i radujte se ubozi, jere je vaše kraljestvo Božje, ako istom u istini hodite.

POGLAVJE LIX.

Da sve uhvanje, i uzdanca ima se u samoga Boga postaviti.

1. *Sl.* Gospodine, koja jest uzdanca moja, što imam u ovemu životu? ili koje je veće moje uzradovanje medju svim vidivim pod nebom? Nisi li ti, Gospodine Bože moj, čigovim *pomilovanostim nima broja?* Gdi meni dobro bi bez tebe? Hi kada mi je moglo, zlo biti s tobom?

Digitized by Google

Volju biti ubog radi tebe, nego bogat bez tebe. Obiram prije s tobom po zemlji putovati, nego bez tebe posisti nebo. Gdi si ti, ondi je nebo; a ondi je smert, i pakao, gdi ti nisi. Tebe ja želim: a zato potribuje mi za tobom jaukati, vapiti, i moliti se. U nikoga se dakle nemogu podpuno uzdati, koj će u potribah prigodnie mene pomoći, nego u tebe Boga moga. Ti si uhvanje moje, i moja uzdanca; ti utišitelj moj, i najvirnii u svih.

2. Svi koja su njihova ištu: ti samo nastojiš na moje spasenje, i na moj napridak, i svaka meni u dobro obratjaš. I kad me staviš u razlike napasti, i suprotivnosti, to sve na moju korist naredjuješ, jer običaješ tisućimi načini obljubljene tvoje kušati. U komu kušanju ne imaš biti manje ljubljen, i hvaljen. nego kad bi me ti napunio nebeskih utikah,

3. U tebe dakle, Gospodine Bože, postavljam sve moje uhvanje, i utočište; u tebe svako tugovanje, i tiskotu moju namistam; jere sve nemoćno, i nestanovito nahodim, štogod izvan tebe vidim. Neće bo meni biti korisni mnozi prija-

Digitized by Google

telji, ni će mene moći jaci pomoćnici podpomoći, ni spametni svitovnici korisni odgovor dati, ni pisma naučiteljah utišiti, ni kojagod privridna stoka osloboditi, ni kojegod potajno i dražestno misto osigurati, ako ti isti ne budeš kod nas, ne pomožeš, ne pokripiš, ne utišiš, ne uvižbaš i ne začuvaš.

4. Sva bo, koja mnimo, da su za mir, i za steći dobročesnost, kad tebe nima, nisu ništa, i nimalo dobre česti u istini ne donese. Sverha dakle svih dobarah, i višina života, i dubina besidenja ti jesi: i u tebe uhvati verh svih, najjače uzradovanje slugah tvojih jest. K tebi su upravljene oči moje, u tebe se uzdajem, Bože moj, *Otče miloserdnostih.* Blagosovi, i posveti dušu moju nebeskim blagosovom, da se učini sveto tvoje pribivalište, i pristolje tvoje vične slave: ter da se u hramu tvoje dostojnosti ništa ne nadje što bi oči tvoga Veličanstva uvridilo. Po veličnosti dobrote tvoje, i po množi tvojih pomilovanjah pogledaj na mene, i usliši molitvu ubogoga sluge tvoga, daleko prognana *u deržavi osina*

Digitized by Google

smerti. Zaštiti, i sahrani dušu službenika tvoga, medju tolicimi pogibami sagnitiva života, i upravi me, prateći me milost tvoja, po putu mira k gradu vikovita prosvitljenja. Tako budi.

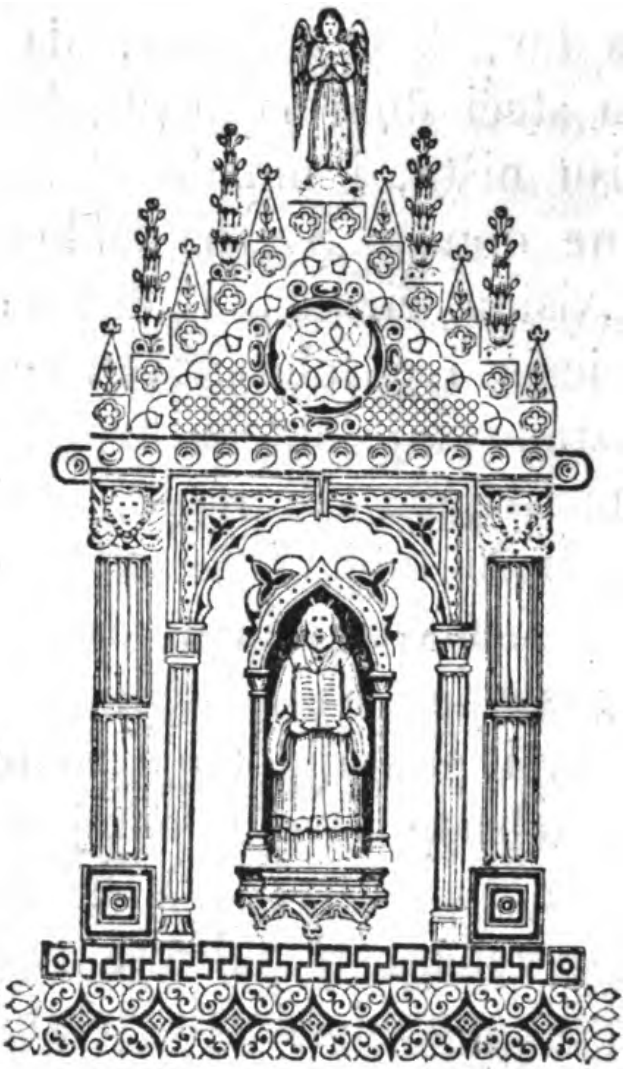

Digitized by Google

KNJIGA ČETVERTA.

O PRISVETOMU OTAJSTVU OLTARA.

Nagovaranje Gospodina Isukersta na primljenje Prisvetoga Tila Njegova.

GLAS ISUKERSTOV.

Hodite k meni svi koji trudite, i otegotjeni jeste, i ja nasititi ću vas veli Gospodin. ***Kruh, koga ću ja dati vama, put moja jest, za život svita. Primite, i blagujte: ovo je Tilo moje, koje će se za vas pridati; ovo činite na moju uspomenu. Tko blaguje moju put, i pije moju kerv, u meni ostaje, a ja u njemu. Rići,***

Digitized by Google

koje sam ja govorio vama duh i život jesu.

POGLAVJE I.

S kolikim poštovanjem ima se uzimati Isukersta Gospodina Tilo.

GLAS UČENIKOV.

1. Ove su riči tvoje, Isukerste, vična Istino, premda nisu u isto doba rečene, ni na jednomu mistu upisane. Jere su dakle tvoje, imam ih ja sve milo, i virno primiti. Tvoje su, i ti si ih izrekao, a i moje su jere si ih izrekao za moje spasenje. Primam ih dragosno iz ustah tvojih, da se tverdje usade u sercu momu. Probudjuju me riči toličke pomilovanosti, i pune sladkosti, i ljubezni; nego me straše moja sagrišenja, i da ne primim tolika otajstva odbije me nečista svist. Potiče me sladkost tvojih ričih; ali teška mi je množ mojih zloćah.

2. Veliš, da na blizu k tebi pristupim, ako hoću s tobom dila imati; ter da uzmem pitju neumerlosti; ako vični

Digitized by Google

život, i slavu žudim steći. *Hodite*, veliš, *k meni svi, koji trudite, i otegotjeni jeste, i ja ću nasititi vas.* O sladka rič, i ljubezniva u uhu grišnika, kom ti, Gospodine Bože moj, potribna, i uboga zoveš na pričestjenje Tila tvoga Prisvetoga! Ali tko sam ja Gospodine, da smim k tebi pristupiti? Eto sva prostorina nebesah tebe ne obuhita; a ti govoriš: *Hodite k meni svi?*

3. Što hoće riti to primilostivo dostojanstvo, i toliko ljubezljivo zvanje? Kojim ću načinom smiti dojći k tebi ja, koj nijednoga dobra u meni ne poznam, odkud mógu se uzdati? kojim ću te načinom uvesti u kuću moju, koj sam čestokrat uvridio priblagostivi obraz tvoj? Počtuju te Andjeli i Arhandjeli; boje se Svetci i pravedni; a ti veliš: *Hodite k meni svi?* Da ne bi mi ti, Gospodine, ovo rekao, tko bi virovao, da je istino? Ter, da nebi ti zapovidio, tko bi smio pristupiti?

4. Eto *čovik pravedan Noe u sagradjenju korablje sto godištah trudio je, da bi se su malo njih sahranio:* a ja kakono

Digitized by Google

ću se za jednu uru pripraviti, da svita sagraditelja s počtovanjem primim? *Moizes, veliki sluga tvoj, i osobiti tvoj prijatelj, korabljicu od nesagnjitivih dervah učini, koju i pričistim zlatom okovao jest;* da bi daštice i ploče zakona u nju sahranio i postavio: a ja gnjila stvora, smiti ću li tebe sastavitelja zakona, i života datelja, toliko lasno primati? Salamun najmudrii od Kraljevah Izraelovih veliku cerkvu, sedam litah na hvalu, i čast tvoga sveta imena sagradio je: I kroz osam danah svetkovao je dan nje posvetjenstva: *poklonio je tisuća mirnih prikazalištah, i korabljicu Uvita zvečenstvom trublje s radostju na misto njoj spravno proslavljeno namistio je.* A ja zločest, najubožii medju ljudmi, kojim ću načinom tebe u moju kuću uvesti, [koj jedva po doba ure umim bogomilo potratiti? ter oh! da bih istom jednom dostojno jedva potratio polovicu!

5. O moj mili Bože, koliko su oni, nastojali da tebi ugode! Jaoh koliko malahno jest, što ja činim, koli kratko vrimem potrošim, kada se spravljam za

Digitized by Google

pričestiti se! Ridko sa svom pameti skupjen, najridje očisten od svakoga rasperšanja. Ter istino prid tvojim spasiteljnim božanstva licem nebi me imala nijedna nepristojna misao susritati, ni stvora nijedna zabavljati: jere ne Andjela, nego Gospodina Andjelah u gostinicu imam primiti.

6. Ali jest zaisto velika dalečina medju Korabljicom uvita s nje pločami; i pričistim tvojim Tilom sa njegovim neuzgovorivim kripostimi; medju onim zakonitim posvetilištim, koja bihu prilike budućih otajstvah, i istinim tvoga Tila prikazalištem, u komu se sva stara prikazališta ispunjuju? Čemu dakle ne razžežem se ja većma prid tvojim pričasnim i pripoštovanim licem? Čemu se ne spravljam s većim pobrinutjem, za primiti tvoja Prisveta? poklen stari sveti Patriarke, i Proroci, Kralji još, i gospoda plemenita sa svim pukom, uzkazaše toliko pohotinje bogumilosti prema božanstvenomu častenju?

7. *Igrao je* pribogomili kralj *David prid onom Božjom Korabljicom sa svimi svojimi*

Digitized by Google

moćimi, spominajući dobročinstva odavna učinjena starim Otcem: učinio je različite verste svirkah, psalme upisao jest, i spivat ih naredi s veseljem; i on ih je čestokrat uz gusle začinao po nadahnutju Duha Svetoga: naučio je puk Izraelov sa svim sercem Boga hvaliti, i skladnimi ustmi u svake dnevi blagosivljati i pripovidati. Ako se je tada tolika bogomilost izveršila, i tolika je bila uspomena Božje hvale prid Korabljicom staroga zakona: koliko sada ima biti častenje i bogomilost moja, i svega puka Kerstjanskoga prid licem Svetotajstva, u primljenju priuzvišenoga Tila Isukerstova?

8. Teku mnozi k razlicim mistom, za pohoditi moći Svetacah: i čude se čuvši njih dila; razgledaju široke gradje cerkvah: i celivaju svete njih kosti svilom ogernute, i zlatom zakovane. A eto, ti si vas tute prida mnom na Oltaru, Bože moj, Sveti svetacah i stvoritelj ljudih, i Gospodar Andjelah. Čestokrat ljude na taka pohadjanja poteže želja da što vide, i novost stvarih, što nisu još ugledali, i malahan plod poboljšanja odnosi se; na-

Digitized by Google

vlastito gdino se toli lahko hoda brez istinoga skrušenstva. A ovdi u svetomu Svetoskrovstvu Oltara isti si ti Bog moj, i čovik, Isukerst: gdi se priobilni plod prima vičnoga spasenja, kadgodir primljen jesi dostojno, i bogomilo. A k ovemu ne poteže zaisto nika lahkomislenost, ni želja za što viditi ni putevnost; nego kripka vira, bogomilo uhvanje, i bistra ljubav.

9. O neuzrivi stvoritelju svita Bože, kolika nam prizamirno činiš! koliko sladosno, i dragosno s tvojimi se izabranimi vladaš, kojima sebe samoga u Svetoskrostvu, da te uzmu, prikažuješ! Ovo bo svaki razumak nadhodi: ovo navlastito bogomilih priteže serca, i užiže pohotinje. Isti bo virnici tvoji, koji vas svoj život spravljaju na poboljšanje, iz ovega pridostojnoga Svetotajstva veliku milost bogoljubnosti, i ljubezan kriposti čestokrat primaju.

10. O prizamirna, i sakrivena milosti Svetoskrovstva, koju znaju samo Isukerstovi pravvovirni; a nevirnici, i grisima služeći okusiti nemogu! u ovemu Sve-

Digitized by Google

toskrovstvu podaje se duševna milost, i povratja se duši izgubljena kripost, i po grihu pomerčena vratja se lipota. Tolika je kadgod ova milost, da iz podpunosti podane bogoljubnosti, ne samo pamet, nego i slabo tilo oćuti, da su mu podane veće moći.

11. Ali ima nas vele boliti, i žaliti imamo od mlakosti i nepomnosti naše, što nismo pritezani većom pohotnostju k lsukerstu, da ga primamo; u komu je sve uhvanje postavljeno i dostojanstvo onizih, koji se imaju spasiti. *On bo jes posvetjenje naše, i odkupljenje;* on utiha putnikah, i Svetacah vičnо uživanje. Vele nas dakle ima boliti, da mnozi toliko malo cine ovo spasiteljno otajstvo, koje obeseljiva nebo i vaskolik svit sahranjuje. Jaoh slipoćo i tverdosti serca čovičjega, što na toliko neizgovorivi dar većma ne paziš, i od svakdanjeg primljenja do toga još dodješ da nit ga se sitiš!

12. Da bi se bo ovo prisveto Svetotajstvo u jednom jedinom mistu posvetjivalo i od jednoga jedinoga misnika na zemlji prikaživalo, kolikom mniš li že-

Digitized by Google

ljom k onemu bi mistu, i k takomu Božjemu misniku pravovirni ljudi hodili da bi vidili proslavljenje božanstvenog otajstva! A sada su učinjeni mnozi misnici, i u mnozih se mistih prikažuje Isukerst, da bi se to veća milost, i ljubav božja prema čoviku ukazala, koliko se je na šire zaširilo sveto Pričestenje po svitu: Hvale tebi, Isuse dobri, Pastiru vični, koj nas ubogare i prignanike dostojao si se pridragim tilom tvojim i Kervju hraniti i gojiti za pokripiti slabost našu, i na primanje ovih svetih otajstvah, istih tvojih ustah govorom zvati nas, veleći: *Hodite k meni svi, koji trudite, i otegotjeni jeste, a ja ću vas nasititi, i pokripiti.*

POGLAVJE II.

Da se velika dobrota i ljubav Božja u Svetotajstvu podaje čoviku.

GLAS UČENIKOV.

1. U tvoju dobrotu, i u tvoje veliko

Digitized by Google

miloserdje, Gospodine, uzdavši se, pristupam nemoćan k spasitelju, gladan, i žedan k vrilu života, potriban k kralju neba, sluga k Gospodaru, stvora k stvoritelju; žalostan k momu milomu utiši-telju: Ali *odkud meni ovo da ti dojdeš meni?* Tko sam ja, da meni pridaš sebe samoga? Kojim načinom scini grišnik prid tobom prikazati se? ter kojim se načinom dostojiš dojći k grišniku? Ti poznaš slugu tvoga; i znaš, jere neima u sebi ništa dobra, da bi mu to podilio. Spovidam dakle nevridnost moju; poznajem dobrotu tvoju; hvalim bogomilost; i hvale uzdajem radi zališne ljubavi. Činiš bo to cić sebe samoga, ne cić mojih dostojanstvah; da mi se većma dobrota tvoja odkrije, ljubav mi se veća ulije, i izversnie podniženstvo priporuči. Jere dakle tebi ovo ugodno jest; i tako si zapovidio, da se učini; ugadja i meni priklonstvo tvoje, ter oh da se nepravnost moja ne protivi!

2. O prisladkii priblagi Isuse, kolika poštovanost, i hvalahuzdanost s vikovitom hvaljenosti za primljenje Prisvetoga tvoga Tila ima

Digitized by Google

ti se dati, od koga vlastitost nijedan čovik ne može istomačiti? Ali što misliti hoću ja u ovemu Pričešćenju, u pristupanju k Gospodinu momu, koga počtovati dostojno nemogu; a ništa nemanje želim bogomilo primiti? Što ću najbolje misliti, i što spasenie, nego sebe u svemu sasma podnižujući i tvoju dobrotu neizmirnu uzvišujući verh sebe? Hvalim tebe, Bože moj, i uzvišivam u vike. Pogerdjujem sebe, i podlagam se tebi do dubine moje nevridnosti.

3. Evo, ti Svet Svetacah, a ja smetlište grišnikah. Evo ti se prigibaš k meni, koj nisam dostojan obazriti se na tebe. Eto ti gredeš k meni, ti hoćéš sa mnom biti, ti me pozivaš na gostbu tvoju. Ti meni dati hoćeš nebesku pitju, i *kruh Andjelski*, da ga blagujem: i zaisto ne drugo nego tebe *samoga kruh živi, koj si s neba sišao, i daješ život svitu.*

4. Evo odkle obljubljenost ističe, evo sviti čega se ti dostojš! Koli velika zahvaljenja, i pohvale imaju ti se za ova izdavati! O koliko spasiteljno, i korisno svitovanje tvoje bilo, kada si naredio ovo

Digitized by Google

Svetotajstvo; koliko sladosno, i radosno gostbenstvo, kada si sebe samoga u pitju nama darovao! O koliko prizamirno dilovanje tvoje, Gospodine! koliko moguća kripost tvoja! Koliko neizrečena istina tvoja! *Rekao si ti, i učinila su se sva,* i ovo učinilo se je, koje si sam zapovidio.

5. Zamirna stvar, i vire dostojna, i razumak čovičji pridobivajuća, što ti, *Gospodine* Bože moj, istini Bog, i istini čovik, pod malahnim licem kruha i vina cilovit se nahodiš; i što si blagovan bez da te blagujući, škončaje. *Ti, Gospodine svih, koj neimaš potribu nijednoga, hotio si* po tvojem Svetotajstvu *u nami pribivati*: sahrani neoskvernjeno serce moje, i tilo moje: da veselom i čistom svisti čestokrat uzmožem tvoja proslaviti otajstva, i na vično moje spasenje uzimati ih; koja si navlastito na čast tvoju, i uspomenutje vikovično odlučio i naredio

6. Veseli se, dušo moja, i hvale uzdavaj Bogu za toliko plemenito podarje, i za posobito uzradovanje u ovoj dolini suzah tebi ostavljeno. Jere kolikrat ovo

Digitized by Google

otajstvo promišljaješ i Isukerstovo Tilo uzimaš, tolikrat tvoga odkupljenja dilo činiš, i udionik se učiniš svih zaslu-ženjah Isusovih. Ljubav bo Isukerstova nikadar ne pomankaje; i veličina nje-gova miloserdja nikadar se izcerpsti ne-more. Zato se imaš vazda novim pameti ponovljenjem sebe pripraviti, i veliko spasenja otajstvo spomnjivim razmišljan-jem prociniti: Tako ti se veliko novo, i dragosno ima učiniti kada govoriš, ili slišaš misu; kakono da bi se u isti dan Isukerst istom u pričistu utrobu Divice Marie slazeći, čovik učinio; ili da bi na Križu viseći za spasenje ljudih, muku terpio, i umirao.

POGLAVJE III.

Da korisno jest čestokrat se pričestjivati.

GLAS UČENIKOV.

1. Evo, ja gredem k tebi, Gospodine, da mi dobro bude iz podarja tvoga, i da se obradujem na svetoj tvojoj gostbi,

Digitized by Google

koju *si spravio meni ubogu u sladosti tvojoj.* Eto u tebi jest sve, što ja mogu, i imam želiti; ti spasenje moje, i odkupljenje, uhvanje, jakost, dika i slava. *Obeseli* dakle danas *dušu sluge tvoga, jere sam k tebi* Gospodine Isuse, *dušu moju uzdvigao.* Željom želim tebe sada bogomilo, i priklonito primiti; žudim u moju kuću tebe uvesti; nebih li sa Zakeom dostojan postao da me blagosoviš, i da me medju virne Abramove sinove ubrojiš. Duša moja požudjuje Tilo tvoje, serce se moje sjediniti s tobom želi.

2 Pridaj sebe meni, i dosta će mi biti. Osven tebe biti nemogu, i bez tvoje pohodnje nemorem živiti. Ter zato tribuje, da ja čestokrat k tebi pristupam, i za likariu moga spasenja tebe primam; da u putu ne obnemožem, i ne poginem, ako bez nebeske hrane ostanem. Tako bo ti, primilosèrdni Isuse, pripovidajući pukom, i od različnih nemoćih ozdravljajući jedan si put rekao: *Neću ih gladne pustiti njih kućam, da beržek ne obnemogu na putu*: Učini dakle ovim načinom i meni, koj si sebe za utišenje virnih u Sveto-

Digitized by Google

skrovstva ostavio. Ti si bo sladosno okripljenje duše: i tko tebe dostojno uzbude blagovati, dionik će biti, i didinić vične slave. Potribno zaisto jest meni, koj tolikrat posertjem, i grišim; toliko berzo u mlakost upadam, i obnemagam; da čestimi molitvami i ispovistimi, i svetim primljenjem tvoga Tila sebe ponavljam, čistim i užežem; da beržek, u dugo ne primajući ga od svete odluke ne odpadem.

3. *Prignuta su bo ćutjenja čovičja na zlo od mladosti njegove*; ter ako ne podpomože božja likaria, pada čovik berzo u gora zla. Odmiče dakle sveto Pričeštjenje oda žla, i pokripljuje u dobru. Ako sam bo sada tako često nepoman, i mlakostan kada se pričestjujem ili posvetilište činim; što bi bilo kad ne bih lika uzimao, i toliko veliko pomoženje nebih isko? Ter zasve da nisam svaki dan podoban, ni dobro pripravan za posvetilovati; ništanemanje nastojati ću u podobna vrimena božja primati svetotajstva, i učiniti se dionikom tolike milosti. Jere ova jest najglavnia duše pravovirne

Digitized by Google

utiha, dočim putuje u tilu umerlomu daleko od lica tvoga, da čestokrat uspomenujući se Boga svoga, bogomilom pametju svoga pridragoga primi.

4. O zamirno verh nas tvoga pomilovanja priklonstvo, da ti, Gospodine Bože, stvoritelj i oživitelj svih dulovah, dostojiš se dojći k priubogoj duši mojoj, i sa svim božanstvom tvojim, i čovičanstvom, upritiliti nje gladovanje! O dobročestna pameti, i blažena dušo, koja je dostojna tebe Gospodina Boga svoga bogomilo primiti, i u primanju njegovom duševnim se veseljem napuniti. O koliko velika prima Gospodina! koliko primila uvodi gosta! koliko radosna gerli druga! koliko dragim uzdružuje se prijateljem! koliko gizdava, i plemenita zagerlja virnika, verh svih obljubljenih, i verh svih poželjivih ljubiva! Zamuknulo sprid lica tvoga, prisladki obljubljeniče moj, nebo, i zemlja, i vas ures njih; jere štogod pohvale imaju, ili dike, od tvoje darežljivosti dolazi koju si im se ti dostojo pokazati: ni će dostignuti diku imena tvoga čijoj mudrosti nijo mire.

Digitized by Google

POGLAVJE IV.

Da se mnoga dobra podaju onizima, koji se bogomilo pričestjivaju.

GLAS UČENIKOV.

1. Gospodine Bože moj, priteci slugu vtoga u blagosovih sladkosti tvoje, da k tvomu privišnjemu Svetoskrovstvu pristojno i bogomilo budem dostojan pristupiti. Uzbudi serce moje k tebi, i od teška pospanja izvadi me. Pohodi me u spasiteljstvu tvomu, da okusim u duhu sladost tvoju, koja se podpuno taji u ovemu Svetotajstvu, kakono u vrilu. Prosvitli još oči moje da uzrim toliko Otajstvo: i da virujem ga nesumnjivom virom uhrabri me. Jest bo dilovanje tvoje, ne čovičja moćnost, tvoja sveta naredbenost, ne iznašastje čovičje. Nitko bo nenahodi se podoban sam po sebi, dohititi i razumiti koja jošter Andjeosku tančinu nadhode. Što dakle ja grišnik nedostojni, ja zemlja, ja pepeo, o toli velikom sve-

Digitized by Google

toskrovstvu moći ću iziskovati i dohititi?

2. Gospodine u prostoći serca moga, u dobroj i tverdoj viri i u tvojoj zapovidi, k tebi s uhvanjem i sniženim poklonstvom pristupam, i istinito virujem, da si ti ovdi sada pribivajući u Svetoskrovnosti; Bog i Čovik. Hoćeš dakle da te primam, i sebe samoga s tobom u ljubavi sjedinjujem? Zato molim tvoju blagostivost, i prosim da mi daruješ, tu posobitu milost, da se vas u tebi raztopim, da mi sve ljubav ističe; ter da nijednu drugu utihu u dušu ne uvedem. Jest bo ovo privisoko, i verhudostojno Svetoskrovstvo, spasenje duše, i tila, likaria za svako duhovno oslabljenje: kojom se liče sve moje zloće, obuzdaju pohotinosti, napasti pridobivaju, ili smanjivaju, veća se uliva milost, kripost početa uzmnoža se, pokripljuje se vira, uhrabri se uhvanje, i ljubav se razžiže, i razširi.

3. Mnoga si bo dobra darovao, i još često ih darivaš u Svetoskrovstvu obljubljenima tvojim, kojino se bogomilo pričestjvaju Bože moj primitelju duše moje,

Digitized by Google

ponapravitelju nemoći čovičanske; datelju sve unuterńje utišenosti. Mnoge bo im utihe protiva razlicima tugovanjima ulivaš, i iz dubine sniženosti njihove k uhvanju u tvoje zaštitenje uzdvižeš, i novom nikom milostju unutra ńih obeseliš, i prosvitliš, da koji pervo tužni i bez žudjenja bihu sebe prije Pričestjenja očutili, poslie nasitjeni pitjom, i pitjem nebeskim u bolje se najdu prominjeni. Što zato obranimi tvojimi tako milostivo činiš, da istinom poznadu, i očitno izkušaju, koliko nemoći po sèbi samih imaju ńi koliko dobrote, i milosti od tebe zadobivaju. Jere su po sebi studeni, tverdi i nebogomili; á po tebi dostojni postaju da budu užeženi, radosni, i bogomili. Jere tko k vrilu sladosti sniženo pristupajući, ne odnosi odonle malo duševne slasti? Ali tko uz gorući oganj stojeći, ne prima od njega malahno vrućine? A ti vrilo si vazda puno, i verhobilno oganj svedjer goreći i nikadar ne gineći.

4. S česa ako meni nije dopušteno zacerpsti od podpunosti vrilovoje, ni do

Digitized by Google

nasitosti napiti se, prisloniti ću ništa-nemanje usta moja k točku nebeskoga potoka, da odonle istom malahnu kapljicu uzmem da opojim moju žedju, da sasma ne usahnem. Ter i ako nisam jošter vas nebeski, nit mogu biti toliko ognjivit kakono Serafin i Kerubin; usilovati ću se zaisto na bogomilost nastojati, i serce moje pripraviti, da iz sniženog primljenja oživivoga Svetoskrovstva malahni božjega sažeženja plamenak dobijem. Štogod pak neimam u sebi, dobri Isuse prisveti Spasitelju, ti za mene milo i milostivo nedoknadi, ti koj si se dostojao svih k sebi pozvati, veleći: *Hodite k meni svi, koji trudite i otegotjeni jeste, a ja ću vas nasititi.*

5. Ja zaisto trudim u znojenju obraza moga, bolest me od serca muči, otegotjen sam grisimi, od napastih sam nepokojan, mnozimi hudimi pohotinostimi, zapletan sam i priteškan sam; a nije tko bi me pomogao; nije tko bi me izbavio i sahranio, nego ti, Gospodine Bože, Spasitelju moj, komu sebe pridajem i sva moja, da me ti začuvaš, i privedeš

Digitized by Google

u život vični. Primi me na hvalu, i slavu imena tvoga, koj si mi Tilo tvoje i kerv spravio za pitju i pitje. Podaj, Gospodine Boże spasiteljstvo moje, da čestoprimljenjem otajstva tvoga, uzraste pohotinje moje bogoljubnosti.

POGLAVJE V.

O dostojanstvu Svetoskrovstva oltara, i o stanju Misničkomu.

GLAS OBLJUBLJENIKA.

1. Da bi imao, o čoviče, Andjeosku čistoću, i svetinju Svetoga Ivana Kerstitelja, nebi bio dostojan uzimati ovo Svetotajstvo, ni ticat ga: Jere se nepripisuje zaslugam ljudih, što čovik po-

Digitized by Google

sveti i tiče Isukerstovo Svetoskrovstvo, i uzme u pitju kruh Andjelski. Veliko Otajstvo, i veliko dostojanstvo Misnikah! kojima podano jest, sto nije Andjelom dopušteno. Sami bo Misnici u Cerkvi zakonito redjeni, oblast imaju posvetilovati, i Tilo Isukerstovo posvetjivati. Misnik zaisto jest službenik Božji koj se božjom riči služi, po zapovidenju i naredjenju Božjemu: a Bog ondi jest poglaviti tvoritelj, i nevidivi dilovac, kome je podložno sve, što hoće, i posluša ga sve, što on zapovidi.

2. Većma se dakle imaš virovati svemogućemu Bogu u ovemu priizversnomu svetotajstvu, nego svomu ćutjenju, ili kom vidivom zlamenu. Zato se sa strahom i priklonstvom k ovemu dilu ima pristupati. Pazi dakle, i uzri, koje ti je službenistvo pridano po sverhustavljenju rukah Biskupovih. Eto, učinjen si Misnik, i posvetjen za posvetilovati Svetotajstvo; uzri sada, da virno, i bogomilo na svoje vrime višnjemu Bogu prosvetilište prikažeš, i sebe samoga nepokariva ukažeš. Nisi oblakšao brime tvoje, nego sada uz-

Digitized by Google

tišnjim zavezanjem naredbenosti obvezan si, i deržan si nastojati na veću izversnost svetinje. Misnik svimi kriposti ima biti urešen i druzima dobra života izgled davati. Njegovo obćenje neima biti po pučkom načinu nit po obćenom načinu ljudih, nego po načinu Andjelah na nebu ili izversnih ljudih na zemlji.

3. Misnik obučen u svetih odićah, Isukerstovo misto prikažuje, da moli Boga priklonito i smirno za sebe i za vas puk. Ima prid sobom, i za sobom zlamen Gospodinova križa za uspomenovati svedjer Muku Isukerstovu. Prid sobom križ na misnom ruhu nosi, da ne stope Isukerstove pomnjivo pogleda, i sliditi ih vruće da nastoji. Za sobom takodjer križen obiljižen, i zlamenovan jest da protivna svaka od druzih mu učinjena, dragovoljno radi Boga podnosi. Prid sobom križ nosi, da svoje grihe plače: za sobom da žali, te zaplače i čića tudjih pogrišenstvah, i sebe posridnika medju Bogom, i grišnikom postavljena uzaznade. Da se nebi oblinio te nebi na molitvu i na sveto posvetilovanje nastojao, dok se

Digitized by Google

učini dostojan isprositi milost, i miloserdje Gospodina Boga. Kada Misnik bogomilo posvetiluje, Boga časti, Andjele obeseli, Cerkvu pomaga, žive pokripljuje, mertvim pokojanje podaje, i sebe oda svih dobarah dionika čini.

POGLAVJE XVI.

Prosenje kako valja k Pričeštjenju pripraviti se.

GLAS UČENIKOV.

1. Promišljajući tvoje veličanstvo, Gospodine, i moju nevridnost, vele se uztresam, i u sebi samomu zasramljivam. Ako bo k tebi ne pristupim, od života bižim; ako li ti se budem nedostojno približiti, u uvridjenje upadam. Što ću dakle učiniti, Bože moj, pomoćniče moj, i svitovniče u potribah?

2. Ti uči mene pravi put: ukaži mi kojegod kratko uvižbanje, pristojno svetomu Pričeštjenju. Korisno bo jest uzaznati, kakono bogomilo i priklonito tebi

Digitized by Google

inam spraviti serce moje, da uzmem spasonosno tvoje Svetoskrovstvo, ili jošter da posvetilujem toliko veliko, i božanstveno Posvetilište.

POGLAVJE VII.

O iskušenju svoje svisti, i o odluci da ćemo se poboljšati.

GLAS OBLJUBLJENIKA.

1. Verh svih stvarih, s privelikim podniženstvom serdca, i priklonitim poštovanjem, s punom virom, i s bogomilom odlukom da Boga štuje, triba, da božji Misnik ovo Svetoskrovstvo posvetiluje, da se s njim vlada, i da ga uzimlje. Pomnjivo iskušaj i osvitlaj svist tvoju; i što moreš očisti je istinom skrušenosti i podniženom ispovidi: tako da neimaš, ni poznaješ ništa teškoga, što ti serce ujida, i slobodno pristupljenje zapričuje. Nek ti je žao za sve grihe u obćeno, a osobito rad svakdanjih pristupanjah boli se, i jauči. I ako imaš vrimena, Bogu u

Digitized by Google

potajstvu tvoga serca sva zločestva tvojih pohotinostih spovidaj.

2. Jauči, i boli se, da si još toliko putevan, i svitovan; tako neumertven od pohotinostih, toliko pun pokrenutjah što ti požudnosti prouzrokuju: Toliko neuzčuvan u izvanjih oćutjenjih: toliko često zapleten mnozimi taštimi pomišljanjimi: Toliko vele prignut na izvanja; toliko nepoman na unuternja: Toliko lagahan na smih, i rasperšanje: Toliko tverd na plač, i pokajanje: Toliko berz na razpuštenja, i na pokojenja puti: toliko lotar na oštrinu i duševno užeženje: Toliko brinutiv za slušati novine, i za pogledati lipa: toliko razslabljen, da nebi snižena, i smirna zagerlio: Toliki požudivnik za imati mnoga, i toliko lakom za davati, toliki tverdica za uzderžati; Toliki nerazmišljivac u govorenju, toliki neuzderžanik kad triba mučati: Toliko nesmoteran u ponašanju: toliko neredan u dilih: Toliko spušten u pitji: toliko oglušnut na rič Božju: Toliko berz na pokojenje; toliko kasnovit na trud: Toliko budan gdi se tašte pripovisti čuju:

Digitized by Google

toliki drimalac gdi su sveta bdinja: Toliko pospišan za doć k sverhi: toliko rasperšan gdi triba pomnjiti: Toliko nepoman u izveršenju svetih molbah: toliko mlakostan u posvetilovanju: toliko osušen u pričostenju: Toli berzo rasperšan: toliko ridko u sebi dobro skupljen: Toli hitno na seržbu ganutiv: toliko spravan drugomu neugodne stvari činiti: toliko prignut k sudjenju; toliko oštar u pokaranju: Toliko veseo na čestita; toliko slab u suprotivnih: Toli mnoga dobra čestokrat odlučujući, i malo ih na učinjenje privodeći.

3. Spovidivši ova, i inaka pomanjkanja tvoja s boljezni, i s velikom nedragosti rad tvoje nemoći, i proplakavši, kripku postavi odluku, vazda tvoj život poboljšati, i na bolje napridkovati. Paka s punim pridanjem, i cilovitim hotinjem, pokloni sebe samoga na čast imena moga, na otaru serca tvoga za posvetilište vikovito, to jest, tilo, i dušu meni virno pridajući: Da tako dostojan budeš, pristupiti gdi ćeš prikazati Bogu posveti-

Digitized by Google

tište, i Svetoskrovstvo Tila moga spaseno uzeti.

4. Jere nije prikazanje dostojnie, ni veća zadovoljnost za oprati grihe, nego sebe istoga često, i cilovito s prikazanjem Tila Kerstova na Misi i na Priče-stenju, Bogu pridati. Ako čovik bude učiniti što uzmožc, i istino se bude pokajati; kolikrat za proštenje, i za milost uzbude k meni pristupiti, *Živem ja, veli Gozpodin, jere neću smerti grišnika, nego rečma hoću, da se obrati, i da žive*: jere *se njegovih grihah neću uspomenuti u napridak, nego će mu biti oprošteni svikolici.*

POGLAVJE VIII.

O prikazanju Isukersta na križu, i o pridanju sebe samoga.

GLAS OBLJUBLJENIKA.

1. Kakono sam ja sebe samoga, prostervši na križu ruke, i nago Tilo za tvoje grihe Bogu Otcu hote prikazao,

Digitized by Google

tako da ništa u meni ne ostajaše, nego je sve prošlo na posvetilište za Boga pomiriti: Tako imaš i ti sebe samoga meni dobrovoljno, na čisto, i sveto prikazalište svaki dan na Misi sa svimi moćimi, i pohotionostimi tvojimi, koliko najduševnie možeš, prikazati. Što od tebe više uzištem, nego da nastojiš tebe cilovito meni pridati? Štogod osven tebe podaš, ništa nehajem; jere ne ištem danje tvoje, nego tebe.

2. Kakono nebi bilo dosta tebi, imavši sva, osven mene; tako ni meni neće moći biti ugodno štogod mi budeš podati, ne pridavši tebe. Pokloni tebe meni, i podaj tebe svega radi Boga; i biti će primljeno tvoje poklonjenje. Evo, sam ja sebe svega poklonio Otcu za tebe; dao sam jošter sve Tilo, i kerv moju za pitju; da bih bio vas tvoj, a ti moj ostao. Ako li ti u sebi samomu budeš ostati, nit budeš sebe dobrovoljno na moje hotinje pokloniti; neće biti puni poklon, ni će biti cilovita medju nami sjedinost. Zato sva dila tvoja pridhoditi ima hotioni sebe samoga u ruke Božje

Digitized by Google

poklon, ako hoćeš slobodu steći, i milost. Zato ih se toli malo učini prosvitljenim, i slobodnim u sebi unutra, jere ne umiju iza svega serca sebe samih odreći se. Jest stanovita besida moja: *Ako se tko svih stvarih ne odreče, nemore moj biti učenik.* Ti dakle, ako žudiš biti moj učenik, pokloni sebe samoga meni sa svimi pohotinosti tvojimi.

POGLAVJE IX.

Da imamo sebe i svaka naša Bogu pokloniti, i za svacih moliti.

GLAS UČENIKOV.

1. Gospodine, svaka tvoja jesu, koja su na nebu, i koja su na zemlji. Želim sebe samoga tebi na hotioni poklon pridati, i tvoj vikovito ostati. Gospodine, u bistrosti serca moga poklanjam sebe samoga tebi danas za slugu vičnoga, na služenje, i posvetilište vikovite pohvale. Primi mene s ovim svetim poklonjenjem tvoga privridnoga Tila, koje tebi danas

Digitized by Google

prid licem Andjelah nevidivo okolostjećih posvetilujem, da bude za mene i za svega puka tvoga na spasenje.

2. Gospodine, prikazivam ti na tvom oltaru mira sva moja sagrišenja, i zločinstva, koja sam prid tobom učinio, i prid svetim Andjelimi tvojimi, od dnevi, u koj najpervo grišiti mogoh do ovog doba, da ti svaka inokupno sažežeš, i satreš ognjem ljubavi tvoje, i smersiš svakolika pomerčenja grihah mojih, ter svist moju od svakoga sagrišenstva očistiš, i vratiš mi tvoju milost, koju sam grišeći izgubio, praštajuć mi podpuno svaka, i primajući me miloserdno celovom mira.

3. Što mogu učiniti za moje grihe, nego sniženo ispovidati ih, i jaučući, i pomoleći se k tvomu pomilovanju nepristajno? Molim ti se, usliši mene, smilovniče, gdi stojim prid tobom, Bože moj. Merzim vele gorko na sve moje grihe, neću ih već nikadar učiniti; nego rad njih bolim se, i boliti ću se dočim budem živiti, spravan činiti pokoru, i dat tebi zadovoljštinu kakogod mogu. Prosti

Digitized by Google

meni, Bože, prosti meni grihe moje radi imena tvoga prisvetoga: sahrani dušu moju, koju si tvojom pridragom Kervju odkupio. Evo se pridavam miloserdju tvomu, spuštam sasma sebe u ruke tvoje. Vladaj sa mnom po dobroti tvojoj, ne po mojoj zlobnosti, i nepravnosti.

4. Poklanjam još tebi sva moja dobra, premda su vele mala, i neizversna; da ih ti izčistiš, i posvetiš; da tebi budu ugodna, i činiš ih tebi primljena, ter svedjer bolja; paček i na blaženu, i pohvaljivu sverhu, mene lina, i nekorisna čovika da privedeš.

5. Poklanjam još tebi sve bogomile želje pobožnih ljudih, potribe roditeljah, prijateljah, bratje, sestarah, i svih drazih mojih, i onih, koji su meni, ili inima za ljubav tvoju dobročinili; I koji su želili i prosili da govorim molitve, i Mise za njih i za svih njihovih, živili oni još u puti njihovoj, ili jur iza ovega svita priminuli. Da svi uzćute sebi dohoditi pomoženje milosti tvoje, pomoć utihe, zaštitenje od pogibjah, izbavljenje od mukah, ter oda svih zalah izmaknuti, da tebi velike hvale veseli uzdavaju.

Digitized by Google

6. Poklanjam još tebi molbe, i prikazališta pomilovanja posobito za onizih, koji su u štogod mene uvridili, ožalostivili, ili pogerdili, ili su mi kojugod štetu, ili oteškanstvo učinili: Za onizih još svih, kojih sam ja kadgod ožalostivio, smutio, oteškao, i smetao ričmi, dilimi, znano, ili neznano: da nama svim kolicim inokupno oprostiš grihe naše, i osobita uvridjenja. Dvigni, Gospodine, od sercah naših svaku sumnju, raserdjenje, serčbu, i prikaranje, i štogod more ljubezan vridjati, i ljubav bratinsku pomanjšati. Pomiluj, pomiluj, Gospodine, koji prose miloserdje tvoje; podaj milost potribnima, i čini, da mi taki uzbudemo, da se učinimo dostojni tvoju milost uživati, i k životu vičnomu napridkovati. Tako bilo.

Digitized by Google

POGLAVJE X.

Da se neima lasno sveto Pričestenje propustiti.

GLAS OBLJUBLJENIKA.

1. Imaš se čestokrat uticati k vrilu milosti, i božje miloserdnosti: k vrilu dobrote, i sve čistoće, da se od tvojih pohotinostih, i zloćah uzmožeš izličiti, i da budeš dostojan jači, i probudenii u-

Digitized by Google

činiti se protj svima napastima, i djavlovima varkama. Neprijatelj znajući plod, i lik priveličak postavljen u svetomu Pričestenju, svakim načinom, i prigodom nastoji bogomile, i virne, koliko uzmože, od njega odvratjati, i odmicati.

2. Kada se bo kojigod stave da se spravljaju k svetomu Pričestenju, terpe gore misletine, što im sotona nanosi. On hudi duh, (kakono je u Joba upisano) dohodi medju sinove Božje, da ih običajnom zlobom smuti, ili da ih učini zališno strašivih, i smetenih: da njih pohotnost smanjša, ili na njih jurišeći, da im viru dvigne; nebi li beržek, ili sasma pričeštjenje pustili, ili s mlakosti k njemu pristupili. Ali neimaš se brinuti, ni hajati za njegove podhibnosti, i misletine, kolikogodire grube, nečiste i strahovite bile, nego svekolike te misletine valja njemu na glavu odbaciti. Imamo jadnika prizirati i porugati, ni radi njegovih nasernutjah i pokrenutjah, koja nanosi i podviže, neima se ostaviti sveto Pričestenje.

3. Čestokrat pripričuje nas zališno po

Digitized by Google

brinutje za bogomilost, i hlepnja nika za učiniti ispovist. Vladaj se po svitovanju mudrih duševnih Otacah, i snimi od serca hlepnju i cipidlačenje, jere milost Božju zapričuju, i bogomilost pameti razoruju. Cića kojegod male pečali, ili tegote nemoj propustiti sveto Pričestenje, nego poidi berzo, ter se ispovij, i prosti dragosno sva uvridjenja tvomu iskernjemu. Ako li si ti kogagod uvridio, proštenje sniženo prosi, i Bog će milostivo prostiti tebi.

4. Što prudi odmicati na dugo ispovist, ili sveto odmaknuti Pričestenje? Izčisti se najberže; izverzi hitno otrovi: pospiši se uzeti likariu, i očutiti ti ćeš se bolje, nego da bi to na dugo odmaknuo. Ako danas s koga uzroka propustaš, s jutra će se beržek drugi veći dogoditi, ter tako moglo bi te za dugo odmicati od pričestenja, i većma nespodobna učiniti. Koliko dakle berže moreš, od sădanje tegote, i lotrosti iztresi se; jere nije ni malo korisno dugo skerbiti se, dugo u smetnji živiti: ter cić svakdanja zapričenstva sebe od božjih darah od-

Digitized by Google

vratjati i uklanjati. Paček primnogo naudi na dugo odmicati Pričestenje; ovo bo težku linost navoditi uzobičaje. Oh boljezni! niki mlaki i razpušteni odmicanja za ispoviditi se dragosno uzimaju, i Pričestenje sveto zato odmaknuti žude, da nebi imali veću stražu verh sebe čuvati.

5. Jaoh koli malahnu ljubav, i slabu bogomilost imaju, koji sveto Pričestenje toliko lasno odmiču, i upuštaju. Koliko čestit i Bogu primljenii, koj tako žive i u takoj čistoći svoju svist uzčuva, da i svaki dan bio bi spravan i dobro prignut k Pričestenju, kad bi mu bilo dopušteno, i kad bi to mogao bez zazrenja učiniti. Ako se tkogod uklanja radi podniženstva, ili s razložita kogagod uzroka, ima biti pohvaljen za njegovo počtovanje. Da bi mu se pa lotrostvo uvuklo, imao bi sebe istoga uzbuditi, i činiti štogod po sebi more; i pristat će Gospodin uz njegovu želju rad dobra hotinja, koje on posobito pogleda.

6. A kada je razložito uzderžan, imati će svedjer dobru hoću, i bogomili naum, da se pričesti, ter tako neće biti

Digitized by Google

bez ploda Svetotajstva. Jer more svaki bogomilac svaki dan, i u svaku uru k duševnomu Isukerstovu Pričestenju spaseno, i bez zabranjenja pristupati; a ništanemanje u nike dnevi, i u osobito vrime Tilo svoga Odkupitelja s užeženom priklonostju svetoskrovno ima uzimati, ter većma pohvalu božju i čast, nego svoju utihu iskati. Jere tolikrat bogomili čovik duševno pričestjuje se, i nevidivo pokripljuje se, kolikrat Uputjenja Isukerstova Otajstvo, i priljutu Muku bogomilo uspomenjuje, i u ljubavi se njegovoj užiže.

7. Tko se inako ne pripravlja, nego kad svetkovina nadstupa, ili kad ga običajnost potiče, biti će većkrat nespravan. Blaženi koj sebe Gospodinu na posvetilište poklanja i prikažuje, kolikrat posvetiluje, ili se pričestiva. Nemoj u posvetilovanju biti zališno dugasti, ili peržeći, nego obsluži dobar obćeni način onczih, s kojimi živeš. Neimaš druzima biti dosadjiv ni tugljiv, nego derži se obćenog puta po vižbanju starjih, i posluži prije tudjoj koristi nego tvojoj bogomilosti, ili bogoljubnoj hotionosti.

Digitized by Google

POGLAVJE XI.

Da Tilo Isukerstovo i sveta Pisma najveće su potribna virnoj duši.

GLAS UČENIKOV.

1. O prisladki moj Gospodine Isuse, kolika sladkost jest bogomile duše, koja s tobom blaguje na tvojoj gostbi; gdi se njoj ne pristavlja ina pića za blagovati, nego Ti jedini nje obljubljenik, verh svih željah serca nje najpožudivii. I meni bi zaisto sladko bilo prid licem tvojim iz unuternja pohotinja suze izlivati, i s milom Mandalenom noge tvoje suzami polivati. Ali gdino je ta bogomilost, gdino to obilno svetih suzah izlivanje? Zaisto prid licem tvojim, i svetih Andjelah tvojih, sve bi serce moje imalo goriti, i od veselja plakati. Imam bo Tebe u Svetoskrovstvu zaisto sa mnom, premda pod tudjom obličnosti sakrivena i ogernuta.

2. Jere moje oči nebi mogle podniti,

Digitized by Google

da Te uzre, u tvojoj vlastitoj i božanstvenoj bistrosti, paček ni vas svit nebi mogao od jasnosti slave tvoga veličanstva uzostati. U ovemu dakle pogadjaš mojoj slabosti, što se pod Svetotajstvom sakrivaš. Imam doista, i klanjam se onemu, kojemu se Andjeli na nebu klanjaju, nego ja još u viri, a oni u licu i bez zastora. Tribuje da se ja smirim svitlostju istinite vire, i u njoj da hodim, dok osvane dan vičnje svitlosti, i sine prilikah odmaknu se i dvignu. A kada uzbude dojći što izversno jest, pristati će služba Svetoskrovstvah, jere blaženi u slavi nebeskoj neimaju potribe likarie svetoskrovne. Vesele se bo bez sverhe u licu Božjemu, obraz k obrazu slavu lica njegova ugledajući, i od bistrosti u bistrost pridubokoga božanstva priobraživši se kušaju Rič Božju učinjenu put kakono bi od početka, i stoji u vike vikah.

3. Ja spominajući se ovizih zamirnih stvarih, teško mi dodija svako duševno uzradovanje; jere dokle Gospodina moga očitno u njegovoj slavi ne ogledam, za ništa sve cinim, što pogledam na svitu,

Digitized by Google

i sve što od ljudih slišam. Svidok si mi ti Bože, da me nemore nijedna stvar utišiti, nijedna stvora smiriti, nego ti, Bože moj, koga želim vikom ogledati. Ali ovo nije uzmožno, živeći ja u ovoj umerlosti. Za to tribuje, da ja zagerlim veliko usterpljenstvo i da se podložim tebi u svakoj želji. Jere i Svetci tvoji, Gospodine, koji se jur u nebeskom kraljestvu s tobom vesele, dočim živiše u viri i u veliku usterpljenju došastje slave tvoje čekahu. Što su oni virovali, ja virujem isto; što su oni uhvali, ja isto uhvam; kamo su uzišli, uzdam se da ću i ja po milosti tvojoj uziti. Putovati ću sada u viri, naucimi Svetacah pokripljen. Imam jošter i sveta Pisma za uzradovanje, i za ogledalo života, ter verh svih ovizih Prisveto Tilo tvoje za posobiti lik i za tverdo utočište.

4. Dvoja bo meni potribna najveće ćutim u ovemu životu bez kojih bi mi bio nepodnosivi isti tužni život. U tamnici tila ovega uzderžan spovidam, da su dvoja meni od potribe, pitja to jest i svitlost. Dao si dakle meni nemoćniku

Digitized by Google

Prisveto Tilo tvoje za pokripljenje pameti i tila, i stavio si za *svićnicu prid noge moje, rič tvoju.* Bez ovizih dviju nebih bio mogao živiti. Jere rič Božja svitlost jest duši: a Svetoskrovstvo tvoje kruh života. Ova se mogu zvati i dvi terpeze, od ovle i od onle u zlatobranici svete Cerkve postavljene. Jedna je terpeza svetog otara, gdi je postavljen sveti kruh, to jest, pridrago Tilo Isukerstovo: Druga jest terpeza Zakona božjega, a ova uzderži sveti nauk koj uči pravu viru; i sigurno privodi tja do unutra za zastorom, gdi su *Sveta Svetih.*

5. Hvale Tebi, Gospodine Isuse, svitlosti vičnje svitlosti, za terpezu svetoga nauka koga si nam podao po Svetih tvojih Prorocih i po Apostolih, i po inih Učiteljih. Hvale Tebi, Stvoritelju i Odkupitelju ljudih, koj za ukazati svemu svitu tvoju ljubav, spravio si veliku večeru, na koju si ne Vazmenoga jaganjca, nego tvoje prisveto Tilo i Kerv postavio za blagovati i za piti: obeseleći sve virne svetom gostbom, i spasiteljnim pitjem opajajući, u komu su sve

Digitized by Google

rajske raskoše, paček s nama na ovoj večeri blaguju Sveti Andjeli, ali čestitiom slastju.

6. O koliko jest velika služba Misnikah, kojima je podano, da posvetjuju svetimi ričmi Tilo Gospodina veličanstva, da ga usnami blagosivljaju, rukami derže, ustmi svojimi uzimlju, i druzima da ga služe. O koliko čiste imaju biti one ruke; koliko čista biti će usta, koliko sveto tilo, koliko neoskvernjeno serce posvetjenoga Misnika, ka komu tolikrat ulazi stvoritelj čistoće. Iz ustah Misnikovih ništa nego sveto, nijedna besida nego poštena, i korisno neima izlaziti, koj toliko čestokrat Isukerstovo uzima Svetotajstvo.

7. Oči njegove imaju bit poštene, i čiste koje Tilo Isukerstovo običaje pogledati. Ruke nek budu čiste, i k nebu uzdvignute, koje Satvoritelja neba i zemlje običaje deržati i ticati. Misnikom osobito se govori: *Sveti budite, jere sam ja Svet Gospodin Bog vaš.*

8. Pomogla nas milost tvoja, svemogući Bože, da koji smo Misnikovu službu primili, dostojno i bogomilo Tebi u sva-

Digitized by Google

koj čistoći, i u dobroj svisti uzmožemo služiti. Ter ako nemoremo u tolikoj pravednosti života obćiti, kakono se pristoji, dopusti nam ništanemanje, da zla dostojno plačemo, koja smo učinili; i da u duhu podniženstva, i dobre hoće odluci, Tebi užeženie u napridak poslužiti uzmožemo.

POGLAVJE XII.

Da s velikom pomnjom ima se pripraviti oni, koj se hoće sadružiti s Isukerstom.

GLAS OBLJUBLJENIKA.

1. Ja sam ljubitelj čistoće, i datelj svake svetinje. Ja čisto serce ištem, ovdi bo jest misto moga spokojenja. Spravi meni *blagovalište veliko uzeseno, i učiniti ću kod tebe vazam s učenici mojimi.* Ako hoćeš da k tebi dojdem, i da s tobom stojim, *izčisti stari kvas*, i očisti serca tvoga pristanište: izagni sve što je svitovno, i svu bunu zloćah: sidi *kakono*

Digitized by Google

vrebac samoživac na strihu, i promišljaj tvoja pristupanja u gorkosti duše tvoje. Svaki bo ljubovnik svomu obljubljenomu ljubitelju najbolje i najlipše pripravlja misto, jere u ovemu poznaje se ljubezan primitelja prema ljubljenomu.

2. Ali imaš znati, da ti se nemoreš dovoljno pripravljati po zaslugam tvoga činjenja, i da bi se za sve cilo godište pripravljao, i da bi ništa drugo u pameti neimao, nego od samoga pomilovanja i milosti moje dopušta ti se k mojoj terpezi pristupiti, kakono da bi ka prosjak zvan na obid kogagod bogatca, a on da nebi imao ništa ino da mu vrati za njegova dobročinstva, nego snižeći se i priklonito mu zahvaleći. Čini ti što možeš, i pomnjivo učini, ne po običajnosti ni od nevolje, nego sa strahom, i priklonstvom i poštovanjem, i požudom uzmi Tilo pridragoga Gospodina Boga tvoga, koj se je dostojao dojći k tebi nedostojnomu. Ja jesam, koj sam zvao, Ja sam zapovidio da se ovo učini, ja ću nadopuniti, što ti neimaš: Hodi i primi mene.

Digitized by Google

3. Kada milost bogomilosti podajem; hvale uzdaj Bogu tvomu, ne jere si ti dostojan, nego jere sam se smilovao na tebe. Ako je neimaš, nego se ćutiš veoma osušen: nastoj na molitvu, jauči i kucaj, niti pristani, dočim budeš dostoian kapljicu, ili mervicu spasiteljne milosti primiti. Ti od mene imaš potribu, a ja je neimam od tebe. Ni ti dojdeš, da mene posvetjuješ, nego ja dojdem da posvetim i poboljšajem tebe. Ti gredeš, da te ja posvetjujem, ter da se sa mnom sjediniš, da novu milost primiš i iznova da se na poboljšanje užežeš. Nemoj malo hajati za ovu milost, nego spravi sa svom pomnjom serce tvoje, i uvedi k sebi obljubljenoga svoga.

4. Ali tribuje, da se ne samo pripraviš na bogomilovanje prie pričestenja, nego da se brinutivo sahraniš u bogomilosti i za Svetoskrovstva primljenjem. Nit se posli manja straža uzište nego što se je prie htilo bogomilo pripravljenje. Jere dobra posli straža, pridobra jest sprava za steći opeta veću mi-

Digitized by Google

lost. S toga se bo vele ne pripravan tkogod nadje, jer odmah se zališno razperšaje u izvanjih uzradovanjih. Uzčuvaj se od velika besidenja, stoj skrovito i uživaj tvoga Boga. Njega bo imaš, koga tebi vas svit dvignuti nemore. Ja jesam, komu ti sebe svega dati imaš: tako da već jur ne u tebi, nego u meni bez nijednoga brinutja živeš.

POGLAVJE XIII.

Da duša bogomila se svim serrem ima žuditi da se u Svetotajstvu zasjedini s Isukerstom.

GLAS UČENIKOV.

1. Tko će meni dati, Gospodine, da *tebe samoga najdem*, i da otvorim tebi sve serce moje, i tebe uživam, kakono želi duša moja; i da *me nitko već ne pohuli*, da nijedna me stvora ne gane ili pogleda, nego da meni ti sam besidiš, a ja tebi: kakono običaji dragi dragomu besiditi i prijatelj s prijateljem gozd-

Digitized by Google

biti se. Ovo molim, ovo želim, da se s tobom vas sjedinim, i serce se moje oda svih stvorenih stvarih odmakne: i da se većma naučim po svetomu pričestenju, i čestomu posvetilovanju nebeska i vična čutiti. Oh moj mili Gospodine Bože, kada ću biti s tobom vas ujedinjen, i u tebi utopljen? Kada ću sebe sasma zaboraviti? Čini da budeš ti u meni a ja u tebi, i tako dopusti da mi zajedno u jedno stojimo.

2. Istinom ti pridragi moj jesi, i izabrani iz medju tisućah, u komu se je duša moja ugodila pribivati u sve dnevi života svoga. Istinom si ti mirni moj, u komu je mir najveći i pokoj istini; i izvan koga je trud i bolest i neizmirna nevolja. Istinom si ti Bog sakriveni, koj s nemilimi nimaš posla, a s podniženimi i s mirnimi govoriš. O koliko je slastan tvoj duh, Gospodine, koj da bi tvoju sladost prema sinovom ukazao, dostojao si se pokripiti ih prisladkim kruhom, koj s neba slazi. Istinom *nije ini narod toliko veličak, koj ima bogove približajuće se k njemu kakono Ti, Bog naš*

Digitized by Google

blizu si svima virnima tvojim, kojima na svakdanje uzradovanje, i da bi njih serce k nebu uzdvigli, sebe pridaješ da te jidu i uživaju.

3. Koj bo ini narod jest toliko plemenit, kakono jest puk kerstjanski? Ili koja je stvora pod nebom toliko obljubljena, kakono bogomila duša, ka kojoj ulazi Bog, da ju hrani i goji svojom prislavnom puti? Oh neizgovoriva milosti, o prizamirna dostojnosti! o ljubavi neizmirna čoviku posobito darovana! Ali što ću vratiti Gospodinu za ovu milost, za toliko uzvišenu priizversnu ljubezan? Nimam ništa draže što mogu darovati, nego da serce moje Bogu momu sasma pridam, i duševno se s njim slučim i ujedinim. Tada će uzigrati sva moja unuternja, kada duša moja uzbude izversno ujedinjena s Bogom. Tada će riti meni: Ako hoćeš biti sa mnom, ja hoću dragosno biti s tobom. A ja ću njemu odgovoriti: Dostoj se Gospodine biti sa mnom, ja hoću dragosno biti s tobom. Ovo jest sve željenje moje, da bude serce moje s tobom sjedinjeno.

Digitized by Google

POGLAVJE XIV.

O nikih bogomilih gorućoj želji, da pólete k Telu Isukerstovu.

GLAS UČENIKOV.

1. *Oh koliko velika množ sladosti tvoje, Gospodine, koju si sakrio onim, koj se tebe boje!* Kada se spominam nikih bogomilih, koji k tvomu Svetotajstvu privelikom bogoljubnosti i pohotinosti pristupaju, tada se čestokrat u meni istomu smutim, i zasramim; što k otaru tvomu i k svetomu Pričestenju toliko mlakosno i studeno pristupam: što tako usušen i bez požude serca stojim, i što nisam sasma užežem prid tobom Bogom mojim, ni toli verlo pritegnut, i požudiv kakono su bili mnozi bogoljubni, koji od velike želje za pričestiti se, i cić ćutjive ljubavi serca nemogoše se od plača uzderžati, nego ustimi serca i tila zajedno *k tebi Bogu uzilu živomu* serčeno hlepjahu, i zjabu nemogući ogladnost svoju inako utažiti,

Digitized by Google

ni nasititi, nego kad bi tvoje Tilo sa svim radovanjem i duševnom pohlepostju primili.

2. O zaisto goruća njih vira, istino podoban razlog tvoje pribitnosti. Ovizi bo *istinom poznaju Gospodina svoga u razlomljenju kruha, kojih serce toliko verlo u njih gori rad Isusa koj s njimi hodi.* Daleko je čestokrat od mene tako užeženje i bogoljubstvo; toliko verla ljubav i plamen. Budi meni blagostiv, o dobri Isuse, sladki i blagi; i dopusti meni ubogomu prosjaku tvomu, da kadgod barem malahno serčene požude prema tvojoj ljubavi u svetomu pričešćenju ućuti; da se vira moja većma ubrabri, uhvanje u dobroti tvojoj napridkuje, i ljubav jednom izversno užežena, i nebesku mánu okusivši nigda ne obnemože.

3. A moguća jest miloserdnost tvoja, i željnu mi milost podati i u duhu užeženja, kada bude dan tvoje ugodnosti dojći, mene blagostivo pohoditi. Jere prem da ja negorim onolikom željom, kolika je u tvojih *bogomilih*; ništanemanje od milosti tvoje imam želju onega velikoga željenja užeženu, moleći

Digitized by Google

i želeći dila imati sa svim tacim gorećim ljubovnicim tvojim, i da budem u njih svetoj družbi pobrojen.

POGLAVJE XV.

Da se milost bogoljubnosti stiče podniženstvom i odričući se sebe samoga.

GLAS OBLJUBLJENIKA.

1. Tribuje, da ti bogoljubnosti milost nastojno išteš, nepristajno pitaš, uster-

Digitized by Google

pljeno i pouzdano čekaš, dragosno primaš, sniženo sahraniš, pomnjivo š njom diluješ i u Boga da staviš vrime, i način višnje pohodnje, dok ti ona dojde. Sniziti se najvlastito imaš, kada malo, ili ništa bogomilosti u sercu neuzćutiš, ali se neimaš zališno gubiti, ni bezredno žalostiviti. Daje često Bog u kratak čas, i hip, što nije hotio za dugo vrime podati. Daje još kadgod na sverhi, što u početak molitve darovati odmaknuo jest.

2. Da bi se svagda on čas milost davala i da bi po želji došla, nebi to mogao nemoćni čovik uznositi. Toga radi u dobromu uhvanju i u sniženomu usterpljenju ima se milost bogoljubnosti čekati. Ali obuzroči sebe i grihe tvoje, kada se nedaje, ili jošte, kada ti se potajno dvigne. Malahno je kadgod, što zapričuje milost i sakriva je; ako se more reći, da je malahno, a ne veliko što ti toliko dobro zabranjuje. A ako ovo malahno ili veliko budeš dvignuti i izversno pridobiti, biti će ti što si pitao.

3. Netom bo sebe Bogu iza svega serca budeš pridati, a ni ovo ili ono

Digitized by Google

po tvojem hotinju i ugodjenju budeš iskati, nego cilovito u njega budeš se postaviti, najći ćeš sebe s njim ujedinjena i pokojna, jere ništa ti neće biti tako ugodno, nit će ti tako dobro osladnuti, kakono ugodjenje hoće Božje. Tkogodire dakle bude hotinje svoje čistim sercem uzgor k Bogu uzdvignuti, i sebe od svakoga bezredna ljubljenja, ili od nedragosti za svaku stvoru nebude izprazniti, pripodoban biti će za primiti milost, i učiniti će se dostojan darja bogomilosti. Ondi bo daje Gospodin svoga blagosova, gdino sude prazne najde i što se više tko nizkih stvarih odreče, i po nehajstvu za se sebi samomu umrè, berže će mu milost dojći, i to većom obilnostju, a slobodno serce na visočje će mu se uzdvignuti.

4. *Tada će viditi, i poplaviti će, i snebivati će se i razširiti će se njegovo serce u njemu, jer je ruka Gospodinova s njim*, i on se je sa svim postavio u ruku Božju tja do vika. *Evo će biti ovako blagosovljen čovik, koj ište Boga u svemu sercu svomu, ni u izprazno ne u-*

Digitized by Google

zima dušu svoju. Ovi uzimajući svetu Otajnost Tila Isukerstova, veliku zaslužit božjega ujedinjenja milost; jere ne pogleda na svoju bogomilost i utihu, nego na čast i slavu Božju.

POGLAVJE XVI.

Da naše potribe Isukerstu imamo odkrivati, i da imamo njegovu milost prositi.

GLAS UČENIKOV.

1. O prisladki, i priljubveni Gospodine, koga ja sada bogomilo želim uzeti; ti znaš moju nemoć i potribu koju terpim, u kolikih zlobah i zločah ležim; koliko sam često oteškan, napastovan, smutjen i ognusen. Za likariu k tebi dojdem; za utihu i oblakšanstvo tebi se molim: govorim tebi, koj svaka znaš: komu su očitna sva unuternja moja; i koj sami mene moreš utišiti i pomoći. Ti znaš koja su meni dobra potribna verh svih, i koliko sam ubog u kripostih.

2. Evo stojim prid tobom siromah i

Digitized by Google

nag proseći milost, i miloserdnost pitajući. Pokripi gladnoga prosjaka tvoga; užeži studen moju ognjem ljubavi tvoje: prosvitli slipoću moju bistrostju pribitnosti tvoje. Obrati mi sva zemaljska u gorkost; sva teška i suprotivna u usterpljenost; sva mižnja i stvorena u nehajstvo, i u zaboravljenstvo. Uzdvigni k tebi serce moje na nebo i ne propusti me, da se skitam po zemlji. Ti sami od sada osladni mi tja u vike, jere ti sami pitja i pitje si moje, ljubav moja i veselje moje.

3. Oh da bi me sasma tvojom pribitnostju užego, razgorio i u tebe priobratio: da se s tobom jedan učinim duh po milosti unuternje ujedinosti i po rastopljenstvu goruće ljubavi. Ne daj da gladan, i osušen od tebe odstupim, nego vladaj sa mnom miloserdno, kakono si često vladao sa svetcim tvojimi čudnovato. Što bi zamirno bilo, da bih se ja vas za tebe ognjeni učinio i u sebi istomu skončao; budući ti oganj svedjer goreći, i nikadar negineći: ljubav, koja serca čisti, a razumak prosvitljuje.

Digitized by Google

POGLAVJE XVII.

O gorućoj ljubavi i o vrlomu pohotinju za primiti Ljukersta.

GLAS UČENIKOV.

1. S privelikom bogomilosti, i gorućom ljubavju, sa svim serca pohotinjem i vrućinom želim tebe, Gospodine Isuse, primiti u persi moje, kakono mnozi sveti i bogoljubne duše u pričestenju su te želili, koji su tebi najveće u svetinji života ugodili, i u prigorućoj bogomilosti bili su. O prisladki moj Bože, ljubavi vična, sve dobro moje, dobročesnosti bezkončiva, žudim tebe primiti s priverlom željom, i s onim pridostojnim počtovanjem i priklonstvom, što je ikadar koj Svetac imao, i mogao čutiti.

2. I prem da sam nedostojan sva ona čutjenstva bogomilosti imati: ništanemanje poklanjam tebi svu pohotinost i želju serca moga, kakono da bih ja sam imao sva ona gorućа, pridragosna po-

Digitized by Google

željenja. Paček i kojagodire more ista bogomila pamet začeti i poželiti sva tebi s privelikim poštovanjem, priklonstvom, i unuternjim užeženjem pridajem i poklanjam. Ne žudim sebi ništa na stran spremiti, nego sebe i sva moja hote i pridragosno tebi žertvovati. Gospodine Bože moj, Stvoritelju moj i Odkupitelju, s takim hotinjem, poštovanjem, hvalom i časti; s takom harnosti, dostojnosti i ljubavju; s takom virom, uhvanjem i čistoćom tebe hlipim danas primiti, kakono te je žudila primila i prisveta Majka tvoja slavna Divica Maria, kada Andjelu koj njoj pripovidaše uputjenja otajstvo, sniženo i bogoljubno odgovori: *Evo Raba Gospodinova, učinilo se meni po riči tvojoj.*

3. Ter kakono blaženi pridhodnik tvoj najizversnii od svetacah Ivan Kerstitelj prid licem tvojim veseo *uzigra u veselju* Duha Svetoga, dočim još biše zatvoren u utrobi materinoj; a poslie videći Gospodina Isusa medju ljudmi gdi hodi, vele se sniživši bogomilom požudom govoraše: *A prijatelj virenikov, koj stoji i sliša njega veseljem se veseli radi glasa*

Digitized by Google

virenškoga; tako i ja velicimi željami žudim užeći se, i tebi mene istoga prikazati. Odkle svih sercah bogomilih radovanja, goruće hotionosti, zašastja pameti i sverhunaravska prosvitljenja, i nebeska objavljenja. Tebi poklanjam i pridajem sa svimi kripostimi i hvalami od svake stvore, na nebu i na zemlji proslavljenimi, i proslavljivimi, za mene, i za svih meni na molitvi priporučenih; da oda svih dostojno budeš hvaljen i u vike proslavljen.

4. Primi moje želje, Gospodine Bože moj, i požude neizmirnog pohvaljenja, i bezkončiva blagosovljenja, koja se tebi pravedno pristoje po unnoži neizgovorive tvoje veličine. Ova sva tebi vraćam i vratiti želim svake dnevi, i hipe vrimena; a za uzdavati sa mnom tebi hvale, i pohvale sve nebeske duhove, i sve virne tvoje, molbami i požudami zazivam i uzmolim.

5. Hvalili tebe svikolici puci, plemena i jezici, i sveto i medeno ime tvoje s privelikom pohvalom, radostju i gorućom bogomilostju uzveličali. I kojigodir pri-

Digitized by Google

klonito i bogoljubno privišnje Svetoskrovstvo tvoje posvetjuju i s punom virom ga uzimaju, dostojni biti milost i miloserdnost pri tebi najći, a za mene grišnika priklonito i bogoljubno pomolili se. Ter kada budu steći žudjenu bogomilost, i uživivo ujedinjenje, i dobro utišeni i zamirno nasićeni od svete nebeske terpeze budu se diliti, dostojili se mene ubogoga spomenut se.

POGLAVJE XVIII.

Da čovik neima biti isprazni iziskalac Svetotajstva, nego sniženi naslidnik Isukerstov, podloživši svoje čutjenje svetoj viri.

GLAS OBLJUBLJENIKA.

1. Uklanjati se imaš od isprazna i nekorisna iziskovanja ovega pridubokoga Svetoskrovstva, ako se nećeš u dubinu sumnjenja potopiti. *Tko je iziskalac veličanstva, biti će od slave pritisnut.* Veće more Bog dilovati, nego čovik razumiti. Dopustit se more ljudma pobožno, i sniženo

Digitized by Google

iziskovanje istine, samo da budu svedjer spravni nauke primiti, i da nastoje po Otacah svetih zdravih i pravih odlučenjih hoditi.

2. Blažena krotkost, i smirna snižnost koja mučne iziskovanja propušta pute, ter hodi po ravnih i kripkih ulicah Božjih zapovidih. Maozi su izgubili bogoljubnost, dočim hotiše viša iziskovati i razbirati. Od tebe se ište vira, i bezgrišni život, a ne višina razuma, ni dubina Božjih otajstvah. Ako ne razumiš, ni dohitaš, koja su niže tebe, kakono ćeš obuhititi koja su verh tebe. Podnizi sebe Bogu svemogućemu, i podloži tvoje ćutjenje viri, i podati će se tebi umstva svitlost, kakono ti uzbude biti korisno, i potribno.

3. Niki su teško napastovani u viri i u Svetoskrovstvih, ali se neima to njima na zlo uzeti, nego prije neprijatelju. Nemoj se brinuti za tvoja mišljenja, nit se s njimi pravdati, niti odgovaraj sumnjama, što ti nanosi vrag, nego viruj Riči Božjoj, viruj Svetim božjima i Prorokom, i pobignuti će od tebe pogerdni

Digitized by Google

neprijatelj. Čestokrat vele prudi da taka podnosi božji sluga. Jere nevirnike i grišnike hudoba ne napastuje, kojih slobodno posiduje. A virne i bogomile različim načini napastuje i pečali.

4. Napriduj dakle čistom i nesumnjivom virom i sniženim priklonstvom k Tilu Božjemu pristupati. A štogodir neuzmožeš razumiti, Bogu svemogućemu slobodno pridaj. Tebe Bog ne vara: Vara se oni koj zališno u sebe viruje. *Hodi Gospodin Bog s prostimi; objavljuje se podniženima, daje razumak malahnima, otvara čutjenje čistim pametima, i sakriva milost izpruznima iziskaocem, i oholima.* Razložnost čovičja slaba jest, i more se privariti, ali prava vira privarit se nemore.

5. Svaki razlog, i naravsko iziskivanje ima viru sliditi, ne spridhoditi, ni oblomiti. Jere vira i ljubav ovdi najveće se uzvišuju, i potajnimi načini u ovemu Prisvetomu, i verhuzvišenomu Svetoskrovstvu diluju. Bog vični i neizmirni i bezkrajne mogućnosti *čini velika, i neiznahodiva na nebu, i na zemlji; i nije na-*

Digitized by Google

čina za iztraživati zamirna njegova dila. Da bi taka bila dila Božja, da bi ih se lasno dohitao čovičji razlog, nebi se imala prizamirna, i neizgovoriva zvati.

SVERHA.

Digitized by Google

Digitized by Google

RAZLICNE

BOGOLJUBNOSTI

Digitized by Google

Digitized by Google

MOLITVA JUTERNJA.

U ime Oca, i Sina, i Duha Svetoga. Amen.

K tebi, Bože moj! probudjujem se, i u ime tvoje, prisveto Trojstvo, ustajem se, podižem s milostju tvojom pamet svoju k tebi, i pripodižno ti se klanjam. Zahvaljujem ti za tvoju neizmirnu ljubav i dobrostivost, i za sva poznana i nepoznana mi dobročinstva, a osobito paka, da si me ovu noć milostivo očuvao i uzderžao.

Otče nebeski, Bože! budi mi i danas i u svako vrime ljubeznivi i milostivi otac, i uzderži me u milosti tvoga svetoga posinovljenja! Odkupitelju svita, Bože, budi i danas i u svako vrime odkupitelj

Digitized by Google

i izbavitelj moj oda-svakoga zla, i moj spasitelj! Duše sveti, Bože! budi i danas i u svako vrime moj posvetitelj i vodja; sasvim očisti i posveti me s milostju tvojom, da jednom tamo pridem, gdi nije ni jutra ni večera, nego prilipi i uvik vedri dan u neminutjoj svitlosti!

Vikovični, trojedini Bože! opet se tebi sasvim pridajem; čini od mene po tvomu blagovolenju; čuvaj, prosvitli i vladaj me, da budem pravi kerstjanin, viran i ljubezan učenik Isukerstov, i živ ud Cerkve njegove svete, u miru i veselju Duha svetoga. Tverdo odlučujem, da ću se pomnjivo i stalno s tvojom milostju služiti, svako zlo i svaku prigodu na grih marljivo bižati, za ljubav tvoju dužnosti svoga stališa potanko overšiti, i svaki križ i nevolju usterpljivo podniti. Protegni smilovanje tvoje ne samo na mene, dali i na sve ljude, i dobrostivost i providnost tvoju na sva stvorenja.

Sveta Mario, majko Boga i Spasitelja moga! moli za me grišnika; izprosi mi odpuštenje grihah, i milost, da se oda svakoga zla očuvam, i po ovom nevolj-

Digitized by Google

nom životu u vičnu slavu Sina tvoga u-nidjem! Sveti Andjele stražanine! brani me danas i u sve dni života moga na vrimenito blagostanje, i vikovično spasenje. Svi sveti i svetice božje! molite za me sada, i u vrime smerti moje. Amen.

Otče naš - Zdrava Mario - Virujem.

(*Za promišljanje u jutro može služiti iz* Naslidovanja Isukersta 3 Knjige 15 i 22 poglavje.)

MOLITVA VEČERNJA.

Svemogući, vičnji Bože! na sveršetku današnjega dneva padam prid tobom na kolina, i gamutim serdcem zahvaljujem ti za sva tilesna i duševna dobra, koja si opet danas meni i svemu stvorenju u-dilio. Svako dobro, koje učinismo ili i-madeino, samo od tebe i s tvojom po-moću učinismo i imademo. O kako je ne-izmirna tvoja dobrota, i bezkončno tvoje miloserdje! Kako goruću hvalu jesmo ti svi dužni, a osobito pak ja! Ali, ah ko-

Digitized by Google

liko putah sam bio tebi nezahvalan? Kako se moram stiditi, kad samo na današnji dan pomislim, i sam sebe upitam, je sam li tebi merljivo služio, je sam li tvoje svete zapovidi overšio, i pričastnu volju tvoju ispunio? Daj mi, o Bože! to pravo promisliti, i točno spoznati!

(*Iztraživanje savisti. Spomeni se: gdi i s kim si bio od jutra do večera? jesi li dužnosti svoje prema Bogu, sebi istomu i iskernjemu svomu, i dužnosti stališa svoga overšio? je si li od navadnoga griha očuvao se? itd.*)

Da, zaisto sam opet danas verlo nezahvalan i nepokoran bio tebi, Gospodine i Bože moj! ah mnogo i na mnogo načinah sam sagrišio; veliko je množtvo mojih grihah i pomankanjah! Ja ih poznadem, i svim sercem se za njih kajem. Nemogu drugo činiti, nego ponizno ih izpovidati, oplakivati, i bez pristanka tebi za pomilovanje i odpuštenje se moliti. Otče nebeski! u ime Isusa, Sina tvoga, po milosti Duha svetoga, molim te, smiluj se meni, i odpusti grihe moje!

Gospodine! ostani s nami, jer se pri-

Digitized by Google

bliža večer, i jur dan sveršuje. Blagoslovi, i sahrani mene i moje prijatelje i neprijatelje, bolestnike i umirajuće, i sve ljude. Daj i dušam virnih mertvih pokoj vičnji, i svitlost vičnja svitila njima!

Dilo Vire.

Bože moj, ja virujem stanovito sve istine, koje si nam Ti očitovao, i koje Katoličanska Cerkva uči nas da virujemo, jere Ti si sama istina, niti možeš privariti, ni biti privaren. Bože! utverdi moju viru.

Dilo Uhvanja.

Bože moj, ja postavljam sve moje uhvanje u neizmirnu tvoju dobrotu, i uhvam radi dostojanstvah mog božanstvenog Spasitelja da ćeš mi ndiliti tvoju milost u ovomu životu, i vičnju slavu na drugom. Bože! ukripi moje uhvanje.

Dilo Ljubavi.

Bože moj, ja ljubim tebe sa svim ser-

Digitized by Google

cem sverbu svake stvar, jer ti si neizmirno dobar, neizmirno dostojan da te ljubim; i radi tebe ljubim još iskrenjega moga kako sebe samoga. Bože! uzmnoži moju ljubav.

Blagoslovi me, blagi Isuse, skupno s Otcem i s Duhom svetim, uvedi me u diku nebesku. Amen.

Sveta Mario, majko božja! moli se za me Isusu Sinu svomu. Sveti Andjele stražanine, i svi Sveti, i Svetice božje! pomozite me s molbama vašima svagdi i vazda. Amen.

Otče naš — Zdravą Mario — Virujem.

(*Za večernju bogoljubnost može se upotribiti iz* Naslidovanja Isukersta u 3. knjizi pogl. 20, 22 i 59.)

POBOŽNOST U VRIME SVETE MISE.

Pripravna Molitva.

Svemogući, vikovičnji Bože! u sjedinjenju s onom velikom žertvom, koju ti

Digitized by Google

je Isukerst, Sin tvoj pripoljubljeni i Odkupitelj naš, na križu prikazao, prinosim ti ovo priuzvišeno posvetilište svete Mise na proslavljenje tvoga prisvetoga imena, na hvalu tebi dužnu za sve prijete milosti i dobročinstva; prinosim ti ga još, da zadovoljim pravdi tvojoj za mnogobrojne moje grihe, i s njimi zaslužene pedipse, da izmolim od tebe sve milosti i pomoći, koje su mi na vičnje spasenje potribne, i za duševno i tilesno blagostanje svih virnih, a osobito paka onih, za koje sam deržan moliti. Daj, o Bože, da ti ovo naminjenje ugodi, i milostivo učini, da ja sebe samoga tebi prikažem, kako se je Isukerst Sin tvoj za nas sasvim tebi prikazao! Amen.

Na Početak Mise.

U ime Otca, i Sina, i Duha Svetoga. Amen.

Stvoritelju neba i zemlje, verhu svih stvarih uzvišeni Bože! jedva se ja prah i pepeo usudjujem prid lice tvoje dojti.

Digitized by Google

Moji grisi bo, i nevolja moja pritištu, i uništuju me prid licem tvojim.

Božanstveni Odkupitelju, koj si bio poslušan Otcu svomu nebeskomu tja do smerti, a do smerti na križu, udahni u serce moje ona ćutjenja, koja bi se bila na gori Kalvarii u meni probudila, da sam svidok bio poruge i muke, koju si za nas podnio. Gani serce moje na onakovo priduboko poklonstvo i istinitu zahvalnost, na onako goruću ljubav prama tebi, da na ovomu svetomu posvetilištu dostojno, i na spasenje duše svoje pristanem. Amen.

Gospodine pomiluj (Kyrie eleyson).

Pogledaj milostivo na puk tvoj virni, koj se tebi, uzdajuć se u miloserdje tvoje, skrušenim serdcem moli za odpuštenje grihah njegovih, i za odvratjenje zaslužennh pedipsah.

Slava.

Slava u visokih Bogu.

Digitized by Google

I na zemlji mir ljudem dobre volje.
Hvalimo tebe.
Blagoslivljamo tebe.
Klanjamo se tebi.
Slavimo tebe.
Hvale uzdajemo tebi radi velike slave tvoje.
Gospodine Bože Kralju nebeski, Bože Otče svemogući.
Gospodine Sinu jedinorodjeni Isukerste.
Gospodine Bože, Jaganjče Božji, Sinu Otca.
Koj odnimaš grihe svita, smiluj se nami.
Koj odmimaš grihe svita, primi molenje naše.
Koj sidiš ob desnu Otca, smiluj se nami.
Jere ti sam svet.
Ti sam Gospodin.
Ti sam privisoki Isukerste.
Sa svetim Duhom u slavi Boga Otca. Am.

Molitva.

Bože, koj ljubećim tebe, dobra nevidjena pripravio jesi: ulij u naša serca hotinje tvoje ljubavi, da tebe u svih, i

Digitized by Google

sverhu svih ljubeći, obetjanja tvoja, koja svako željenje nadhode, dostignemo. Po Gospodinu našemu Isukerstu Sinu tvomu, koj s tobom žive, i kraljuje po sve vike vikov. Amen.

Štenje svetih knjigah.

Pripoljubljeni! ljubimo jedan drugoga, jer je ljubav od Boga, i svaki, koj ljubi, je od Boga rodjen, i poznaje Boga. Koj ne ljubi, ne pozna Boga, jer Bog je ljubav. U tom se je pokazala ljubav božja k nam, što je Bog poslao Sina svoga jedinorodjenoga na svit, da živemo po njemu. U ovom je ljubav: ne kao da smo mi Boga ljubili, nego što je on nas prie ljubio, i poslao Sina svoga na ublažujuću žertvu za grihe naše. Pridragi! kad nas je Bog ovako ljubio, jesmo i mi dužni ljubiti jedan drugoga. « (1. Ivan. 4, 7—11).

Hvala Bogu na zapovidi ljubavi, što ju je u serce naše upisao, i po apostolim svojima svim narodom navistio. Iz ljubavi prama Bogu hoćemo iskernjega

Digitized by Google

svoga kao same sebe serdčeno i dilom ljubiti!

Evandjelje.

U ono vrime reče Isus učenikom svojim: « Kao što je Otac mene ljubio, tako sam i ja vas ljubio. Budite u ljubavi mojoj. Ako zapovidi moje overšite, ostat ćete u ljubavi mojoj, kao što i ja overših zapovidi Otca moga, i ostajem u ljubavi njegovoj. Ovo vam rekoh, da bude radost moja u vami, a radost vaša da bude izverstna. Ovo je zapovid moja, da se medju sobom ljubite, kao što sam ja vas ljubio. Nitko neima veće ljubavi od ove, da tko život svoj dade za prijatelje svoje. Vi ste prijatelji moji, ako činite što vam zapovidam. « (Iv. 15, 9-14).

Hvala ti budi, Isukerste, što si mi po tvojem svetom Evandjelju put u život vični pokazao! Pomozi mi, da tvoju priveliku ljubav naslidujem, i u svakoj prigodi iskernjemu svomu dobra činim.

Viroranje.

Virujem u jedinoga Boga Otca sve-

Digitized by Google

mogućega, Stvoritelja neba i zemlje, vidivih svih, i nevidivih.

I u jedinoga Gospodina Isukersta, Sina Božjega jedinorodjenoga.

I od Otca rodjena prie svih vikovah.

Boga od Boga, svitlost od svitlosti, Boga istinoga od Boga istinoga.

Rodjena, ne stvorena, jedinosućna Otcu: po komu su svaka stvorena bila.

Koj radi nas ljudih, i radi našega spasenja saide s nebesah.

(*Ovdi se poklekne*) I uputio se je po Duhu Svetomu od Marie Divice: i čovik učini se.

Propet jošter radi nas pod Ponciom Pilatom, mučen, i pokopan bi.

I uskersnu tretji dan po pismih.

I uzajde na nebo, sidi ob desnu Otca.

I opet dojti ima sa slavom suditi žive, i mertve: koga kraljestvu neće biti sverhe.

I u Duha Svetoga Gospodina, i životvorećega: koj od Otca, i Sina izhodi.

Komu s Otcem, i Sinom skupno se klanjamo, i skupno proslavljamo; koj govorio jest po Prorocih

Digitized by Google

I jednu, Svetu, Katoličansku, i Apostolsku Cerkvu.

Ispovidam jedno Kerštenje na odpuštenje grihah.

I čekam uskersnutje mertvih.

I život došastoga vika. Amen.

Gospodine i Bože moj! virujem sve što si ti očitovao, i što nam kroz svetu Katoličansku Cerkvu, da virujemo, pridstavljaš. U ovoj viri hoću da živem i umrem. Podili mi na to milost tvoju, i uzmnoži viru moju. Amen.

Prikazanje.

Otče svemogući Bože poklanjam ti s Misnikom ovo posvetilište na spoznanje tvoga veličanstva i gospodstva verh svih stvarih. Primi ga jošter na zahvalu za dobročinstva, kojima me neprestano nadarivaš. Spomeni se, Otče miloserdja, da posvetilište, koje ti poklanjam, ono isto jest, koje prikazao ti je na križu pripoljubljeni tvoj Sin Isukerst za odkupljenje svega Svita. Primi ga dakle i danas kao utaživu žertvu za grihe. Po-

Digitized by Google

daj mi živu viru, stavno uhvanje, goruću ljubav, pravu podniženost, netegnutu čistoću. Sve ovo udili i mojim roditeljim, poglavicam, prijateljim, dobročincim, neprijateljim, svim onim, koje smistio san s puta pravednosti, i onim koji se mojin molitvam priporučivaju.

Pridglasje.

Uzdignimo serca naša k Gospodinu Bogu našemu, i hvalimo i slavimo ga sa svimi stvorenji! U istinu dostojno i pravedno jest, pravo i spasiteljno, da te vazda i svagdi hvalimo i slavimo, svemogući Otče, vičnji Bože, koj si iz ljubavi k nam Sina svoga jedinorodjenoga na svit poslao, da nas od griha i vičnjega pogubljenja izbavi, i put spasenja da nam pokaže. Po istom Isukerstu Gospodinu našemu hvale te blaženi dusi na nebesih, i slave Kerubim i Serafim ime tvoje sveto. I mi takodjer uzdižemo ujedno s njimi naš glas pridubokim poštovanjem govoreći:

Svet, svet, svet je Gospodin Bog sa-

Digitized by Google

baot! Puna su nebesa i zemlja slave tvoje! Hožanna u višnjih Blagoslovljen koj pride u ime Gospodinovo! Hožanna u višnjih.

Svetotajnost.

U ime, i po dostojanstvih Isukersta Sina Tvoga Gospodina našega, koj bez ostaviti svoje nebesko pristolje istinito se spravlja sajti na naš Oltar, podniženo te molimo, milostivi Otče, da nas učiniš ùdionike plodah ovoga svetoga posvetilišta, kojega je žertva pričista, i neizmirno ugodna tvojima očima. U ime njegovo molimo te, da obraniš, rasprostraniš, i proslaviš po svemu svitu svetu Cerkvu Katoličansku. Nadari tvojim duhom obćenoga njezina Pastira Papu našega I., da bude pravi Otac, i Naučitelj pravovirnih. Priporučivam ti Biskupa našega I, komu si pridao duhovno vladanje ove deržave da njegovim nastojanjem i svetinjom dobrih izgledah vodeći nas po pravomu putu, na sverhu k tebi dovede. Blagoslovi Cesara i Kralja našega I., i njego-

Digitized by Google

vu čestitu obitelj, ti ga nadahni tvojom pravdom, i mudrostju u vladanju podložnoga puka. Udili mir Kerstjanskim narodim, i nemoj dopustiti, da nas zamami zahod, ili opačina, nego privedi, i sakupi sve ljude u skut Apostolske Katoličanske Rimske Cerkve na njihovo vikovično spasenje.

Ne podizanje Ostie.

Zdravo prisvèto Tilo Isukerstovo, porodjeno od Divice Marie, za privelike moje, i svega svita grihe na križu propeto! O dobrostivi Isuse! budi milostiv grišnoj, i nevoljnoj duši mojoj.

Na podizanje Kaleža.

Zdravo prisveta, i neprocinjena Kervi Gospodina Isukersta za me prolita! Operi i posveti dušu moju, primilostivi Gospodine Isukerste, po dostojanstvu prisvete tvoje Kervi.

Spomena mertvih.

Primilostivi Gospodine! smiluj se du-

Digitized by Google

šam, koje su priminule u milosti tvojoj, ali se nahodu srid ognja Očistjenja za oprati ostatke njihovih grihah. Navlastito priporučivam ti duše mojih roditeljah, sestarah, bratje, dobročinacah, prijateljah, neprijateljah, i onih, kojim sam kojmgod načinom mogao biti uzrok smutnje, i gribah. Oblakšaj muke njihove u obzir prisvetoga ovoga Posvetilišta, ter praštajući im pristupanja ljudske slabosti udili im nadarenje njihove vire. Evo Kervi moga Spasitelja, on je muku podnio za svih, dakle po nje dostojanstvih ti ih privedi u misto svitlosti, mira i vikovičnjega uživanja. A vi, duše svete, koje ja uhvam, da sam pomogao mojim molitvama, spomenite se mene u rajskoj slavi, da jednom uzmogu s vama zajedno uživati Boga, i hvaliti ga pò sve vike.

Otče naš.

Zapovidmi spasiteljnimi opominjeni, i nebeskim naukom obavištjeni, smimo reći: Otče naš, koj jesi na nebesih *i ost.*

Izbavi nas, molimo te, Gospodine, oda

Digitized by Google

svih zalah prošastih, sadašnjih i dojdućih, i po odvitovanju blažene i vazda dive Marie, blaženih Apostolah i svih Svetih daj milostivo mir u dni naše, da pomoćju tvojom budemo od svakoga griha slobodni, i od svake smutnje i nevolje sigurni.

Jaganjče Božji.

Jaganjče božji, koj odnimaš grihe svita, pomiluj nas!

Jaganjče božji, koj odnimaš grihe svita, pomiluj nas!

Jaganjče božji, koj odnimaš grihe svita, daruj nam mir!

Pričešćenje.

Gospodine, nisam dostojan, da ulizeš pod krov moj, nego reci samo ričju, i ozdravit će duša moja! (*I opetuj triput bogoljubno, i ponižno).*

Dočim misnik otajstvenu pitju Tila i Kervi tvoje blaguje, Odkupitelju moj božanstveni! bih se i ja morao k oltaru približiti, i po izgledu starodavnih ker-

Digitized by Google

stjanah dio primiti u ovoj svetoj gostbi neizmirne ljubavi tvoje. Ali nevridnost moja plaši me i prinudja, da s očitnikom evandjelskim samo od daleka stojim, i da pokajan u persi udarajuć skrušenim sercem vapim: O Bože, budi milostiv meni nevoljnomu grišniku! Oživi me duhom tvojim, pridobri Isuse, buduć da se ne usudjujem danas tvoje prisveto Tilo i Kerv primiti! Ukripi me na ervanje proti grihu, na izveršivanje kripostih kerstjanskih i na ustèrpljivo podnašanje svih tugah i nevoljah! Ne daj da pogine duša moja, kojoj si u prisvetom oltarskom Otajstvu Tilo i Kerv svoju za pitju pripravio, dali vodi je putem zapovidih tvojih u život vičnji. Amen.

Po Pričeštenju.

Daj, molimo te, o Bože! da vridno prijetje svetotajstvene pitje puk tvoj virni sve to više očisti od grihah njegovih i ponuka na izveršivanje bogoljubnosti i kriposti, a jednom na uživanje slave tvoje privede: za to te prosimo po Isukerstu,

Digitized by Google

Sinu tvome, Gospodinu našem. Amen.

Ugodila ti, prisveto Trojstvo! ova priuzvišena žertva, da nam i svim, za koje ti je prikazasmo, bude na vikovično spasenje, po Isukerstu Gospodinu našemu. Amen.

Blagoslovio nas svemogući Bog, Otac, i Sin, i Duh Sveti. Amen.

Zaglava.

Otče nebeski! ganutim sercem zahvaljujemo ti, da si nas udionike učinio otajstvene gostbe Tila i Kervi Isukersta, Sina tvoga, i svetčanog uzpomenutja smerti njegove. Oprosti nam milostivo sva pomanjkanja, koja smo mlačnostju i razstrešenostju sakrivili. Želimo i odlučujemo, da ćemo u svemu izgled našega božanstvenoga Odkupitelja virno naslidovati, da postanemo dionicim dragocinih plodovah tvoga slavnoga posvetilišta. Tu milost udili nam po istom Isukerstu, Sinu tvomu, Gospodinu našemu, koj s tobom i s Duhom svetim živi i kraljuje Bog po sve vike vikah. Amen.

Digitized by Google

Počelo Svetoga Evandjelja po Ivanu. *pog. 1.*

U počelo biše Rič, i Rič biše pri Bogu, i Bog biše Rič. Ovo biše u počelo pri Bogu. Svaka po njoj učinjena jesu; i bez nje učinjeno jest ništa, što učinjeno jest. U njoj biše život, i život biše svitlost ljudih; i svitlost u tminam svitli, i tmine nju neobujaše. Bi čovik poslan od Boga, komu ime biše Ivan. Ovi dojde na svidočanstvo, da bi svidočanstvo izveo o svitlosti, da bi svi njemu virovali. Ne biše on svitlost, nego da bi svidočanstvo učinio o svitlosti. Biše svitlost istinita, koja prosvitljuje svakoga čovika dohodećega na ovi svit. Na svitu biše, i svit po njoj učinjen bi, i svit nju ne pozna. U svoja dojde, i svoji nju ne primiše. A kolicigodir primiše nju podade njima vlast, da se Sinovi Božji učine, ovimi, koji viruju u ime nje, koj ne iz kervih, ni iz hotinja puti, ni iz hotinja čovičjeg, dali od Boga rodjeni jesu. I Rič Put učinila se jest (*na koje riči poklekne se*), i pribiva u nas: i vidismo slavu nje, slavu kako jedinorodjenog od Otca, puna milosti i istine.

Digitized by Google

MOLITVA PRIE ISPOVIDI.

Zahvaljenje i prošnja prosvitljenja.

Svemogući Vičnji Bože! Stvoritelju, Odkupitelju, Posvetitelju moj, Nadaritelju dobrih, i zlih pravedni Osvetitelju! ja nevoljno stvorenje klanjam se tebi. Virujem u tebe, uhvam se u neizmirno miloserdje tvoje, da hoćeš mi oprostiti grihe: sa svim sercem hvalu tebi uzdajem za neizbrojena, i neprocinjena dobra; koja sam od tebe od postanka moga do sada primio. Ti si me na priliku tvoju od ništa stvorio. Ti si me kervlju tvojom od paklenoga sužanstva odkupio. Ti si me po svetomu Kerštjenju na milost priveo, i svitlostju vire tvoje prosvitlio. Ti si me do sada terpio u grisih mojih, i na pokoru primilostivo čekao, i sad me zoveš na svetu Ispovid, što drugim manjim od mene grišnikom,

Digitized by Google

jer nije bilo dopušteno, sada se muče, i u vike će biti mučeni u ognju paklenomu. O Bože moj, kako si veliko miloserdje učinio meni! Nećeš ti, da ja poginem, nego da se k tebi obratim, i pokoru činim, koju i želim sada učiniti, koliko mogu najbolje na slavu, na korist, i na spasenje duše moje.

I zato jerbo ja nevoljni grišnik nemogu se dići iz dubine grihah mojih bez pomoći tvoje: priponizno molim, prosvitli pamet moju svitlostju Duha svetoga; da poznam sve grihe moje, od kojih danas na ispovidi želim očistiti dušu moju s pravim pokajanjem, i obetjanjem, da se veće neću nikad na njih povratiti.

Sada izkušaj duševnost tvoju, jesi li sagrišio: pomišljenjem, govorenjem, dilom, izostavljenjem dobrih dilah - proti deset zapovidih božjih i pet cerkvenih - proti dužnostim prama Bogu, sebi samomu, i iskernjemu svomu - jesi li kriv kojemu grihu od sedam poglavitih, i šest grihah proti Duhu svetomu, devet tudjih grihah itd. - jesi li overšio dužnosti svoga stališa, kao otac, mati, sin, brat, sluga,

Digitized by Google

težak itd. – Moruš navlastito paziti, jesi li na zadnjoj izpovidi pravo skrušen bio; sve naredbe izpovidnikove overšio i osobito tvoj navadni grih ostavio. –

Dilo Pokajanja.

(*Iz Knjige:* « Pravo skrušenje serdca « *Tome iz Kempisa*).

Gospodine, i Bože moj, Otče prisveti! sagrišio sam proti nebu i proti tebi, i nisam vridan nazvati se sinom tvojim, nu uzmi me za slugu tvoga!

Kad bi mi hotio po pravdi tvojoj učiniti, morao bi me u vike odverći od lica tvoga, a kad me opet za svoga primaš po Isukerstu Sinu svome, neizmirno mi izkažuješ miloserdje svoje. Kripkim pouzdanjem u ovo tvoje priveliko miloserdje padam prid tobom na kolina, pak te ponižnim i skrušenim serdcem molim: Nu ozri se, primiloserdni Bože, na mene mluhavo i nevoljno stvorenje tvoje i budi milostiv meni grišniku! Ne serdi se u vike na opačinu sluge tvoga, da-

Digitized by Google

pače spomeni se množtva smilovanjah tvojih odvikah, spomeni se posluha, uzdisanjah, muke i smerti Isukersta priljubeznoga Sina tvoga, i daj mi danas u tebe milost najti. Oprosti sve krivine moje, i neizbriši ime moje iz knjige života, dali pribroji me stadu izabranih tvojih, da ime tvoje hvalim i slavim na vike. Amen.

Odluka.

U gorkosti serdca svoga spominjem se prošastoga života, i tverdo odlučujem, da ću se odsad poboljšati. Nijedno opačno pohotinje, nijedan zao izgled neka me ne uvede u grih; ali i nikakova težkoća, nikakvi strah, da ću izgubiti svoje imanje, zdravlje i život, neka me ne zaderže, da tvoju svetu volju potanko ne ispunim. Zato ću, o Bože moj, pogibeljne prigode na grih bižati, sa svimi na poboljšanje potribnimi pomoćmi pomnjivo se služiti, svaku nepravdu i štetu, koju sam kroz grihe svoje uzrokovao, popraviti, zločinstva svoja ispovidniku, namistniku tvomu, čisto ispovidati, i u na-

Digitized by Google

redbah njegovih tvojoj se svetoj volji sasvim podložiti. Gospodine! što ćeš da činim? Serdce moje je pripravno na sve, što je tebi po volji. –

PO ISPOVIDI.

Molitva.

Oh koliko je veliko miloserdje tvoje, Bože moj, koj opet grišnika primaš kao poljubljeni otac rasmetnoga sina u milost tvoju. Uzdam se, da si i mene na svetoj Ispovidi danas primio. Zato sa svim serdcem zahvaljujem neizrečenomu miloserdju tvomu na privelikomu dobru, koje si mi ovi dan učinio. Stavi, Gospodine, u moje serdce prisveti tvoj strah, da se tebe vazda bojim, koji svaka znaš, i vidiš, i da se nepovratim na prošaste moje grihe.

Uzdisanja, i zahvaljenje

Veliko je i neizmirno miloserdje tvoje, Gospodine Bože moj! od koga se uzdam, da sam danas na svetoj Ispovidi

Digitized by Google

primio priveliki dar milosti tvoje, i izbavljen od grihah mojih. Dostojan sam bio, da me odbaciš od milostivoga lica tvoga; zaslužio sam, da me pokaraš; ti ništanemanje dostojao se jesi pomilovat mene. Bio sam pogan, ti si me očistio: bio sam u tminah, ti si me prosvitlio: bio sam paklenima verigami svezan; ti si me razvezao: bio sam mertav; ti si me oživio: Procinjujući što sam bio, i što sam sada, Spasitelju moj! ispovidam, i spoznajem; da sam toliko putah kroz tvojom Božanstvenu dobrotom od sužanjstva paklenoga, i od njegove kervničke oblasti oslobodjen, od mukah paklenih učuvan, od vičnjega osudjenja obranjen, i na put spasenja primilostivo doveden. Zato sa svim serdcem zahvaljujem neizrečenomu miloserdju tvomu, na dobru privelikomu, koje si mi ovi dan učinio, i ponizno molim, da me po svetoj milosti tvojoj bez grihah do smerti uzderžiš, od kojih mislim, i odlučujem temeljito u sercu momu paziti se kako od najvećega zla svita. Zato, Gospodine Isukerste! dajem tebi serce moje, i u-

Digitized by Google

lažem ga u prisvete rane tvoje, da ga natopiš tvojem prisvetom Kervlju, da mehkano učini se na obsluženje svetoga zakona tvoga; i da od danas s njim ne vladam; nego ti: ti ga derži, pazi, i upravljaj na ispunjenje svete volje tvoje; i derži ga, i pokripljuj u svetoj ljubavi tvojoj, u kojoj želim živiti, i tebe uživati, Spasitelju duše moje, sada, i u vike. Amen.

Molitva

Budi tebi, molim te, Gospodine Bože moj, po dostojanstvu, i po molbah Blažene Divice Marie, i sviuh Svetih draga, ugodna, i primljena ova ispovid moja; i štogod je meni manjkalo u nje čistoći, i skrušenju serdca moga, neka namakne, i ispuni privelika dobrota tvoja, muka, i smert Isukerstova, i miloserdje tvoje, po komu ti mene od sviuh grihah mojih primilostivo odriši; i prisveti dar milosti tvoje meni dopusti, da po njemu tebi na zemlji drag, i ugoden, a na nebu spasen biti u vike budem dostojan. Tako bilo.

Digitized by Google

(Za bogoljubna razmišljanja u vrime sv. Izpovidi pristoje se iz « Naslidovanja Isukersta *I. Knjige pogl. 21, 22 i 25, II. Knjige pogl. 6. III. Knjige pogl. 20, i IV. Knjige pogl. 7)*

MOLITVE PRIE PRIČEŠTENJA.

Molitva S. Ambrožia.

K terpezi prisladke gostbe tvoje, milostivi Gospodine Isukerste, ja grišnik ne uzdajući se u svoja dostojanstva, i dobra dila; nego uhvajući se u miloserdje, i dobrotu tvoju pristupam bojeći se, i strašeći se, jer je serdce, i tilo moje s mnogih grisih oskvernjeno, pamet, i jezik s pomnjom nečuvan. Dakle, o Milostivo Božanstvo, i strahovito Veličanstvo! ja nevoljan medju tolikim nevoljam stisnut k tebi studencu miloserdja utičem se; k tebi hitim, da me ozdraviš; pod tvoje zaštitenje bižim, i koga nemogu kaono Sudca podniti, želim i uzdišem za Spasitelja imati. Tebi, Gospodine, rane moje očitujem, tebi potajne

Digitized by Google

zloće moje odkrivam. Poznajem grihe moje mnoge i velike, radi kojih se bojim. Uhvam se ništanemanje u miloserdje tvoje, komu nije broja. Pogledaj dakle na me s očima miloserdja tvoga, Gospodine Isukerste, Kralju vičnji, Bože i Čoviče propeti za čovika. Usliši me uhvajućega u te. Smiluj se meni! tugami i nevoljami napunjenomu, ti, kojega vrilo miloserdja nikada neće prisahnuti. Zdravo spasonosno posvetilište za mene, i za vas narod čovičanski na otaru Križa prikazano! Zdravo plemenita, i neprocinjena Kervi, koja iz ranah Gospodina moga Isukersta iztičeš, i grihe svega svita pereš! Spomeni se, Gospodine, stvorenja tvoga, koje si Kervju tvojom odkupio. Kajem se da sam sagrišio. Želim se od grihah, u koje sam upao čuvati. Odnimi dakle od mene, pridobrostivi Otče, sve nepravde, i grihe moje; da očistjen u duši i u tilu dostojno pristupiti mogu k ovomu Svetotajstvu: i dopusti, da ova prisveta hrana Tila, i Kervi tvoje, koju ja nedostojni primiti mislim, bude grihah mojih odpuštenje, i zloćah mojih

Digitized by Google

sveršeno očistjenje, zlih mislih iztiranje, a dobrih ponovljenje; dilah tebi ugodnih spasonosno pokriplјenje, duše i tila protiva neprijateljskim zasidam prikripostno zaštitenje. Amen.

Druga Molitva

Sv. Tome iz Akvina.

Svemogući, vičnji Bože! evo pristupam k Svetotajstvu jedinorodjenoga Sina tvoga, Gospodina našega Isukersta, pristupam kao nemoćnik k likaru života, kako nečist k vrilu miloserdja, kako slipac k suncu vičnje svitlosti; kao ubog i potriban k Gospodinu neba i zemlje. Molim dakle obilnost tvoje neizmirne blagodarnosti, da se dostojiš ozdraviti moju slabost, oprati nečistoću, prosvitliti slipoću, obogatiti uboštvo, zaoditi golоću: da Kruh andjeoski, Kralja kraljevah, i Gospodina gospodujućih dočekam s tolikim poštovanjem i poniženstvom, s tolikim skrušenjem i bogoljubstvom, s tolikom čistoćom i virom, s takvim na-

Digitized by Google

mnjenjem i odlukom, kako je potribno, i korisno za spasenje moje duše. Dopusti mi, molim te, Gospodinova Tila i Krvi ne samo da primim Svetotajstvo, nego i jakost i kripost njegovu. O primilostivi Bože! daj mi Tilo jedinorodjenoga Sina tvoga Gospodina našega Isukersta, koje uze od Divice Marie tako primiti; da zaslužim sdružiti se s Tilom njegovim otajstvenim, i k sinovom njegovim pribrojiti. O priljubeznivi Otče! dopusti mi dragoga Sina tvoga, koga sad pokrivena krušnim obličjem pri putovanju primiti odlučujem, jednom odkrivenim licem vikovično gledati: koj s tobom žive i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vike vikah. Amen.

Pisma.

Smiri željnu moju želju,
Stan oberi tvoj u meni,
Dojdi sladki Spasitelju,
Dojdi Bože moj ljubljeni.
Neka duša mâ smirena,
Dočiun u njoj raj se objavi,

Digitized by Google

Kuša dobra božanstvena,
Goreć rajskoj u ljubavi,
Dojdi sladki moj Isuse,
Dojdi slavni Kralju od neba,
Da me željne želje u tebi
Samiriti sve budu se.
Dojdi mili vireniče,
Lipi uresu rajskih stranah,
Po kom cvitje zemlji niče,
Nebu svitlost sja sunčana.
Dojdi višnji tvom svitlosti,
Da prosvitliš moje tmine,
I s milostju tvom sve ine
Meni udiliš čestitosti.
Tebe serdce moje žudi,
Ti me nigda ne ostavi,
Svedj u pomoć meni budi,
Moj Spasitelj, i Bog pravi.

Dojdi, blagi Isuse, ter pohodi me! Očisti, posveti, utiši, pokripi, odkupi i sahrani me u život vičnji! U tebe virujem, u tebe uhvam, tebe nada sve ljubim!

Digitized by Google

Kada primaš Svetotajstvo uzdiši:

Moj Isuse! virujem u tebe. Moj Isuse! Uhvam se u tebe. Moj Isuse! poklanjam se tebi. Moj Isuse! ljubim tebe sa svim serdcem mojim. O da bi te mogao ljubiti, kako te ljube sveti tvoji na nebu. O hrano života! o sladkosti! o životu serdca moga! o ljubavi moja! Bože moj, i sve dobro moje! ujedini me s tobom u ljubavi, da tako s tobom ujedinjen u vike živem. Amen.

O jaganjče božji, koji odnimaš grihe svita, pomiluj me!

Gospodine, nisam dostojan, da ulizeš pod krov moj, nego reci samo ričju, i ozdravit će duša moja!

PO PRIČESTJENJU.

Netom se pričestiš reci:

Dušo Isukerstova posveti mene. — Tilo Isukerstovo sahrani mene. - Kervi

Digitized by Google

Isukerstova opoji mene - Vodo persih Isukerstovih operi mene. - Muko Isukerstova pokripi mene. - Dobri Isuse usliši mene. - U tvoje rane sakrij mene, i ne dopusti da se odilim od tebe. - Od prihuda neprijatelja oslobodi mene. - Na čas moje smerti zazovi mene. - Da zajedno s Svetima tvojima slavim tebe u vike vikah. Tako budi.

Molitva.

(*sv. Tome iz Akvina*).

Zahvaljujem ti, Gospodine sveti, Otče svemogući, vičnji Bože! koj mene grišnika nedostojnog slugu tvoga, bez svakoga mog zasluženja, po samomu dostojanstvu miloserdja tvoga nahraniti dostojao se jesi neprocinjenim Tilom i Kervju Sina tvoga Gospodina našega Isukersta. I molim te, da mi nebude ovo sveto Pričestjenje na krivinu i pogubljenje, nego spasiteljno isprosenje odpuštenja. Budi meni oružje vire, i štit dobre odluke. Neka bude mojih zločali

Digitized by Google

očistjenje, poželjenja i nečistoće iskorenutje, ljubavi usterpljenja, posluha, i podniženstva, i svih kripostih uzmnožanje, protiva zasidanju sviuh neprijateljah vidjenih i nevidjenih prijako obranenje, ganutjah tilesnih i duhovnih sveršeno počinutje; u tebi jedinomu i pravomu Bogu stalno nasladjenje i sverhe moje srićno sveršenje, i ispunjenje. I molim te, da k onoj neizrečenoj gostbi mene grišnika privesti dostojiš se, gdi ti sa Sinom tvojim i Duhom svetim izabranim tvojim istinita jesi svitlost, nasitjenje podpuno, vikovičnje veselje, sveršena radost i prava čestitost. Po istomu Kerstu Gospodinu našemu. Amen.

Isuse, vičnja ljubavi! ti si se dostojao u meni nedojnom grišniku stan svoj obrati! Kakovu čast da ti izkažem, kako li da ti zahvalim za tvoje neizmirno smilovanje? Nije li jur sve tvoje, što bih ti zato mogao učiniti, ili dati? Ako ne drugo primi posvetilište moga poniženstva i siromaštva, primi serdce moje, i učini, da nikad ne prestane tebe ljubiti; jer ti sam si spasenje duše moje, samo

Digitized by Google

u tebi nahodim mir i pokoj, i kad tebe posidujem, imam vrilo svih dobarah. K tebi samomu valja mi upraviti sve misli i želje, riči i dila, jer mi nije ništa bolje, nego s tobom najužje sdružen biti. Budi ti u naprid moj mogući provoditelj, i čini da te virno slidim. Ti si mi izgled svoj ostavio na zemlji, da po njemu virno živuć, jednom vičnju platju, i slavu kod tebe uživam.

Božanstveni Spasitelju! pomiluj sve, koji miloserdje tvoje zazivaju; daj milost svoju svim, koji je potribuju, i učini nas takove naslidnike svoje, da dostojimo uživati ovdi milost tvoju, a jednom u raju nebesku diku. Amen.

Druga Molitva.

Zdravo Spasitelju moj! Sinu pričiste Divice, radosti moja, ljubavi moja, pokoju mog serdca, sve moje dobro, zdravo. Virujem u tebe o vikovita istino! Uzdam se u tebe o neizmirno miloserdje! Ljubim tebe sa svim sercem o dobroto neizrečena! Klanjam ti se priponizno, i

Digitized by Google

prid tobom padam o privisoko veličanstvo! Zahvaljujem tebi o neprocinjena blagodarnosti! O Isuse tebe sam želio, za tobom sam uzdisao! sad sam našao, koga ljubi duša moja. O kolika je ta milost! da se dostoja k meni dojti Bog moj! Spasitelj moj! Kralj neba i zemlje k meni nevoljnomu cervku! O Isuse, koj se hoti nastaniti u momu sercu, hvalu tebi uzdajem, i pivam s tvojom Majkom: Uzveličaje duša moja Gospodina!

O priblagodarni Odkupitelju moj! kako ću ti dostojno zahvaliti na neizmirnoj dobroti, koju si sada ukazao meni nevoljnomu grišniku! Pozivam svakolika stvorenja ovoga svita da te sa mnom slave i hvale. Hvalite Gospodina svi narodi, hvalite njega svi puci: jere potverdjeno jest sverhu nas miloserdje njegovo. Blagoslivljajte sva dila Gospodinova Gospodina, hvalite i uzvišite njega u vike. Blagoslovi dušo moja Gospodina, i sva koja unutra u meni jesu, sveto njegovo ime. Blagoslovi dušo moja Gospodina, i nemoj se zaboraviti svih njegovih daro-

Digitized by Google

vah. Prisladki Isuse, koga imam sada u sercu momu, neodnimi nigda od mene tvoje milosti; nemoj se nigda sa mnom rastaviti.

Prošnja.

Uhvajući se u te, Spasitelju moj, da mnogo obilatie spasenje ulizavši u moje serdce jesi donio, nego kadà unišavši u Zakeovu kuću rekao si: danas je spasenje ovoj kući učinjeno: očitujem tebi moje potribe. Ti znaš, Gospodine, koje napasti na mene nasertjaju, u kojih pogibilih živem, u koja pomanjkanja padam. Izliči, Gospodine, moju dušu, izliči duhovne moje nemoći. Neka ovo slavno Svetotajstvo Tila i Kervi tvoje bude meni na očistjenje grihah, jakost u slabosti, pomoć u pogibilih, temeljitost milosti, lik života, uspomena prigorke tvoje muke, oslobodjenje od svake napasti.

Za onu neizmirnu ljubav, koju si svitu ukazao, neizmirno tvoje miloserdje poniznо molim: dopusti, Gospodine, mir

Digitized by Google

i jedinstvo kerstjanskim Poglavicam, uzvisi S. Majku Cerkvu, i sve krivovirnosti iskoreni. Uzmnožaj pravedne, grišnike na pokoru probudi, nevirnike prosvitli, nevoljne utiši, živim milost, i mertvim vičnji pokoj udili. Tako budi.

Pobožna razmišljanja za porabu prie i posli pričestjenja nahode se u IV. Knjizi Naslidovanja Isukersta, *prie pričestjenja navlastito pogl. 1, 2, 3, i 17, a po pričestjenju pogl. 8 i 9.*)

NA VEĆU BOŽJU SLAVU.

Digitized by Google

KAZALO

Saderžajah Knjigah i poglavjah

O NASLIDOVANJU ISUKERSTA.

KNJIGA PERVA.

Opomene Korisne za život duhovni

Poglavje I. *Da imamo naslidovati Isukersta, i pomerziti na svitovne taštine* . . Str. 1
« *II. O taštini umstva bez straha božjega, i kojeno jest istinito, i koristno umstvo* « 4
« *III. O Nauku istine* « 6
« *IV. O spametnosti u dilovanjih* . . . . « 10
« *V. O štenju Svetih Pisamah* . . . . « 11
« *VI. O pohotinstvih bezrednih* . . . . . « 12
« *VII. Kako imamo se ukloniti izpraznom uhvanju, i oholosti* . . . « 13
« *VIII. Kako se imamo ču-*

Digitized by Google

vati odvišnoga prijateljstva . . . . . « 15
Poglavje IX. O posluhu, i podložnosti . . . « 16
« X. O bižanju od savišnih ričih . . . . « 17
« XI. O stečenju mira, i ljubovstva za napridovati « 19
« XII. O koristi suprotivah « 22
« XIII. Kako imamo odoliti napastima . . . « 23
« XIV. Kako se imamo ukloniti nerazložitomu sujenju . . . . . « 27
« XV. O dilih učinjenih po ljubavi . . . . « 28
« XVI. Kako imamo terpiti tudja pomanjkanja . « 30
« XVII. O životu u samostanih . . . . « 32
« XVIII. O izgledih Svetih Otacah . . . . « 34
« XIX. O dilovanjih dobra redovnika . . . « 37
« XX. O ljubavi samoće, i mučanja . . . . « 41

Digitized by Google

Poglavje *XXI. O pokajanju serca* . 45
« *XXII. O razmišljanju čovičje nevolje* . . . 48
« *XXIII. O razmišljanju o smerti* 53
« *XXIV. O sudu, i mukah radi grihah* . . . 58
« *XXV. O gorućem poboljšanju svega života našega* 62

KNJJGA DRUGA.

Opomene potežuće k unuternjem obćenju

Poglavje I. *O unuternjem obćenju* str. 69
« II. *Koliko je korisno podniziti se cić svojih pomanjkanjah, i grihotah* . 74
« *III. O dobrom, i mirnom čoviku* 75
« *IV. O čistoj pameti, i prostom naumu* . . . 77
« *V. Da čovik ima sebe ogledati* 79
« *VI. O veselju dobre svisti* . 80

Digitized by Google

Poglavje *VII. O ljubavi k Isusu verh svih stvarih* . . . « 83
« *VIII. O posobitom prijateljstvu s Isusom* . « 85
« *IX. O manjkanju svake utihe* . . . . . « 88
« *X. O harnosti za milost Božju* . . . . « 93
« *XI. O malom broju ljubovnikah Križa Isukerstova* « 96
« *XII. O Kraljevskom putu Križa svetoga* . . « 99

KNJIGA TRETJA.
O unuternjem utišenju.

Poglavje I. *O Isukerstovom unuternjem besidenju k virnoj duši* . . . . str. 107
« II. *O unuternjemu božjemu besidenju* . . . « 109
« III. *Da se riči Božje imaju podniženo slišati, i da ih mnozi ne procinjuju* « 110
« *Molitva za isprositi milost bogoljubnosti* . . « 113

Digitized by Google

Poglavje IV. *Da se ima u istini, i u podniženstvu prid Bogom obćiti, i živiti* « 114
« V. *O zamirnom dilovanju ljubavi božje* . . « 117
« VI. *O iskušenju istinoga ljubovnika* . . . . « 121
« VII. *O sakrivenju milosti pod stražom podniženstva* « 124
« VIII. *Da malo imamo sami sebe procinjivati u očiu Božjih* . . . . « 128
« IX. *Da se imaju sva Bogu pripisati, kakono sverhi najposlidnjoj* . . « 130
« X. *Kako, pogerdivši svit, sladko jest služiti Bogu* « 132
« XI. *Da se želje serca imaju iskušiti, i urediti* « 135
« XII. *O uvižbanju u usterpljenosti, i o ervanju protj pohotinostima* . . « 137
« XIII. *O posluhu sniženoga podložnika po izgledu Isukerstovu* . . . « 140
« XIV. *Da imamo prumišlja-*

Digitized by Google

vati o potajnih sudovih Božjih, za ne uzvišiti se radi primljenih dobarah « 142
Poglavje XV. Kakono se imamo vladati, i govoriti u svakoj stvari požudivoj . « 144
Molitva za ispuniti ono, što je Bogu ugodno « 145
« XVI. Da istino radovanje u samomu Bogu ima se iskati . . . . . « 147
« XVII. Da sve pobrinutje ima se staviti u Boga . « 149
« XVIII. Da imamo vrimenite nevolje, po izgledu Isukerstovu, dobrovoljno podnositi . . . . « 150
« XIX. O terpljenstvu uvridjenjah, i koj se istinom vsterpljiv ukaže . « 152
« XX. O spovidanju svoje slabosti, i nevoljah sadaniega života . . « 135
« XXI. Da se ima u Bogu počivati verh svih dobarah, i darovah . « 158

Digitized by Google

Poglavje XXII. *O uspomeni bezbrojnih dobročinstvah Božjih* « 162
« XXIII. *O četirih stvarih velik mir donosećih* . « 165
Molitva protiva zlima mislima . . . . « 166
Molitva za prosvitljenje pameti . . . . . « 167
« XXIV. *Da neimamo istraživati način tudjeg življenja* . . . . . « 168
XXV. *U čemu stoji mir serca, i istini napridak* « 170
« XXVI. *O uzvišenju slobodne pameti, koje se većma dobiva priklonitom molitvom, nego čtenjem* . . . « 172
« XXVII. *Da posobita nas ljubav od najvećega dobra primnogo suzderžaje* « 174
Molitva za očistjenje serca, i za dobiti nebesku mudrost . . . . . « 176
« XXVIII. *Protj jezikom zloričnikah* . . . . « 177
« XXIX. *Kakono se ima Bog*

Digitized by Google

u vrîme tugovanja zazivati, i blagosivljati . « 178
Pogtavje XXX. *O prosenju pomoći Božje, i o uzdanju, da ćemo opeta milost primiti* « 180
« XXXI. *O nehajstvu za svaku stvorenu stvar, da se može stvoritelj najći* . . « 184
« XXXII. *Da se čovik ima sebe samoga sasvim odreći, i kako će steći mudrost nebesku* . . « 187
« XXXIII. *O nestanovitosti serca, i o naumu, što se ima upraviti k Bogu* « 189
« XXXIV. *Da ljubećemu slastan je Bog verh svih, i u svih* . . . . « 190
« XXXV. *Da nismo prosti od napasti u ovemu životu* « 139
« XXXVI. *Protiva tašćim ljudskim sudom* . . . « 195
« XXXVII. *O čistom i cilom pridanju sebe za steći serca slobodu* . . . . « 179
« XXXVIII. *O dobrom vladanju*

Digitized by Google

u izvanjih stvarih, i o u-
ticanju k Bogu u pogibah « 199
Poglavje XXXIX. *Da čovik neima*
biti nagao u poslih « 201
« XL. *Da čovik neima od*
sebe nikakva dobra, i o
ničem da se nemore sla-
viti . . . . . « 202
« XLI. *O nehajstvu za svaku*
« *vrimenitu stvar* . . « 205
« XLII. *Da se mir neima sta-*
viti u ljudih . . « 206
« XLIII. *Protiva tajtemu, i*
svitovnomu umstvu « 208
« XLIV. *Da nimamo k sebi*
primicati stvari izvanje « 210
« XLV. *Da se neima svima*
virovati, i o kažnom po-
puzutju ričih . . « 211
XLVI. *O uzdanja, koje se*
ima položiti u Boga, kada
se podvignu strile ričih « 215
« XLVII. *Da se imaju sva*
težka terpiti za vični ži-
vot . . . . . « 218
« XLVIII. *O dnevu vikuvično-*

Digitized by Google

sti, i tiskotah ovega života . . . . . « 220

Poglavje XLIX. *O želji vičnoga života, i kolika su dobra obetjana, koji se ervaju « 224*

« L. *Kakono se raztučen čovik, u ruke Božje ima pridati . . . . . « 230*

« LI. *Da imamo raditi o sniženih poslih, kada nemožemo o višnjih . « 235*

« LII. *Da se scini čovik, da je dostojan utišenja, prije nego bičovanja . . « 236*

« LIII. *O milosti Božjoj, koja se ne daje onizima, koji zemaljska ćute . . « 238*

« LIV. *O razlicih genutjah naše naravi, i Božje milosti 241*

« LV. *O pokvarenju naše naravi, i vridnosti Božje milosti . . . . . « 246*

« LVI. *Da se imamo sami sebe odreći, i naslidovati Isukersta po Križu . « 250*

Digitized by Google

Poglavje LVII. *O usterpljenstvu, i podniženstvu u tugovanjih* « 253
« LVIII. *Da neimamo iziskovati višnje stvari, ni skrovite Božje sude* . « 255
« LIX. *Da sve uhvanje, i uzdanca ima se u samoga Boga postaviti* . . „ 261

KNJIGA ČETVERTA.
O Prisvetomu Otajstvu Oltara.

Nagovaranje Gospodina Isukersta na primljenje Prisvetoga Tila Njegova « 265
Poglavje I. *S kolikim poštovanjem ima se uzimati Isukersta Gospodina Tilo* . « 266
« II. *Da se velika dobrota i ljubav Božja u svetotajstvu podaje čoviku* . . « 275
« III. *Da korisno jest čestokrat se pričestjivati* . « 277
« IV. *Da se mnoga dobra podaju onizima, koji se bogomilo pričestjivaju* « 281

Digitized by Google

Poglavje V. *O dostojanstvu Svetoskrovstva Oltara, i o stanju Misničkomu* . . . « 285
« VI. *Prosenje kako valja k Pričestjenju pripraviti se* « 288
« VII. *O iskušenju svoje svisti i o odluci da ćemo se poboljšati* . . . . « 289
« VIII. *O prikazanju Isukersta na Križu, i o pridanju sebe samoga* . . « 292
« IX. *Da imamo sebe i svaka naša Bogu pokloniti, i za svacih moliti* . . « 294
« X. *Da se neima lasno Pričestenje propustiti* . « 298
« XI. *Da Tilo Isukerstovo i sveta Pisma najveće su potribna virnoj duši* . « 303
« XII. *Da s velikom pomnjom ima se pripraviti oni,koj se hoće sadružiti s Isukerstom* « 308
« XIII. *Da duša bogomila sa svim sercem ima žuditi da se u Svetotajstvu zasjedini s Isukerstom* « 311

Digitized by Google

Poglavje XIV. *O nikih bogomilih gorućoj želji, da pohite k Tilu Isukerstovu* 314

„ XV. *Da se milost bogoljubnosti stiče podnižen-stvom i odričući se sebe samoga* 316

„ XVI. *Da naše potribe Isukerstu imamo odkrivati, i da imamo njegovu milost prositi* 319

„ XVII. *O gorućoj ljubavi i o verlomu pohotinju za primiti Isukersta* . . 321

„ XVIII. *Da čovik neima biti izprazni iziskalac Svetotajstva, nego sniženi naslidnik Isukerstov, podloživši svoje ćutjenje svetoj viri* 324

Digitized by Google

KAZALO

različitih Bogoljubnostih.

Molitva	*juternja* . .	str.	3
«	*večernja* .	«	5
Molitve	*za slušati S. Misu*	«	8
«	*prie ispovidi* .	«	24
«	*po ispovidi* . .	«	28
«	*prie pričestjenja*	«	31
«	*po pričestjenju* .	«	36

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google